תלמוד בבלי · אחרונים · ברכת הזבח

ברכת הזבח על זבחים

רבי אהרן שמואל קאידנוור

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ברכת הזבח על זבחים

רבי אהרן שמואל קאידנוור

מקור הטקסט: פנינים · רישיון: GNU FDL 1.3

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ברכת-הזבח-על-זבחים/
הקובץ נוצר ב־18 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

הקדמת הרב המחבר ברה"ז 7
דף ב. 9
דף ב: 11
דף ג. 12
דף ג: 13
דף ד. 14
דף ד: 16
דף ה. 17
דף ה: 18
דף ו. 20
דף ו: 21
דף ז. 22
דף ז: 24
דף ח. 25
דף ח: 27
דף ט. 28
דף ט: 30
דף י. 31
דף י: 32
דף יא. 34
דף יא: 34
דף יב. 36
דף יב: 38
דף יג. 39
דף יג: 40
דף יד. 42
דף יד: 43
דף טו. 44
דף טו: 45
דף טז. 46
דף טז: 48
דף יז. 49
דף יז: 51
דף יח. 52
דף יח: 53
דף יט. 54
דף יט: 55
דף כ. 57
דף כ: 58
דף כא. 59
דף כא: 61
דף כב. 62
דף כב: 63
דף כג. 64
דף כג: 66
דף כד. 67
דף כד: 68
דף כה. 70
דף כה: 71
דף כו. 72
דף כו: 73
דף כז. 75
דף כז: 77
דף כח. 78
דף כח: 79
דף כט. 80
דף כט: 81
דף ל. 82
דף ל: 83
דף לא. 85
דף לא: 86
דף לב. 87

דף לב: 88
דף לג. 88
דף לג: 89
דף לד. 90
דף לד: 91
דף לה. 92
דף לה: 93
דף לו. 94
דף לו: 97
דף לז. 98
דף לז: 100
דף לח. 101
דף לח: 102
דף לט. 103
דף לט: 105
דף מ. 105
דף מ: 107
דף מא. 108
דף מא: 109
דף מב. 110
דף מב: 111
דף מג. 113
דף מג: 114
דף מד. 115
דף מד: 117
דף מה. 118
דף מה: 120
דף מו. 121
דף מו: 122
דף מז. 123
דף מז: 124
דף מח. 125
דף מח: 126
דף מט. 128
דף מט: 129
דף נ. 130
דף נ: 131
דף נא. 132
דף נא: 133
דף נב. 135
דף נב: 135
דף נג. 136
דף נג: 137
דף נד. 138
דף נד: 139
דף נה. 140
דף נה: 141
דף נו. 143
דף נו: 144
דף נז. 145
דף נז: 146
דף נח. 147
דף נח: 147
דף נט. 148
דף נט: 149
דף ס. 151
דף ס: 151
דף סא. 153
דף סא: 154
דף סב. 154
דף סב: 155
דף סג. 156
דף סג: 158
דף סד. 159

דף סד: 160
דף סה: 162
דף סה: 163
דף סו: 164
דף סו: 164
דף סז: 165
דף סז: 166
דף סח: 167
דף סח: 168
דף סט: 169
דף סט: 170
דף ע: 171
דף ע: 172
דף עא: 173
דף עא: 174
דף עב: 176
דף עב: 177
דף עג: 178
דף עג: 179
דף עד: 180
דף עד: 182
דף עה: 184
דף עה: 185
דף עו: 186
דף עו: 187
דף עז: 188
דף עז: 188
דף עח: 189
דף עח: 190
דף עט: 191
דף עט: 192
דף פ: 193
דף פ: 193
דף פא: 195
דף פא: 195
דף פב: 196
דף פב: 197
דף פג: 198
דף פג: 198
דף פד: 200
דף פד: 201
דף פה: 202
דף פה: 202
דף פו: 203
דף פו: 206
דף פז: 207
דף פז: 208
דף פח: 208
דף פח: 210
דף פט: 210
דף פט: 212
דף צ: 213
דף צ: 213
דף צא: 215
דף צא: 216
דף צב: 218
דף צב: 219
דף צג: 220
דף צג: 222
דף צד: 223
דף צד: 224
דף צה: 225
דף צה: 226
דף צו: 228

דף צו: 229
דף צז. 230
דף צז: 231
דף צח. 232
דף צח: 233
דף צט. 234
דף צט: 235
דף ק. 236
דף ק: 237
דף קא. 238
דף קא: 240
דף קב. 241
דף קב: 242
דף קג. 243
דף קג: 244
דף קד. 245
דף קד: 247
דף קה. 248
דף קה: 251
דף קו. 251
דף קו: 252
דף קז. 253
דף קז: 254
דף קח. 255
דף קח: 256
דף קט. 257
דף קט: 258
דף קי. 259
דף קי: 261
דף קיא. 262
דף קיא: 263
דף קיב. 264
דף קיב: 264
דף קיג. 266
דף קיג: 267
דף קיד. 268
דף קיד: 269
דף קטו. 270
דף קטו: 271
דף קטז. 271
דף קטז: 273
דף קיז. 274
דף קיז: 274
דף קיח. 275
דף קיח: 276
דף קיט. 277
דף קיט: 277
דף קכ. 278

הקדמת הרב המחבר ברה"ז

אמר שמואל המתעסק בקדשים קלים וחמורים מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו וכונתו יעלה לריח ניחוח לשם אישים לשם זבח ופסול מחשבתו לא ירצה לפיגול כ"א לזבוח תודה (כבד) [יכבד] לאלהים ואנשים בזבחי רוח נשברה ובלב נשבר ונדכה דכא מן הדכא דק ומדוקדק הדק היטיב מיד ה' אשר נגעה בי ומהצרות רבות אשר סבבוני כתרוני הדריכוני ודרך בי האויב קשת דרוכה ונחושה וישימני כמטרה לחץ הכוני פצעוני פצע תחת פצע לרבות צער במקום נזק ניקוף בתר ניקוף המרצה כדם עולה וזבחים ונשארתי אני לבדי אך גונח ומוכה ונכה רגלים פסח בהפוך ה' ק"ק והצליני ה' מחרב ששלטה שם ופגע בי הארי והדוב בעיר הסמוכה לק"ק לובלין ושם נלקח מאתי מחמד עיני כל נתח כתף וירך טוב כספי וזהבי ומאודי ויליד ביתי שתי בנותי הקטנות שנהרגו ארץ אל תכסי דמם. גם כל כתבי הקודש שלי שחברתי על כמה שיטת תלמוד והפוסקים אשר קבלתי מרבותי הקדושים אשר בארץ המה מעולם אנשי השם ואשר הכינותי בעניי הכל נלקח מאתי ע"י לסטים הארורים ואז אמרתי בחפזי נגרזתי מארץ החיים לא אראה יה כי הייתי מושלך ברחוב בראש כל חוצות סחי ומאוס מתגולל בדם והייתי רעב ללחם וצמא למים דבק לשוני לחכי ערום ויחף וחשופי שת כי הפשיטו מעלי לבושי ונשארתי ערום בלא לבוש כי אם הכתונת לבד ופעמים רבות אשר הוציאוני הלסטים להריגה ופשטתי צוארי כצאן לטבח וה' ברחמיו המרובים הותיר אותי להיות שריד ופליט ונתנני לפליטה גדולה כהיום הזה להחיות את בני וטפלי דתלי בי ויצילני מחרב ממש ונשא אותי על כנפי נשרים בנסים באותות ובמופתים גדולים אשר קצרה היריעה מהכיל לספר מהני הרפתקאות דעדו אח"כ ג"כ עלינו וישימני לנס והצילני משיבולת והביאני לשלום עם בני הנחמדים הנותרים למדינת מעהריי"ן לקהלה מפוארה ראשונה לכל דבר שבקדושה בעלי תריסין וחכמי ישיבה ק"ק ניקלשפורג יר"א המה החזיקו ידי בתורת ה' ושמה נספחו אלי עדרים לשאוב מבארי בורות נשברים מי לאט ואז אמרתי במה אקדם לה' ואכף לאלקי מרום הירצה ה' באלפי אלים ברבבות נחלי שמן אמרתי טוב יום בחצרך מאלף עולות וכאשר הנני מן ארבעה הצריכין להודות ובמה יתרצה עבד אל אדוניו כי דיי שאני חי ואתה ה' ברחמיך הרבים זכיתני והרים מאשפות אביון אשר מאיגרא רמה לבירא עמיקתא נפל וכהדא תרנגולתא דמנערא מן קיטמא הקימותני לישב בשערים המצוינים בהלכה לדון ולהורות לשעה ולדורות אמרתי אשלם לך תודות לברך ולהודות ונזכרתי הלכה למעשה שלמדוני בסוף מנחות ובכל מקום מוקטר ומוגש וגו' וכי בכל מקום וכו' אלא כל העוסק בתורה וכו' כאלו הקריב וכו' אחד המרבה

ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים ע"כ פניתי מכל עסקי לעסוק בסדר קדשים לברר וללבן בדברים המחוורים כשמלה בדברי התלמוד ופירש"י ותוס' ומקום הניחו לי רבותי הקדמונים והאחרונים להתגדר בו במה שלא פשטו ידיהם לבאר הסדר הזה. ואני הצעיר (מגיה) [:אגיה] ואבאר כיד ה' הטובה מפי ספרים וסופרים אחר העיון הרב וכמה מהדורות שעסקתי בו כמה שנים עד שיגעתי ומצאתי בחמלת ה' עלי דברים נכונים ואמיתים. גם אציב לעין משפט מקור התלמוד איה מקום תחנותו בספר היד משנה תורה לרמב"ם ז"ל כאשר עשה הרב הגדול מהר"י בועז ז"ל בשאר סדרים מהש"ס. גם אשא ואתן בדברי הרמב"ם והשגות הר"א ז"ל ובספר כ"מ להקארי"ו זצ"ל כתלמיד היושב ע"ג קרקע ודן לפני רבותיו. ואתה המעיין בחבורי איני אומר קבלו דעתי בהחלט בביאורי הש"ס ורש"י ותוספות או באיזה הג"ה כי הרשות לכל מעיין בשכל הקודש לבאר ולהגיה עד מקום שידו מגעת כי לא חברתי חבור זה ח"ו להתגדל בו כ"א לעורר לב המעיינים בני גילי ותלמידיי להעיר אזן בלימוד סדר הזה והמה יבחרו הדרך הישר והטוב. ואקוה לאל ית"ש שרוב דברי יעלו לרצון לפני המעיינים ואל ישכנו עולה בבתיהם בספריהם (מרוב טעות ושגיאות שיש עתה) ובפרט הרבה דברים מחבורי הרציתי לפני רבינו הגדול מהר"ר יהושע העשיל זצ"ל וייטיבו דברי בעיניו ובמקום אשר ביאר בענין אחר העלתי על שמו הטוב כאשר עין הקורא יחזה משרים דבריו ואלו ואלו דברי אלהים חיים. וקראתי שם החבור הלזה ברכת הזבח גימטריא אהרן ושמואל. גם לענ"ד לא יוכלו בני גילי ותלמידי לקרב אל לימוד סדר הזה עד שיעיינו בחבורי זה ונאמר בשמואל כי לא יוכל העם וגו' עד אשר יברך את הזבח.

ודע שהיה לפני ע"פ הרוב ש"ס דפוס לובלין ועל ש"ס הנ"ל הצבתי יסוד חבורי זה ומסכת חולין ובכורות משכתי ידי להגיהם ולבארם כי כבר קדמוני רבותי מהרש"ל ומהרש"א ז"ל בחבוריהם בכן אתה המעיין ברוך ה' קח נא את ברכתי אשר הובאת לך בעבור תברכני נפשך גם אותי ואולי מיני ומינך תסתיים שמעתתא ויהי נועם ה' עלינו ומעשה ידינו אשלם פרים ותודות, לאל טוב להודות, גל עיני ואביטה רמזים וחידות:

נאום הטרוד **אהרן שמואל** בלא"א הראש והקצין הר"ר **ישראל** זצ"ל מתושבי ק"ק ווילנא הנקרא רבי **שמואל קאיידנוור**.

דף ב.

חדושים

תוס' ד"ה כל הזבחים וכו' סיפא ושינוי קדש כו' דמתני' משמע בין שינוי קדש ובין וכו' ולהכי נמי פריך בפירקין דהנך ד' דברים מנא לן דהא מיירי בהם במתני' כו' לשם ו' דברים הזבח נזבח ה"ה כו' (כצ"ל) ומ"מ שפי' דרש מקרא דהתם כו' (ור"ל דהוקשה להם כיון דהאי קרא בהקטרה כתיב מנלן דבעינן בזביחה גם שאר ה' דברים דקחשיב התם דבשלמא לשם זבח איכא תרי קראי לזה מסקי דמקשינין ה' דברים דשוה ללשם זבח כו' ק"ל):

בא"ד או מקבל ומוליך לזרוק כו' א"נ הא דקאמר זביחה לשם ו' דברים לא כו' (כצ"ל) אלא כלומר הזבח נעשה לשם ו' דברים (ר"ל ובכל עבודה מה ששייך בה) וכל אחד בשעתה (ר"ל בשעת זביחה ו' דברים ובשעת הקטרה ה' דברים). ובפ' המפקיד פירשתי הא דמחשבת כו' אי בדיבור הזבח נעשה שלא לשם או אפילו במחשבה (כצ"ל נ"ל דודאי לא צריכין לומר בפי' לשם כדמסיק לקמן וכר' יוסי וק"ל ועיין בפ' המפקיד על מתני' החושב לשלוח יד כו'):

ד"ה הא לשם פסח סתמא כשר כו' מבואר מזה דאף בפסח וחטאת סתמא כשר ולהדיא מסקינין כך בסוגיא ממתנ'' דלשם ו' דברים שר"י קאי אחטאת שתנאי ב"ד היה בסתמא כי היכי דלא לימא שלא לשמו וא"כ מ"ש שם הרמב"ם דין י' וז"ל ואם שחט ועבר שאר עבודות סתמא ולא חישב כלל בעולה ושלמים הרי הם כשירים ועלו לבעלים עכ"ל. צ"ל דלרבותא כתב עולה ושלמים דסד"א דבהא אפילו ר"י מודה דלכתחילה בעי שיפרש להדי' לשם עולה ושלמים ובאם שחטו בסתמא יעלו ולא ירצו כמו במפור' שלא לשמה דהא ליכא למגזר משום שמא יאמר בפי' שלא לשמה דהא אף במפורש כשרים ולא עלו ור"י לא קאי כ"א אחטאת דאיכא שפיר למגזר קמ"ל הרמב"ם דאף בעולה ושלמים קאמר ר"י דבסתמא כשרים וא"צ לכתחילה לשחוט בפי' לשמה. והרב הכסף משנה הבין דברי הרמב"ם כפשטן דדוקא בעולה ושלמים הכשיר בסתמא ולא בחטאת והניח דברי הרמב"ם ז"ל בצ"ע. וליתא דאפי' בר בי רב דחד יומא לא יטעה בזה ק"ו לחשוד להמאור הגדול הר"מ בזה נ"ל ודוק. ומ"מ פסק הרב כת"ק בלכתחילה ולא כר"י דמשמע ליה דפליג את"ק ועיי"ש בתוי"ט:

ד"ה זבחים בסתם וכו' שלא לשמן כו'. ונראה שחסר כאן קושיא בדבריהם וכצ"ל וא"ת הא אמרינן פ"ק דחולין (דף י"ב ע"ב) קטן יש לו מחשבה וכו' ופי' בקונטרס כגון בשחיטת קדשים דיליף בריש זבחים דבעי לשמה ושחט קטן עולה לשמה מי הוי כונה או לא הא

משמע הכא דסתמא נמי כשר ואינו פסול עד שיכוין שלא לשמן וי"ל דסתמא דקטן וכו' וכן הוא בתוס' דחולין שם נ"ל:

ד"ה קיימי וכו' הא סתמא פסול להכי מייתי מתנאי ב"ד כו' שלא יחשב כלל וישחוט סתמא ויפסל (כצ"ל והס"ד) וק"ק לפי זה דלפי זה מאי מייתי לעיל ראי' מלשם פסח ולשם שלמים הא לשם פסח סתמא כשר דלמא מיירי כשמחשב בלבו לשם פסח בעבודה אחרת הא סתמא לגמרי פסול אבל כשאמר לשם שלמים אף שמחשב לשם פסח פסול ויש ליישב ודוק:

ד"ה הכותב טופסי גיטין כו' וי"ל דמשום דאמר ללבלר (ותוספות דגיטין פי' בע"א ע"ש) דקתני ברישא דהך יתר כמו כן דדייקינן מזאת סתמא דייקינן מינה אין ברירה (כצ"ל) ור"ל משום דבכל בבא מהנהו תרי בבי איכא חידוש שלא נשמע מאידך דבההוא בבא דיתר ע"כ

נשמע דאין ברירה מה שלא נשמע מההיא דהכותב טופסי גיטין כו' וכן בבבא דהכות' נשמע דסתמא כשר מה שלא נשמע מההיא דיתר ע"כ וכו' ודלא כיש מי שרוצה לפרש דברי התוס' שכוונתם דלכך לא נקיט בההיא דהכותב יתר ע"כ משום דיתר ע"כ דנקט ברישא קאי ג"כ אבבא דהכותב דנוכל ללמוד מינה אין ברירה וסתמא דכשר וליתא דודאי לא נוכל לשמע ממנה דאין ברירה כיון דכתב אסתם נשים שיזדמנו לו וק"ל:

בא"ד וקשה להר"י כו' דמוקי מלתא דר' חנינא בולד טומאה דרבנן לא שמעינן לה ממילתיה כו' דמיירי בפסולא מיהו י"ל כו'. כוונתם אמאי תני הוסיף במילתי' דרע"ק כיון דמילתי' דטומאה דר"ח לא שמעינן מינה דלר"ח מותר לעשות משלישי שני ואפי' משלישי דרבנן שהוא טהור מדאורייתא עושה שני ולרע"ק אף דמותר לעשות משלישי דאורייתא ראשון דאורייתא עכ"פ שם טומאה דאורייתא ה"ל תחילה ואינו חידוש כ"כ לעשותו ראשון מחידוש דר"ח דמותר לעשות משלישי שהוא טהור דאורייתא שני דאורייתא ואף בשני דרבנן מ"מ לא נוכל ללמוד קלקול דרבנן מקלקול דאורייתא וכמ"ש התוס' בסוגיא דפסחים דף י"ד ע"ב ד"ה התם פסול וכו' והתם תי' בשם הירושלמי דרע"ק נמי מיירי בטבול יום שהוא דרבנן שנטמא בבית הפרס ע"ש. וע"ז תירצו כאן וי"ל אע"ג דקתני הוסיף אי לא הוי תני ליה לא הוי קשיא לי מידי (הס"ד) ותירוצם הוא מגומגם בעיני דאיפכא הוי ליה לכתוב אע"ג דתני ליה לא קשיא ליה מידי כיון דאלו לא תני לא הוי קשי ליה גם אין לדבריהם טעם כלל. דעכ"פ יותר הוי ניחא אי לא הוי תני הוסיף וא"כ למה תניא ליה והנלע"ד להגיה בדבריהם וכצ"ל אי לא הוי תני לא הוי קמ"ל מידי. ור"ל מדנקט הוסיף דייקינן התם שהוא איירי בדין שלא איירי ביה ר"ח מדקתני הוסיף

אדר"ח דייקינן שהוא איירי שמג' עושין א' מה שלא שמעינן מר"ח אבל אי לא הוי נקט הוסיף הוי דברי רע"ק ממש דברי ר"ח וכדעת המקשן התם דפריך היינו הך וא"כ אף דאינו רבותא נגד דברי ר"ח מ"מ בתיבת הוסיף קמ"ל חידוש אחר מה שלא נשמע מדברי ר"ח ודוק היטב נ"ל:

הגהות

גמרא כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן וכו' (מיימוני פי"ג ופט"ו מהלכות פסולי המוקדשין. ופ"ד מהלכות מעשה קרבנות):

דאמר רבא עולה ששחטה וכו' (שם פט"ו מה' פה"מ):

רש"י ד"ה אלא שלא עלו וכו' וישחטנו לשמן הס"ד:

ד"ה הפסח בזמנו שלא לשמן כל זמן כו' הד"א:

ד"ה הנשחטים לשם כו' לשם חטאת בכל זמן כו' דאינהו פסולים לשם אחרים כו' הד"א:

ד"ה שחטן לשאר כו' אי כשרים ועלו קאמר כו' כצ"ל:

ד"ה בכור כו' ותנופת חזה כו' כצ"ל:

ד"ה אבל בקדושתייהו קיימו דאסור כו' עבר ועשה ס"א ושינה כשר כצ"ל והכל דיבור אחד והס"ד. ואח"כ ד"ה משום דשני כו':

ד"ה. הפסח בזמנו כו' לקמן בפירקין הס"ד. ואח"כ ד"ה החטאת באה כו' עד משוו להו אהדדי הס"ד. ואח"כ ד"ה לשם גבוה כו' ופליג בתרתי אי כשרים כו' כצ"ל:

ד"ה ואסור לשנויי יש מקומות שהתנא אינו חושש לאשמועינין כו' ולא קתני אלא כצ"ל והס"ד: ואח"כ ד"ה קרי לה כו':

דף ב:

הגהות

גמרא ונדבה מי שרי לשנויי בה כו' כצ"ל. וזבחים בסתמא כשרים כו'. (מיימוני פ"ד מה' מעשה קרבנות):

רש"י אם כמה כו' יהא נדר ויעלה זה לנדרך הס"ד:

ד"ה ונדבה מי שרי כו' הא אמרינן בפ"ב וכו' (דף ק"ט ע"א) ועיין ברש"י ריש מנחות מ"ש בזה ובמ"ש לשם בס"ד:

ד"ה בי חרמך שם מקום הס"ד.

ד"ה שלא לשמן כו' שמייהו בהדיא הס"ד:

ד"ה ושני ותריץ כו' אהדדי הס"ד:

ד"ה שנזבחו שלא כו' דהיינו סתמא הס"ד:

ד"ה כיצד לשמן כו' מתני' היא לשם כו' כצ"ל:
ד"ה אלמא כלשמו וכו' ולשם שלמים הס"ד.
ד"ה על דעת והכא כו' כצ"ל:
ד"ה הא סתמא תחילה שחטה סתם כו' סתמא כלשמו הס"ד וכצ"ל. ואח"כ ד"ה אי נמי כו' פסח כשר דלעולם אימא כו' דהתם דוקא הוא כו' הוי כשר דעד הראשונה וכו' ולשמו לשם שלמים וכו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה לשם אשה כו' משנה בפ' כו' כצ"ל:
ד"ה לשם זבח כו' שהוקדש הס"ד:
ד"ה לשם שם כו' ובס"א מוגה לשם שם הקב"ה ואח"כ ד"ה לשם אישים והשאר נמחק רצונו הס"ד:
ד"ה לשם אישים כו' קרבונייש"ש בלע"ז הס"ד:
ד"ה לשם ריח כו' להו התם הס"ד:
ד"ה לשם ניחוח כו' רצונו הס"ד:
ד"ה שלא היה בלבו לשמו אלא סתם כו' אחד מאלה כצ"ל והד"א והס"ד.
תוס' ד"ה ואם לאו כו' לנדר נדבה הס"ד:
ד"ה סתם אשה כו' בעלה מ"מ לאו כו' מיתרצא שמקשים כו' בין זבחים לגט הא כו' אע"ג דעביד סתם הס"ד וכצ"ל. ואח"כ ד"ה הא לשם פסח כו' ומיהו בפ' תמיד נשחט כו' לשם שחיטת פסח הס"ד וכצ"ל: ואח"כ ד"ה אתנו ב"ד כו' המקבל ומוליך וזורק הס"ד: ואח"כ ד"ה קיימי ב"ד ומתני כו':
ד"ה בסופרים העשויין כו' כדמוכח בעובדא דההוא כו' ויהב לדביתהו הס"ד.
רש"י ד"ה מקרין כו' טופסי גיטין כצ"ל והס"ד:

דף ג.

חדושים

גמרא חטאת לשם עולה פסולה לשם חולין כשרה (מיימוני פט"ו מה' פה"מ) וז"ל הרב שם דין י"א. הפסח ששחטו במחשבת שינוי השם וכו' בין ששינהו לשם חולין פסול שנאמר ואמרתם זבח פסח הוא לה' עכ"ל. וכתב הכסף משנה אפשר שהטעם מדכתיב ביה לה' משמע דלשם חולין פסול עכ"ל ואני אינני כמשיב על דברי רבינו אלא כגון דא צריכא לי רבה. דא"כ מאי פריך בכאן אלמא דמינה מחריב בה ולאו מינה לא מחריב בה והתניא תוכו כו' ולדעת הרב אדפרכת תוכו מחטאת ליסייעיה מפסח דלאו מיניה מחריב בה ואי משום דשאני פסח דכתיב בי' לה' אם כן גם טומאה שאני דכתיב תוכו

ואפילו כלי שטף. ועוד דמקרא מלא דיבר הכתוב קדשים מחללין קדשים ואין חולין כו' ומנ"ל לחלק בין פסח לשאר קדשים. ועוד כשבא לומר לקמן דף י' ע"ב פסח יוכיח ופריך מה לפסח שכן זמנו קבוע. טפי הוי ליה למפרך מה לפסח שכן פוסל בו מחשבה אפי' לשם חולין. ודעת הרב ז"ל רחבה מדעתנו ושמא מצא באיזה תוספתא ומכילתא ות"כ כדבריו ולפי ריהטא דש"ס דידן צ"ע:

הגהות

ד"ה דאינתיק כו' של זה ושל זו הס"ד וכצ"ל: ד"ה תו רמא כו' ורב פפא קאי דקאמר דרמי כו' ושנינהו כצ"ל והס"ד נ"ל:

ד"ה דלאו מינה כו' מחריב בה ואין שמו כו' שמו ממנו הס"ד וכצ"ל:

ד"ה ואפילו לשם עכו"ם כו' מהניא לפסול אלמא כו' מינה אחריב בה הד"א וכצ"ל:

ד"ה ואפילו כלי שטף כו' תוך תוכו וכלי גופי' כו' אוכלים שבו דאין כלי כו' חייץ ביה ה"נ כו' הד"א:

ד"ה ושני רבא עשו חולין. כו' דלאו מינה לא מחריב בה הד"א:

תוס' ד"ה כתב לגרש כו' מי שירצה הס"ד:

ד"ה ורמינהו כו' אין אוכלי' שבתוכו טמאים שגם כו' כלי חרס וקשה כו' (והדברים הכפולים יש למחקן) וטמא קמ"ל אבל תוך תוכו כו' מחריב בה כמחיצה אצל כו' הד"א:

גמרא תנור שחצצו כו' כוורת שהיא פקוקה כו' (מיימוני פי"ד מה' כלים):

רש"י ד"ה כוורת שהיא כו' כלי הוא דאי כו' כצ"ל:

ד"ה ומשולשלת תלויה הס"ד:

דף ג:

חדושים

גמרא אי הכי התם נמי לימא ק"ו קדשים מחללים קדשים וכו' ועיין בתוס' פירושו. ויש לדקדק דלרבנן נמי קשה נימא ק"ו קדשים מחללים כו' דהא בכוורת נמי סבירא להו הק"ו דר"א אלא דסבירא להו כיון דאין חולקים באוהלים תוכו קרינן בו דלאו מיניה הוא ואינו מציל. וא"כ בקדשים כיון דהק"ו הוא טוב א"כ לחריב ביה דהא אכתי לא אסיק אדעתי' טעמא דרב כדר' אלעאי וי"ל כיון דגלי קרא אליבייהו בטומאה דלאו מינה לא מחריב בה ילפינן מינה דה"ה בקדשים נמי אמרינן כן אבל לר"א פריך שפיר דסבירא ליה גם בטומאה דילפינן ק"ו וה"ה בקדשים נילף ודוק נ"ל:

תוס' ד"ה שכן חלוקה באוהלי' כו' שאמר לו ר"י ב"נ אם הציל אהלים מיד אוהלים במת חמור שכן חולקים אוהלים יצילו אוהלים מיד אוהלים בשרץ שכן אין חולקי' כלי חרס אמר ר' יוסי אמרתי לר"י ב"נ תמיה אני אם קיבל ממך כו' (כצ"ל): שגם שם פליג (ר"ל במחיצה ק"ל): ואין להפך הגירסא כמו שיש מקצ' ספר ת"כ ולגרוס באמרו לו שכן חולקים אוהלים ולפרש כפר"ש (דר"א פליג גם אמחיצ' שמצלת בתנור) ועל כו' שר"א מודה במחיצה גבי תנור וע"ז כו' כצ"ל נ"ל:

הגהות

[השמטה מדף ד: שייך **לדף ג ע"ב גמרא** לחטאת אמר רחמנא והרי חטאת לשם כו' כצ"ל. וכן הוא בגמ' של קלף רב חביבא רמי שינוי כו' אשכחן שחיטה וקבלה זריקה מנלן כו' כצ"ל. בא ללמד תודה ששחטה (מיימוני פט"ו מה' פה"מ) אנן מזבח קאמרינן כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה אלמא לאו כו' מחריב בי' הס"ד: ואח"כ ד"ה התם שינוי קדש נפקא לן לפסולא מושחט אות' כו' כצ"ל נ"ל:

ד"ה וחד תוכו כו' אשר בתוך יטמא כו' תוכו נינהו אלא ללמד כו' כצ"ל והד"א:]

ד"ה אם הציל כו' במת החמור כו' שמעבר השני טהורים באוהל וטמא והני לאו כו' הד"א:

ד"ה תציל בכלי חרס בתמי' שאין חולקים כלי חרס במחיצות כצ"ל:

ד"ה ה"נ ליתי תוכו כו' ולא תוך תוכו וקאמרת מסברא כו' כצ"ל והשאר נמחק:

ד"ה ואמאי אמרת כו' מחיצות בעלמא כו' תוכו מבעי והאי שבעבר כו' הד"א:

ד"ה מיבעי' ליה כו' הוא דמציל אבל כו' דלאו מיניה כה"ג כו' כלי חרס קמ"ל מיעוטא דלא תוך כו' דאמר לא מטמא אבל כו' לאחרובי ביה הד"א. והס"ד וכצ"ל נ"ל. ובס"א מצאתי קמ"ל מיעוטא דוקא תוך תוכו אבל הני מיטמו כו' והוא נכון ג"כ וק"ל: ואח"כ ד"ה ורבנן הני אוכלין כו' לטהרינהו והא דקאמרת הואיל ובנגיעה לא מטמא לאו כו' מדין אויר כצ"ל. והס"ד נ"ל: ואח"כ ד"ה שינוי קדש כו' לשם עולה הס"ד:

ד"ה שינוי בעלים כו' דק"ל דפסולה דכתיב כצ"ל:

דף ד.

חדושים

תוס' ד"ה וישנן כו' דילמא מאחר דשיעבודא לאו כו' גבי האשה שהבי' חטאתה יביאו יורשי' עולתה כו' וה"ל למימר הכא למ"ד שיעבודא לאו דאורייתא שאין שינוי קדש כו'

וי"ל דנ"מ אם הפריש שתי שלמים כו' או ב' עולות כו' (כצ"ל והשאר נמחק) לאחריות אז אפילו ודמי' קרבה עולה כמו גבי מפריש שתי חטאות לאחריות כו' מותרה קרב עולה וה"נ הוי כהפריש כו' ועי"ל דלאחר מיתה הוי איסור בשינוי קדש כשמשנתן אבל כו' (ור"ל אף דלא מיחייבי יורשי' להביא אחר מ"מ עבדי איסורא בשנוי) ומיהו אכתי לא כו' דמינה נפקא איסור (כצ"ל) ובתוס' דפסחים לא כתבו כל זה ונראה שהוא הג"ה מאיזה תלמיד כדאיתא להדיא בסוף לשונם דהא עכ"פ הוי ידע איסור דשינוי קודש מקרא דאם זבח שלמים שתהא זביחתו כו' כדלעיל וא"כ אם עבר ולא עשה עבר אעשה זו וק"ל נ"ל:

הגהות

תוס' ד"ה מה לזביחה שכן כו' אלא קבלה והולכה (בתוך) ועוד נראה כו' (הד"א) שלא לשם אוכלין הס"ד: ואח"כ ד"ה מה לזריקה שכן חייב עליה זר כו' כדלקמן בשמעתין הס"ד: ואח"כ ד"ה דהולכה לא כו' בחטאת הפנימיות הס"ד: ואח"כ ד"ה בא ללמוד כו' ת"ל שלמיו פי' כו' מדכתיב בי' אכילה הס"ד וכצ"ל:

שייך **לדף ג ע"ב גמרא** לחטאת אמר רחמנא והרי חטאת לשם כו' כצ"ל. וכן הוא בגמ' של קלף רב חביבא רמי שינוי כו' אשכחן שחיטה וקבלה זריקה מנלן כו' כצ"ל. בא ללמד תודה ששחטה (מיימוני פט"ו מה' פה"מ) אנן מזבח קאמרינן כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה אלמא לאו כו' מחריב בי' הס"ד: ואח"כ ד"ה התם שינוי קדש נפקא לן לפסולא מושחט אות' כו' כצ"ל נ"ל:

ד"ה וחד תוכו כו' אשר בתוך יטמא כו' תוכו נינהו אלא ללמד כו' כצ"ל והד"א:

דף ד ד"ה ומנלן דבעי זביחה לשמה לכתחילה כו' בין עבודות כצ"ל והס"ד:

ד"ה ממאי כו' זבח דלמא היינו וכו'. שחיטה הס"ד וכצ"ל:

ד"ה מה לזביחה כו' כזית פסול ואפילו הן כו' דכתיב תכוסו ותני ר' אומר כו' אמרינן בפסחים דאין אוכלים בזריקה הד"א והס"ד. וכצ"ל:

ד"ה המקריב קבלה הו' כו' הדם הס"ד:

ד"ה שכן פסולים כו' בפ"ג הס"ד. ואח"כ ד"ה שחיטה וקבלה כו' מקראי הס"ד.

ד"ה זריקה זר חייב כו' בסדר יומא דעבודות כו' הד"א.

ד"ה הולכה אפשר כו' כדתנן במתניתין הס"ד: ואחר כך ד"ה והקריבו כו' דם ושחט את כו' הכהנים זו קבלה כו' דכתיב בה הקרבה ול' הולכה היא כצ"ל והד"א והס"ד והשאר נמחק:

ד"ה ה"ג אפקיה רחמנא קבלה בל' כו' כצ"ל נ"ל:

ד"ה שינוי בעלים כו' לשם זובח כו' דבעינן לשם זובח הס"ד וכצ"ל:
ד"ה כשרה חובה כו' הס"ד.
ד"ה חטאת ואשם כו' ת"ל זבח הס"ד:
ד"ה א"כ דלהך כו' שתהא אכילת כו' כצ"ל:
ד"ה לא חלקה כו' איתרבו לעיל הס"ד:
ד"ה וישנו בד' עבודות כו' בו אחר אבל שחט שלא לשם כו' לשם מחשבה דשינוי בעלים ולא כו' לשם פלוני כשר שחטו ע"מ לזרוק כו' אא"כ חישב לקבל ע"מ לזרוק כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה וישנו לאחר מיתה המפריש קרבנו כצ"ל (הד"א) מתו בעליו הס"ד.
ד"ה ואע"ג דתרתי כו' אע"ג דמותבינן ד' כו' כצ"ל: ובס"א גרס אע"ג דמהני ד' דפרכינן כו':
תוס' ד"ה וישנן בציבור כו' דאם שחט לשם היחיד הרי הוא כו' כצ"ל נ"ל (והשאר דבורי תוס' השייכים לכאן תמצא בדף ג' ע"ב ושם ביארתי ע"ש):

דף ד:

חדושים

גמרא ואמר ר"י בר אבדימי מ"ט כיון דאמר כו' רב אשי מונרצה לו לכפר קאמר וכו' שכן עבודה שחייבים כו' אין דנין אותו בכלל כו' אי נמי מה הפרט כו' שחיטה וקבלה אין זריקה לא כצ"ל. ומ"ש בספרים זריקה והולכה לא תיבת והולכה הוא ט"ס דהולכה בכלל קבלה ויש למוחקה דוק ברש"י ותוס' נ"ל:
תוס' ד"ה אימא היכא כו' דאיכא תרי קראי כו' ופריך דהשתא אימר תרווייהו כו' לעכב וקשה כו' לא משמע שינוי בעלים (הג"ה) ונראה דפריך מכח כו' (כנ"ל להגיה והוא גם כן תירוץ אחר לקושי' קמייתא ודוק). כשרים הם ירצו ואם אין מרצים למה באין (הד"א) ומיהו לא דמי דר"ל (כצ"ל נ"ל) פריך כו' בו ליפסלו (ר"ל מכח קרא דמוצא שפתיך ק"ל) והכא כו' בהיקישא דזאת התורה כדפריך בסמוך כו' דפריך וליפסלו וכו' ע"כ הגה) ור"ל דכבר ידע ממקומות אחרי' שאמרו שינה הכתוב לעכב היינו מקרא דמוצא שפתיך לסברת המקשן ודוק: ואח"כ ד"ה מצינו כו':

הגהות

גמרא אם כן נכתוב שלמיו מאי שלמים כו' כצ"ל נ"ל וכן הוא בילקוט פרשת ויקרא רמז תנ"ח וכן הוא בגמרת רש"ק.

וכי תימא נילף משלמים מה לשלמים שכן טעוני' סמיכה ונסכים ותנופה כו' כצ"ל והשאר יש למחוק:
רש"י ד"ה ולר"פ כו' דלאחר מיתה הס"ד:
ד"ה את שעליו כו' יקריב אותו ונרצה לו כו' ולא נפטר הס"ד והד"א:
ד"ה מונרצה לו כו' לכפר ולא לחבירו כצ"ל.
ד"ה שכן עבודה כו' דכתיב אשר כו' שם שפך לרבות כו' והבולל כו' והמקבל כו' פטור הס"ד והד"א:
ד"ה אי כתוב כו' פראשבונ"ן בלע"ז הס"ד:
ד"ה יעשה כו' לה' הס"ד:
ד"ה עשיית עבודות כו' והולכה הס"ד:
ד"ה שפיכת שירים כו' ליסוד אחר שנתן כו' כצ"ל:
ד"ה הא תנא כו' חגבים הס"ד:
ד"ה איכא כו' הני עבודה כו' לה זריקה הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה ואיכא כו'.
ד"ה שקולים כו' מכלל קבלה הס"ד:
ד"ה מדרב אשי כו' לכפר כלל ופרט כו' איצטריך הס"ד והד"א:
ד"ה שכן כו' חטאת ועולה הס"ד:
ד"ה שכן טעוני' כו' חזה ושוק הס"ד:
תוס' ד"ה מחשבה בעלמא כו' משום דתלוי בזריקה בכפרה ושם בעלים על הכפרה אבל שלא כו' (כצ"ל) א"נ שלא לאוכלים כו' אם אינם חולים וזקנים כו' (כצ"ל) וה"ה לשאינם מנוים אם נתמנו אח"כ קודם ששחט ק"ל:
ד"ה ה"נ במגילה כו' בר אבדימי הס"ד.
ד"ה רב אשי מונרצה כו' זורק עצמו שלא לשם בעלים כצ"ל. והס"ד:
ד"ה שכן עבודה וחייבי' כו' בחוץ הס"ד: ואח"כ ד"ה שקולים הם כו':

דף ה.

חדושים

רש"י שכן כו' נסכים ול"ג סמיכה דאשם כו' (הד"א) ומכאן תפיסה על רש"י ז"ל פ' תינוקת (דף ס"ט ע"ב) שכתב דאשם לא בעי סמיכה וליתא וכבר השיגו עליו בתוספות שם עיי"ש. ועיין בתוספות כאן בשם הר"ח ודבריהם דחוקים:
תוס' ד"ה מצינו בבאין כו' דלמ"ד שיעבודא דאורייתא כו' ולאו בר חיוב הבאה היא אלא שנתחייב מחיים ובשינוי כו' ראי' מייתי מבאין כו' דאינו אלא למצוה דנימא כשרים כו'

וכצ"ל (ור"ל ואם כן בשינוי קדש ובעלים נמי לא נילף מיניה דלא עלו ק"ל) והיינו דיעבד דלכתחילה כו' אבל לא גמרינן מיניה דחטאת ואשם כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה הא שאר כל כו' ואידך ליתא מהיקישא הס"ד. ולא נמצא בספרינו תירוץ על קושיא זו ולמאי שכתבו התוס' לעיל בהג"ה ד"ה אימא היכא כו' יש ליישב קצת דהוי אמרינן דמוצא שפתיך אתי גם כן לעיכובא. ועוד נ"ל דל"ק כלל דכיון דבעינן מוצא שפתיך לענין דלא לירצי בשלמים והבא בנדר ונדבה וא"כ אשם לא נדע אי להקישו לשלמים או לפסח וחטאת דלא יעלה וכן אי הוי כתב חדא מפסח וחטאת לא הוי ידעינין זה שלא נכתב להקישו לשלמים או לאותו אחר דלא יעלה שנכתב לכך ע"כ בעינן אותה למעט לאשם דיעלה ולאקשיה לשלמים דלא יעלה ולא ירצה וכדמסיק לקמן נ"ל ודוק:

תוס' ד"ה תודה יוכיח אע"ג דאשכחן כו' לזבח שלמים הס"ד. והא דפריך מה לעולה ושלמים שבאים בנדבה היינו בנדבת יחיד דאלו בצבור שלמים לא באו נדבה ק"ל:

הגהות

גמרא ומקשי אם כשרי' הם ירצו ואם אין כו' כצ"ל (וכן הוא בילקוט ויקרא רמז ת"ע).

האשה שהביא' חטא' כו' (מיימוני פ"א מה' מחוסרי כפרה):

מה לשלמים שכן טעונים נסכים כו' כצ"ל לרש"י ותוס':

רש"י ד"ה לא ידענא במאי קאמר כו' כצ"ל:

ד"ה למאי הן ממוצא שפתיך הס"ד:

ד"ה ואין מרצין כו' על אלו הס"ד:

ד"ה האשה יולדת הס"ד.

ד"ה לא כו' בעלים הלכת' גמירי כו' הד"א:

ד"ה מודינא לך כו' חוץ מחטאת ואשם מיהו דלא אתי כו' פסח וחטאת הס"ד. וכצ"ל:

תוס' ד"ה לא יביאו כו' ופירשתי במנחות פ"ק הס"ד:

ד"ה אשם כו' דלא אתו כלל הס"ד:

ד"ה מה לשלמים שכן טעוני' כו' כצ"ל ושייך לע"ב ושם אפרשם:

דף ה:

חדושים

ד"ה חטאת נמי כו' שעומד מוקשה דלימא ליה ר"א אשם נמי כו' ונראה דגרסינן וחטאת בויו"ו כו' (כנ"ל להגיה ור"ל דגרסינן בויו"ו ולגירסא זו לא נשאר לן מוקשה דה"ק רב ששת כיון דאשם לא בא לאחר מיתה ממש כעולה אלא כחטאת ולענין מותרו בא לאחר מיתה

גם כן כחטאת ואפילו הכי מיעט רחמנא בשלא לשמה בחטאת דלא יעלה מסתברא לדמויי גם כן אשם לחטאת מלדמויי לעולה ושלמים ודוק נ"ל בא"ד). לר"ל לעיל אותה והא דפרכינן כו' כתב בה הוא לפוסלן הס"ד וכצ"ל:

ד"ה מיעט רחמנא כו' נזיר ומצורע אף ע"ג כו' היא ברייתא בתוספתא ומיהו קצת כו' (הד"א) ומותרו גופו כו' ויש שום צריכותא כו' דאי הוי כתב כו' כצ"ל. וכוונתם דהוקשה להו דהוי ליה לכתוב הוא (בנשים) [בנשיא] והוי ילפינן שאר חטאת דפסולים מק"ו שהם נקיבה ובתוס' דמנחות כתבו דשמא יחיד (מנשים) [מנשיא] לא אתיא ק"ל וע"ש:

ד"ה ניתק אין כו' הילכך איכא כפרה נמי בעי כצ"ל (ור"ל מדרבנן ק"ל) וכן בפ"ק דמנחות ולקמן כו' כיון דגמירי דבאשם רועה ומפרש כו' (כצ"ל) ודבריהם באו כאן בקצרה ועיין בתוס' דמנחות ד"ד ע"ב שם דבריהם מבוארים יותר:

הגהות

גמרא ויתבי וקאמרי קשי' לי לר"ל אשם כו' לימא ליה ר"א אשם נמי אתי כו' כצ"ל:

אשם שניתק לרעיה כו' (מיימוני פרק ד' מה' פה"מ) הנהו נמי לייתי ולירצי כצ"ל:

והאמר ר"י מנחה כו' (מיימוני פי"ד מה' מעשה קרבנות) ולא קני להו והאמר כו' הניח בהמה לשני בניו כו' כצ"ל (מיימוני פ"א מה' תמורה):

רש"י ד"ה ארצויי כו' הקרבתן מאותן הס"ד.

ד"ה אשם שמכפר כו' חרופה הס"ד.

ד"ה שלמים כו' עצרת הס"ד.

ד"ה מקשי לחטאת' דפסול הס"ד:

ד"ה קשי' ליה כו' רועה ודמיו נופלין לקיץ המזבח הד"א והס"ד:

ד"ה חטאת נמי כו' בחברת' בחייו ואין זו כו' (הד"א) נמי לפסול הס"ד:

ד"ה מיעט רחמנא הוא בשעיר (נשים) [נשיא] כו' לאו פסול דהי' משמע כו' לקמן בפרקין הד"א והס"ד.

ד"ה אשם נמי כו' לאו פסול הס"ד:

ד"ה ההוא לאחר כו' מעבודות הדם הס"ד.

ד"ה שניתק כו' אשם לרעיה שאמרו לו כו' ושחטו סתם כו' לעולה הואיל וסופו כו' הד"א והס"ד:

ד"ה למימרא כו' קרבן אביהם דקפרכת תכפר עלייהו כו' ונכון הס"ד וכצ"ל:

ד"ה אין בה כו' דאמרינן בהמנחות והנסכים כו' (דף ק"ד) כצ"ל:

ד"ה ה"ג כו' מנחה וגו' הס"ד:

תוס' ד"ה מה לשלמים שכן כו' לקמן בפירקין והר"ח פי' כו' לאו דאורייתא הד"א והס"ד וכצ"ל:

דף ו.

חדושים

תוס' ד"ה דאי ס"ד כיפרו כו' וא"ת כו' שני למה הוא בא דלמא כו' תלוי' בעובד וקרבן כו' כצ"ל ונראה דמאשם קדייק שאינו בא נדבה הס"ד והוא תירוץ אקושי' ראשונה ק"ל:

הגהות

גמרא ומתכפר עושה תמורה (ג"ז במיימוני בפ"ז מה' ערכין).

הכי קשי' ליה כו' כצ"ל :

רש"י ד"ה ושותפין כו' המר ימיר אחד ממיר הד"א וכו':

ד"ה שאני התם כו' גזירת הכתוב הוא דשני יורשי' כו' אביהם דהא דיורש כו' הד"א:

ד"ה אחד עושה תמורה דהא דיורש ממיר בקרבן אביו כו' אם המר לרבות את היורש כצ"ל והשאר יש למחוק:

ד"ה אם יגדל כו' מעשר אביו הס"ד:

ד"ה ומתכפר כו' בפ"ק הס"ד:

ד"ה ומשני מקיבעא כו' מכפר כפרה קבועה כו' הד"א:

ד"ה כיפרו כו' להביא אחר מיהו מיבעי כו' הד"א:

ד"ה נ"מ כו' מן היסורים בינתים הס"ד וכצ"ל:

ד"ה אמר רב אשי כו' אידי דיליף לא כיפרו כו' כצ"ל והס"ד:

ד"ה א"א בשלמא וכו' דמתחילתו לשמו כו' על החטא כגון אם כו' על אשמו הד"א והס"ד:

ד"ה אעשה כו' שנזבחו לשמן הס"ד.

ד"ה חטאתו אליו חטאתו וגו' הס"ד:

תוס' ד"ה אחד מימר כו' ממירין לאתויי יורש הס"ד:

ד"ה מקופיא מכפרא כו' אלא דמפריש אינו מימר אבל מתכפר כו' וא"ת כו' בקופיא גרידא קרי מתכפר כו' קבעי בפר כ"ג שאחיו הכהנים מתכפרי' כו' ביחיד הוא אלמא כו' וי"ל דבשמעתא שניהם היורשים כו' כפרת כ"ג כו' לא חשיבא כו' ע"י כפרת קופיא כצ"ל והס"ד:

ד"ה אלא מאי כו' למה הן באין הס"ד:

ד"ה או דלמא כו' דלפשוט ממתני' כו' דאפילו לר' שמעון דלית ליה לב כו' כצ"ל:

ד"ה לאחר שחיטה כו' שייך לעמוד ב':

דף ו:

חדושים

תוס' ד"ה לא כיפר כו' וזו דלא כתנאי דהכא כו' (ובתוספות דיומא יש ט"ס שם וצריך להגיה ע"פ תו' דכאן) כיפר קמי (ברכת הזבח אמשטרדם: מי) שמיא אפי' מה שעשה כגון כו' אבל קשה ע"ז דלא ה"ל לתרץ רק כו' ולכן לכל הפחות צריך ליתן על הבהונות קודם כו' (כצ"ל) ור"ל אבל מ"מ בעי [ברכת הזבח אמשטרדם: לאתויי] אחר כך קרבן אחר משום מתנת הראש גם כן וכפרש"י דהכא אלא לעניין דמותר בקדשים סגי במתנות בהונות לחוד ובתוספות דיומא ליתא לתירוץ הרב והוא דחוק באמת:

ד"ה וליקו ולימא כו' אבל הפריש שנים בבת אחת אינו חייב שזו אינה קושיא כו' אחר כך ולהקריב ומועיל כו' דכי משתעי שצריך להקריב ב' דוקא כשמפריש בזאח"ז ונראה דבלאו קרא כו' (כך הי' נראה להגיה והשאר יש למחוק ומפי' דבריהם נראה שבאו לסתור פי' רש"י שכתב והלא בכל שנה הי' מקריבים ב' משמע דעיקר חקושיא דכשהפרישו ב' בבת אחת לא היו צריכים כ"א להקריב אחד כיון שאינו מכפר אעשה דאחר הפרשה ולא מהני מידי כיון שכיפר הא' וע"ז הקשו דליתא דהא יכול עדיין להפריש בשעת הקרבה לכפר על טומאה שאחר הקרבת הא' בין הפרשת הב' שמפרישים ביו"ט בשעת הקרבה ולכן פירשו דעיקר הקושיא הי' דזה הוא דוחק לומר דלעולם היו מקריבים שנים ולעולם היו מפרישים בזאח"ז בעי"ט או הפרישו השני ביו"ט בשעת הקרבה. וכתבו עוד דבלאו קרא הוי קשיא ליה שהיו יודעים בפשיטות שהקריבו בכל שנה שתים בבנין הבית ובעצרת וכי לעולם היו מפרישים בזאח"ז שדוחק הוא לומר כן. ויותר נראה להגיה דכצ"ל אחר הג"ה שהגהתי להפריש בזאח"ז ומשני דקרא משתעי ע"י לב ב"ד וכו' ונראה דבלאו קרא כו' ודוק נראה לי):

ד"ה סכין מושכתן למה כו' להא דר' יוחנן דהתם ובסמוך מייתי כו' ויש פירושים ברש"י שמוגה בהן כו'. ועוד נראה שדברי הקונטרס סותרים זה את זה כו' (ולפי פירושים שמוגה בהן ל"ק דמ"ה חזר בו רש"י וק"ל). ואחר כך פי' כו' תמימים דאית להו לב כו' ויפלו דמיהם למותר כו' דמילתי' דשמואל כרבנן אלא גרסינן תניא מודה ר"ש כו' מקדש וקדשיו במתניתין דהתם ובברייתא חידש טפי כו' לאפוקי שעיר הפנימי כו' (ר"ל דאי לא קרב ביו"ה לא יקרב ברגל ובר"ח אף שמכפר על טומאת מקדש מפני שהוא פנימי ק"ל). דאע"ג דמשמע התם דאי לא משום גזירה הוי מקיצין כו' ור"ח מפרש כו' והשתא עולה אבל לא במותר חטאת כו' ותימא אמאי נטר עד לסוף לעיל הוי ליה לאתויי כצ"ל והס"ד: ועיין בשבועות דף י"ב ע"ב ותבין דברי הר"ח כי כאן קצרו עיין שם:

הגהות

גמרא שירי מצוה כו' (מיימוני פ"ג מה' מע"ק)

כאילו לא כיפר וכיפר כו' דכיפר עשה דקודם כו' מי לא תנן כו' ר"י ב"נ כו' (מיימוני פ"ד מה' מחוסרי כפרה) כצ"ל וכן בגמרא ש"ק:

התם נמי כיפר בהונות כו' ת"ש ר"ש אומר כבשי כו' כצ"ל ול"ג ר' ישמעאל וכן מוכח לקמן דפריך ומי אית ליה וכו' לר"ש וכן הוא בתוספתא פ"ק דשבועות ובילקוט תרמ"ח ובגמ' ש"ק ובספרים אחרים

שאני קרבנות צבור דלב ב"ד כו' (מיימוני פי"ב מה' פה"מ):

רש"י ד"ה שירי מצוה כו' ולא עשאה הס"ד:

ד"ה בעמוד וסמוך כו' עבר עליה הס"ד:

ד"ה אם נתן כו' הראש כתיבא בתורה הס"ד:

ד"ה שירי מצוה כו' כדלקמן הס"ד:

ד"ה לא כיפר כו' הראש ויביא לוג כו' ולר"ע כו' בבהונות הד"א והס"ד:

ד"ה כבשי עצרת כו' ולבכורים הס"ד:

ד"ה שני כו' שלפניו הס"ד:

ד"ה בין זה כו' של זה בספק חוטאין קיימי הס"ד: (הד"א וכצ"ל):

ד"ה אלא שחיסך כו' חסך על עוונותיהם ראוין כו':

ד"ה והא כו' שאירעה בין זה כו' דשני מכפר כצ"ל והס"ד:

ד"ה טומאת מקדש כו' המחנה וגו' הס"ד:

ד"ה הב"ע כו' של זה ולעולם אעשה כו' הפרשה לא הס"ד והד"א:

ד"ה ליקום כו' והלא בכל שנה הצריכו שנים כצ"ל והס"ד:

תוס' ד"ה לאחר שחיטה כו' אפילו לאחר שחיטה הס"ד:

ד"ה דילמא את"ל כו' ושייך לדף שאח"ז:

דף ז.

חדושים

רש"י ד"ה תודה ששחטה כו' ואין זה שינוי בעלים כו' (ר"ל דשחט תודה שהופרשה על נס דידיה על יורדי ים ושחט לשם נס שנעשה לחבירו שהיה חבוש בבית האסורים לעולם בשביל עצמו אלא נס אחר ק"ל) שהיתה לראובן תודה ולשמעון תודה אחרת כו' תודתו של זה דהוי כשוחט (כצ"ל והד"א) חטאת דם הס"ד:

ד"ה חטאת ששחטה שנשחטה לשם דם כשרה ועלתה לו הס"ד: ונ"ל דצ"ל לא עלתה ואי גרסינן ועלתה יש לפרש דעלתה לו לשם דם ולא לשם חלב ותדע דהא לקמן רב אחא משום רבא מתני כולהו לפסולא ואיך יהיו מחולקים ומופלגים כ"כ דלישנא קמא לרבא כשרים ויעלו ולרב אחא יהיו פסולים ועיין ברש"י במנחות דף ג' ע"ב משמע כמ"ש נ"ל ודוק:

תוס' ד"ה דלמא את"ל קאמרי וכו' וכאן אית ליה תקנתא ברעיה ר"ל בתמידין שלא הוצרכו כו' וה"ה דאית ליה תקנתא במקיצין אלא משום מותר חטאת נקט ליה וכמ"ש התוספות לקמן במנחות עיי"ש וק"ל:

ד"ה תודה ששחטה כו' דלמא שינוי בעלים אא"כ בזריקה כו' לשם חובה משום דהוי שינוי קדש כשאמר תודת פ' לשם כו' (כצ"ל) ור"ל נס פלו' לשם נס שאירע לפלו' והוי כחטאת חלב לשם דם וכפרש"י וק"ל:

ד"ה רב חסדא כו' בשאר קרבנות הס"ד:

ד"ה אמר רבא כו' וטעמא דתודה משום שלמים ואיירי לשם כו' (כצ"ל ור"ל משום גזירת הכתוב אבל בחטאת לשם חטאת חבירו ס"ל דכשר ק"ל) לשם חטאת דם לשם כו' אע"ג דרבא לא פי' הפסוקים בדבריו מדאמר בריש פרקין (דף ג' ע"ב) דר"י בר אמי רמי ומשני כו' (כצ"ל ור"ל ואי הוי מפרש דטעמו משום פסוקים האלו דקאמר בגמ' לא הוי רמי ר"י כלום דהא התי' מבואר בדברי רבא אלא בע"כ סתמא דגמ' נקט הפסוקים לפרש דברי רבא וטעמייהו דהגמ' מדנקט רבא לקמן בחטאת משמע דטעמו מהני קראי היא דחטאת כמותו בעינן נ"ל ודוק) מקדש וקדשיו מהו הס"ד:

ד"ה חטאת ששחטה כו' כל עשה שעבר הס"ד:

ד"ה על שאינו מחויב כלום כו' מהכא שמעינן לה הס"ד. ומ"ש אי דגרסי' בהא מימרא עולה כו' ולפי זה פסולה דקאמר היינו ר"ל דלא עלה לשם חובה דלא גרע משינוי בעלים ממש דס"ל כשרים ולא עלו ודוק נ"ל:

הגהות

גמרא בין זה לזה ע"כ לא כו' ונמחק מן תיבת נזרק כו' עד קריבין וכן הוא בג' ש"ק.

אתמר תודה ששחטה כו' (מיימוני פי"ט מה' פה"מ)

רבה אומר כשרה כו' כצ"ל רבה בכל סוגיא זו וקל:

אמר רב חטאת כו' (גז"ש) אמר רחמנא והרי חטאת לשם חטאת נשחטה לשם עולה פסולה כצ"ל וכן הוא בגש"ק.

ואמר רבא חטאת ששחטה על מי כו' ובתו' יש גורסי' עולה ששחטה כו':

רש"י ד"ה קרבנות צבור כו' נדבת צבור כגון קיץ כו' הד"א:
ד"ה לדברי ר"ש וכו' לדמיהם שיפדו אותו כו' מתרומה כו' לתמידין ולדברי חכמים כו' מתנה עליהם תנאי זה אלמא לית ליה לר"ש וכו' עליהם בהן דאי אית ליה יוכשרו לתמידין ולא יקייצו אלא לית וכו' והד"א וכצ"ל: כי נתחלפה בדפוס שיטה עליונה למטה נ"ל כ"ש בשבועות הס"ד:
ד"ה בשתי כוסות כו' ואין שהות כו' כצ"ל:
ד"ה דילמא כו' ואת"ל אחר הפרשה כו' עד זריקה ואהדר ליה כו' (כצ"ל והד"א) ולא איפשיטא בעיין הס"ד:
ד"ה כשרה כו'. ד"ה פסול כו' תודת שלמיו והאי דאיפליג כו' (הד"א) סייעתא למילתי' מדאבא כו' (הד"א) לשאר זבחים. הס"ד:
ד"ה כשרה כו' לבעלי' הס"ד.
ד"ה פסולים לא עלו הס"ד.
ד"ה פסולה כו' הפסח והחטאת הס"ד:
ד"ה על מי כו' חטאת כמותו הס"ד:
ד"ה שאינו מחויב כו' כמותו הוא הס"ד:
ד"ה למימרא דעולה בת מינה כו':
ד"ה על חייבי עשה לכ"ש כו' ושייך לע"ב:

דף ז:

הגהות

גמרא ואמר רבא עולה הבאה כו' (ג"ש):
חוץ מן הפסח כו' (מיימוני שם)
הוא לעכב בין הכא כו' וכצ"ל הואיל וגלי גלי רב אשי אמר הואיל וגלי גלי לא אמרינן אלא מנלן וכו' כצ"ל: וכן הוא בג' ש"ק
אף פסח כו' לשאר עבודות לעכב אלא הוא ל"ל כו' כצ"ל: ויש למחוק מן תיבת משום כו' עד לעכב גם בגמ' ש"ק ל"ג לה. ועיין ברש"י:
רש"י ד"ה מקופיא כו' עולה שייכי כולה עשה הד"א:
ד"ה פסולה כו' להביא אחרת הס"ד:
ד"ה יש בעלים כו' בעלים הס"ד:
ד"ה פסח מנלן כו' למצוה הס"ד:
ד"ה מותר הפסח וכו' הראשון הס"ד.

ד"ה לדבר הבא כו' הבקר היינו שלמים וכו' שהוקבעו או כו' בנקיבה הד"א והס"ד:
ד"ה למצוה וכו' כתיב ועשית הס"ד:
ד"ה דהכא כו' דהוא משמע וכו' כמצוותו משמע הס"ד וכצ"ל:
ד"ה לרבות קרבנות וכו' משלמים דרבינן להו לשינוי כו' בשינוי בעלים הס"ד: וכצ"ל:
ד"ה ה"ג וכו' ול"ג ליה הס"ד:
תוס' ד"ה עולה דורון כו' דהא מכפרא מקבעא הס"ד. ומ"מ אקרי דורון לגבי חטאת בעבירות לאוין וכריתות ק"ל: ריצה פרקליט כו'.
ד"ה ואמרתם זבח כו' לשינוי קודש הס"ד.
ד"ה וזבחת פסח כו' עד קדשים כדלקמן הס"ד:
ד"ה וזבחת פסח לכדר"נ כו' שאר עבודות מנין ת"ל ועשית כו' (ומ"ש אשינוי בעלים קאי נ"ל דיש למחוק) אין זה כסומא שלנו הס"ד:
ד"ה הוא לעכב כו' ושנויא דהואיל וגלי גלי לא ניחא להאי פי' כמו לפי' קמא הס"ד: וכוונתם דלפ"ק ע"כ לעכב בכל עבודות בשינוי קדש ילפינן לה כבר וא"כ אמרינן ה"ה בשינוי בעלים אבל לפי זה אכתי לא ילפינן אלא זביחה וק"ל.
ד"ה מה שלמים כו' וא"ת כו' אף לפסח לא תחלוק לעכב הס"ד ולא נמצא שום תירוץ בספרינו ע"ז וי"ל דאי לא גלי קרא בזביחה בשינוי בעלים לא הוי ילפינן מהיקש כ"א בשינוי קדש לעכב ובשינוי בעלים למצוה כשלמים ולא הוי אמרינן היקשא דלא חילקת אבל כיון דגלי בזביח' לעכב בשינוי בעלים ע"כ אמרינן היקשא אף בשאר עבודות וכך משמע מפרש"י ק"ל נ"ל:
ד"ה אלא הוא כו' בו הוא כו' הס"ד.
ד"ה כל מקום שנאמר כו':

דף ח.

חדושים

גמרא תיתי חדא מתרתי כו' בחטאת חלב ותיתי מהנך וכו' יש לדקדק דהא אכתי לא שמעינן בנזיר גופא בשינוי בעלים לעכב והא דמשני רב הונא חטאת חטאתו כבר פרכה רבינא אלא מעתה עולת עולתו מאי דרשת ביה ונהי דקושיא שנית מתורצת דנילף מתרתי מ"מ קושיא ראשונה במקומה עומדת ושמא י"ל דרבא לא חש לה שהיה יודע שום דרשה על עולתו וצ"ע ושוב ראיתי בתוספות שכתבו בהפוך הדף וז"ל וא"ת מנ"ל בחטאת נזיר עיכובא בשינוי בעלים וי"ל מחטאת חטאתו אע"ג דלעיל לא קאי עיקר פרכא סמיך

אמי גמירי מהדדי עכ"ל וזה מבואר כמ"ש מיהו מתחילת הסוגיא ה"ל לדקדק זה וכמו שכתבתי ולא מהמסקנא ודוק:

רש"י ד"ה אמר רב הונא כו' הרי למצוה וכשלמים כו' (הד"א) ור"ל למצוה בשאר עבודות בשינוי בעלים ואח"כ ילפינן בהיקישא מזריקה לעכב דשינוי בעלים דזריקה שמעינן לה כבר כדלעיל וק"ל:

תוס' ד"ה זריקה מנלן כו' אלא על חטאתו כפי' כו' דריש מקרא דמחטאתו כו' אבל תימא דלקמן משמע דכל הני כו' וקבלה נמי לא הוצרך לכתוב וכו' (כוונתם דהוי ילפינן בהיקישא מזביחה דלא חילקת וה"ה דלא אצטריך לקרא דזריקה מוכפר אלא אתי מהיקשא דלא חילקת מזביחה אלא נקטה משום שינוי בעלים דילפינן משמיעת קול ודוק) לפי שהיא עיקר כפרה כו' (ומדברי רש"י ד"ה אמר רב הונא כו' לא משמע כן דגם מזריקה אמרינן היקישא דלא חילקת ויש לדחות דהתם עכ"פ כבר ילפינן בשינוי בעלים בכולן למצוה ואם כן ה"ה לעכב ילפינן מזריקה משא"כ כאן ודוק נ"ל) וי"א דמחטאתו כו' ביה נמי מחטאתו כו' ביה נמי מחטאתו וקאי גם אחטאת חלב כו' ועוד נראה לי דלא כו' על פשעו אשר חטא ולא בשעיר נשיא דכתיב מחטאתו כו' אבל בשמיעת קול לא כתיב זה ולא זו כו' (כצ"ל) פי' דלא כתיב אשר חטא ולא ונסלח לו עיין בפסוק דוהביא את אשמו וגו' וכפר עליו הכהן מחטאתו וק"ל:

ד"ה וזריקה בשינוי כו' דאתרווייהו קאי כצ"ל והס"ד:

ד"ה ועשה כו' ולגירסא זו מוקי ברישא לעכב בשינוי קדש כו' (ור"ל דהא דמשני ר' יונה שיהו כל עשיותיו לשם חטאת א"כ אשכחן עיכובא בשינוי קדש ולמצוה כבר למדנו מחטאת חלב וק"ל):

בא"ד ולגירסא זו לא צריכינן תו לקרא דלעיל עכ"ל ר"ל דהא כל עשיות נתרבו מחטאת חטאתו ק"ל:

ד"ה מנחתם ונסכיהם כו' לאו מהאי קרא נפקא כצ"ל והס"ד וכוונתם דלאו מהאי קרא דמנחת מנחתו דנזיר נפקא הא דאמר מר מנחתם כו' דקרבי בלילה ואפילו למחר אלא ה"פ כי היכי דיליף מר מומנחתם ונסכיהם בשאר קרבנות ה"ה יליף לה רבינא בנזיר ג"כ וכמו שפירש"י א"נ דצ"ל לא אהאי קרא קאי והיא היא ועיין עוד בתוספות דמנחות דף ג' סוף ע"ב ד"ה חטאת קרי כו' ולדבריהם לשם קרוב להגיה לאו מהאי קרא לחוד נפקא וע"ש וראשון נראה יותר ואתה המעיין תבחר הטוב בעיניך. ועיין עוד בתוספות דמנחות דף מ"ד ע"ב ד"ה מנחתם כו':

ד"ה הלכך מצוה כו' אשר יזה מדמה כו' לר"ש בריש מס' מנחות (ר"ל בתחילת הסוגיא ולבסוף יליף לה מההיא ע"ש) מי גמירי מהדדי הס"ד:

הגהות

גמרא אשכחן כו' בין למצוה כו' לעכב בשינוי קודש ושאר עבודות בשינוי בעלים כו' כצ"ל. וכן הוא בג' של קלף. ובס"א אשכחן שינוי קדש שינוי בעלים מנלן אמר רב הונא בר"י דר"י חטאת חטאתו והשאר יש למוחקו דרש"י ל"ג לה וכן הוא בג' ש"ק אכן התוס' גרסי לה.

ואכתי מי ילפא מהדדי כצ"ל:

רש"י ד"ה וכפר כו' מתרבי' ליה הס"ד:

ד"ה אשכחן למצוה כו' כל הזבחים אין ה"נ כו' הד"א.

ד"ה חטאת חטאתו כו' בה לשם בעלים כצ"ל.

ד"ה אשכחן מצוה כו' מצוה ועיכוב בשינוי כו' (הד"א) הכל לעכב הס"ד:

ד"ה בכל עבודות כו' ביה לעכב מנלן הס"ד:

ד"ה שיהו כו' והאי לעכובא הס"ד:

ד"ה ה"ג בס"א אשכחן שינוי קדש שינוי בעלים מנלן הס"ד:

ד"ה אמר ר"ה כו' בא"ד. הרי לך מצוה ועיכוב כו' כצ"ל.

ד"ה ההוא מיבעי ליה כו' בלילה ואפילו למחר כו' הד"א:

ד"ה מי גמרו כו' דתמצא לומר כו' משום דשכיחא טפי כצ"ל:

ד"ה שכן כרת כו' תרווייהו למצוה איצטריכו כצ"ל והס"ד:

ד"ה ואשכחן כו' בשאר חטאת הס"ד:

ד"ה שאלה וכו' מן הקרבן הס"ד.

ד"ה שכן אין באין בדלות גרסינן כו' הד"א: להביא עוף הס"ד:

ד"ה והנך קראי לעכב ובשלמים מה כו' הד"א:

ד"ה. אשכחן חטאת כו' אותה לחטאת בסתם כו' הד"א כי תחטא וגו' הס"ד:

ד"ה חטאת כו' דשלח לך כו' כצ"ל:

דף ח:

הגהות

גמרא ת"ר פסח בזמנו כו' אי הוי כתיב לשלמים וזבח כדקאמרת כו' (כצ"ל רש"י וגש"ק) בכללי ופרטי דריש כה"ג כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה וכן חטאת כו' בהוריות הס"ד:

ד"ה שמיעת קול כו' קול אלה או נפש כו' מקדש וקדשיו הד"א והס"ד:
ד"ה אתין כו' חלב וחטאת נזיר כו' כצ"ל:
ד"ה הצד השוה כו' דשמיעת קול ומחטאת חלב כו' באין בדלות תאמר בשבועות כו' הד"א:
ד"ה שלא לשמו כדאמרינן הס"ד:
ד"ה ואימא שלמים לפסול ובריית כו' כצ"ל ונמחק תיבה לשלמים:
ד"ה לזבח כו' לשלמים הס"ד:
ד"ה ואימא לזבח כו' דריש הכי דבר הבא כו' (הד"א) אא"כ שחטו לשלמים כו' זבח אחר פסול הס"ד:
ואפילו עופות כו' לשם עוף הס"ד:
ד"ה אף כל כו' יצא לשמו הס"ד:
ד"ה חטאת ואשם כו' כצ"ל:
ד"ה אלא לזבח כו' אבל לזבח שלמים שני כו' כאילו כתוב לזבח שלמים כו' דאיתרבו ליה כל הזבחים (כצ"ל) והיה סברת המקשן דפריך אימא לכל כו' ק"ל:
תוס' ד"ה חטאת דע"ז כו' ואינו נראה דאף על גב דכרת כמותה מ"מ מה לחטאת חלב כו' גבי חטאת מצורע הס"ד:
ד"ה שמיעת קול כו' אבל כתב חטאת כו' (ר"ל בקרא דוהביא גו' לחטאת ולא קאי אעבודה) אלא אהבאה לחטאת ואין בכך כלום הס"ד:
ד"ה ה"ג הנך כו' להו כו' הקשה ר"ת מה להנך כו' (רצה לומר אפילו מצורע) וא"ת כו' ר"ח ומועדות מנלן הא לא כו' כצ"ל:
ד"ה (ברוך) אי הוי כו' דשלמים לא צריך כלל הס"ד:
אלא לזבח כו':

דף ט.

חדושים

תוס' ד"ה ושלמים הבאים כו' לבל תאחר ופריך פסח כו' מחמת הפסח דשמעתין נמי כו' אע"ג דכבר תנא כו' או עברה שנתו וזמנו אף ע"ג דמקרא אחרינא כו' (כצ"ל) ור"ל דהא מסיק לקמן דבעי ג' פסוקים פסוק לכ"א ואחד והיאך כולל כאן ג' בפסוק אחד אלא אורחי' דתלמוד הוא כמו והתעלמת כו' והוא בבית הקברות ושלו מרובה משל חברו אע"ג דקרא לא אתיא אלא לזקן ואינו לפי כבודו כו' כצ"ל וכוונתם דהברייתא פרק אלו

מציאות כולל גירסא הנ"ל על פסוק והתעלמת אע"ג דלכל אחד ואחד מצריך התם קרא בפני עצמו כדמסיק התם דף ל' ע"ב ודוק
ובא"ד ובפרק מי שהיה כו' דהיינו תמורת פסח כו' דפסח קרב תמורתו קריבה ולקמן פ' ב"ש בתחילתו נדקדק וכן משמע דפריך מותר כו' כצ"ל פסח נמי בלאו הכי נאכלים ליום ולילה דהיינו שלמי פסח כצ"ל:

הגהות

גמרא מנין למותר פסח שקרב שלמים כו' (מיימוני פ"ד מה' קרבן פסח):
רש"י ד"ה דוחין קדשים כו' אצ"ל עולה שאין נאכלים הד"א.
ד"ה ליהוי מעשר כו' שני מדות הס"ד:
ד"ה עברה כו' תחת השבט הס"ד:
ד"ה ומותר תודה כו' בפ' התודה זבח התודה כו' הד"א.
ד"ה ומותר כו' פסח הס"ד:
ד"ה דלמא כו' מן הבקר הס"ד:
ד"ה ה"ג כי כו' בין עזים ומיעוטא דמן כו' הד"א.
ד"ה והא מדכתיב כו' ומן העזים הס"ד:
לאלים שתהא כו' אימורים כנגד כו' הד"א.
ד"ה שלמים כו' כדאמרינן בפסחים הס"ד:
ד"ה הא מהכא כו' מדאבוה דשמואל הס"ד:
ד"ה ומאי כו' נקבות הס"ד:
ד"ה לא זמנו כו' לפסח ראשון הס"ד:
תוס' ד"ה דוחין כו' לכל אדם הס"ד:
ד"ה דלא ליבעו כו' וחזה ושוק הס"ד:
ד"ה למאי נפקא מינה כו' אחר שחיטה אלא יגאל כו' כצ"ל.
ד"ה העשירי כו' עשירי ספק הס"ד:
ד"ה אי נמי כו' קרבנו ולא בכור ופסח כצ"ל והס"ד:
ד"ה דילמא במותר אשם כו' בכלל ופרט לעולם קרב כו' למימרא דבעי עקירה כצ"ל והס"ד:

דף ט:

חדושים

גמרא אמר לו רב אשי לרב אחי בריה דרבא בעיא דרבא היכא כו' כצ"ל וכן הוא בגמרא ש"ק ומ"ש שם בכסף משנה דין ו' וז"ל ויש לתמוה למה השמיט הא דאמר רבא כו' וצ"ל שלא היה כן בגירסתו וכו' ע"ש בחנם דחק הרב עצמו דפשיטא דכשרים ולא עלו כיון דהם עולות הוי כשוחט על מי שמחויב עולה שכתב בדין ח' והוא פשוט ומבואר:

תוס' ד"ה על מי שמחייב כו' מיהו גרע כו'. דחטאת ששחטה על מי שאינו מחויב כלום פסולה כדלעיל אבל כאן שחטה אמי שמחויב אלא שאינה כפרה כמותה ואינו מכפר אעון חבירו שאינו כמותה אפילו מקופיא כמו אעשה וק"ל:

ד"ה מחשבין כו' כמו שינוי בעלים תימא דלקמן כו' (הד"א) שלא לשמן ובזריקה עשה בה מחשבה כמעשה ונ"ל דלקמן מיירי שחיטה כו' כצ"ל ור"ל התרצן שמתרץ ס"ל דברייתא איירא בחישב באותה עבודה עצמה שעובד ולכך בחשב בקבלה שלא לשמה פסולה ובחישב בקבלה חוץ לזמנו דלא הוי אכילת אדם ומזבח לא מהני אלא א"כ חישב בקבלה לזרוק דמה או לאכול חוץ לזמנו כדמסיק התם אבל זריקה אפילו באותה עבודה מצינו מחשבה כמעשה כגון אם זרק לגמור הזריקה חוץ לזמנו ודוק:

בא"ד אבל ליכא לפרושא כו' כגון שוחט ע"מ לקבל דמן (וכפרש"י ז"ל לקמן) בעבודה עצמה (ברוך) ובלאו הכי תימא כו' (הד"א) לענין שינוי בעלים הס"ד:

הגהות

גמרא משמיה דמבוג חטאת ששחטה כו' (מיימוני פרק ט"ו מה' פה"מ) הא קמ"ל הא חי דומי' דנחשון כו' כצ"ל וכן הוא בגמרא ש"ק

איתמר שחטה לשמה כו' (גז"ש דין י'):

רש"י ד"ה חטאת ששחטה כו' לשם חטאת כו' הנשיאים הד"א והס"ד:

ד"ה מעשים מוכיחים כו' סבר ר"ש דלא מהני הס"ד:

ד"ה טעמא כו' שינוי קדש והרי חטאת כו' שמה לבדה אלא לרב קשיא כו' הד"א:

ד"ה אלא כו' איתמר ובשינוי בעלים איתמר הד"א והס"ד:

ד"ה שיתכפר כו' שינוי בעלים הס"ד:

ד"ה שאין כפרה כו' כפרה כמותו הס"ד:

ד"ה דומי' דנחשון כו' להכשיר פסולה הס"ד:

ד"ה עיקר חטאת כו' יחיד ראשונה הס"ד:

ד"ה שחטה לשמה כו' מעבודה לעבודה הס"ד:

ד"ה מחשבין וכו' מחשבה מועלת מעבודה כו' כצ"ל:
ד"ה ילפינן כו' למחר פיגול הס"ד:
ד"ה אין מחשבין כו' להאכיל לאדם או למזבח כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה חד לעיברה כו' בדמיו שלמים הס"ד:
ד"ה איתביה כו' בריש מנחות לרבא הס"ד:
ד"ה לשם חטאת נזיר כו' לעיל איכא כו' (דף ז' ע"ב) בין שוחט לשם חטאת לשוחט לשם עולה כו' כצ"ל:
ד"ה ושחט אותה כו' לחטאת אותה הס"ד:

דף י.

חדושים

רש"י ד"ה ודילמא להכי כו' מעבודה לעבודה ואפי' לא חישב כו' כצ"ל ויש למחוק מן אלא כו' עד חשיבי ויש מגיהים לעבודה ולא בשעת כו' גופא בעי חישב דאפילו כו' והוא נכון וכן הוא בספרים אחרים:
ד"ה ותיתי דמחשבי' כו' כדאמרן ומה אם כו' הד"א לשם פלוני הס"ד:
תוס' ד"ה לא תאמר בזריקה כו' בחטאת הפנימיות וכ"ת משום דבשלמים קיימא א"כ מאי צריך כו' (כצ"ל) ומיהו דלמא תנא מיעוטא הוא כו' זריקה דלא דמי הס"ד: ומ"מ יש בלשונם ט"ס והיה נראה להגיה ומיהו דלמא תכוסו מיעוטא הוא וכונתם מבוארת דלמא ס"ל לתנא דתכוסו הוא שחיטה והוא מיעוטא דדוקא בשחיטה שהיא כוס כו' סורסי הוא פסול שלא לאוכלין אבל זריקה אינה פוסלת במחשבה שלא לאוכלים אע"ג דבהאי קרא גופא ג"כ שלא למנוין במכסת נפשות תכוסו גו'. ואפ"ה לא ממעטינן שלא לשם בעלים בזריקה דלא דמי דעיקר פסולא דשלא למנויו שהוא שינוי בעלים פסול בזריקה שהוא עיקר כפרה כדלעיל לכפר עליו ולא על חבירו כנ"ל וצריך עיון עוד. ובמקצת ספרים מצאתי מוגה ומיהו דילמא זאת מיעוטא כו'. ועיין בפסחים דף ס"ב ע"ב ודוק:
ד"ה והדר ביה רבה כו' מק"ו דרב אשי לרבה אליבא דר"ש כצ"ל [והוא ריש פרק קמא דמנחות ע"ב] ליכא ק"ו כו' במנחות לר"ש הס"ד:

הגהות

גמרא אלא אמר רב אשי כו' כשר לזרוק דמו לשם פ' פסול כו' כצ"ל: וכן הוא בגש"ק ובס"א:
רש"י ד"ה השוחט כו' של חולין לע"ז אסורה בהנאה כו' כצ"ל:

ד"ה לזרוק דמה כו' אלא בשעת כו' ולא זרק הס"ד וכצ"ל:
ד"ה ילפינן ע"ז כו' ממחשבת כו' כצ"ל:
ד"ה אין מחשבין כו' ואינה אסורה אלא כו' כצ"ל:
ד"ה הריני שוחט וכו' אדם ומזבח הס"ד:
ד"ה הריני שוחטו כו' אלא אמר הריני כו' כצ"ל (ותיבת א"כ יש למחוק). מהאי קרא לקמן הס"ד:
ד"ה על מנת לזרוק כו' כדתניא לקמן הס"ד:
ד"ה שחט לשם פ' כו' בד' עבודות הס"ד:
ד"ה לא תאמר וכו' משחיטה וקבלה ומה שחיטה וכו' (הד"א) קבלה תוכיח הס"ד:
ד"ה מה להנך וכו' דאין מחשבין הס"ד:
תוס' ד"ה ר"ל אמר מותרת כו' דהר מותר ועובדו בסייף כו' חשיב עובד ע"ז בשחיטה כששוחט ע"מ לזרוק כצ"ל (ותיבת או נ"ל למחוק):
ד"ה מקום שאם כו' לשם אוכלים כשר הס"ד:
ד"ה חטאת נאמר בה כו' ושייך לע"ב ושם נבאר:

דף י:

חדושים

תוס' ד"ה מחטאת דשמיעת כו' למפרך מה לשם חטאת שכן כרת דחדא מחדא לא פרכינן כל דהוא כצ"ל נ"ל:
ד"ה ומה עולה שכן כליל כו' וכ"ת מה כו' פסח יוכיח כו' כנ"ל ואע"ג דאיכא למפרך מה להצד השוה איכא ביה צד כרת וכדפריך אבן עזאי לקמן י"ג ע"ב ולקמן אאשם מ"מ רבי אליעזר בהתחלת לימוד אשם דלא אסיק אדעתיה עדיין פירכא זו הוי ליה למילף פסול עולה ג"כ מבינייהו כמו דיליף אשם ומיהו למסקנא דיליף מהוא באשם א"ש ודוק:
בא"ד ומיהו כיון דכתב אותה בחטאת כו' כצ"ל ותימא לסברתו כו' שלא לשמו ליכשר באשם עכ"ל. וצל"ע דנימא מה לעולה שכן אינה מכפרת וליכא למימר חטאת העוף תוכיח דהא ד"ה חטאת העוף פסולה שלא לשמה וצ"ע:
בא"ד ותו נימא חטאת יוכיח עכ"ל. וצ"ע דהא איכא למימר מה לחטאת שכן אם נכנס דמה לפנים פסולה ושכן צד כרת ושכן באה בציבור משא"כ עולה וכמש"כ התוספות לקמן ודוק ולבי אומר לי שמן ותימא לסברתו כו' עד סוף הדיבור הוא הג"ה מאיזה תלמיד טועה וגם בספרים שלנו כתוב אחר סיום הדבור הג"ה נ"ל:

הגהות

גמרא שאם נכנס דמה לפנים כו' (קושיא היא וכן שכן מכפרת וכן כולן) האיכא תודה כצ"ל:

רש"י ד"ה חוזרני כו' וניהדר דינא וניתי במה הצד הד"א והס"ד:

ד"ה הרי הוא אומר כו' מפרש טעמייהו דרבנן דסמכי כו' למילתא אחריתי הס"ד. וכצ"ל:

ד"ה תיתי במה כו' בדרך רחוקה הס"ד:

ד"ה שכן נכנס כו' ביום הכפורים הס"ד:

ד"ה בחטאת כו' רבי אליעזר הס"ד:

ד"ה שאם נכנס כו' וה"ק ולימא כו' (הד"א) מיפסיל בהכי הס"ד:

ד"ה ולימא ליה ר' יהושע כו' כצ"ל:

ד"ה מחטאת דשמיעת קול כו' על כרת הס"ד: ד"ה כר"י כו' וא"א לשתי קרנות בבת כו' (כצ"ל) ד' מתנות באותה מתנה (הד"א):

ד"ה ולימא ליה וכו' בדר' ישמעאל אי מה כו' הד"א:

ד"ה ולטעמיך באצבע כנגד חודה כו' המזבח משא"כ כו' אמה כשירה ואין שום זבח כו' (הד"א) באיזהו מקומן הס"ד:

ד"ה ולימא ליה כו' ר"א מדמה ס"א מקיש אשם לחטאת כצ"ל והס"ד:

ד"ה חטאת העוף כו' לקמן בפ' חטאת העוף הס"ד:

ד"ה אינה כו' מין מליקה הס"ד:

ד"ה אין לה כו' שקלים הס"ד:

ד"ה המחטא כו' בחטאת כתיב כו' של חטאת כצ"ל והס"ד:

ד"ה אי הכי כו' שלא לשמו הס"ד:

שייר עולת העוף כו' של מזבח הס"ד:

תוס' ד"ה הרי הוא אומר כו' בג"ש דעון עון מחטאת כו' הוי ממעט אשם מאותה כצ"ל והס"ד:

ד"ה להצד כו' שכן באין בצבור הס"ד:

ד"ה כל דמי' כו' שייך לדף י"א ושם אבארם:

דף יא.

חדושים

גמרא קמצה שלא לשמה פסולה כו' והא דאמר ר"ש לעיל כל המנחות שנקמצו שלא לשמה כשרים כו' מפני שמעשיה מוכיחים כו' ואפילו מנחת חוטא כבר פריך לה אהדדי רפ"ק דמנחות ומשני לה רבה ורבא ורב אשי עיי"ש:

תוס' ד"ה בא לעובדה כו' וקשה למ"ד דלא בעי למד קדש ומלמד קדש בפ' איזהו מקומן כצ"ל והס"ד וכוונתם דלא ילפינן אפילו בלמד קודש לחוד אף דמלמד חולין כגון מצורע וע"ל דף כ"ד ע"ב ד"ה והרי זריקה כו' שם האריכו בזה:

הגהות

גמרא תנן התם שר"ע אומר כו' (מיימוני פ"ב מה' פה"מ):

רש"י ד"ה בעולת העוף כו' של קרן האבן כו' כצ"ל:

ד"ה כל דמים כו' מרבה רע"ק קדשים כו' כצ"ל:

ד"ה אלא לרבנן כו' אשם לחטאת הס"ד. וכצ"ל:

ד"ה חטאת העוף כו' איפשיטא ליה הס"ד:

תוס' ד"ה כל דמי כו' (שייך לכאן):

ד"ה אשם שאינו כו' באה בצבור הס"ד:

ד"ה מנחת חוטא כו' דלא הוי כחטאת הס"ד:

ד"ה בא לעובדה כו' שייך לע"ב:

דף יא:

הגהות

גמרא יוסף בן חוני כו' (מיימוני פרק ט"ו מה' פה"מ)

רבה אומר באחרים כו' והתוס' גרסי ובאחרים בוי"ו ורבה מפרש לדברי ר"י עיי"ש:

רש"י ד"ה שלא בכלי שרת כו' פסולה שהמנחות כו' (הד"א) כנגד זריקה הס"ד:

ד"ה עובד בימין שקומץ בה כזריקת חטאת כו' כצ"ל:

ד"ה בא לעובדה כו' בכל הזבחים זרק כו' ור' שמעון מכשיר חוץ מחטאת משום כו' (כצ"ל) חוץ מחטאת הס"ד:

ד"ה אמרו דבר אחד כו' ר' יוחנן הס"ד:

ד"ה ורבה כו' ולא פסיל ר"א כו' לשם פסח אבל באחרים כו' כצ"ל והד"א:

ד"ה וכן השוחט כו' בזמנו הס"ד:

ד"ה ויוכשר ובדין הזה אתה יכול כו' שלא לשמו הס"ד. וכצ"ל:
ד"ה מה לי כו' לשם חטאת דהא טעמא כו' (הד"א) דייק מסיפא שחזר ר"א כו' מחטאת כשירים כצ"ל והס"ד:
ד"ה אם כן כו' זמן שלמי פסח כו' (הד"א) שלו גדול כח בשלמים כו' (הד"א) שלא לשמו הס"ד:
ד"ה אמר לו כו' דרש יהוידע הכהן כו' כצ"ל:
ד"ה מה לחטאת כו' דייק רבה כו' לשם חטאת הס"ד וכצ"ל:
ד"ה שכן כו':
תוס' והוא בעמוד א': ד"ה ה"ג עיקר קרא כו' היקשא הוא הס"ד: ואחר כך צ"ל ד"ה הורעת כחו כו' הנדפס בסוף העמוד עד אין פסוק: ואח"כ צ"ל ד"ה אמר ר"א כו' ור"ת מצא כו' דברי ר' יוחנן ור' יוחנן עצמו מודה כו' ולא אמר דבר אחד אלא באחרים לשם פסח כצ"ל נ"ל:
גמרא ולא יחללו את קדשי בני ישראל כו' כצ"ל. הא עיקר ההיא אגב גררא נסבא כצ"ל וכן הוא בגמ' ש"ק:
אמר ר"א אמר ר' אושעיא מכשיר כו' כצ"ל וכן הוא בגמרא ש"ק:
רש"י ד"ה ולא יחללו כו' אין חילול כשירימו אותם לשם כו' מהם הד"א והס"ד:
ד"ה בעתידים לתרום כו' ומסיים בהא בסנהדרין כו' יחללוהו הס"ד: ואח"כ ד"ה אם כן בר"ש כו' עזרי' אתא הד"א והס"ד:
ד"ה לכתוב כו' ביה נמי הא הס"ד:
ד"ה בעי ר' זירא כו' פסולות לגמרי הס"ד:
ד"ה ובתרתי פליגי כו' גבוה מכשיר כו' פסול לגמרי ואילו רבנן כו' הד"א:
ד"ה הא כדאיתא כו' למילתייהו קאמר וכשרים נמי דקתני גבי ק"ק למילתייהו קאמר ואפילו לרצות כו' כצ"ל וכן הוא בס"א:
ד"ה אלא מאי כו' מרצין קאמר הס"ד: ואח"כ ד"ה גבוה ונמוך קמ"ל בתמי' כו' כצ"ל והד"א והשאר נמחק:
ד"ה תנינא ברישא דמילתא הס"ד:
ד"ה הא נמי כו' נמוך משלמים הס"ד:
ד"ה שלמים קודמים כו' שתי מדות הס"ד:
הא עיקר כו' שלא לשמו דאיכא בקדשים כו' (הד"א) גבוה ונמוך הס"ד:
ד"ה ההיא דכל כו' אגררא כו' כצ"ל:
ד"ה מכשיר היה כו' לשמו פסול הס"ד:

ד"ה ומאי כאלו נשחט כו' כצ"ל בין הערבים הס"ד:
ד"ה ליפלגו כו' בתירא מכשיר הס"ד:
אבל בשלא כו' לשמו קמ"ל הס"ד:
ד"ה הא כתיב כו' בזמנו שחרית הס"ד:
ד"ה בין שני כו' החמה דהיינו בין כו' הד"א:
ד"ה ואימא כו' יותר מחצות הס"ד:
ד"ה השני כל היום כו' כל יומא הס"ד:
ד"ה ולא שנים כו' עד הערב הס"ד:
ד"ה מדתה חצי לוג כו' איכפת לן הס"ד:
ד"ה אין לך כו' מאוחרות לכולן הס"ד:
ד"ה דאיתקש כו' דקטרת הס"ד:
ד"ה יאוחר כו' קודם לו הס"ד:
ד"ה להולכה כו' האומר היו כו' הס"ד:
תוס' ד"ה אי איפליג בלשמו כו' ותימא השתא מיהא נמי דפליג בשלא לשמן אני יכול לטעות בבן בתירא שיפסול י"ד כו' משום דמקצתו ראוי כו' (ולכך פסול שלא לשמו ק"ל) שחרית אלא זה הס"ד. וכצ"ל נ"ל: ואח"כ צ"ל ד"ה אחד בבקר כו' בעלמא דרשינן א' כו' המיוחד שבעדרו כצ"ל והס"ד:

דף יב.

חדושים

גמרא או דילמא כשרים ומרצים ובתרתי פליגי כו' והא דפשיטא ליה דלפי זה נם בנמוך פסולים לגמרי היינו דקרא הכי דייק דבנמוך מהם מתחללין וחילול משמע שהוא פסול לגמרי וק"ל שוב נזכרתי שהתוספות כתב כן להדיא במתני' ר"פ ד"ה לשם גבוה כו' ושמחתי ועיי"ש עוד:
מתני' הפסח כו' (מיימוני פרק ט"ו מה' פסולי המוקדשין) ודע שהרב שם פסק כבן בתירא ודחק שם הכסף משנה למצוא טעם לזה. ול"נ משום דבברייתא מפורש שר' הושיב לר' יהושע וסייע את בן בתירא וקי"ל הלכה כר' מחבירו וגם ר"י לא השיב על קושית ר' והוא כהודה לדבריו וקיבלה וזה נ"ל ברור ק"ל:
תוס' ד"ה לילה לקדושה כו' אבל קודם לכן לא הס"ד ובתמורה י' ע"ב תירצו וז"ל וי"ל דקודם שנולד מצי מקדיש ליה ומייתי לה בבכורות מקרא עכ"ל:

ד"ה יום להרצאה כו' מביום צוותו כו' ולר"י דאמר בשחיטת לילה אם עלה תרד. (ור"ל אפילו בלא מחוסר זמן תרד וא"כ קרא דביום השמיני ל"ל ולזה תירץ דלמ"ד דלילה כשר בבמה אתי לאשמעינן במחוסר זמן דפסול אף בבמה ק"ל). י"ל למ"ד בפ' בתרא (דף ק"ך) אין לילה בבמה כו' כצ"ל:

ד"ה ש"מ ב"ח נדחין כו' וי"ל דמפריש נקיבה דחייה בידים ואפילו רב מודה התם דב"ח נדחים כו' כצ"ל ור"ל רב דפליג שם אר"י וס"ל דבעלי חיים אינם נדחים מודה במקריב נקבה לפסחו ק"ל נ"ל:

בא"ד ומיהו קשה מאכל חלב ונשתמד דהוי דחי' בידים עכ"ל ור"ל ולמה הצריך ר"י לאשמעינן דגם רב מודה ביה כיון דדחי' בידים. ומיהו למאי דמצריך בשמעתין דה"א כיון דבידו לחזור לאו דחוי הוא לא קשה כלל דהא קמ"ל ר"י דהוי דחוי בידים אף דבידו לחזור ודוק נ"ל:

בא"ד הנך תלת דב"ח נדחים כו' (ר"ל בג' מקומות נזכרו דברים אלו בקדושין וכאן ובתמורה אי נמי הנך תלת תלת דינים דש"מ ג' דקחשיב וזה עיקר דהא בכריתות איתא נמי להא מלתא אלא ר"ל הנך ג' דינים דש"מ ק"ל) וב' מקומות דפליג רב ור"י בההיא כו' כצ"ל:

ד"ה וש"מ יש דחוי בדמים כו' בקיבל דם בכלי שיש בו מים כו' ולא שייכא תמורה כו' (ר"ל דאין תמורה בעופות) שלא קידש מתחילה להקרבת הוא גופו כו' מיהו אינו כן (ר"ל קושיא אפי' לר"ש) אלא מביא כו' ש"מ יש דחוי מעיקרא וש"מ יש דחוי בדמים וב"ח נדחים כו' ופי' של יש דחוי בדמים הוי יש דחוי בדבר שאין בו רק (וכפרש"י דלעיל) קדושת כו' אמר ר' אלעזר כו' ומתיב רב עוקבא המפריש כו' תרעה ילדה זכר כו' לרבנן ור"ש ס"ל דב"ח כו' כר"א דתמורה (כצ"ל) אע"ג דקסבר ב"ח אינם נדחים כצ"ל. ומיהו קשה כו' התרצן דכריתות משני לה דס"ל כרבנן דתמורה דס"ל דב"ח נדחים וע"ז מסקי ומיהו קשה וכו' ק"ל:

בא"ד ליסייעי' מת"ק דר"א כו' וממתניתין דפסחים כו' דאית ליה לר"ש דאינם נדחים דלמא שאני כו' ועוד קשה מההיא דר"א דפשיטא ליה כו' (ור"ל דר"א משום ר' אושעיא בכריתות גבי מטמא מקדש כו' דב"ח נדחים ולעיל בכריתות דף כ"ז ע"א מיבעיא ליה ר"א מר"י אי ב"ח נדחים וק"ל) דחוי מעיקרא הוא וכשר לכ"ע משמע דכשר דבידו לתקן כדאיתא פרק לולב הגזול כו' ובכריתות פרק בתרא דפריך כו' כצ"ל (ובתמורה ובפ"ק דקידושין תי' בע"א והוא נכון אבל היכא שבידו לתקן קצת כגון כו' זצוק"ל וקשה לי כו' (כצ"ל והד"א):

הגהות
גמרא אפילו תימא מצפרא אין כו' כצ"ל:

דף יב:

חדושים
גמרא ש"מ ב"ח נדחים כו' (מיימוני פרק ט"ו מה' מע"ק) ופסק דלא כר"י אלא כרב דס"ל דב"ח אינם נדחים עיי"ש:

הגהות
אכל חלב והפריש כו' (מיימוני פ"ג מה' שגגות)
אבל הכא דממילא אידחי כישן כו' כצ"ל. מפי ע"ב זקן כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה ובין הערבים כו' אחרינא לפרושי הס"ד:
ואח"כ ד"ה ועוד תני כו' תיובתא לר' אושעיא כו' בתירא כו' לדברי ר"י דאמר כאלו כו' (הד"א וכצ"ל) בי"ג הס"ד:
ד"ה ואם איתא כו' לשמו הוא הס"ד:
ד"ה היכא משכחת כו' להרצות עוד הס"ד:
ד"ה ואי כו' לא חזי למידי כצ"ל.
ד"ה ונראה ונדחה כו' חזי לשלמים ובזמנו כו' (הד"א) אלא לב"ב דחזי הוא הס"ד. וכצ"ל:
ד"ה תהא לאחר כו' וחזי לשמו הס"ד:
ד"ה לילי שמיני כו' לדיר להתעשר הס"ד:
ד"ה הא לילה ליל שמיני כו' (הד"א) מחוסר זמן הס"ד:
ד"ה לימא קסבר כו' מת המשלח ישפך הדם כו' (הד"א) במסכת יומא הס"ד:
ד"ה הקדש כו' אחד מהם הס"ד:
ד"ה ועושה תמורה כו' דשותפין הס"ד:
ד"ה ואינה כו' ולוקחים ב"ח אחרים ובס"א בדמי שהאחרת הס"ד: וכצ"ל:
ד"ה והמיר כו' פרט למומר הס"ד:
ד"ה נשתפה כו': טורא שלויא ס"ד:
ד"ה הורו ב"ד כו' ב"ד פטור הס"ד:
ד"ה מיהא פתח כו' שידחה הס"ד:
ד"ה לאחר הקטרת כו' כשר והאי הוא כו' (הד"א) למלתא אחריתי הס"ד: ואחר כך. ד"ה תרי הוא כו' לעבודת דם ולפסול בשלא כו' הד"א:
ד"ה אשם נמי כו' תן האחד בא"א ענין לכך כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה ובין הערבים דכתיב בקטורת כו' צללי ערב הס"ד:
ד"ה ואם איתא כו' משום דהכי פריך מנ"ל. כו' כצ"ל.
ד"ה (הג"ה) אי דאפרשינן האידנא דחוי מעיקרא הוא כו' שהיה זמן שלמים הס"ד: וכצ"ל:
ד"ה רב פפא כו' דהכא להתם הס"ד:
ד"ה לילה אין כו' אמר להם הממונה הס"ד:
ד"ה וש"מ דחוי כו' תימא דגבי הדס (או דצ"ל דגבי מיעוט) אמרינן כו' דלא הוי דחוי דהתם כו' אלא על ידי רפואה הס"ד וכצ"ל:
ד"ה הכא קרבן כו' ר"ת פי' איפכא כו' דחוי גברא שאינו יודע כו' כצ"ל:
ד"ה בן עזאי בק"ו מייתי כו' דכחטאת כאשם הס"ד:
ד"ה מה הצד כו' כמו בחטאת ופסח כדמוכח לעיל כצ"ל:

דף יג.

חדושים

רש"י ד"ה לא קשיא כו' לעיל מחשבת קבלה לא פסלה כו' אלא במחשב בשעת שחיטה כו' עכ"ל ולפי זה קשה דא"כ גם בפסול שלא לשמה לא מהני כשחישב בשחיטה על מנת לקבל שלא לשמה ואפילו לרבי יוחנן לעיל דמחשבים מעבודה לעבודה היינו פסול זריקה שלא לשמה וכמו שכתוב בתוספות לעיל וכבר הרגישו שם בתוספות אפירוש זה וע"ש עוד ולפי מה שהגהתי בשם גמרא ש"ק אלא א"ש דבאמת עכשיו אין אנו צריכים לתי' דלעיל ואין חילוק בין שלא לשמה ובין מחשבת פיגול ודוק:

הגהות

גמרא הפסח והחטאת כיצד כו' (מיימוני פרק י"ג מהלכות פסולי המוקדשים)
והתני' והקריבו שלא תהא אלא בכהן כשר כו' מבשר זבח שלמים פיגול כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה צד כרת כו' בשניהם חטאת אינו כו' (הד"א) על הבאתו הס"ד:
ד"ה ומשני כו' דאתי בכנופיא הס"ד:
ד"ה (מתני') וקיבל והלך כו' או זרק הס"ד:
ד"ה או לשמו כו' ושלא לשמו הס"ד:
ד"ה אבל אפשר כו' למפסל הס"ד:
ד"ה מחשבה פוסל בה אם חישב כו' הד"א:
ד"ה או אינו כו' למזבח משתעי דהיינו זריקה כו' (והד"א) לא צריך מאהל מועד הס"ד והד"א:

ד"ה כשהוא אומר כו' כדאמרן לעיל והקריב הכהן כו' (הד"א) דהוי עבודה מדאפקה כו' (הד"א) בהולכה הס"ד:
ד"ה ובכלי שרת כו' בגדי כהונה דכהנים משמע כו' (והד"א) כהונה קאמר הס"ד:
ד"ה מה להלן כו' למשח בהם למלא כו' (הד"א) את ידם הס"ד:
ד"ה להבחין כשאר עבודות הס"ד:
ד"ה לא עשה כו' בשבילה אם חישב כו' פסלה בקבלה הס"ד. וכצ"ל:
ד"ה אין חייבים כו' עבודה תמה כו' (הד"א) משום טומאה ולא משום כו' (הד"א) בגדים כו' הס"ד:
ד"ה אתה דורש כו' ששמעתי הס"ד:
ד"ה דיקא נמי כו' אלא בזריקה הס"ד:
ד"ה במחשב כו' אותו לא יחשב כו' (הד"א) היינו זריקה הס"ד:
ד"ה בדברים המביאים כו' הכתוב מדבר הס"ד:
ד"ה אף שפיכת כו' זו הס"ד:
ד"ה לא ירצה כו' שהיא מרצה הס"ד:
ד"ה בכלל כו' לידי אכילה הס"ד:
ד"ה שאין מעכבים כו' יעכבנו ת"ל ואת כו' (הד"א) בנפש יכפר הס"ד:
ד"ה לא קשיא כו' שפיכת שירים לקמן הס"ד:
ד"ה הא דאמר כו' שירים או אחת כו' שפיכת שירים הס"ד וכצ"ל:
ד"ה אלא באכילה כו' חוץ לזמנו הס"ד:
תוס' ד"ה אתה אומר כו' לפי שהן עבודות חשובות כו' כצ"ל:
ד"ה בכהן כשר כו' היינו היכא דכתיבי בגדים כו' כצ"ל:
ד"ה דיקא נמי כו' להאי דיקא כו' (כצ"ל): גבי כל הנישום דמים באחר הס"ד: והוא בפרק קמא דקדושין ובפרק הזהב:

דף יג:

חדושים

תוס' ד"ה תהי בה ר"ל כו' איברי חטאת הפנימיות הס"ד ור"ל אע"ג דלא למדו אלא משלמים ובשלמים הולכה לא פסלה לר"ש ק"ל:

הגהות

גמרא ה"ג בגמרא ש"ק אלא לא קשיא הא דאמר הריני שוחט על מנת לקבל דמה כו' וכן הוא בס"א

אמר ר' יהודה שמעתי שטבילת אצבע כו' (מיימוני פרק י"ז מהלכות פסולי המוקדשים) מה חוץ למקומו הפוסל בשלמים כו' לא מפגלת ולא מתפגלות כצ"ל:

רש"י ד"ה לא קשיא הא דקמרבי שפיכת שירים כגון דאמר כו' (הד"א) וכצ"ל חוץ לזמנו הס"ד:

ד"ה והא כו' לעיל כגון דאמר כו' (הד"א) בשעת עבודה הס"ד: ואח"כ ד"ה שמעתי מרבותי הס"ד:

ד"ה שטבילת כו' הפנימיות וטבל הכהן כו' הד"א:

ד"ה אין מה שלמים כו' מחשבה אחרת הס"ד וכצ"ל:

ד"ה אף חטאת כו' פיגול ואנן תנן כו' הד"א:

ד"ה ה"ג שטבילת כו' מפגלת הס"ד ותיבת אצבע נמחק:

ד"ה אין הכל כו' מן ידי פגול הס"ד:

ד"ה הואיל וחוץ כו' לאוכלו חוץ כו' (ותיבת היינו נמחק) שאין בו כרת הס"ד:

ד"ה מצדה תברא כו' לשלא לשמו ולהעמיד פיגול כו' (הד"א) אלא שהוצא' מידי כו' בחטאת שלא לשמו כו' משלמים יש לחשוב מה חוץ כו' (הד"א) תאמר כו' הס"ד:

ד"ה אלא מאי כו' בשלא לשמו המוציא חטאת כו' הד"א:

ד"ה ה"נ אף כו' המעכב בה כל הכתוב כו' הד"א:

ד"ה אף אנן כו' במנחות כל הקומץ בכל כו' חישב לאכול כו' זה הכלל הקומץ כו' ד' עבודות קחשיב על מנת לאכול או להקטיר כו' כצ"ל:

ד"ה אלא כיון כו' ואמרינן טעמא כו' אחרי' הלכך עבודה כו' (כצ"ל) לקרבן למזבח הס"ד:

ד"ה אבל טבילה כו' ולא תיפשוט הס"ד:

ד"ה לא מפגלת כו' אימורים למחר הס"ד:

ד"ה ולא מתפגלת אם שחט על מנת לטבול אצבע למחר כו' תנאי היא דמר כו' הולכה כצ"ל נ"ל וכן הוא בס"א:

תוס' ד"ה אי מה שלמים כו' חוץ לזמנו דידיה הס"ד:

ד"ה אלא מאי אית כו' נוהג בכל הזבחים הס"ד:

ד"ה זה הכלל כו':

דף יד.

חדושים

רש"י ד"ה אין מחשבה כו' לר"ש בהולכת בזיכים כו' הד"א עד הפסח ואולם כי עזרה ס"ל כו' כצ"ל ור"ל דאסור לסדר לחם הפנים באולם כמו בעזרה ומיהו אינו כעזרה לענין דאסור להקריב על רצפת האולם ועל רצפת העזרה מותר וק"ל:

תוס' ד"ה תוך העזרה כו' וי"ל דמשכחת לה דירדו בלשכה כו' תלה ושחט פסול כו' ר"ל (וכ"ש דף דפסול) א"נ שחט כו' וצ"ע כו' (דבריהם מגומגמים) ולענ"ד נראה דכצ"ל וצ"ע דלקמן (דף ק"ך ע"א) מיבעיא ליה ירדו מהו שיעלו (ר"ל ק"ק ששחטן בדרום אם עלו לא ירדו ואיבעיא לן ירדו מהו שיעלו וא"כ צ"ע הא אישחיט על הרצפה וכבר עלו דהרצפה קדשו ק"ל) וי"ל דשחט על הרצפה ואחר כך נתן על הדף ועי"ל דמודה כו' כצ"ל נ"ל. וע"ל בתוספות דף פ"ד ע"א ד"ה זאת היא כו' תירצו בע"א ע"ש. וקודם בנין שלמה כצ"ל:

הגהות

גמרא על מזבח החיצון כשלמים אין כו' שכן נוהג בבמה חיוב ובס"א ל"ג תיבת חיוב. שלא לשמן כו' כצ"ל.

אין מחשבה מועלת אפילו פסיעה אחת אלא בכדי הושטת ידו ואת"ל סבר כו' כצ"ל.

א"ל אביי לאמורי' דר"ח כו' כצ"ל.

הולכה בזר מהו (מיימוני פרק א' מה' פסולי המוקדשים:

רש"י ד"ה כל קרבן כו' הס"ד:

ד"ה ומשמע הכי כו' אאצבע קאי הס"ד:

ד"ה שא"א לבטלה כו' לשחוט בהיכל ועל כרחו כו' (הד"א) לקרנות פנימי ולהזאת פרכת הד"א והס"ד:

ד"ה כל שאינו כו' ופסול דשלא לשמו הס"ד:

ד"ה מודה כו' לפסול נהי דאין כו' (הד"א) לר' שמעון הס"ד:

ד"ה חוץ לזמנו כו' להיות כנדון הס"ד:

ד"ה שכן נוהג בבמה בקרבן במת יחיד בשעת היתר הבמות שהרי שינוי קודש הוא תאמר בחוץ למקומו דלא שייך מחיצה בבמה וכל הבקעה כו' כך מצאתי מוגה בס"א:

ד"ה ואיבעית אימא כו' ואין מושיבין על ההיקש הס"ד וכצ"ל:

ד"ה אין מחשבה כו' אלא מפתח האולם כו' יכול לבטלה דהא חטאת כו' (הד"א) בעולה כתיב הס"ד. וכצ"ל:

ד"ה ואת"ל ר"ש כו' חלבים כמזבח עצמו דכתיב ביום כו' ר' יודא הס"ד והד"א:

ד"ה ה"ג ואת"ל כו' ברגל היא הס"ד:
תוס' ד"ה מודה היה לפסול כו' מכאן מתרצין ההיא דפרק הנזיקין דקאמר ר' יוסי כהן גדול ביום הכפורים יוכיח כו' דאין פגול אלא כו' ולא נהירא כצ"ל והס"ד:
ד"ה ומה שלא לשמן כו' לשמן נוהג בד' עבודות תאמר כו' פריך לעיל וי"ל דאי הוי כו' והשאר יש למחוק ושינוי בעלים הס"ד כצ"ל:

דף יד:

חדושים

תוס' ד"ה והרי הולכה כו' לכבש דאפשר לבטלה ופסולה כו' ואמר מר כו' שאני הכא לגופיה לא איצטריך (ר"ל בלאו קרא דמקבלה ואילך מצות כהונה) אלא לגלות דהולכת עצים למזבח כו' א"כ סידור שני גיזרי עצים בעי כהונה וא"כ ר"ש דבעי ב' כהנים התם כו' וי"ל כו' התם הצתת אליתא כו' כצ"ל. לית ליה אפשר להו בזריקה (ר"ל דקאי אארעא וזורק העצים על המזבח ק"ל) אבל לרבנן כו' שני גיזרי עצים דבעי כהונה ובפ' כו' כצ"ל. ואח"כ ד"ה איבעיא להו כו' פרש"י לפסול כו' (כצ"ל נ"ל) הולכה אינה קרוי' עבודה כו' יד הכהן או אם זר כו' פסולה ואינו יכול כו' כהן להחזיר ולהוליכה כו' ועשה עבודה כתיקונה ואי עשה במחשבת פסול ואין לה תקנה ק"ל. דהויא הולכה עבודה בלאו כו' לעשות הולכה אחרת כצ"ל והס"ד נ"ל:

הגהות

רש"י ד"ה שיכור כו' יין הס"ד: ד"ה והא שחיטה כו' בזר כשירה הס"ד: ד"ה שאני פרה וחילוק טעם זה אינו מטעם כו' להיות עבודה הס"ד וכצ"ל:
ד"ה היכא דגלי כו' בעי כהן הס"ד:
ד"ה שמה הולכה כו' פסלה מחשבה הס"ד:
ד"ה דשייף כו' בשפשוף רגלים הס"ד:
ד"ה נתנו לחבירו כו' שנתנו לו ואי הולכה כו' הד"א. יחזירנו לאחור יבא כשר ויטלנה מידו לצד המזבח וזה לא כו' בעלמא עביד כצ"ל והס"ד:
ד"ה אימא כו' דהולכת כשר מקמא כשירה הס"ד: וכצ"ל נ"ל וכך הוא בס"א מקמא כשירה:
תוס' ד"ה שיכור כו' בפ' ואלו מומין כו' בשאר דברים המשכרים כו' ודלא כר' יודא כו' בהדי מומין כצ"ל ודוק דמחלי עבודה בעי למיחשבי' כו' עבודה הוא הס"ד. וכצ"ל:

ד"ה והא שחיטה כו' ופי' ר' שמשון כו' ונראה דצ"ל פרש"י לבטל התם תלי ואת כו' כצ"ל. ד"ה שחיטה לאו כו' עבודה צוה המקום כו' אותו בצפון כו' לפי מה שפרשתי כו' הוי שחיטה עבודה הס"ד. וכצ"ל:

ד"ה שאני פרה כו' דחולין פרשתי כצ"ל:

דף טו.

חדושים

תוס' ד"ה חטאת העוף כו' לה כיון דמכשר כו' הדבר באפשר לבטלה כו' המזבח לא פסלה כו' ולהכי בחטאת העוף כו' מכי נפיק כו' כצ"ל. ונראה דהם מפרשים דלא כפרש"י אלא הא דפריך אי דחשיב מקמי דליפוק דם לאו כלום הוא ה"פ משום דלא מקרי הולכה כיון שהדם הוא בצוואר ואפילו למ"ד דהולכה שלא ברגל מקרי הולכה ודמי לבעי' דר' אבין דלקמן דעדיין הדם במקומו בעוף הוא ובע"כ לא מהני ביה מחשבה אלא לבתר דנפיק דם ובשלמא למ"ד דתלי באפשר לבטלה א"כ בע"כ מכי נפיק דם עד דמטי למזבח א"א לבטלה מהני מחשבה אבל לדידך כו' ואם לא חשובה כבר איתעבד מצותו דלא עבודה היא אחר שיצא דם ומשני דאפ"ה מקרי עבודה ולא שלמה עבודה עד דנפל אמזבח מדכתיב והזה ונתן כו' ויש ט"ס בדבריהם ואולי דצ"ל רחמנא אחשבה לעבודה זו עד דשלמה כנ"ל ודוק וצ"ע עוד להתיישב:

הגהות

גמרא ואספו פסול לפלוג כו' מאי קושיא דלמא מדפריש ועד דמטא כו' כצ"ל:

היה מזה ונקטעה ידו כו' (מיימוני פ"ב מהלכות פסולי המוקדשים)

מהו וא"ל והזה ונתן בעינן כצ"ל גמרא ש"ק ובס"א.

הוליכו זר כו' (שם פ"א):

רש"י ד"ה אפשר לתקנה כו' לה תקנה הס"ד:

ד"ה ונהי נמי כו' לה דבכשר ראשון כו' ש"מ דכשירה ע"י תקנה הס"ד וכצ"ל:

ד"ה דקאי זר כו' הוא דעבדו דליכא כו' למזבח הס"ד וכצ"ל:

ד"ה פסלה כו' בדניידי וכדשנינן הס"ד:

ד"ה נשפך מן כו' המזבח וקתני כשר כו' הד"א.

ד"ה במקום מדרון כו' למזבח הס"ד:

ד"ה אי נמי כו' לקדוש הס"ד:

ד"ה מחלוקת ר"ש ורבנן דמתני' היא אי הויא כו' הד"א:

ד"ה בהולכה רבתי כו' ר"ש ורבנן בהולכה זוטרתי בס"א מצאתי מוגה בהולכה זוטרתי פליגי ששחט בצד המזבח וזריק דהיינו שלא ברגל אבל בהולכה רבתי דהיינו ברגל לא פליגי ולקמן מותיב לה ממתני' דשמעינן מינה דבשוחט נמי רחוק מן המזבח מכשיר ר"ש מדקתני שאם רצה שוחט בצד המזבח וזורק מחכו עלה דהאי שמעתא דמוקי טעמא דר"ש בהולכה זוטרתי ע"כ מצאתי וכן הוא בס"א ולמימר דלא כו' כצ"ל עבודה היא הס"ד:

ד"ה אלא חטאת כו' היכי פסל בהן הס"ד:

ד"ה אי דחשיב כו' מקמי דליפוק דם כו' הד"א:

ד"ה הא אמרת כו' הא ואי (בתר) (ס"א מאחר) שנעקר כו' כצ"ל:

ד"ה הא איתעביד כו' דם למזבח א"א בשלמא כו' אלא א"א משום טעם דלאו הולכה היא ובשלא ברגל פליגי היכי פסלה כו' דרכה בכך אבל השוחט כו' ר' יוחנן הס"ד וכצ"ל:

ד"ה מהו כו' או לא דאיכא למימר כו' הד"א גמרה לה הס"ד:

ד"ה ואמר לו פסולה מ"ט והזה כו' הד"א:

ד"ה והא כי פליג כו' (ותיבת לא נמחק) דקתני אפשר שלא כו' לא ביטל הס"ד: וכצ"ל:

ד"ה אלא בהולכה זוטרתי כולי עלמא לא פליגי כו' הד"א הולכה עליה אלא כולה כו' (הד"א) ומשום מחשבת הזאה כו' הולכה הס"ד:

ד"ה הוליכו זר כו' והדתני לעיל כו' כצ"ל:

ד"ה אפשר כו' ודאי כשירה בפרק שלישי כו' הד"א.

ד"ה אמר רב שימי כו' והוליכו הס"ד:

ד"ה לדברי הפוסל כו' בתר קמייתא. הס"ד:

ד"ה אף לדברי שפוסל ס"א לדברי הפוסל שם פוסל כאן דהא פסול כו' צריך לאמטויי ס"א מוגה. לאמטויי מאחר שנתרחק צריך לחזור ולהביאו למזבח נמצאת האחרונה הולכה לצורך ככל ההולכות הא צריך לאמטוייה דקאמרת כו' כצ"ל:

דף טו:

חדושים

גמרא ואמר רבא הכל מודים כו' (מיימוני פי"ג מה' פסולי המוקדשין) ומפרש דלא כפרש"י אלא דס"ל דלרבנן בכל מקום אפילו קיבלו בפנים והוציאו לחוץ פסול ודבריו נוחים בהלכה וע"ש בכ"מ:

פרק שני

תוס' ד"ה טבול יום כו' וכ"ת דאיצטריך כו' דהא כי מרבה רע"ק כו' דמההוא קרא כו' (כצ"ל ור"ל דע"כ רע"ק מדמי לה בקרבן יחיד ובקרבן יחיד גם טמא לא אישתרי ק"ל): **ד"ה** אתי בק"ו כו' משתויי יין דלקמן כו' וצ"ע אמאי לא יליף מק"ו דיושב כו' עכ"ל ור"ל מבינייהו דנילף מיושב כו' וכ"ת מה ליושב שפסול לעדות נימא זר יוכיח מה לזר שכן אין לו תקנה יושב יוכיח ודוק נ"ל:

הגהות

כל הזבחים שקבלו דמן זר כו' (מיימוני פרק ט' מה' ביאת מקדש) נשפכה כו' עד פסול יש למחוק:

רש"י ד"ה לאמטוייה דקאמרת לאחשובה כו' במתני' הס"ד וכצ"ל:

ד"ה בחוץ כו' המזבח הס"ד:

ד"ה והוציאו כו' המזבח הנך כו' הד"א.

ד"ה אי תניא כו' ס"א ואין מחלוקת בין י"א כו' אלא אאבוהו ר"ש קאי ופליג כו' כצ"ל ועיין בכ"מ:

ד"ה למעוטי כו' על הטומאה הס"ד:

ד"ה קרבן נשים כו' קרב בתמיה כקרבן נשים כו' כישראל הס"ד:

ד"ה לא הורצה כו' ולא לאומות הס"ד:

ד"ה בטומאת הגוף כו' לא נדחה הס"ד:

ד"ה אלא כו' ופסלם הס"ד:

ד"ה בעל מום כו' עבד חילל דכתיב ביה מום כו' מקדשי הס"ד:

תוס' ד"ה זר ואונן כו' חילול בהדיא הס"ד:

דף טז.

חדושים

גמרא מה להצד השוה שבהן שכן לא הותרו בבמה כו' ר"ל בעל מום וטמא אסור בבמה וכתב רש"י צ"ל דתנן בפ' בתרא הזמן והנותר והטמא שוין וכו' מוכח מזה דטמא היינו כהן טמא דאסור לשמש במזבח ובבמה וכ"כ ג"כ התוספות להדי' דף כ"ח ע"א ד"ה מסתברא כו' בפשיטות עיי"ש ומכאן יצא להרמב"ם ז"ל בפי' המשנה דסוף מכילתין שכתב הטמא כהן שעובד בטומאה וכתב שכן מבואר בתלמוד וכוונתו פשוט להתלמוד שבכאן וכמ"ש רש"י ותוספות והוא מוכח בסוגיא והרב בספר תוספות יום טוב לקמן

בסוף מכילתין תמה על הרמב"ם ורע"ב שפי' כן וכתב שלא מצא זה בתלמוד שלנו ואשתמטתי' להרב גמרא זו דמבואר להדיא דאכהן טמא קאי ודוק:

ד"ה וקסבר כו' וכדפרישית וכשאמרו לו כו' הד"א ומיהו חילול לא יליף כו' אותו לאו למימרא כו' פוסל בו הס"ד וכצ"ל וכן הוא בס"א וקצת קשה דא"כ ה"ל לעיל לתרץ לאידך דאין ללמוד חילול מכאן גם מהצד השוה לא יכול למילף דשם טומאה לא ס"ל וא"נ דאיכא למיפרך שכן לא הותרו אצל כהן גדול בקרבן יחיד כדלקמן ואפשר דעדיפא קא מתרץ וס"ל כתנאי דלקמן דס"ל לסברתם דנוכל ללמוד גם חילול מכאן שוב ראיתי בעמוד ב' בתוספות שהרגישו בזה ג"כ ודוק:

ד"ה אף אני כו' דלא תימא טמא בקרבן צבור כו' גדול אונן כו' דלא אתי בק"ו כצ"ל ור"ל בק"ו מבעל מום שאוכל כו' דכיון דערל דאינו מוזהר מלעבוד איכא למימר טמא בצבור וכ"ג אונן יוכיח ק"ל:

ד"ה מיושב כו' (וכל הדבורים שבע"ב שייכי לכאן עד ד"ה אבל בקרבן צבור כו') ויכול ת"ח לישב כו' (בהג"ה) ומיהו איצטריך קרא לעובד בהשתחוואה (כצ"ל) וכונתם דבעינן דוקא מעומד כדכתיב לעמוד לשרת ולא בהשתחוואה וצ"ע מנ"ל הא דילמא למעוטי' יושב אתי ובהשתחוואה מנ"ל דאסור בפשיטות.

ד"ה קסבר מפני כו' וסוגיא זו לא כחד כו' (ר"ל דלתנאי דהתם ס"ל בפשיטות דאי הן הקריבו באנינות שפיר עבד דאישתריף ע"ש) דהתם לפי דקים לן כו' כל היום ולילה שאחרי כן למחרתו ויהי' נשרף כו' כצ"ל נ"ל:

הגהות

גמרא אונן מנלן כו' (מיימוני פ"ב מה' ביאת מקדש)

ור"א מ"ט לא כו' שאוכל אם עבד כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה זר שאינו כו' קדשים הס"ד:

ד"ה שכן כו' כמקריב המום כו' כצ"ל:

ד"ה טמא יוכיח כו' שאין כו' בהמה טומאה כו' כצ"ל:

ד"ה ה"ג הותרה בבמות בבמת יחיד כו' דתנן בפ' כו' שכשר בבמה כו' נמי מוכיח בגדעון כו' הד"א. וכצ"ל:

ד"ה אונן כו' עבד חילל הס"ד:

ד"ה ומשני כו' ומושיבין אותו הס"ד:

ד"ה מצינו כו' שם זרות הס"ד:

ד"ה שם יושב כו' כשר לעדות הס"ד:

ד"ה ומחד מהנך כו' בעל מום הס"ד:
ד"ה ויושב כו' לחד מינייהו הכא מנלי' הד"א: והס"ד:
ד"ה לעמוד כו' עמידה הס"ד:
ד"ה אונן מתני' הס"ד:
ד"ה הן הקריבו כו' אתה לומד כו' כצ"ל:
ד"ה מי כתיב כו' פסול אונן הס"ד:
ד"ה קסבר כו' שם אנינות לענין כו' אוכלין ואין טעון עיבור צורה שאינו נאכל הד"א והס"ד וכצ"ל:
ד"ה לא אכלתי כו' למחר הס"ד:
ד"ה בעל מום כו' מומו הס"ד:
ד"ה חילל כו' למה לך הס"ד:
ד"ה לא הותרו כו' כהן גדול הס"ד:
ד"ה טמא כו' קרבן צבור דכתיב במועדו ואפי' בטומאה ואם עבד בקרבן יחיד חילל כצ"ל: ס"א.
ד"ה ולפרוך כו' אונן הותר הס"ד:
תוס' ד"ה זר שאינו כו' תאמר בזר שמוזהר הס"ד:
ד"ה מה לטמא כו' קריבים כמקריבים כדפי' בקונטרס כצ"ל והס"ד:
ד"ה היכן מוזהר תימא נימא מוהקריבו כו' מיהו עדיפא משני כצ"ל:
ד"ה ומה יושב שאוכל כו' מקדשים ובזר הס"ד:
ועיין ביומא דף כ"ח ע"א בתוספות ד"ה אין ישיבה כו' ובפסקי תוספות דכאן.
ד"ה מה ליושב כו' הד"א כהן גזלן כו' (הד"א). כדפי' לעיל הס"ד:
ד"ה שכן לא הותרו כו' פרכינן הכא שכן לו כו' במקום שנאסרו כצ"ל והס"ד:
ד"ה שם טומאה כו' וא"ת כו' שכן במיתה כו' שכן פסולים בפרה כו' תאמר באונן כו'. (ר"ל דכשר בפרה כדלקמן בסמוך) כצ"ל:

דף טז:

חדושים

תוס' ומה טומאה כו' תימא אי אנינות דאורייתא איכא למפרך מה לטומאה שכן הותרה כו' כצ"ל נ"ל: ור"ל דטמא משלח קרבנותיו והכהן אוכל משא"כ אונן דאינו משלח קרבנותיו להקריב כדלקמן דף ע"ט ע"ב עיי"ש אבל אין לפרש דהקרבן נאכל כשקרב בטומאה עצמו דליתא וכמש"כ התוספות לעיל ומשנה שלימה שנינו פ' כיצד צולין

דקרבנות הקריבי' בטומאה אינן נאכלין חוץ מפסח נ"ל ובמהדורא בתרא נ"ל עיקר להגיה בע"א וכצ"ל אימא אי אנינות לילה דאורייתא איכא למפרך מה לטומאה שכן הותרה בפסח הבא וכו' וזה ברור ודוק:

הגהות

גמרא אמר רבא לא שנו כו' (גז"ש)

בקרבן יחיד לא תותר טומאה אצל כהן הדיוט כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה שם טומאה כו' שהרי לא נאסר שם מעולם אבל אונן כו' מכללו אצל כהן גדול כצ"ל והד"א והס"ד:

ד"ה מתקיף כו' אדרבא פריך לכ"ג לקרבן יחיד כו' ופשיטא ליה כו' כצ"ל והס"ד:

ד"ה ומותר טומאה כו' בכהן הדיוט הס"ד:

ד"ה ולא תותר כו' תדרש אלא לא תחלוק לבמה שלא פירש לך הכתובים כצ"ל וכן הוא בס"א:

תוס' ד"ה אבל בקרבן צבור כו' וי"ל כיון דלא ילפינן אלא מטומאה דינו כטומאה דאינו כו' להאי ק"ו כצ"ל והס"ד נ"ל:

ד"ה ולא תותר כו' גבי חלת ורקיקים כו' סתירת דברים הס"ד וכצ"ל:

ד"ה כל חדא כו' מאוירן מק"ו (גז"ש בחולין) ובכל אלו כו' גבי מטמא כמיטמא לבסוף יש מותרות דנעשה כו' נאסרה אף לכהן גדול כו' כצ"ל:

דף יז.

חדושים

תוס' ד"ה טבול יום כו' ומיהו קשה כו' בזב בעל שתי ראיות דלאו בר קרבן הוא ולענין תרומה ונימא מכלל כו' כצ"ל (וכן הוא בתוספות דסנהדרין) אבל מכאן דאשכחן קרא בהדיא כו' עכ"ל. ואע"ג דאמרינן לקמן לא לכתוב רחמנא בטבול יום ותיתי מהנך אף ע"ג דאיצטריך למכתב טבול יום לגלויי אמחוסר כיפורים צ"ל דה"פ לא לכתוב בטבול יום ובמחוסר כפורים ליכתוב בפירוש כ"כ התוספות בסנהדרין וביבמות. שוב ראיתי שכ"כ ג"כ התוספות בהג"ה דלקמן:

בא"ד וי"ל דצריך קרא גבי עבודה כו' (ר"ל דלא נוכל למילף קדשים לענין חילול אף ע"ג דמקרי טמא לגבי תרומה משא"כ לענין מחוסר כיפורים ילפינן שפיר דקרא דוטהרה איירי לענין קדשים ק"ל) דאשה כשירה לשחוט קדשים כדתניא ריש כו' עכ"ל. ר"ל דהם מביאים ראיה מהא דלקמן דף י"ט ע"ב דילפינן מוטהרה מכלל דהיתה טמאה דטמא

מחלל עבודה אע"ג דהאי קרא כתיב באשה ואשה לאו בת עבודה והיאך ילפינן מינה דטמא מחלל עבודה ע"ז כתבו כיון דאשה מותרת בשחיטת קדשים כדלקמן ריש פ' כל הפסולין א"כ שייך בה חילול כששחטה כשהיתה מחוס' כפרה ונגעה בבשר ודוק:

בא"ד והשתא ל"ל קרא הא איקרי טמא לענין עבודה ולא לאכילת קדשים וכי לא נילף ביאת מקדש מינייהו ועוד קשה שהרי קרא כו' כצ"ל נ"ל ודוק ובס"א מצאתי מוגה בענין אחר קדשים וכי תימא לא נילף כו' מינייהו קשה שהרי כו' והיא היא ומ"ש היא עיקר לפי ענ"ד. קדשים נדרוש נמי לענין ביאת כו' (כצ"ל) ועי"ל כו' דמשמע אבל יתחטא כו' (ר"ל דס"ד כיון דקפידא דקרא הוא אלא יתחטא כו' ממילא אם חטא והזה ג' וז' וטבל תו לא אקפיד קרא אביאת מקדש אף דהקפיד לענין קדש ועבודה וק"ל נ"ל אבל בפ' הערל לשונם מדוקדק יותר. ומהני טעמא ליכא למימר כו' וקרב ובא השמש וטהר כו' (כצ"ל ור"ל ל"ל קרא דבא השמש כיון דכתיב טמא יהיה ק"ל)

בהג"ה א"כ נכתוב כו' ומחוסר כפורים בהדיא כו' (ר"ל ולא שייך בזה לאוקמי אמסתבר כמו שפירש רש"י כיון דבהדיא כתב במחוסר כפורים כ"ש טמא ק"ל) בהני לא חש לדקדק הס"ד:

ד"ה גמר חילול חילול כו' דממעטי התם רבנן בעל מום כו' משום דטמא וטבול כו' וקצת תימא כו' דפסיל בתרומה במיתה ודלא פסיל בתרומה כו' (כצ"ל ור"ל ומחוסר כפורים כיון דלא פסיל בתרומה אלא בקדשים לא יתחייב מיתה ק"ל) וי"ל כו' עבודה מטעמא כו' דאיקרי טמא בג"ש דחילול כו' פרק הנשרפין הוי במיתה כו' (כצ"ל) וכוונתם מאחר דאיקרי טמא אם כן הוי בכלל דוינזרו וגו' אם כן ילפינן חילול מתרומה כל מה דאית ליה שם טמא בקדשים שהוא במיתה אף דמותר בתרומה ק"ל נ"ל:

תוס' ד"ה קסבר רבה כו' (בדברי התוספות הללו תמצא ישוב להשגת הר"א ז"ל על הרמב"ם פ"ג מה' כלי המקדש דין ט' שפסק דמחוסר כפורים דזב לאו כזב דמי וע"ש) מחוסר כפורים מיהו פלוגתא כו' הפסולים א"ד כו' (כצ"ל ור"ל אף דמחוסר כיפורים חייב כרת אי נכנס למקדש מיהו באכילת קדשים אינו חייב כרת ק"ל).

בא"ד דביאה במקצת שמה ביאה כו' ועוד מה שפירש בקונטרס כו' לענין למנות כו' אי לאו משום דמיפרך ק"ו כו' ומה מחוסר כפורים שמותר כו' ודסוטה ורבנן דאבא שאול כו' (כצ"ל) ועוד דנ"מ לענין טומאה דחוי' בצבור עכ"ל. ור"ל וכגון שהיה הצבור מחוסרי כפרה מזיבה ואי ס"ל דכזב דמי לא יקרבו קרבן צבור שלהם עד דאייתי כפרתן ויעשו בטהרה דטומאה דחוי' היא ולא הותרה אבל אי לאו כזב דמי יכולים להקריב א"נ דה"פ

דאי קרויי מחוסרי כפרה טמאים אזי צריך הציץ לרצות על קרבנן שיקריבו במחוסרי כפרה ואי לאו כזב דמי א"צ לרצות הציץ והכי איתא ביומא דף ז' ע"ב נ"ל:

הגהות

גמרא טבול יום מנלן כו' (מיימוני פ"ד מהלכות ביאת מקדש)

רמז לטבול יום כו':

רש"י ד"ה דאיכא למפרך כו' הלכך כל חדא כו' הד"א:

ד"ה קדושים כו' הכתוב מדבר הס"ד:

ד"ה טבול יום דאם עבד במיתה כו' למיתבי' תנהו ענין כו' גבי טבול יום שעבד ילפינן כו' כצ"ל:

בא"ד בסנהדרין באלו כו' הנשרפין חילול כו' בתרומה מחיל עבודה כו' הד"א והס"ד:

ד"ה ל"ל דכתב כו' בטמא וכן כו' לרבא טבול יום כו' ערבא בטמא ליכא כו' טבילה ועוד דטמא כו' (הד"א) עלה מידי הס"ד:

דף יז:

הגהות

גמרא הלכך אונן וטבול יום דטמא שרץ דקילי אתי בק"ו מטבול יום דמת מחומר כו' כצ"ל. וכן הוא בגמרא של קלף.

מחוסר בגדים מנלן כו' (מיימוני פ"י מהלכות כלי המקדש)

מנין לשתויי יין כו' (מיימוני פרק א' מהלכות ביאת מקדש):

רש"י ד"ה קסבר רבא כו' דכולהו צריכי הס"ד:

ד"ה מחוסר כו' מחוסר כיפורים דזב כזב כו' קדשים כלל הד"א והס"ד: ואחר כך ד"ה שרפה אונן כו' קאי הס"ד:

ד"ה כזב דמי כו' איש טהור הס"ד:

ד"ה לא דכ"ע כו' אסור בהו הוי מחוסר כו' בהן כפרה הד"א והס"ד:

ד"ה הכא כו' דהא קרא יתירא כו' כצ"ל:

ד"ה טומאה דאותה כו' אכשר בה הס"ד:

ד"ה הלכך כו' ונבילה אתי להכשירה כו' מק"ו ומה טבול יום כו' אבל מחוסר כיפורים הס"ד וכצ"ל והד"א:

ד"ה והיתה להם כו' דמחיל עבודה הס"ד:

ד"ה ובין כו' עובד בשכרות קרויה חול כצ"ל ס"א:

תוס' ד"ה שרפה אונן כו' קרייה רחמנא כו' במחוסר כפורים והאי דטבול יום כו' הד"א:

ד"ה אונן וטבול יום כו' אטו אנן לאכילה קאמרינן לנגיעה קאמרינן כו' הותר מכללן תאמר אונן כו' מבעל מום קשה (ברוך) ועוד מה כו' כצ"ל והד"א:

דף יח.

חדושים

תוס' ד"ה ת"ל חוקה כו' דאמרינן כו' כל מקום שנאמר תורה וחוקה עכ"ל. והיינו למסקנא דהתם דתורה לא בעי חוקה וחוקה לא בעי תורה אבל להס"ד דתורה וחוקה בעינן ודאי ממשמועתא ילפינן וכמש"כ שם התוס' עיי"ש וק"ל:

ד"ה אתיא חוקה כו' אינו כתיב בפירוש וילפינן חוקה חוקה ממחוסרי בגדים כו' תי' הר"ר יעקב כו' הבא מן הכלל צריך לחלק אמאי הוי דבר שבכלל טפי מהני ותימא כו' (כצ"ל וכן הוא בתוספות דסנהדרין ע"ש) וא"כ תרי קראי במחוסרי בגדים ל"ל ותרווייהו כו' (כצ"ל נ"ל) ור"ל א"כ בע"כ לג"ש אתא לכל היכא דכתיב חוקה ג"כ במיתה וחילול וא"כ הדרא קושיא לדוכתא ל"ל למכתב מיתה בשתויי יין ושלא רחוץ ונילף חקה מחוקה היתירא דכתיב במחוסר בגדים ע"ז מסקי וכתבי מיהו כו' ולעולם בפ' כו' (ור"ל וקרא דוחגרת אתי לאשמועינן חילול בשאר בגדים ומכנסים ועי"ל בתוספות ד"ה אין בגדיהם כו' וק"ל):

הגהות

גמרא אכתי מהכא נפקא כו' ונתנו בני אהרן הכהן בכיהונו כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה אי מהתם כו' חיוב מיתה דפסולה כו' מחלי לה מחוסר בגדים כו' הד"א:

ד"ה והא תנא כו' מקרא אחרינא הס"ד:

ד"ה ה"מ ומחוסר בגדים הס"ד:

ד"ה והא תנא כו' בה משתויי כו' כצ"ל:

ד"ה מנין כו' ומחוסר בגדים וה"ק כו' (הד"א) ת"ל חוקה חוקה הס"ד:

ד"ה מהכא נפקא כו' אכתי קרא אחריני כו' מחוסר בגדים הס"ד:

ד"ה אי מהתם כו' ההוא בעבודה כו' (הד"א) שהרי יש שם אש כו' כצ"ל:

ד"ה קמ"ל כו' מאי היא הס"ד:

ד"ה הכהנים כהונתן בה הס"ד:

ד"ה כהן גדול שלבש כו' לא לכהן גדול ולא לכהן הדיוט כו' מדקאמרת משום איבה כו' כצ"ל ואין לפרש כו' כ"ג משום איבה כו' (כצ"ל) אבל בחייו בלא"ה אינו דינו ככהן גדול וק"ל) וידע שהוסר מן הכהונה הס"ד:

ד"ה מסולקים שייך לע"ב:

דף יח:

חדושים

גמרא היו מרושלין כו' (מיימוני פ"ח מהלכות כלי המקדש)
רב אמר אחד זה כו' כצ"ל ולא גרסינן רבא.
ע"י אבנט ואבנט מיגז כו' כצ"ל.
שם ותני' אידך כו' ארבע ולא חמש מאי לאו וכו' וכתב הרא"ש בהלכות קטנות והא דתני' בספרי בפ' ועשו להם ציצית כו יכול אף בעלת ג' ובעלת ה' וכו' נ"ל דה"פ אי לא כתיב אלא על כנפי בגדיהם ה"א דכל כנפים שיש לבגד אמרה תורה לעשות ציצית הן מעט הן הרבה ת"ל על ד' כנפות ונתמעטו מעט והרבה ובעל ג' פסולה וכו' ע"ש והשיגו כל הפוסקים אר' שמחה ורא"ם שבמרדכי דפסקו אבעלת ה' שפטורה ולי הקטן צריך להתיישב בפי' הרא"ש דלדידיה מנא ליה להתלמוד דכאן לב' הברייתות כתנאי ופליגי ה"ל לפרש הברייתא דתני ולא בעלת ה' היינו בה' כנפים אבל בד' חייבת כמו שפירש הרא"ש ההיא דספרי ובזה לא יפלגו הברייתות אלא ש"מ דס"ל להתלמוד מאן דממעט בעלת ה' מקרא דד' כנפות כסותך ממעט ליה לגמרי כמו בעלת ג' ודוקא ד' בעי לא פחות ולא יותר ואם כן ההיא דספרי גם כן מתפרשת כן וסמי חדא מקמי תרתי כמש"כ הרא"ש ורא"ם הנ"ל נ"ל ודוק:

הגהות

ע"ש בגמרא שאינה בראיה אצל אחרים ואידך נפקא ליה מאשר ואידך אשר לא דריש ת"ר כו' כצ"ל וכן מוכח בתוס':
ת"ר בד כו' (גז"ש במיימוני) ומפרש בה פי' אחר דלא כפרש"י עי"ש בכ"מ:
רש"י ד"ה משוחקים ישנים הס"ד: ד"ה חיסר כו' בגד בעולם הס"ד:
ד"ה רטיה כו' על בשרו הס"ד:
ד"ה מקורעים כו' ולתפארת הס"ד:
ד"ה אחד זה כו' מדמי שלא ע"י אבנט הס"ד:
ד"ה והתני' בברייתא כו' כצ"ל נ"ל:
ד"ה אלא לרב וכו' דקסבר אבנט כו' אבנט כדתרצ' שמואל כו' כרחך לרב דשני דסלוק כו' כקצרים מעיקרא הס"ד והד"א וכצ"ל:
ד"ה ולא שלש כו' מארבע כנפיה הס"ד:

ד"ה בת חמש כו' כשתי כנפות הס"ד:
ד"ה ומאן דמחייב כו' יתור בגדים הס"ד:
ד"ה בד כו' משמעותא הס"ד:
ד"ה חדשים כו' פשתנו הס"ד:
ד"ה שיהו שזורין וחוטן כפול כו' כמו לבדו הס"ד וכצ"ל:
ד"ה ולטעמך כו' בד משמע ליה הס"ד וכצ"ל:
ד"ה דברים שנאמר בהם בד צריכים כו' יש מהן כו' ואזיל דבר כו' הקרקע בד הס"ד:
ד"ה ואימא עמרא שאף כו' (כצ"ל) לבדה הס"ד:
ד"ה כיתנא כו' לפני טווייתו כו' כצ"ל:
ד"ה אגב לקותא כו' ונחלק הס"ד:
ד"ה ומכנסי כו' הוא אומר ומכנסי כו' פשתים הס"ד וכצ"ל:
ד"ה בד שזורי כו' לעיכובא הס"ד:
ד"ה ואימא כו' נימא לבדה הס"ד:
ד"ה אגב לקותא מיפציל כו' נכתש ונחלק הס"ד:
ד"ה ומכנסי פשתים כו' הרי הוא אומר מכנסי כו' פשתים הס"ד:
תוס' ד"ה מסולקים כו ולא לעכב הס"ד:
ד"ה ואידך אשר כו' ר"ש כסות סומא כו' ולאו פרכא כו' אהדדי דבמנחות כו' כצ"ל:
ד"ה כורך עליה כו' שייך לדף שאח"ז:

דף יט.

הגהות

גמרא כל בן נכר ערל לב כו' כצ"ל:
אמר אביי לא יחגרו כו' (מיימוני פ"י מהלכות כלי המקדש)
מדלי לי המיינאי כו' כצ"ל:
תנן התם בהם כו' (מיימוני פרק כ"א מהלכות שבת ופ"י מהלכות כלי המקדש)
בעי רבא נכנסה לו רוח כו' (גז"ש)
בית השחי מהו כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה וערל בשר כו' חילול בהדי' הס"ד:
ד"ה ולא למעלה כו' לפי ששם היד שוכב כו' כצ"ל:
ד"ה צלצול בנדי"ל הס"ד:
ד"ה ותיפוק כו' של כהן והיכי שרי ר"י הס"ד והד"א:

ד"ה בשמאל כו' לעבודה הס"ד:
ד"ה ופליגא כו' יוחנן הס"ד:
ד"ה ודאי פליגא כו' במשמע הס"ד:
ד"ה ל"א אר"י קמהדר כו' ופליגי הס"ד:
ד"ה אלא דרבא כו' בגדים הס"ד:
ד"ה ולר' יוחנן כו' לא חייץ מאי איריא כו' הד"א:
ד"ה רביתא כו' בבשרו הס"ד: ד"ה בית השחי כו' בית זרועותיו של כו' ונוגעים בבשר הס"ד:
ד"ה גופו כו' גופו הס"ד:
ד"ה נימא כו' מעלמא הס"ד:
ד"ה נימא כו' מגורדים תחובה בו כו' מעיקרא הס"ד:
ד"ה יצא כו' שערו מאי הס"ד:
ד"ה מהו כו' יתור בגדים הס"ד:
ד"ה אליבא כו' ובהקומץ רבה הס"ד:
ד"ה דודאי חייצי כו' מצינו עבודת לילה חמור מעבודות כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה כורך עליה כו' ומיהו בירושלמי משמע דטעמו משום שחיקת סממנים דמסיק פ' כו' וקאמר התם דלמדנו דספוג כו' אלא משאר גמי לפי שהוא מן המוכן כו' ובסמוך נמי כו' דגמי מסי כו' לא במדינה כצ"ל והס"ד:
ד"ה מאי איריא כו' וי"ל דמ"מ כו' ובעירובין תי' בע"א עיי"ש:
ד"ה תפילין מהו כו' יד איירי דבשל ראש אין חוצצות כו' אם לא תאמר דקא משמע לן כו' תחת פתילי הציץ כצ"ל והס"ד:
ד"ה וחקה וכו' שייך לע"ב:

דף יט:

חדושים

גמרא תנא שערו כו' (מיימוני פ"ט מהלכות כלי המקדש) וז"ל שם מעשה הציץ כו' וכתב הר"א בהשגות אינו חופר אלא מכה בדפוס צורת אותיות מאחריו וכו' וטעמו שלא יהא נקרא חק תוכות מבוארים בפ"ב דגיטין דף כ' ע"א ע"ש בפרש"י ומהתימא על הר' הכסף משנה שעשה עצמו בזה כאלו לא ידע ע"ש:
מחוסר כפורים מנ"ל כו' (מיימוני פ"ד מהלכות ביאת מקדש)
ושלא רחוץ ידים כו' (מיימוני פ"ה מהלכות ביאת מקדש)

ת"ר כ"ג כו' (גז"ש)
ר' יונתן אמר מהכא ורחצו ממנו משה ואהרן כל כיור שאינו מחזיק כו' עי' בפרש"י ויש לדקדק דקרא זה בעשיית הכיור כתיב בפ' פקודי ובציווי בפ' כי תשא נאמר ורחצו ממנו אהרן ובניו לפי דעת ר' יונתן למה לא רמז הש"י למשה בציווי שיהא בו שיעור ד' כהנים דוקא ואנה מצא מקום בציווי של הש"י שיעשה שיעור ד' כהנים והלא לא נצטוו' כ"א על אהרן ובניו וראיתי להרמב"ם פ"ה דין י"ג שכתב וז"ל כמה מים וכו' ממנו ד' כהנים שנאמר ורחצו ממנו אהרן ובניו והיה אלעזר ואיתמר ופנחס עמהם הרי ד' עכ"ל ולדבריו א"ש. וצ"ל לפ"ז דמשה ראה בנבואה שפנחס יתכהן ושימותו נדב ואביהו הגם שבכ"מ רצה לדחות גי' הרמב"ם והסכים לפרש"י הוא משום שלא הרגיש בחולשת גי' רש"י מה שהרגשתי נ"ל ודוק:

הגהות

גמרא ת"ר קידש (גז"ש).
רש"י ד"ה. לווים כו' לשיר הס"ד:
ד"ה לא מתני להו איסורים כו' איסור הס"ד:
ד"ה מכלל שהיא כו' ולא יחללו הס"ד:
ד"ה בין בגד לבגד כגון כו' כגון כהן כו' מן המקרא אם לא כו' (הד"א) כשירה הס"ד וכצ"ל:
ד"ה שחרית כו' אמחוסר בגדים הס"ד:
ד"ה אמר קרא כו' ולהכי כתיב הכא עיכובא למעוטי כו' כצ"ל:
ד"ה צהבו כו' מפני שמחה כסבור כו' כצ"ל:
ד"ה אאופתא כו' של שחרי' נמי לא כו' (כצ"ל ובס"א מגיהים של יום הכפורים ונמחק תיבת שלשים).
ד"ה והיתה להם כו' אזהרה לנהוג כו' אחריו ולאו להקישא אתי כצ"ל וכן הוא בס"א:
ד"ה מאי בנייהו כו' פליגי הס"ד:
ד"ה א"צ לקדש כו' דעתו הס"ד:
ד"ה דפסק כו' כי הכא הס"ד:
ד"ה בגשתם כו' מערכה חדשה הס"ד וכצ"ל:
ד"ה דכתיב בבואם כו' יצא הס"ד:
ד"ה מודים הם כו' בגשתם ירחצו כו' אלא גישה הס"ד וכצ"ל:
ד"ה להקטיר כו' קידוש דהא הד"א:
תוס' ד"ה וחוקה כו' חוקה אלא בבגדי לבן כו' כצ"ל:
ד"ה אי הכא כו' וכי תימא כו' ליה וי"ו אאופתא הס"ד:

ד"ה וחבירו מסייעו במס' תמיד. (ומייתי לקמן ד' כ"א ע"ב עיי"ש) משמע דאותו היה מהלך כו' וההיא פליגא או כו' כצ"ל:
ד"ה עמידה כו' כשקורין בתורה כו' כצ"ל:
ד"ה וליתיב כו' אלא סמיכה הס"ד:
ד"ה אלא האי כו':

דף כ.

חדושים

גמרא ה"ג בגמרא של קלף ר' אתה אומר כן אלא הכי אמר ר' אמי אמר ר"י משמי' דאילפא כיור וכו' (וכצ"ל) ור"ל שרבין אמר לר' אמי היאך אתה אומר משמי' דר"י שאילפא פשיט דלר"א מי כיור אין נפסלים בלינה והלא ר' אסי אמר משמיה דר"י בשם אילפא כיור כו' והוינן לר' אסי היאך פי' ולא פשט לן ר' אסי ואתה ר' אמי ס"ל לפשיטות וק"ל:

הגהות

גמרא מי כיור מהו כצ"ל:
כי אתא רבין כו' כצ"ל:
דתניא איזהו צפון כו' (מיימוני פרק ה' מהלכות בית הבחירה)
אלא ר' אדר"י בר כו' אי ס"ד ר' היא לוקמא כו' כצ"ל:
אלא מאי ר' אלעזר בר ר' שמעון היא כו' (כצ"ל) לוקמה מקיר כו' ותיבת ב"ר יש למחוק לעולם ראב"ש היא וראה ר"י דבריו בתחילת עבודה כצ"ל:
רש"י ד"ה ה"מ כו' תיבעי קידוש הס"ד:
ד"ה מהו מפסיל כו' שקעה בבור בני הגולה כו' כצ"ל: (ועיין סוף מסכת עירובין וסוף מסכת מדות ק"ל).
ד"ה ה"ג כו' ולא גרסינן ת"ש הס"ד: נ"ל ודוק דהא לא פשיט מידי.
ד"ה אמר לפניו כו' אמר לה כו' הס"ד:
שלא שקעו בבור הס"ד:
ד"ה לעבודת לילה כו' חלבים הס"ד:
ד"ה והוינן קמי' דר' אסי ולא פשיט לן הס"ד וכצ"ל:
ד"ה דלא צריך לקדושי וכראב"ש כו' או דלמא אין ראוין לקידוש כו' דאי לרבי ליכא למבעי אי צריך כו' ולא פשט ר' אסי כו' בזו ומר פשט כו' הד"א וכצ"ל נ"ל: כך מצאתי מוגה בספרים אחרים:
ד"ה שנים עשר כו' בבת אחת הס"ד:

ד"ה מוכני. מפרש כו' מודה במים הס"ד:
ד"ה בא לו אצל פרו כו' בעדו וכו' הס"ד:
ד"ה ראש לדרום כו' ומשנינן לה הס"ד:
ד"ה והכהן כו' כלפי היכל הס"ד:
ד"ה ואמרינן התם מאן שמעת (הד"א) חטאת הוא הס"ד:
ד"ה כנגד המזבח כו' המזבח וליכא הס"ד.
ד"ה ר"א מוסיף כו' קדושתי' דהוא מקום כו' ולפנים וי"א אמה עד כו' כצ"ל:
ד"ה ה"ג כו' החליפות שהיה כו' מאחריו חלונות כו':
ד"ה השתא ר' כו' קדושה קלה לשחוט שם מקום קדושה חמורה לכ"ש הס"ד:
ד"ה אנן הכי כו' נטי צפון לצפון שבמזבח כו' כצ"ל ויש מגיהים לא כ"ש מקום כו' ומוחקים שני תיבות לשחוט שם ק"ל ובס"א מצאתי קלה כ"ש מקום קדוש חמור' כו' ונכון:
ד"ה ה"ג כו' טעמא איכא הס"ד:
ד"ה תרומת הדשן כו' לכל העבודות הס"ד:
ד"ה מתחילת עבודה כו' יום הבא הס"ד:
ד"ה הא אמרת כו' לינה ולינה כו' (הד"א) עד בקר הס"ד:
ד"ה הא אמרת כו' יום זה הס"ד:
ד"ה ולינה דרבנן לינה זה כו' מן הבור מקרות הגבר הד"א שקידש ביום הס"ד:
ד"ה מיהרו וקידשו כו' כצ"ל:

דף כ:

הגהות

גמרא איבעי להו יציאה מהו (מיימוני שם)
כגון דאפיק ידיו לבר וקידש אבל יצא כו' כצ"ל: וכן הוא בגמרא של קלף והשאר יש למחוק מן הא בפנים כו' עד וקידש.
איבעי להו טומאה כו' (מיימוני פ"ה מהלכות ביאת מקדש)
או דלמא כיון דהדר חזי דק לי' (ה"ג לה רש"י):
רש"י ד"ה בשלמא לאביי כו' יפסל ר' היא כצ"ל:
ד"ה בכהני חדתי ורגלים הס"ד:
ד"ה יציאה כו' שתועיל כדרך כו' הקדשים שקדשו בכלי כו' נפסלים ביוצא כצ"ל והס"ד:
ד"ה דלא כו' מעבודה הס"ד:

ד"ה ונטמאו כו' אלא בפיגול כו' הידים כצ"ל והס"ד:
ד"ה מטבילין כו' שהושיטו לחוץ הס"ד:
ד"ה מקדש בכ"ש כו' לקידוש הס"ד:
ד"ה בפנים כו' וגומר והתם כו' הד"א ממנו הס"ד:
ד"ה בכלי חול כו' איתרבי הס"ד:
ד"ה או שטבל כו' במים מכונסי' הס"ד:
ד"ה עבודתו כו' במקום קידוש הס"ד:
ד"ה אבל כו' תידוק מינה הס"ד:
ד"ה שיצא להסך כו' ידיו ורגליו הס"ד:
ד"ה אלמא לא כו' ידים ורגלים הס"ד:
ד"ה בעי' כו' שינויא הוא הס"ד:
תוס' ד"ה יציאה מהו כו' כדמוכח פ"ק דמנחות דף ט' ע"א כו' לר' יוחנן לא פסיל אלא משום דבללה בחוץ ולא משום יוצא. (ועיין בריש הג"ה ושייך לכאן כנ"ל להגיה) ועיין כל זה בתוס' דמנחות שם שהאריכו בזה ודוק.
בא"ד ומאן דפסיל בהאי פסיל בהאי כו' כי אם בשחיטת הזבח כו' במעילה פ' שני כו' קרמו כו' זריזים איתא אורחא כו' מקדשי' ליקרב כו' לפסול היינו בטבול יום כו' והא דאמר פ' שתי הלחם ולחם כו' יתכן פי' הק"ו דהכא כצ"ל. והס"ד:
ד"ה קידש בכ"ש כו' ביציאה המים כו' ולכן מיבעי ליה כו' טפי מבמים כצ"ל והס"ד:
ד"ה כל המטיל כו':

דף כא.

חדושים

תוס' ד"ה מי כיור כיון כו' כדפי' בקונטרס בסמוך כו' (ד"ה והאמר ר"י כו') מדר' יוחנן כו' אע"ג דסוגי' דשמעתין כו' (ר"ל מדפריך מ"ש הכא דלא משקע ליה כו' ק"ל):
ד"ה כיור כיון ששקעו כו' דאין זריעה להקדש כצ"ל והס"ד:
ד"ה מאי אין מעלהו כו' לעבודת היום כו' כלומר אסור להעלותו כו' דר"י אית ליה גזירת שיקוע כו' וא"ת כו' כלל בערב היה להם להמתין עד סמוך כו' ר"ל דלמא לא רצו כו' ודוק כו' בתחילת הלילה או באמצעה דכדי שיהא כו' (כצ"ל נ"ל ור"ל כיון דעיקר טעם שיקוע משקיעת החמה הוא כדי שיזכור לשקעו בעמוד השחר א"כ היה להם לקבוע זמן השיקוע בתחילת הלילה או באמצעה מפני שיזכרו לר"י דלא נפסלה בלא שיקוע כלל לעבודת יום ודוק) ולר"י אע"פ שע"כ יש להם להעלותן וכו' כדפירש הקונטרס דלא סגי

ליה כו' קידושי זה שזכה כו' שיקוע ליכא למיחש דכיון כו' וא"ת כו' והא השתא נמי כשמשקעו בעמוד השחר כו' (ר"ל לר"ח ב"י דמותר להעלות בלילה ונפסלים לעבודת יום אף דמשקע להו קודם ע"ה ולמה הצריכו לשקע כלל קודם ע"ה כיון דהוצרך ע"כ לקדש במים אחרים הכשירים למתירין וק"ל) וי"ל כו' וכשמעלים את הכיור ביום כו' (ר"ל לצורך מתירים אותן מים שנשארו בכיור ששקעו קודם ע"ה היו מערין כו' לצורך קידוש איברים ק"ל) אע"פ שהיה פיוס של תמיד קודם ע"ה כדמוכח כו' זריעה והא דפסלה להו כו' ועוד צ"ל דהא דאמר כו' (וכדפירש"י לקמן ד"ה אלא לאבייי כו') וזה לשונו ומאי אינו כו' (הד"א) זכורים ע"י הך שיקוע דסוף כו' יכשירו כו' למחר אלא בשיקוע שישקעהו כו' שאנו צריכים אז כו' ופריך א"ה היינו דר' כו' ור"ח ב"י לא גזר כו' (ומתיר להעלותו בלילה אחר שיקוע שאחר ש"ה ק"ל) ומ"ש דקאמרת דסבר ר' קידש מתחילה כו' ואילך עוסקים כי מקדש ועובד כו' דודאי מסלק ליה והדר משקע ליה כו' (והא דפריך בסמוך היינו דר' חסדא היינו דמשני למחר א"צ לקדש וכפי הג"ה דלקמן ודלא כפירש"י ק"ל נ"ל:

הגהות

גמרא שאני פרה כו' דתנן מטמאין היו הכהנים כו' (מיימוני פ"א מהלכות פרה) אי הכי היינו דר"ח כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה והא פרה כו' ושורפה אלמא אחד כו' הד"א:

ה"ג אמר כו' השחר באיברים הס"ד:

ד"ה מי כיור כו' לפסול אם עבודות כו' כדאמרינן באי זהו מקומן כו' החמה כו' מי כיור נפסלים כו' אם לא נשקע הכיור בבור לפני שקיעת כו' צורך עבודה כו' חוץ לבור נפסלו מימיו לעבודת היום הד"א והס"ד וכצ"ל:

ד"ה לאיברים כאיברים לקדם מהם לעבודה כו' השחר כמו שאיברים (וס"א חלבים) נפסלים כו' לעבודת לילה הס"ד והד"א וכצ"ל:

ד"ה אף למתירים כו' ואם שקעו כו' הד"א:

ד"ה שוב אין מעלהו כו' הקטר חלבים הס"ד:

ד"ה מאי אין מעלהו כו' קאמר לה שלא יפסלו כו' הד"א השתא שהעלאת הלילה כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה מי כיור כו' באיזהו מקומן הס"ד:

ד"ה כיור כו' מאליהם מקדש לעבודת לילה כו' ת"ה כצ"ל והס"ד:

ד"ה מאי כו' אלא משיקוע דבתרא כצ"ל והס"ד:

ד"ה מאי שנא כו':

דף כא:

חדושים

תוס' ד"ה (הג"ה) איכא בינייהו כו' ולר"ח פוסלת ועוד דלפריך מיד היינו דר"ח ובסמוך פריך מכח למחר אינו כו' (כצ"ל נ"ל) והא פסול לעבודת דם משום לילה עכ"ל ור"ל ולכך אינו מעלהו כל הלילה דגזרי' שמא יקדשו ביום למתירים כיון ששקעו מבערב ולר"ח לא גזרינן דלא לקדש בו ביום למתירים דפסול מן התורה כו' וכמ"ש התוספות לעיל בשם רבו נ"ל ק"ל:

הגהות

גמרא אי הכי למחר אמאי אינו מקדש אמאי אין צריך לקדש כצ"ל לגי' ר"ש וכן הוא בגמרא של קלף.

לא היו רואים כו' (מיימוני פ"ג מה' בית הבחירה)

דשמע מהאי כו' גופא אמר ר"י כו' (מיימוני פ"ה מהלכות ביאת מקדש):

רש"י ד"ה והאמר ר"י כו' ונימא דנשקעי כו' הס"ד:

ד"ה בשלמא כו' לא פסלה לינה הס"ד. (ותיבת כרבי יש למחוק):

ד"ה והאמר ר"י כו' כצ"ל:

ד"ה אלא לאביי כו' וה"נ נשקעי כו' ובס"א שיקוע חייש והכא לא אמר דלשקעי' והכא כו' ועיקר דמודה ר' דמקרות כו' הד"א וקדושת כלי כו' דגריס ליה הס"ד וכצ"ל:

ד"ה מאי שנא כו' ומ"ש כו' הס"ד:

ד"ה דמסלק ליה כו' תרומת הדשן ור' יוחנן כו' (הד"א):

ד"ה אי הכי כו' דלילה לא פסיל כו' קידוש אחר כצ"ל והס"ד:

ד"ה ומשני כו' וכדר' אליעזר הס"ד (ועיין בתוס' שהקשו על פי' זה שנראה שהוא דחוק מאוד):

ד"ה איכא בינייהו כו' שימצאנו משוקע בקידוש כו' כצ"ל וכן הוא בס"א ותיבת בר' יש למחוק:

ד"ה והן אומרי' הגיע כו' מן הכיור כו' כצ"ל:

ד"ה לא דמשקע השתא הס"ד:

ד"ה מי כו' צריך להעלותו כו' (כצ"ל) וג' תיבות של לשוקעו אמר ליה יש למחוק (ובס"א קלי' הלא אין מוכני צריך לשקעו אלא להעלותו אבל כו' ועיקר נ"ל):

ד"ה ומשני כו' שעשה כו' הס"ד:

תוס' ד"ה מ"ש הכא דמשקע כו' למעלה וכר"ח כו' וי"ל היינו דקא מסיק ליה בגלגל הקיל כו' ומעלהו ואיבעי' אימא דמשקע בחומרת' וכו' כצ"ל:

דף כב.

חדושים

תוס' ד"ה והא ממנו כו' שיהא בו כשיעור עכ"ל (ר"ל והקיתון של זהב מיירי שהיה בו כשיעור ק"ל):

ד"ה למעוטי שיש כו' גבי אויר מצטרף כו' עומד אבא אלעזר אומר מקום שהמשקלות כו' והיינו טיט הנדוק כו' כצ"ל:

ד"ה מנין לרביעית כו' בבת בירתא כו' ואינו כן דהתם תני' בהדיא כו' בקרקע כשירה עכ"ל כשזכיתי ללמוד בישיבה פ' כל הבשר דקדקתי בפרש"י שם ונראה דלא קשיא עליו כלל קושית התוספות דשם פי' בסוגי' להדיא דהא דכשירים בקרקע בבת בירתא היינו כשהיו מחוברת למקוה שלימה ואין בבת בירתא מ' סאה וכשירה לת"ק כיון דמחובר משא"כ כאן איירי ריש לקיש כשאינו מחוברת דהא בעי מ' סאה דאמר כל המשלים למ' סאה כו' וגם בקרקע פסולים כשנפלו לכ"ע וא"כ גם קושי' (שנראה) [פנים מאירות: שניה] שמקשים התוס' והא דקאמרת הכא כו' ל"ק מידי בלאו תירוצא של תוספות דהתם במחובר למקוה איירי נ"ל ודו"ק:

בא"ד מנ"ל האי שיעורא דכל הני דמס' מקואות לא מיירי בשתית פרה (כצ"ל נ"ל) וע"ש בפ"ב משנה י' והר"ש שם כתב ושמא כל הנך שיעורי דהך תנאי בהכי תלו טעמייהו דמר סבר בהאי שותה ומ"ס בהאי שותה ואין שייך לומר נחזי אנן דאין כל הפרות שוות עכ"ל:

ד"ה נתן סאה כו' והכא גבי מקוה במים מכשירינן במזוג כצ"ל ור"ל דבטבילה כתיב ורחץ את בשרו במים ואפ"ה מכשירינן כאן במזוג עם מי פירות ק"ל:

הגהות

גמרא אמר רחמנא ירחצו כו' אמר ר"ל כל המשלים כו' (גז"ש במיימוני) לא דקדיש כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה בקודח כו' ארבע כהנים הס"ד:

ד"ה ירחצו כו' אל המזבח לא לכתוב כו' (הד"א) אורחצו הסמוך קאי הס"ד:

ד"ה שנמשח עמו כו' ורגלים הס"ד:

ד"ה ולא לד"א הקשתיו כו' בהיקש אלא ש"מ כו' (הד"א) לא דמי' הס"ד:

ד"ה כל המשלים כו' יש מעלים כו' מפרש להו הס"ד:

ד"ה משלים כו' כהנים הס"ד:
ד"ה אפילו לרביעי' כו' דכל זמן ובס"א. דכל זמן שלא נפסלו משתית בהמ' מים שלא נעשה בהם מלאכה כשרים לידים דהכי תנן התם ומייתי בפ' כ"ה מים שנפסלו משתי' כו'. ועיקר וכן הוכיח בתוספות שנפסלו משתי' כו' כשרים הס"ד וכצ"ל:
ד"ה יבחושין כו' אף הן כו' מן המים הס"ד:
ד"ה אפילו בעינייהו כשר ור"ל כו' הד"א:
ד"ה למעוטי כו' מכוונות נתן סאה כו' במקוה השלם כו' נמצא שהמקוה כו' מים ונתן ממינים הללו לרובע ונטל כו' (או דצ"ל הללו לתוכו רובע רביעית ונטל כו' וכן הוא בס"א) דרביעי' לבטלינהו הס"ד וכצ"ל נ"ל ודוק:
ד"ה מאי ק"ו כיור למימרא דמים חיים נינהו וה"ה ק"ו למים חיים הראוין לכיור כו' קרבי קדשי' הס"ד וכצ"ל וכך מצאתי בס"א:
תוס' ד"ה בין שאין כו' רביעי' מעיקרא הס"ד:
ד"ה קודח כו' ובקונ' לא פי' כן הס"ד:
ד"ה ק"ו מכנו כו' כמין תיבה פרוצה כו' ונפתחו שוליה הס"ד:
ד"ה לרביעית כו' וקצת היה נראה לפרש לרביעית כו' בפ' ג' מינים כצ"ל והס"ד:
ד"ה למעוטי טיט כו' גבי אויר מצטרף כו' עומד אבא אלעזר אומר מקום שהמשקלות כו' והיינו טיט הנדוק כו' כצ"ל:
ד"ה והתני רבי כו' ומיהו בתורת כהנים תניא והקרב והכרעים ירחץ במים ולא ביין ולא במזוג במים לרבות שאר מים יכול שאני מרבה אף כו' כצ"ל נ"ל:

דף כב:

חדושים

תוס' ד"ה יצא מי כיור כו' שבשעת מתן תורה הס"ד. והלשון הוא מגומגם וכוונתם נראה מבוארת דתיכף בשעת מתן תורה נשתנה לשם מי כיור והוי כמו קודם מתן תורה ק"ל:
ד"ה ערל כו' ור"ת מפרש דמומר לערלות וקרי ליה כו' (כצ"ל ור"ל ולא מתו אחיו כלל רק שמומר הוא לענין שאינו רוצה למול ק"ל):
ד"ה אי הכי כו' אבל אי לאו מתוך לא קשיא כו' ושרץ לא דמרצה כו' לכתחילה ושרץ מק"ו כו' בטמא שרץ (הג"ה) ור"ת גרס כו' (הד"א) ואלו נטמאו צבור בשרץ אין לו לאכול כו' (כצ"ל נ"ל וכוונתם אלא אוכלים בטהרה בלילה ק"ל) לירצו מק"ו מטמא מת היחיד ומשני כו' (כצ"ל נ"ל ור"ל דטמא מת דיחיד נמי אינו אוכל ק"ל) אי מק"ו דמת שטעון ג' וז' כו' בטומאת בעלים לאכול תאמר כו' לא אכלי וי"ל דהאי דלא אכלי לאו משום

חומר' כו' (כצ"ל) וכן הוא בס"א ואי משום דאתי ק"ו ומפיק מהיקישא ה"נ כו' דיחיד בק"ו מטמא מת דיחיד כו' (כצ"ל נ"ל) אינו כבנין אב כו' א"כ יאכל ביחיד כבצבור כצ"ל והס"ד:

הגהות

גמרא ערל מנלן כו' (מיימוני פ"ו מה' ביאת מקדש)

טמא פסול כו'. (שם פ"ב ופ"ד)

אי הכי טמא שרץ כו'. רש"י מוחק תיבת א"ה (וכן הוא בגמרא של קלף ועיין בתוס'):

רש"י ד"ה ת"ל ערל כו' קאמר שנתנכרו כו' הד"א:

ד"ה טמא פסול כו' קאי דתני מתני' כו' קרב בטומאה הס"ד וכצ"ל:

ד"ה מתוך כו' דכתיב במועדו ואפי' בטומאה כו' טמאים ומדגלי כו' לנפש ילפינן מינה כו' (הד"א) במת אישתראי הס"ד:

ד"ה טמא שרץ כו' מטמא מת הס"ד:

ד"ה קסברי זקני כו' דוקא הס"ד:

ד"ה מכפרי' כמתכפרין כו' בצבור שניהם כו' כצ"ל:

ד"ה מאי קסברי כו' בק"ו הס"ד:

ד"ה הא כל כו' רחמנא הס"ד:

ד"ה אלא ס"ל כו' לעשותו בטהרה הס"ד:

ד"ה איזה כח כו' כדמפרש ואזיל שהיחיד כו' שרץ והכהן כו' הד"א בטמא שרץ הס"ד:

ד"ה מקום שאם כו' במת אינו דין כו' ואמרי זקני דרום מרצה כו' כצ"ל. ובס"א ואתו ואמרי מרצה כו':

תוס' ד"ה משום כו' אפי' שב בשעת כו' לבו לשמים כצ"ל והס"ד:

ד"ה אבל טמא כו'.

ד"ה זקני דרום כו' ופליגי אמתניתין כו' וגברא לא חזי הס"ד:

ד"ה מפני שאמרו כו':

דף כג.

חדושים

תוס' ד"ה לא למעוטי כו' הא כהן וטומאה ידועה לא מהני ותי' כו' (כצ"ל ור"ל וקשי' לזקני דרום ודס"ל דטמא מת מרצה ביחיד ק"ל) ומיירי ברייתא כו' לא עבדי בטומאה אלא שולחים כו' דמיירי בכהן שקיבל כו' לכתחילה אלא מהדרינן כו' במועדו אפי' בטומאה אלא אי יוכל לזרוק בטומאה כו' איכא טהורין הס"ד וכצ"ל:

ד"ה טומאת התהום פ"ה כגון ראה כו' וקשה כו' לר' יוסי טומא' כו' (ור"ל מדפריך התוספות דף פ"א ולר"י השתא כו' נפשוט מינה דבכהן איירי כו' ע"ש) ונ"ל ברוך דבעינן כו' הד"א לאחר שחיטה ראית בין השמשות כו' ולא סתר מידי ורבינו מקשה לימא שראה לפני שחיטה כו' (כצ"ל נ"ל והוא קושי' מרבו של התוספות) ורבינו מתרץ כו' מ"מ לעולם היה קרוי טמא שרץ בשעת כו' עכ"ל: אבל בספק ראיה דיום ז' ומ"מ לענין כהן קרוי שפיר טומאת תהום דאף בטמא שרץ בודאי לא מרצה ביחיד וק"ל):

בא"ד וקשה על פירושי משמעתין כו' עכ"ל (כצ"ל להגיה ור"ל לפי' הר"ב מהא דאמרינן בשמעתין למעוטי כהן בטומאת התהום דזיבה וע"כ לא משכחת לה לפירושו דהא בספק ראיה ראשונה הוא בנודע קודם שחיטה דשמא יראה עוד בו ביום ולא מקרי טומאת התהום וע"ז תירץ דכאן איירי בכהן שטבל בי"ג ובי"ד שחט ועבד ואח"כ ראה בי"ד א"כ בכהן מצטרפת למפרע אתי למעוטי דלא מרצה בטומאת תהום כזה והא דלא משכח בפרק כיצד צולין לר"י בבעלים שראו וטבלו בי"ג ובי"ד שחט עליהם ואח"כ ראו דלא מרצה דס"ל לפשיטות דבספק כזה מרצה גם אבעלים דליכא למיחש גבייהו שיראו ביום שלאחריו כנ"ל בביאור דבריהם אמנם עדיין צריך לישוב ולימוד היטב ודוק ובס"א מצאתי שנמחקו ג' תיבות של כהן המרצה בצבור ע"ש ומצטרפי דלר' יוסי אינו מצטרפת לראשונה (ר"ל בזבה) ודוק וכצ"ל:

הגהות

רש"י ד"ה וכי לא מקשינן כו' וטמא שרץ אמרינן לעיל כו' כצ"ל:

ד"ה מיתיבי לזקני דרום הס"ד:

ד"ה מפני כו' וימנה את נזירותו כו' קרבנו נזירות טהרה כו' כצ"ל:

ד"ה הכי נמי כו' דמרצה ציץ הס"ד:

ד"ה כגון שנטמא דבעי מיתני נטמא כו' (הד"א) התהום כו' והלכתא כו' בכיצד צולין הס"ד:

ואח"כ ד"ה מאי לאו כו' דלא הותרה כו' ק"ו מהלכה הס"ד:

ד"ה טומאת התהום כו' אחת ספק חצי' כו' (הד"א) עליו מגופו הס"ד:

ד"ה כהן המרצה כו' ה"ז מרצה הס"ד:

ד"ה ת"ש כו' חמא הס"ד:

תוס' ד"ה מפני שאמרו כו' בלבד דפריך מינה התם לר"י כצ"ל והס"ד:

ד"ה אלא בטומאת מת וקתני כו' איש למצוה הס"ד:

דף כג:

חדושים

גמרא אלא לעושי פסח לעולם בשרץ כו' כצ"ל: והשאר יש למחוק וכן הוא בגמרא ש"ק: יושב מנלן כו' (מיימוני פ"ה מהלכות ביאת מקדש) וז"ל דין י"ז (ור"ל) [וכל] העובד והוא יושב חילל ועבודתו פסולה ואינו לוקה וכתב הכ"מ מפני שאזהרה שלו הוא מכלל עשה ופשוט הוא עכ"ל ומילתא דפשיטא ליה להרב מיבעי לי טובא דהא אמרינן הכא מכדי יושב כזר דמי הוא ומחיל עבודה אי מה זר במיתה כו' ומסיק דה"ל ב' וג' כתובים כו' מבואר דלכל מילי יושב כזר דמי חוץ ממיתה מטעם דאין מלמדין הא לענין מלקות כזר חשיב ולוקה מאזהרת זר וכמו שפסק הרמב"ם גופיה לענין ערל בפ"ו דין ח' ויושב מבואר יותר בתורה מערל ועיין בתוס' וצ"ע:

רש"י ד"ה לעמוד לשרת וכו' מצאתי מוגה בשם ס"א מהכא נפקא לן אזהרה בסנהדרין באלו הן הנשרפים ועיכוב כדקתני לקמן העומדים שם לשרת וגו' אימא מה זר במיתה אף יושב במיתה וניגמר במה מצינו בזר שמיחל עבודה וחייב מיתה אף יושב שמחלל עבודה במיתה שני כתובים כו' דתרווייהו מחלל עבודה וכתיב בהו מיתה בסנהדרין וה"ה דהמ"ל דהוי זר ושלא רחוץ כו' ב' כתובים הבאים כא' דהא מחוסר בגדים לא כתיב בהו מיתה אלא משום דזר הוא וחדא מנייהו נקט ע"כ שבזה תבין דברי התוספות:

תוס' ד"ה הא אינו נושא כו' לאשכוחי הותר מכללן וכל הני דפריך מינייהו יוצא ושמאל ובעל מום וא"ת נותר כו' (כצ"ל והוא בפ' הקומץ דף כ"ה ע"א ע"ש) דלפני ה' אין כו' חשיב שפיר לפני ה' שהמחשבה בפנים כו' ונותר כדי נסבא (ר"ל דלא הותר מחשבת נותר בכל מקום) ובפ' המזבח כו' וקשיא למ"ד דס"ל דלינה מועלת מהך ברייתא כו' שאין לו מתירים אין חייבים עליהם משום פגול כו' הוי אמינא דאפילו פסולה ליכא א"כ במנחת כהנים כו' דלא מיפסיל שלא לשמן כו' (דבמנחת חוטא וקנאות פסול שלא לשמה ובכל המנחות כשירים כדאיתא רפ"ק דמנחות ק"ל) דהותר מכללו לגמרי כצ"ל והס"ד: **ד"ה** אי מה זר במיתה כו' פרש"י כו' (אין זה ברש"י שלפנינו) ולפי מה שמצאתי מוגה א"ש דלא ילפינן מיתה מהא דקרי' רחמנא זר כו' דמיתה דמחוסר בגדים לא מייתרא (ר"ל דלא כתיב בה מיתה בהדיא אלא משום דאקרי זר) אלא משום דאשכחן דזר הוי במיתה (א"כ לא הוי אלא ב' כתובים זר ושלא רחוץ ק"ל) ולכך כו' רחמנא זר ולפי' הקונטרס דיליף מחדא כצ"ל כו' ובקונטרס פי' כו' (כ"ז אינו בפרש"י ואדרבה רש"י הניחה בקושיא ק"ל) ולפי מה שהגהתי בשם ס"א א"ש משום דהוי זר ושלא כו' כצ"ל:

הגהות

רש"י ד"ה אם עון פיגול כו' יצרה ואם עון כו' בכ"מ וה"ק כו' ענין חוץ לזמנו תנהו כו' למקומו הס"ד וכצ"ל:

ד"ה הרי כבר כו' הותיר ממנו כו' הס"ד:

ד"ה הא אינו נושא כו' על טומאה הס"ד:

ד"ה הואיל כו' אחר שהותרה כו' (הד"א) וירצה בדיעבד הס"ד:

ד"ה לעולם טומאת שרץ כו' טומאת שרץ הס"ד:

ד"ה ואיכא דדייק כו' לרב"ח כצ"ל והס"ד:

ד"ה עון מקדישן כו' טומאת הגוף הס"ד:

ד"ה אי נמי טומאה כו' אכיל ליה הס"ד:

ד"ה היכא אישתראי כו' ויחיד אינו נדחה כו' עבדי בטומאה כצ"ל והס"ד:

ד"ה אלא לאו טומאת מת ובס"א מת אלמא לא טמא מת משלח קרבנו כו' שאינו משלח כו' בקרבן יחיד כצ"ל והס"ד:

ד"ה לעולם כו' אישתראי בהו הס"ד:

תוס' ד"ה אם עון פיגול כו' לא יצרה דלקמן כו' אף ע"ג דבקרא כתיב נותר כו' בקרא בהדיא כצ"ל והס"ד:

ד"ה לאו כגון שנטמאו בעלים במת כו' ולא עון מקדישים הס"ד:

ד"ה אי נימא טומאת שרץ היכא כו' לשחוט בעבורם כיון שאינם אוכלים כו' (כצ"ל) דרום דאמרי' כו' וקשה מאי כו' טומאת מת מרצה בכהן ביחיד וקצת קשה כו' (כצ"ל):

דף כד.

חדושים

תוס' ד"ה הואיל ורצפה כו' ובקונטרס פי' שבכלי כו' וגבי ההוא דכריך ידי' כו' (והוא סוף פרק מקום שנהגו וביומא) וקצת קשה כו' דלהוי חיצון יד לפנימי עכ"ל ור"ל ואפי' כשאינו מינו אינו חוצץ וע' בתוס' ביומא:

הגהות

גמרא עומד ע"ג כלים כו' (גז"ש במיימוני)

רגלו א' על הכלי (שם ובפ"א מהלכות בית הבחירה)

קיבל בשמאלו פסול כו' (מיימוני פ"ה מהלכות ביאת מקדש)

מאי הוי ואי לית ליה ג"ש כו' כצ"ל:

ג"ש והתניא כו' כצ"ל:

רש"י ובס"א ליתא לכל זה וכן מוכח בתוספות: (ד"ה שני כתובים כו' בגופיה כתיב דכיון כו' דבחילול נמי קראי טובא איכא כצ"ל):
ד"ה דלאו מינה דבשר אדם כו' כצ"ל:
ד"ה נעקרה לגמרי והגומא כו' בגוה ועבד הס"ד וכצ"ל:
ד"ה כי קדיש כו' במס' שבועות הס"ד:
ד"ה תיבעי ליה כו' רצפה שלה הס"ד:
ד"ה אלא באצבעו כו' בעיי ימין הס"ד:
ד"ה ממ"נ כו' דקמיצה ממצורע כו' כצ"ל:

דף כד:

חדושים

תוס' ד"ה והרי זריקה כו' פליג בברייתא ופרש"י זרק כו' (כצ"ל נ"ל) בברייתא לעיל הקשה הרב כו' ואמאי פליג כו' דלא כתב אלא כהונה מ"מ כו' (הד"א) נפקא דכל מקום כו' או בלילה כו' והתלמוד כו' (הד"א) ועוד אומר ר"ת דאפילו גרסינן זרק מצינו למימר כו' ר"ש לא סבר כוותיה למילף ימין בזריקה כו' משום דזריקה לא כו' וקשה לפר"ת דאפילו גרסי' בברייתא מלק ע"כ כו' כדמוכח בסמוך ובפ"ק דאמר כו' כך מצאתי מוגה בזריקת אשם דבקבלה לא כו' לר"ש כו' וצריך לתרץ (הד"א) דהאי תנא כו' (ר"ל דתנא דברייתא ס"ל לאכשורי במליקה בשמאל ובשאר קרבנות לפסול בשמאל דילף היקישא דזאת התורה ולכך נקיט פלוגתייהו במליקה לחודה ק"ל) סבר ליה כו' ולית ליה ימין בחטאת כו' לחודה בעולת העוף נמי לא הוי בעי ימין במליקה אלא בהזאה דוקא כו' בקדש אינו מטמא כו' ומפרש בגמ' כו' ולר"י שחטה בלילה תרד דממעט לה כו' (כצ"ל) סבר לה כוותיה בחדא כו' (ר"ל לענין דאם מלק בשמאל פסול ס"ל דלא כר"ש ולענין דפסול לילה אם עלה לא ירד ס"ל כר"ש ק"ל) וי"ל דר"י סבר כמאן דדריש מעולה ולא מכבשים או משאר דרשות כו' (כצ"ל ור"ל דבלמוד עולה איתרבי גם עוף תורה אחת לכל העולים ומכבשי' בעינן דוקא בהמה ק"ל) ע"ש וצ"ע אי מצי לפרש הכי לשון ותנן זרק (ר"ל כיון שאינו מפורש במשנה בהדיא ובתוספות דמנחות ליתא לכל זה) בשמאל פסול והא דאמרינן בפ' כל הפסולים כו' אבל בדיעבד כשר אי נמי מיירי בחטאת דמודה ר"ש דבעי ימין כו' (כצ"ל נ"ל) אבל ר"ש דמכשר כו' עד מהזאה לא ילפינן עכ"ל. לכאורה היה נראה דט"ס הוא דהא המקשה שהקשה בכאן אליבא דמ"ד דאינו חוזר ומלמד בהיקש א"כ לכשיר ר"ש ומקומו הוא לעיל גבי ועוד אומר ר"ת ושם איתא להא ג"כ

בתוספות בקצרה וכן הוא בתוספות דמנחות דליתא לכל זה (ע"ש דף י' ע"ב) אכן נראה דאין לשבש הספרים והתוספות לרווחא דמילתא מישבים דהסוגיא דחולין דס"ל דחוזר ומלמד בהיקש יוכל לסבור ג"כ כברייתא זו דר"ש פליג בזריקת שאר קרבנות ומכשיר ולא יליף מהיקשא דזאת תורת ואף דס"ל לר"ש דחוזר ומלמד היינו משום דשאר קרבנות הן בזריקה וחטאת בהזאה ולא ילפינן מהדדי והא דיליף בעוף מכמשפט מחטאת בהמה היינו הזאה דעוף מהזאה דבהמה וכדלעיל כנ"ל ודוק:

בא"ד דהוא מלמד ראשון כו' וא"ת מאי פריך והרי זריקה כו' ולא פליג ר"ש מתנא קמא נמי ה"ל למפרך כו' (כצ"ל) ובספרים שלפנינו איתא מפ"ק ה"ל למיפרך כו' ונדפס המראה מקום בצדו דף י"א וכל זה הוא טעות נמשך למדפיסים שלא הבינו קושיות התוספות וכאשר הגהתי הוא האמת בלי ספק וברור כשמש ודוק:

הגהות

גמרא דכתיב ולקחת מדם הפר ונתת על קרנות המזבח באצבעך כצ"ל והשאר יש למחוק וכך מוכח ברש"י ותוספות וכן הוא בילקוט פ' תצוה ובגמרא ש"ק וק"ל

כדכתיב ולקח הכהן מדם כו' כצ"ל

לרציעה ל"ל מדרבה בב"ח כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה נדרש כו' אונתן דכתיב כו' ולאחריו הס"ד וכצ"ל:

ד"ה כל מקום כו' אצבע בקבלה כו' אצבע אולקח כו' כצ"ל:

ד"ה ולקחת מדם גו' פניו דלא דריש אולקחת כו' כצ"ל:

ד"ה וכהונה כו' הכהנים הס"ד:

ד"ה תרתי בעינן כו' ומפורש ביה ימנית הס"ד וכצ"ל:

ד"ה הרגל כו' ובית עזרה כו' החתך הס"ד:

ד"ה המעכב כו' מצורע כגון לא בעי ימין כצ"ל והס"ד:

ד"ה בכיהונו בבגדי כהונה הס"ד:

ד"ה ואלא הא כו' כפו ממנה הס"ד:

ד"ה לחליצה שתהא בימין הס"ד:

ד"ה מדרבה כו' כהונה כתיב הס"ד:

תוס' ד"ה במקרא כו' מוסיף על ענין וא"כ לילף קבלה מנתינה כו' ובלפני פניו ולאחריו פליגי ובסמוך כו' המקרא לפני פניו כצ"ל והס"ד:

תוס' בא"ד באצבעו ולקח וגם אמרו דת"ק כו' ונ"ל דמדרבנן לא הוי בעי למפרך כו' כדי נסבה ולרבנן דכתיב כו' קרבנות כהן משמע ימין ולא צריך למילף מאצבע דחטאת כצ"ל נ"ל:

דף כה.

חדושים

תוס' ד"ה בשפת מזרק בחוץ ולא שיפול בתוך המזרק כו' אחר וגבי הזאה כו' והשתא ידו כו' (וכן פרש"י לקמן דף צ"ג ע"א) וכן נראה דשחיטתה והזייתה במקום א' היה כדאיתא בפ' כו' ובמנחות דחו זה די"ל דשתיהם היו מכוונות נגד פתחו של היכל כדלקמן ומ"מ לא היו במקום א' אלא השחיטה חוץ לחומה נגד פתחו של היכל וההזאה בהר המשחה נגד הפתח עיי"ש ולפי"ז גם הראיה דמסכת מדות אינה מכרחת ק"ל:

הגהות

גמרא ולר"ש בעי כו' כצ"ל

התני' נשפך הדם כו' (מיימוני פ"א מהלכות פסולי המוקדשין)

גופא אמר ר"י כו' השוחט כו' (מיימוני פ"ד מהלכות מעשה קרבנות) שנאמר ולקח כו' ולא מדם הפר ודבר אחר כצ"ל: וכן הוא בילקוט ובגש"ק:

השוחט צריך שיתן כו' בשפת מזרק (כצ"ל):

רש"י ד"ה ולר"ש דלא כו' פסולה ור"ש כו' קידוש וכי קאמר כו' (הד"א) והקטירו בידו הס"ד:

ד"ה בשמאל אכשורי כו' ר"ש בשמאל הס"ד:

ד"ה אי לקמיצה כו' מוקמץ הכהן כו' דבעינן לר"ש אצבע הס"ד וכצ"ל:

ד"ה מדר"י נפקא הס"ד:

ד"ה בא לעובדה כו' בשמאל לר"ש כו' עבודת כלי הס"ד:

ד"ה לקומץ כו' דהואיל ואמר ר"ש כו' הטעינה שלא יהא כו' סד"א קמיצת שמאל כו' כצ"ל והד"א:

ד"ה (מתני') נשפך כו' נתקבל בכלי הס"ד: (גמ') ד"ה מהפר כו' הרצפה ואספו כו' הד"א (ונמחק תיבת גמ')

ד"ה גורעין כו' כ"ש בסדר יומא הס"ד:

ד"ה בשפיכת כו' בקבלה הס"ד:

ד"ה דהא ליתי' כו' הקרנות הס"ד:

ד"ה סכין כו' על המזרק הס"ד:

ד"ה וד"א סכין הס"ד:

ד"ה צריך שיתן ווריד כו' הד"א:

תוס' ד"ה גורעין כו' חריפא אפסקי' כו' אבל דסכין שפיר דמי הס"ד:

דף כה:

חדושים

גמרא וקא פשיט ליה אויר שסופו לנוח תרתי כו' והשאר יש למחוק וכן הוא בגמרא של קלף

את"ל אויר שאין סופו לנוח לאו כמונח כו' לשיטת הגאונים ז"ל הוי האת"ל כמו פשיטת האיבעי' וכן הוא משמעות כל האמוראים דפשטי דאויר שסופו לנוח כמונח דמי וש"מ היכא שאין סופו לנוח לאו כמונח דמי וכהאת"ל וכן פסק הרמב"ם שם דין ט' וכן פסק הרמב"ם פ"ה מהלכות גירושין והביאו הטור או"ח סי' קל"ט סעיף ז' ודלא כמש"כ המ"מ שם הביאו ב"י ודוק. ומכאן קשה לי על הרא"ש ונ"י בפ"א דב"מ דף י"ב והטור חו"מ סי' רמ"ג בסופו שכתבו דאיבעיא דרבא באויר שאין סופו לנוח כו' לא איפשיט ופסקו דהמע"ה והלא לפי מ"ש אף דלא איפשיטא בדוכתא הא איפשיטא בכאן דלאו כמנוח דמי ודוחק לחלק בין אויר כלי או אויר חצר ובית ודוק:

תנן התם נתן כו' (מיימוני פרק ו' מהלכות פרה אדומה).

אצורם אוזן הפר כו' (מיימוני פ"א מהלכות פסולי המוקדשין)

אמר רבא תניא שה כו' גי' הילקוט איתבי' אביי ר"י אומר כו' כצ"ל ועי' ברש"י ד"ה תרגמא וכן הוא בגמרא של קלף:

הגהות

שעות פסולות בקדשים כו' (מיימוני פ"א מהלכות פסולי מוקדשין) מע"ק:

רש"י ד"ה צריך שיתן ווירידים כו' דנהוי קבלה מהפר כו' כצ"ל נ"ל ומ"ש בספרים דנימא כפרה ובס"א כלי דנתחזי כפרה מהפר כו' יש למחוק:

ד"ה עד שלא כו' אויר כלי הס"ד:

ד"ה אויר שאין כו' שעתידים שוליו ליפול עד שלא כו' דפסול וכשהגיע כו' הד"א וכצ"ל נ"ל:

ד"ה חבית כו' מי חטאת הס"ד:

ד"ה מים שבתוכה כו' לקבל בו כו' חוצה לה למעלה כו' הד"א:

ד"ה שבתוכה כו' אין כאן הס"ד:

ד"ה וקא פשיט כו' פסולים דילמא כו' הד"א:

ד"ה חבית כו' ובעי מיניה חבית כו' (הד"א) מתני' דפסולים הס"ד:

ד"ה אי אתה מודה כו' אלא מקלח כו' כצ"ל:

ד"ה ונתן ידו כו' של קידוש הס"ד:

ד"ה וכן עלי כו' לאכילה ומקבלים כו' (הד"א) כדיליף לקמי' הס"ד:
ד"ה הווייתן של מים כו' הוי מהוה אותה כו' כצ"ל:
ד"ה זאת אומרת כו' בהעברה כשיוצאים כו' (הד"א) ידו על כנגד שפת כו' מידו מקלחים כצ"ל:
ד"ה ואח"כ קיבל כו' לקבלה הס"ד:
ד"ה אשכחן כו' דהאי בפר כו' כתיב הס"ד:
ד"ה שנשתייר כו' לא יזרוק ר"י לטעמא כו' הד"א:
ד"ה תרגמא כו' פסול דשעה כו' (הד"א) קדשי' גלי הס"ד:
ד"ה חתך רגלי' ואח"כ שחט כשירה כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה זאת אומר' כו' ככבש דמי הס"ד:
ד"ה קדשי' כו' הפר לא כו' כצ"ל:

דף כו.

חדושים

תוס' ד"ה ש"מ דם כו' ואי אפשר לומר כן דהא קי"ל בכריתות ס"א במעילה כו' ונראה לפרש במיירי הכא לפסול ביוצא ואפי' למ"ד אין יוצא בבשר קדשים קלים היינו משום דסופו לצאת אי נמי כו' (כצ"ל וכוונתם אבל בדם כ"ע מודו דפסול ביוצא ק"ל) ביוצא התם (תוספות) דאמר כו' אבל רע"ק מחייב כו' (דאי נפסלים ביוצא ק"ל) אבל מ"מ נפסל ביוצא לכ"ע כדאיתא בשמעתין עכ"ל (וכך מבואר לרע"ק ספ"ק דמעילה דזריקת יוצא לא מהני לאכילה ע"ש) משום פגול דהא עייל מהו או לאו כצ"ל נ"ל ודוק:

הגהות

גמרא ת"ר קדשי קדשים כו' (גז"ש במיימוני)
הוא מבפני' וציצתו כו' כצ"ל:
מתני' נתנו כו' (מיימוני פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין)
רש"י ד"ה ה"ג שחט כו' פסול כו' בעלת כו' אלא אימא כו' כצ"ל:
ד"ה קבל ואח"כ כו' דר' אלעזר הדר כו' אמר מר כצ"ל והס"ד:
ד"ה ש"מ דם המובלע באיברים דם הוא וכרת נמי ליחייב דאי לא הוי דם אהיכא כו' אמיא בעלמא כנ"ל להגיה ובס"א דאי לא הוי דם ובשר נמי לא הוי אהיכא כו' ועיין בתוספות:
ד"ה ש"מ בשר כו' בכל העיר השתא כו' דר"א דלא כר"י כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה דילמא ר' (ס"א אמי א"ר אלעזר והיא היא) בק"ק כו' כצ"ל:

ד"ה הכניס ראשו כו' דאין פסול יוצא אלא מתוך כו' (כצ"ל וכך העתיק בכ"מ שם או דצ"ל פסול יוצא בתוך המחיצות והיא היא) נמי וחזרה הס"ד:
ד"ה פרנסה כו' ביוצא כדגמרי' כו' (ותיבת דופן יש למחוק):
ד"ה דילמא כו' קדשים הן הס"ד:
ד"ה הי' בפנים כו' מהו לשחטה הד"א:
ד"ה תלה כו' העזרה הס"ד:
ד"ה מהו כו' דשמע דקא"ל כו' ונתלה הס"ד:
ד"ה א"ל כשירה כו' לנחלה ושחט הס"ד:
ד"ה בקדשי קדשים דכתי' בהו על ירך הד"א והס"ד:
ד"ה כולן פסולים כו' בקבלה צפון מיהא כתיב ביה הד"א והס"ד:
ד"ה בק"ק כו' עבודה בכך הס"ד:
ד"ה בר מן תלת כו' כשירה תלה וקיבל כו' הד"א:
ד"ה (מתני') נתנו כו' למטה ממתן דמה כו' הד"א:
(ד"ה שחט כו' גזירה במקדש הס"ד:)
תוס' ד"ה שחט כו' גזירה במקדש הס"ד:
ד"ה חתך כו' לכתחילה ע"כ הס"ד:

דף כו:

חדושים

גמרא בשר באכילה אי דיהבי' כו' כצ"ל ותיבת אין ה"נ יש למחוק וכן הוא בגש"ק והא אמר רבא אין מחשבה כו' (מיימוני פרק י"ד מהלכות פסולי המוקדשים) וז"ל הרב שם דין ג' בדבר הראויה לעבודה כיצד מנחת העומר שקמצה שלא לשמה ה"ז כמו שנעשית לשמה ושירים נאכלים מפני שהיא מן השעורים ואין השעורים דבר הראוי לשאר קרבנות וכן כו' עכ"ל עיי"ש והר"א ז"ל כתב דלא מיחוורא האי גירסא דא"כ מנחת קנאות מאי אירי' שלבונה עליה תיפוק לי' דקמח שעורים היא אלא נוסח' דוקא לאפוקי מנחת שעורים דחדש הוא ואין מביאים מנחות ובכורים קודם לשתי הלחם ואע"פ שקרב העומר ומותר באכילה עכ"ל. והנה מ"ש דא"כ מנחת קנאות מאי ארי' שלבונה עליה תיפוק ליה דקמח שעורים היה מתורצת יפה בדברי רש"י במנחות דף ה' ע"ב וז"ל והאי דפסלה מחשבה במנחת קנאות משום דרחמנא קרי' חטאת עכ"ל וכדבריו הוא בגמ' שם דף ד' ע"א אכן מ"ש הוא ז"ל דנוסחא דוקא היה משום דחדש היה ואין מנחות מחדש קודם לבכורים ובשעורים התירה התורה בעומר להקריבה קודם שתי הלחם ש"מ לאו

עבודה מקרי זו היה כוונת הר"א ז"ל בלי ספק והנך רואה מ"ש הכ"מ שם וז"ל ולפי נוסחתו מנחת עומר היינו מנחה שהוקרבה אחר שהביאו העומר קודם שיביאו שתי הלחם כו' שרי ליה מארי דתלי ליה בוקי סריקי בהר"א ז"ל במקום שדבריו מבוארים לכל מעיין. עוד ראיתי שערורי' בדברי הכ"מ שכתב וז"ל ורש"י דנקט לבונה במנחת קנאות חדא ועוד קאמר חדא שהי' של שעורים ועוד שיש עליה לבונה (כצ"ל כי יש ט"ס בלשונו) עכ"ל ולא דק דבמנחת חוט' בלי לבונה לכ"ע מחשבה פוסלת בה דקרוי' חטאת כדאיתא רפ"ק דמנחות ומשנה שלימה שנינו רפ"ק חוץ ממנחת חוטא ומנחת קנאות כו' אלא קושיות הר"א מתורצת כמש"ל נ"ל ומי שדעתו רחבה מדעתי יתרץ לי דברי הכ"מ הללו ומובילנא מאני' לבי' מסותא:

תוס' ד"ה ואי שלא במקומו כו' ומיהו קשה כו' דקתני נתן למעלה ולא נמלך כשר הס"ד. וה"ה דהוי מצי להקשות גם לר' אלעזר דדייק התם מהא דקאמר נתנן למעלה ולא נמלך יחזור ויתן למטה ואלו ואלו עלו לו וס"ל לר"מ דיש בילה ואמאי צריך ליתן למטה כלל הא כבר נתכפר בדיעבד ונתן בסתם לשם דם ולא לשם מים ודוק וצ"ע:

הגהות

רש"י ד"ה אמר שמואל כו' אבשר קאי אבל הבעלים נתכפרו הד"א והס"ד:

ד"ה על המזבח כו' כפרה הס"ד:

ד"ה לכפרה נתתיו כו' והבשר תאכל הס"ד:

ד"ה יחזור הכשר כו' מן הבהמה ויחזור ויתן כו' הד"א:

ד"ה הב"ע דיהבי' כו' ששחטו כו' וכולן שקיבלו (הד"א) בפ"ג הס"ד:

ד"ה ולהוי כו' במקומו כמקומו דמי ובלבד כו' כצ"ל:

ד"ה וכולן שקיבלו כו' מחשבתו מחשבה הס"ד:

ד"ה קיבלו אין דהא כו' תקנתא כצ"ל והס"ד:

ד"ה אי הכי כו' כהן פסול הס"ד:

ד"ה ובדבר הראוי כרת באכילתה הס"ד:

ד"ה ובמקום כו' מפורש במנחות הס"ד:

ד"ה אלא אימא כו' פוסלין מחשבתן הס"ד:

ד"ה תנינא בההיא כו' לפיכך הן פסולים כו' כצ"ל:

ד"ה הא קמ"ל כו' במחשבה אבל בקבלה כו' מחשבתו הס"ד:

ד"ה כדרבא כו':

תוס' ד"ה אמר (אמר) שמואל כו' נראה דקאי אניתני' למעלה שנתנו כו' וגבי חטא' ממעטינן מדכתיב קיר המזבח כו' דמו למחר פסול כו' כמקומו דמי (תוספות) והשתא

כו' מיירי ע"כ ומיהו לקמן כו' (הד"א) פי' בקונטרס כו' שלישי חוץ למקומו משולש כו' בכל אלה (תוספות) והותר כו' ואניתני' בפנים שנתן בחוץ כו' שיהא המחשבה במקום משולש כו' (ומחשבה בפנים לאו מקום משולש הוא ק"ל) משני מבפנים אחוץ כו' כמקומו דמי (תוס') ור' יוחנן דאמר בסמוך כו' (בהג"ה) ועוד נראה דליפליג ר"י אחישב ליתנן כו' וכ"ת משום דיאספנו כו' הרצפה יאספנו לכ"ע כו' שלא במקומו לאו כמקומו דמי א"כ כו' שלא במקומו כמקומו דמי ניחא כו' לא שייך למיפרך אמאי לדידהו נמי תיקשי נימא יאספנו כו' (ומ"ש בספרים מניתני' כו' עד תוס' פסול ט"ס הוא ונ"ל למחוק) ואפילו נשפך שם לא יהא כשר לאספנו כצ"ל נ"ל ודוק:

ד"ה לכפרה בעלמא דרשינן (והוא לקמן דף מ"ו ע"א) לכפרה נתתיו ולא למעילה כצ"ל והס"ד:

ד"ה הב"ע דיהבי' פסול כו' בפ"ק דמעילה דאין עושה שירים כו' ומרצה לפיגולו כצ"ל והס"ד:

ד"ה ואי שלא כו' שייך לדף כ"ז ע"א:

דף כז.

חדושים

רש"י ד"ה אליבא דר"י כמבואר מזה דרש"י גרס להדיא בגמ' ואליבא דר"י וא"כ יפה השיג הראב"ד ז"ל בפרק ו' דין ו' ארמב"ם ז"ל שפסק חישב למחר פסול כיון דלא קי"ל כר"י והכ"מ ז"ל תירץ שהרמב"ם אינו מפרש כפרש"י אלא דמהדר ליה כי היכי דאשכחן לר"י במחשבת הינוח אע"ג דלא הוי פיגול מיפסיל ה"נ לרבנן דחישב כו' אע"ג דאינו פיגול מיפסיל עכ"ל. והדין עמו דכן מוכח כתי' דריש לקיש דסתם מתני' איירי בנתן במחשבת פסול שלא במקומו ומשמע דהלכתא כמתני' ומודו רבנן בזה ודוק נ"ל:

ד"ה ושלא במקומו כו' ול"ק אמתני' הס"ד:

תוס' ד"ה ואי שלא במקומו כו' תימה ואי לאו כמקומו כו' עכ"ל. ונראה דלפי מה שפרש"י ד"ה ליתן את כו' וז"ל וא"נ זריקה פסולה היו כו' ל"ק מידי דבהניח להקריב לאלתר שלא במקומו לא מפסיל אי זרק אח"כ במקומו אבל בהניח למחר מיפסיל א"כ פסול לר"י אף במחשבת הינוח אכן מהא דפ' כל הפסולים דר"י לטעמי' כו' הוכיחו שפיר ומסוגיא דכאן ל"ק כלל וא"צ ולטעמיך ודוק נ"ל:

בא"ד כוותיה בשמעתין (תוספות) ומנליה כו' כצ"ל:

הגהות

גמרא מיתיבי חישב כו' (מיימוני פי"ג ופי"ו מה' פסולי המוקדשין)
לאלתר כשר חזר וחשב כו' כצ"ל ונמחקו ב' תיבות **למחר פסול** וכן הוא בג' של קלף.
בס"א נ"ל.
אמר ר"נ בר"י מידי דהוי אמחשבת הינוח ואליבא דר"י ריש לקיש כו' כצ"ל וכן הוא בגש"ק ודלא כמשמעות ל' הרמב"ם ודוק:
כאן שנתן באמירה תנן חישב כו' כצ"ל ונמחק ואליבא דר"י נ"ל:
רש"י ד"ה חישב כהן כשר הס"ד:
ד"ה ליתן כו' הזריקה שלא במקומו הד"א והס"ד:
ד"ה לאלתר כשר כו' שלא לשמן והס"ד:
ד"ה חוץ לזמנו כו' קרבו מתיריו כו' כצ"ל:
ד"ה למחר פסול כו' פסול ור' יודא היא כו' בפ"ג הד"א והס"ד:
ד"ה חזר כו' כל מתיריו הס"ד:
ד"ה האי פסול כו' אכילת מזבח אלא לאו כו' חשיבה אכילה הד"א והס"ד:
ד"ה זריקה דשריא בבשר כו' לזרוק למחר הס"ד:
ד"ה זריקה כו' לידי פיגול הס"ד:
ד"ה אי הכי כו' לא נפסל הס"ד:
ד"ה אמחשבת הינוח כו' להניחו למחר הס"ד:
ד"ה כאן שנתן כו' היה לפסול דכמקומו דמי כו' לפגל דזריקה דלא כו' הד"א:
ד"ה תנן כו' כמו במקומו הס"ד:
ד"ה ור' יוחנן כו' שנתן בשתיקה הס"ד:
תוס' ד"ה יצא זה כו' גרם לו יצא כו' לא הוי המחשבה לא הוי זריקה כו' באכילה (תוספות) וי"ל דמי כו' אם שחט חטאת שלא כו' או זרק חוץ לזמנו סד"א להוי פיגול כו' אבל כו' בעבודה אחת ובעבודה שני' שאחרי' חשב כו' בפרקין ולאלתר כו' ונראה דר' יודא לא עביד (וזה ברור בסוגי' ופשוט) כו' דאל"ה (ס"א ליתני) ליפלג בחישב בניתנין למעלה למטה שיהא פסול בשר לאכילה כו' כצ"ל ודוק היטב:
ד"ה וריש לקיש כו' לה כוותי' שפיר הס"ד:
ד"ה לאו משום כו' ושייך לע"ב:

דף כז:

חדושים

גמרא שר"י אומר לא יאספנו ור"ש אומר יאספנו לכאורה הייתי סבר להגיה שר"י אומר יאספנו ור"ש אומר לא יאספנו וכלשון רב חסדא בשם אבימי לקמן וראיה לזה דהא ע"כ ר"ש לקמן בברייתא ס"ל דניתני' למעלה שנתנם למטה דאם עלו לא ירדו ואפילו ר"י לא פליג עליו בזה ומינה מוכיח ר"י דהמזבח קולט ג"כ שלא יאספנו וא"כ כ"ש לר"ש דאפי' בנשפך דמה לגמרי קולט מזבח כ"ש בניתני' למטה כו' שקולט המזבח לענין זה דלא יאספנו. אכן אחר העיון נראה דא"צ להגי' ולשבש כל הספרים דא"כ גם לרש"י היה צריך הג"ה לפי' זה ואדרבה נראה דל' אבימי יש להגיה איפכא דהא דר"ש לקמן לאו מטעם קליטה דלענין אסיפה ס"ל דיאספנו ולא קלט לה דלאו כמקומו הוא ואפ"ה ס"ל דאם עלה לא ירד כמו בנשפך דמה לגמרי אבל ר"י ע"כ מטעם קליטה ס"ל דלא ירד בנשפך ס"ל דתרד וא"כ בניתני' וכו' דלא תרד הוא מטעם קליטה דלא יאספנו וכ"כ רש"י לקמן וגם בגמרא של קלף גרס כמו בספרים שלנו וכן עיקר ודוק היטב:

רש"י ד"ה תנינא הניתני' כו' ממזבח ולא פליג כו' מאי לאו דקלטיה כו' (מוגה בס"א) ה"ל כנשפך דמה עכ"ל לאו דוקא כנשפך דבנשפך ס"ל לר"י דאם עלה תרד אלא ר"ל דנפסלו כאלו נשפכו ומ"מ לא אימעיט מזאת היא העולה אלא נשפך ממש דוקא כנ"ל לדחוק אם לא שנאמר שיש ט"ס וצ"ל לא הוי כנשפך וכך מצאתי מוגה בס"א ודוק:

הגהות

גמרא פרט לנשחטה בלילה כו' (מיימוני פרק ג' מהלכות פסולי המוקדשין)

מזבח הפנימי כו' (גז"ש במיימוני):

רש"י ד"ה ה"ק כו' לאשמועינן דאע"ג דלענין כפרה כו' כצ"ל:

ד"ה דהוי כאלו כו' פסול יאסף את זה כו' הד"א:

הכל מודים כו' שנתנו למעלה כו' כצ"ל:

ד"ה ור"ש כו' וע"כ ליכא כו' כצ"ל:

ד"ה ורב חסדא כו' ר"י ור"ש הס"ד:

ד"ה בניתנין למטה כו' למעלה שלא יאספנו כו' הד"א:

ד"ה אף אנן כו' במקומו לאו כמקומו דמי כו' כצ"ל:

ד"ה זאת היא כו' למזבח שעלו לא כו' הד"א:

ד"ה זאת היא מיעוטא זאת הוי מיעוטא כו' מיעוטא ה"א דהעולה כו' כצ"ל והד"א:

ד"ה פרט לנשפך כו' ומפיק הנך הס"ד:

ד"ה מ"ט לאו כו' ומשום דכיפרה הוא דהא דומי' כו' דלא ירדו הס"ד:
ד"ה האי רצפה כו' בזה חמורה הס"ד:
ד"ה והאי כ"ש כו' עם המשכן הס"ד:
ד"ה (מתני') את הזבח (ושייך לקמן לריש דף כח) כו' הנאכלים הס"ד וכצ"ל:
ד"ה פסול וא"י בו כו' עונש כרת הס"ד:
תוס' ד"ה לא משום דקלטי' כו' וש"מ לא כו' לכו"ע לאו כמקומו ואפ"ה הכי קאמר ר"י וכו' (ותיבת אביי הוא ט"ס) לאו כמקומו הוי כנשפך מן הכלי כו' לא פריך (תוס') ור' חיים כו' דאמר כו' תרד כו' (הד"א) ואפ"ה אמר דקלטי' המזבח (ר"ל בניתני' בחוץ שנתן בפנים) וכו' כצ"ל:
ד"ה האי רצפה כו' ומזבח מקדש הס"ד:
ד"ה אמר שמואל כו' שייך לדף כ"ח:

דף כח.

חדושים

תוס' ד"ה להביא עור כו' ופי' בקונטרס בחולין (דף נ"ה ונ"ו בתוספות) נוהג בעולה כו' אלא דבר שאינו לגמרי בעולם ומשום דמיירי ברייתא בעולה לא תנא כו' (כצ"ל נ"ל ר"ל ומיהו בשלמים איתא משא"כ בשליל דגם בשלמים לא נתפגל הזבח ומשום דמיירי כו' וק"ל) וקאמר להביא הס"ד:

הגהות

גמרא השוחט את הזבח כו' (מיימוני פי"ד מהלכות פסולי המוקדשין)
פיסקא פסול ואין בו כרת מנא ה"מ כצ"ל ונמחק **כיצד קרב המתיר** כו'
מאי היא אמר רבה כו' גרסינן וכך משמע ברש"י לקמן בסוגי' וכן הוא בגמרא של קלף:
רש"י ד"ה לאכול את כו' לזרוק דמו או להקטיר כו' (הד"א) חוץ לזמנו הס"ד:
ד"ה לאכול דבר כו' (שייך לקמן בגמ')
ד"ה כאלי' דמי כו' ואף ע"ג דחישב מאכילות מזבח לאדם הס"ד והד"א:
ד"ה ר' אלעזר כו' הפסולים הס"ד:
ד"ה לאכול דבר שאין כו' חוץ למקומו הס"ד:
ד"ה ולהקטיר כו' למקומו דבר שאין כו' (הד"א) כגון בשר הס"ד: ואח"כ צ"ל ד"ה לאכול דבר שדרכו כו' (הנדפס במשנה דלעיל וכאן מקומו עד מזבח לאדם):
ד"ה לאו כאלי' כו':
ד"ה והב"ע מתני' כו' באלי' של גדי כו' טעונה אלי' הס"ד וכצ"ל:

ד"ה מאי קמ"ל כו' בשל כבש קמ"ל לשמואל כו' הד"א:
ד"ה להבי' עור כו' להביא אצל קדשים ס"א השנוי שם כצ"ל:
ד"ה עור בית כו' ולמטה הס"ד:
ד"ה חוץ למקומו כו' למקומו הס"ד:
ד"ה עולה אין כו' הקטרת עור אלי' דפסלה הס"ד והד"א:
ד"ה לרב הונא כו' גבי אלי' דנהוי אימורים כו' כצ"ל נ"ל:
ד"ה תרי קראי כו' חוץ למקומו הס"ד:
ד"ה שלישי אם כו' מזבחו ביום השלישי כו' הד"א:
תוס' ד"ה אמר שמואל הא מני כו' רישא וסיפא כר"א ומציעתא כרבנן כו' (ר"ל אלא מוקי רישא ר"א ומציעתא וסיפא רבנן ק"ל) וא"ת כו' אלי' נמי ואי לאשמעינן עור כו' הביא כפרתו אוכל בקדשים כצ"ל והס"ד:
ד"ה תנינא אלו כו':
ד"ה בשלמא לר"ה כו' מזבח לאדם הס"ד:
ד"ה אלא לר"ה כו' לשמואל לא מקשה למה לי למתני עולה ליתני עולה זבח כו' ליה כר' אלעזר כצ"ל והס"ד:
ד"ה מסתברא נותר כו' שייך לע"ב:

דף כח:

הגהות

גמרא למגמר עון עון לחוץ לזמנו דדמי ליה במקדש כצ"ל וכן הוא בגמ' של קלף ובס"א: בחוץ למקומו ושלישי דקדושי' כו' כצ"ל:
אלא אמר רבא כו' כצ"ל וכן הוא בגמ' של קלף:
רש"י פגול כו' חוץ למקומו ומסתברא כו' בדם הפסולים דדמי' כו' הד"א:
ד"ה ממנו משמע דלא קאי כרת אלא כו' (וג' תיבות נמחקו או דצ"ל אההיא דסליק מיניה כרת אלא כו') עוד מצאתי מוגה דלא קאי עונה תשא דנפקא ליה מיניה כו' וכן הוא בס"א מינייהו דאחד משמע כו' (הד"א) מדלא כתיב כו' מיעוטא הוא הס"ד וכצ"ל נ"ל:
ד"ה עדיף כו' עליה והס"ד:
ד"ה דסמיך כו' יהיה דמרבי' כו' למקומו הס"ד והד"א:
ד"ה ואם אינו כו' חוץ למקומו ופיגול דקרא כו' חוץ לזמנו קאי וכי תימא כו' ההוא בנותר ממש מיתוקמא כו' במשמע מיעט רחמנא כו' כצ"ל והד"א:

ד"ה ה"ג מסתברא כו' דמיגמר עון עון לחוץ לזמנו כו' בז"ב אדרבה כו' לחוץ לזמנו דדמי ליה במקדש הד"א והס"ד:
ד"ה וה"פ כו' בו אלא נשיאות כו' (הד"א) ליה חוץ לזמנו מיניה בג"ש כו' בז"ב דהא כו' נוהג בבמת כו' כצ"ל. וכן הוא בס"א:
ד"ה במקדש כו' שלישי לאפוקי טומאה הד"א:
ד"ה אתי' קדש כו' בנותר כתיב הס"ד:
ד"ה כולהו מקרא אריכא כו' ליה רבה ברי' שמעתתא הס"ד:
ד"ה אחר אכילה כו' למחר פגול הס"ד:
ד"ה אף כל כו' מנחת נסכים שהם כו' להתפגל מחמת עבודה כו' שאין פיגול נוהג כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה מסתברא נותר כו' לאוקמי בכרת למיגמר עון עון כו' נוהגי' בבמה כדתנן פ' בתרא וכי פרכת ונילף כו' מה להלן לאו ולא כרת אף כאן לאו ולא כרת אמרינן כו' לחוץ למקומו כי גמרת חוץ למקומו מיניה בג"ש וכו' דדמי' בז"ב כו' ע"כ ופי' זה כו' (הד"א) בנותר כדי כו' שוה נמי נותר לטומאת בשר כו' דדמי במקד"ש בלאו דומיא דמקד"ש כו' כלפי טומאה כדפירש רש"י כו' טומאה פורחת ממנו כצ"ל הס"ד: וכאשר הגהתי נ"ל ברור ודוק:
למקום שהוא כו' שייך לדף שאח"ז:

דף כט.

חדושים

רש"י ד"ה דדמי ליה בז"ב כו' משום דאכתי לא קמא ליה ג"ש דתני לוי כו' (וג"ש דעון עון הוי מוקמינן דיליף חוץ לזמנו בטומאת בשר דאינו בכרת ואוכליו עונו ישא הוי ס"ד דאחוץ למקומו קאי שהוא בכרת וק"ל):
תוס' ד"ה למקום משולש כו' ועוד דקמשני כו' בחוץ לזמנו כתיב ופיגול במקום משולש כתיב כו' הפנימיות דאמרינן דפסול כו' מקום משולש הוא והוי פגול (תוספות) וי"ל כו' מיהו אין נראה דשלהי כל הפסולים קאמר מחשב כו' (גם פי' זה לא יתיישב כלל בדף פ"ב ע"א ע"ש) מקום משולש והר' יו"ט כו' (הד"א) דאין שום פסול בבשר כו' כיון דבזה המקום שלשתן פסולים כו' (כצ"ל נ"ל ור"ל דבקדשי קדשים דם ובשר ואימורים פסולים בירושלים חוץ לעזרה ק"ל) וי"מ דשלישי בחוץ לזמנו איירי ובעינן שיחשוב לזרוק ליום כו' (ולא ידעתי האיך יתיישב לפי' זה הא דלקמן בפ' כל הפסולים דמם"נ אי

חישב לניתני' בחוץ בפנים לזורקן קודם זמן אכילת בשר א"כ גם לניתני' בחוץ שחישב בחוץ גם כן לאו פסול מחשבה הוא כו' דאינו משולש ואי בחישב ליום שנפסל לאכילה א"כ מקום משולש הוא וגם במחשבת פנים ליפסול גם לקמן דף פ"ב לא יתיישב פי' זה כלל ודוק נ"ל): דכולה שמעת' מיירי במקום שיהא משולש כצ"ל והס"ד ודוק:

הגהות

גמרא א"ל רב פפא לרבא לדידך כו' כצ"ל ונמחק לאביי וכך הוא בילקוט פ' צו ובגמרא של קלף.

או אינו אומר המקריב כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה מה הרצאה כו' כל מתיריו הס"ד:

ד"ה ואינו נפסל כו' מנת כן ואכל ממנו כו' כן הקריבו הד"א והס"ד:

ד"ה אותו בזבח כו' דאתא אלא לומר כו' הד"א:

ד"ה יהיה עשאן כו' למחר פסול הס"ד:

ד"ה שלישי פרט כו' ולא פנים הס"ד:

ד"ה מאחר כו' כתיקונו הס"ד:

ד"ה ואם ראו סתרו כו' מפסקת כהן הס"ד:

ד"ה ושומרת יום כו' ובעילתו תלויין וזו היא תלייתן אם תראה כו' כצ"ל וחייבי' בקרבן הס"ד. וכן הוא בס"א:

ד"ה הרי הוא כו' מרצה הס"ד:

ד"ה אלא זה כהן המקריב ואמר לך כו' שעת הקרבה ופסול כהן הד"א והס"ד וכצ"ל:

ד"ה אותו וא"כ כו' בלא יחשב אין כו' יחשב הס"ד והד"א:

ד"ה במחשבה הוא כו' לא ירצה הס"ד:

ד"ה נפקא ליה כו' למה יפסל בשלישי כו' הד"א:

תוס' ד"ה וכיון שראו סתרו פי' הקונ' כו' לאחר שטבלו (תוספות) דזב כו' (הד"א) או שמשו וראו לאחר כך כו' מכאן ולהבא (הג"ה ע"ב) ומיהו ר"י כו' (הד"א) לא יתנן הס"ד וכצ"ל:

ד"ה נפקא לן מדאחרים כו' שייך לע"ב:

דף כט:

הגהות

גמרא ולא בקרבנך חטא ובן עזאי ההוא כו' כצ"ל וכן הוא בילקוט וגמרא של קלף ובס"א וכן משמע בר"ה דף ד' ע"ש:

מנין למחשב בקדשים כו' (מיימוני פי"ח מהלכות פסולי המוקדשין)
מתני' זה הכלל כו' (מיימוני פט"ז מהלכות פסולי המוקדשין)
כיצד לא קרב כו' (מיימוני פרק י"ג מהלכות פסולי המוקדשין)
כחצי זית למחר כחצי זית בחוץ כחצי זית למחר פסול כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה בשלישי כו' האוכל הס"ד:
ד"ה מה מעשר כו' שנים תוציא הס"ד:
ד"ה דלאו בר כו' שבשמים ואימא הואיל וכו' קמ"ל הד"א והס"ד:
ד"ה ולא בקרבנך כו' נפסל והיה בך כו' לשלמו הוא הד"א והס"ד:
ד"ה שמוציאות זו כו' מיד פגול הס"ד:
ד"ה או להקטיר כו' מפגלות ובלבד דלחשיב כו' בשר לאדם הד"א והס"ד:
ד"ה הפסח והחטאת כו' שלא לשמן כו' כשירים הן שלא לשמן כצ"ל והס"ד:
ד"ה לאכול כזית בחוץ כו' בעבודה או ששחט על כו' הד"א:
ד"ה ר' יודא כו' דאית ליה תפוס כו' כצ"ל:
ד"ה לאכילה כו' ולהקטיר כחצי כו' שיעורא והכא ליכא שיעורא כצ"ל:
תוס' ד"ה מחלוקת כו' צירוף בחצי זית דלא אשמעינן כו' כאביי דאמר בלחצות מודה ר"מ כו' פ' השוחט אם כן סובר הכא כו' כצ"ל:

דף ל.

חדושים

גמרא תנן התם ה"ז תמורת כו' (מיימוני פ"ב מהלכות תרומה)
התם נמי דאמר קומץ מנחה חוץ לזמנו קומץ לבונה חוץ למקומו כו' כצ"ל וכן הוא בס"א ובאמת לפי' מ"ש הרמב"ם דאף בקורט לבונה מפגלי' וכר' שמעון במסכת מנחות דף י"א ע"ב והבאתי שם ראיה ברורה לדבריו א"צ להגיה קומץ לבונה אלא קורט לבונה אכן גי' רש"י היה קומץ לבונה וכר' מאיר שם:

הגהות

רש"י ד"ה אין רישא כו' דבתרווייהו פליגי כו' הס"ד:
ד"ה הרי זו כו' תמורת עולה תמורת שלמים ה"ז כו' על הקדושה כצ"ל והד"א והס"ד:
ד"ה ה"ג איבעי' להו ושלמים מהו מיהו כו' ותרווייהו חיילא או דלמא כו' שלמים וחיילי הד"א והס"ד:
ד"ה והרי שחיטה כו' בה וחד דיבורא הוא כו' ור"מ דתמורה כו' ר' יודא אמר הס"ד וכצ"ל:
ד"ה אמר ליה בסוף שחיטה וחד דיבורא ואפ"ה כו' תפוס כו' כצ"ל:

ד"ה הרי קמיצה כו' בב' סימנין הס"ד:
ד"ה דאמר קומץ כו' קומץ מנחה ע"מ כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה אמר ר"י כו' וחד כדי שאילה תלמיד לרב דנפיש כו' נתכוין הואיל ואי אפשר כו' לשניהם לא אמר כלום כצ"ל והס"ד:
ד"ה דבריו קיימין וא"ת והא כו' (כצ"ל נ"ל) ופ' נערה המאורסה כו' וכן בפ' השולח כו' כל שאינו בזה אחר זה אפילו בבת אחת אינו משום דהתם בזה אחר זה אי אפשר לקיים שניהם דבזה אחר זה קמא קני כו' ובתרא לא קני כלל אבל בבת אחת אפשר לקיים שניהם דאמרינן כו' בפ"ק דקדושין חצייך בחצי פרוטה וחצייך בחצי פרוטה דאינה מקודשת וקמיבעי ליה כו' משום דהי מינייהו מפקת אבל גבי קידושין בזאח"ז אינו כו' קדושת הגוף גבי חסר לבונת' כו' דאמר לקדשו מ' מתוך פ' דקדשי כצ"ל נ"ל ודוק היטב והשאר יש למחוק:
ד"ה לחצות מהו כו' תהוי לחצי היום הס"ד:
ד"ה אמר אביי כו' יהא כו' חוץ לזמנו כזית חוץ למקומו ודוקא סימן כו' בחצי מתיר כיון דלא כו' דבכולי תלמודא כו' תיקשה ליה מתנית' כו' דפ' שני דחולין כו' לערלים כשר כו' כצ"ל:
ד"ה והרי קמיצה כו'

דף ל:

חדושים

גמרא מרתח רתח כו' ע' תוס' חולין נ"ב שכתבו דקשה ליישב בכאן דא"כ ה"ל לישאל כזית וכזית והוי שמעינן מינה ג"כ תרתי דא"נ א"ל פרטא תו ליכא למיבעי בכזית למחר בחוץ דודאי כללא הוי דאל"כ הוי מרתח רתח זו היה תורף כוונתם לשם אכן לפי האמת לא קשה מידי עיין ברש"י ד"ה מאי תבעי לך כו' שכתב ה"ל למידק דהוי כללא מדלא אתניתי' אלא כזית לפרטא הא כזית וכזית כללא כו' אם כן מבואר דהלימוד הוי ראיה להריתחא דשפיר רתח משא"כ בהיפך הלימוד סותר הריתחא ודוק והוא ברור ופשוט:

הגהות

גמרא כחצי זית למחר כחצי זית למחר כו' כצ"ל:
דידהו דוקא ולדידי שיורי כו' והי אתניי' אילימא כזית וכזית אתניי' האי לאו שיורא הוא אלא כזית כזית אתניי' ותיבעי ליה כו' (כצ"ל) ובש"ס דפוס קרקא גרס והי אתנייא אילימא כזית וכזית אתניי' דלר"י פרטא הוי כ"ש כזית כזית אלא כזית כזית אתניי' כו'

והיא היא וכן הוא בגמ' של קלף ובס"א שם א"נ מרתח רתח כו' ועיין בתוס' דחולין (דף נ"ב ע"א):

רש"י ד"ה כי מגעת כו' מאיר דתמורה בשחיטה לא כו' כר' יודא כצ"ל והס"ד:

ד"ה והא שמעינן כו' במאי דפליגי כו' מחשבתו אבל תרווייהו כו' הד"א:

ד"ה חיילא כו' חצי שלמים הס"ד:

ד"ה ור' יוסי כו' לכך נתכוין וסבר אי כו' הד"א:

ד"ה ה"ג להכי כו' בתרומה שמעינן (הד"א) נתכוין תחילה והא דאמר כו' (הד"א):

ד"ה א"ל רב דימי כו' איהו אמר ל"פ כו':

ד"ה אבל כזית וכזית כצ"ל:

ד"ה מדבעא למחר חוץ למקומו כצ"ל:

ד"ה לר"י מהו כו' לשון ראשון לעולם הס"ד:

ד"ה זו שאלה בניחותא שאילה גדולה כו' (הד"א) לר' יודא הס"ד:

ד"ה הוא שאלני כו' אתניתי הס"ד:

ד"ה לדידך הוא דאתניתך כו' ביה בכזית וכזית פליגי כצ"ל והס"ד:

ד"ה לדידיה כו' שניתיה להם ומשום הכי כו' דוקא דבכזית כזית הוא כו' ומפי שמעוה כו' הד"א וכצ"ל:

ד"ה וכי היכא כו' להם ולעולם כו' חכמה שאל הס"ד וכצ"ל:

ד"ה אילימא כזית כו' אתניי' ולר"י כו' מצי למילף דכ"ש כזית כו' הד"א:

ד"ה אלא כזית כזית אתניי' דתנן לה אסתפק כו' הוא דאוספוה הד"א והס"ד:

ד"ה ותיבעי ליה כזית כו' ליה אי רבי כו' כצ"ל:

ד"ה ה"ג הניחא כו' למחר בחוץ אלא א"ל כו' מבעי ליה א"כ מרתח רתח כו' בחוץ מבעי' הד"א וכצ"ל והס"ד:

ד"ה א"כ מרתח רתח כו' ומהדר ליה בריתחא מאי תבעי לך כו' כזית וכזית כו' הד"א וכצ"ל:

תוס' ד"ה א"ל אביי כו' אפי' ר"מ דתמורה כו' לאביי לעיל והרי שחיטה כו' בשיטת ר"י אלא מדאמר תמורה כו' ש"מ מיהדר כו' לא מהימנן ליה כצ"ל והס"ד:

ד"ה כזית כו' וכזית מכזית כזית וכן כו' אמרינן בגיטין שאילו פסול ושאילו כשר (כצ"ל) ברוך קשה לי כו' (הד"א) ומה ראיה הא ר' יודא כו' שוה כזית למחר כזית בחוץ כמו כו' דפליגי לרבא כצ"ל נ"ל ודוק ועיין סוף פ' גט פשוט:

ד"ה א"כ מרתח רתח כו' דפרטא הס"ד:

ד"ה ויקץ כו' שייך לדף שאח"ז:

דף לא.

חדושים

גמרא לישנא אחרינא כו' עד כזית וכזית מיבעי' ליה נ"ל למחוק גם בס"א ליתא גם בדברי רש"י צ"ל (לשנא אחרינא לא גרסי') ואף שיש ליישב בדוחק ור"ל דאם יאמר כזית למחר בחוץ פרט תו א"צ לשאול על כזית וכזית ואם אמר' כללא יאמר בריתחא וכזית וכזית ס"ל כללא כזית למחר בחוץ מיבעי' מ"מ נראה דל"ג לה וק"ל:

הגהות

גמרא איתמר חצי זית כו' (מיימוני פרק י"ו מהלכות פסולי המוקדשין)

ורב המנונא אמר כו' כצ"ל:

כביצה אוכל כו' (מיימוני פרק ד' מהלכות אוכלין):

דתנן האוכל כו' כי אתא כו' חצי זית חוץ כו' (שם פי"ו מהלכות פסולי המוקדשין)

כי אתא רבין כו' חוץ לזמנו וחצי זית חוץ לזמנו וחצי זית כו' כצ"ל:

חישב שיאכלוהו כלבים כו' (מיימוני פי"ד מהלכות פסולי המוקדשין):

רש"י ד"ה לשון אחר ל"ג כצ"ל:

ד"ה ויקץ כו' וחוזר מצטרף כו' הד"א:

ד"ה ראשון התערובת כו' ליתן טומאה הס"ד:

ד"ה חלקו כו' דשני ותנן לקמן כו' לטמא הקל שבשניהם הד"א והס"ד:

ד"ה הא חזר ועירבן כו' כשחזר ומצא כו' דשאינו מינו הס"ד:

ד"ה ה"ג האוכל כו' לטמא בקל מאי לאו כו' דהדר מילי' דלא כו' הד"א:

ד"ה לטמא בקל כו' אלמא כי לא הוי ביה שיעורא כצ"ל והד"א וכן הוא בס"א:

ד"ה כי אתא כו' חצי זית מקום כו' דזמן ואצטריף כו' וניעור אלא הכי תנא כו' כצ"ל והד"א:

ד"ה רב אשי כו' אפסקי' במחשבת מקום כו' הד"א וצרפן בשפתיו לכזית א' כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה הא חזר ועירבן כו' לא יהא ראשון הס"ד:

ד"ה התם איכא כו' להפרד מעליו הס"ד:

ד"ה אמר רב כו' שהיה בו כביצה ושנטמא בולד הטומאה שהי' כו' רבינו תם שפירשתי לא צריכי כו' והארכתי בפ' המצניע כצ"ל והס"ד:

ד"ה חישב שיאכלוהו כלבים כו' שיאכלוהו טמאים כו':

ד"ה ואת איזבל כו' מייתי ראיה הס"ד:

ד"ה דכתיב תאכלוהו כו' שייך לע"ב:

דף לא:

חדושים

פרק שלישי

תוס' ד"ה ובטמאים כו' ואפילו טהור גמור כו' נכנסין לשם ואפי' אי האי סוגיא (ר"ל סוגיא דכאן איירי בטמא שרץ) בטמא שרץ ומותר ליכנס בחיל מ"מ עזרת נשים כו' (כצ"ל נ"ל ויש מגיהים בטמא שרץ והלא עזרת כו' ודוק) דסמיך למחנה שכינה ואמרינן כו' (כצ"ל מחנה לוי' כדתנא כו' וחציה בחול ובסוטה פ' כו' זימני דמשמע שהיו נבהלים להוציאה וממהרים מאד כו' למ"ד מרחק צפון ושחיט בסכין כו' ואין לחוש בכך (ר"ל לשמא יגע כיון דרחוק ממנו כ"ב אמה כו') הא דקאמר דשחיטה כשירה בדעבד ושמא יגעו כו' (כצ"ל נ"ל ודוק) ובסכין ארוכה למ"ד ביאה כו' לא אצטריך לדחות עשה דהיאך יעלה לגגין דרך הר הבית והחיל (הס"ד וכצ"ל). אכן לא ידעתי א"כ בשחיטה נמי היאך הי' יכול לעלות דרך הר הבית והחיל על גג העזרה אלא ע"כ שהי' עולה על גג עזרה לחוד דרך עזרה מבחוץ א"כ גם במצורע ה"ל לעשות כן ואפשר דגם לתי' זה איירי בטמא שרץ שמותר ליכנס לחיל ועל עזרת נשים עלה דרך גג עד גג עזרה אבל במצורע קרי אסור לו ליכנס להר הבית וחיל שלא הי' להם גג וצ"ע ודוק נראה לי:

הגהות

גמרא והתנן לאכול כחצי זית כו' (גז"ש במיימוני):

בעי רב אשי חישב לאכול כו' (גז"ש):

כחצי זית בחוץ כחצי זית למחר פסול הא כו' כצ"ל:

לא מצטרף להקטיר מיבעיא כצ"ל:

פרק שלישי

כל הפסולין כו' (מיימוני פ"א מהלכות פסוה"מ ופ"ט מה' ביאת מקדש ופ"ה מה' מע"ק).

לפיכך הן פוסלים במחשבה כו' (מיימוני פרק י"ד מה' פסוה"מ):

רש"י ד"ה והא אנן תנן כו' לא מצטרפה מחשבה עם אכילה כו' (ובס"א מצטרפה מחשבה עם אכילה והיא היא) להדדי דכל חדא כו' דהוי אכילה הד"א וכצ"ל והס"ד נ"ל:

ד"ה ה"ג לאכול כו' פרס דומיא כו' הד"א.

ד"ה טעמא כו' באימורים הס"ד:

ד"ה הא קתני כו' השוחט והמקבל כו' הד"א:

ד"ה אלא אימא כו' לאכול והכי דוק כו' הד"א:

תוס' ד"ה דכתי' תאכלוהו אש כו' אמאי אין מצטרפין הס"ד:

ד"ה ביתר מכדי א"פ וא"ת לוכח מדתנן כו' מיירי בלהקטיר דוקא כצ"ל והס"ד:
ד"ה הא לאכול כו' מכדי אכילת פרס הס"ד:
ד"ה ומאי קמ"ל כו':
ד"ה שהשחיטה כשירה כו' הלכות ארץ ישראל הס"ד:

דף לב.

חדושים

בתוס' ד"ה מ"ש סמיכה דבטהורים כו' והתם פי' בקונט' דהיינו קרא דכתיב בפר כו'. (אין זה בפירש"י בספרים שלנו אלא מבואר שם להדיא דמקרא דלרצונו לפני ה' וסמך וגו' ריש פ' ויקרא דריש כן וכך פירש"י להדיא גם בחומש וצ"ל דלענין חיוב באיזה מקום דריש כן דר"ל היכא שהשכינה שורה חייב בסמיכה משא"כ בבמה אבל שיהי' הסמיכה דוקא בעזרה ולא דמעייל ידי' וסמיך לא דריש לה אלא מדתכף לסמיכה שחיטה וכפירש"י דלפני ה' קמא אינו שולל אלא במה ובזה אין מקום לקושיות הר"י אורלייני' על רש"י וכ"כ בספר קרבן אהרן פ' ויקרא פ' ד' ודוק) דאי כו' דאי משום לפני ה' אפשר כו' דפ"ב דדריש לה מקרא כו' היא חטאות הפנימיות כצ"ל והס"ד:

הגהות

גמרא וכולן שקבלו כו' (מיימוני שם ופי"ד מהלכות פסוה"מ)
נתנו ע"ג כבש שלא כו' (מיימוני פרק ב' מהלכות פסוה"מ).
שם ורמינהו וסמך ושחט שחיטה בזר כשירה כצ"ל וכן היא בגש"ק.
ורמינהו וסמך ושחט מה סמיכה בטהורים אף שחיטה בטהורים כצ"ל. (מיימוני פ"ג מהלכות מע"ק)
שיהא ידיו של שוחט לפניו מן הנשחט כו' כצ"ל.
אמר ר"ל טמא שהכניס ידו כו' (מיימוני פ"ג מה' ביאת מקדש):
רש"י ד"ה אם יש דם כו' בקבלה לפי שאין כו' הד"א: (ומה ששייך לפי' מתני' יחזיר הכשר כו' עד סוף מתני' תמצא בדף ל"ד ע"ב ושייך לכאן):
ד"ה ה"ג ורמינהו כו' ושחט הכהן הס"ד:
ד"ה והלא כו' לימוד על כו' כצ"ל:
ד"ה מ"ש סמיכה כו' לפני ה' ושחט כו' ושחיטה מבפנים אלא אף הסמיכה בפנים כו' נכנס לעזרה הס"ד וכצ"ל וכן הוא בס"א.
ד"ה ואין השוחט כו' בסכין ארוכה הס"ד נ"ל:
ד"ה מה כו' סתם כו' היא הס"ד.

ד"ה שחל שמיני כו' כדאמרינן התם הס"ד.
ד"ה אע"פ כו' יכנס לעזרה דט"י שנכנס כו' כצ"ל והשאר נמחק ק"ל נ"ל:
ד"ה מוטב כו' אלא מחומ' העזרה ולפנים כצ"ל הס"ד:
תוס' ד"ה ת"ל והקריבו כו' מצות כהונה וא"ת תיפוק ליה כו' וי"ל כו' לאו דרשא דהכא כו' שפיר מקבלה ואילך מצות כהונה כצ"ל:
ד"ה ור"י כו' בהר הבית ובחיל מותר ותניא נמי בתמיד כו' דקסבר טבול יום דזב כזב דמי ואמרינן כו' ועו"ק מדאמרינן בפ"ג מינים כו' (כצ"ל) דא"כ גבי נזיר דכתיב יביא כו' (אלא ע"כ נזיר כיון דלא ט"י הוא אלא מחוסר כיפורים לחודי' עייל ק"ל) כיפורים אין אלו כו' התירו לו משום פסח הס"ד וכצ"ל:

דף לב:

הגהות

רש"י ד"ה מטונך כו' עלי להכביד אכביד עליך כו' כצ"ל:
ד"ה רובן של צבור כו' שנדחה אצלו הותרה לזיבתן הס"ד:
ד"ה טומאה אשתראי כו' גרידתא הוי אסירה השתא דאיתוסף כו' אישתראי להו הס"ד והד"א.
ד"ה הואיל והותרו כו' האחרונה שהרי אף כו' מותרי' היום הס"ד והד"א:
תוס' ד"ה שחידשו כו' אפילו בחיל הס"ד:
ד"ה אמר ליה כו' פי' ממשאך שבאת כו' הכתיב וכל מנחת כהן כו' (ר"ל ה"נ נימא דמנחת כהנת היתה בכליל כו') קרי בליל שמיני שאינו כו' שהי' ראיה לדבר מדלא שנה כו' כצ"ל:

דף לג.

הגהות

גמרא כל הסמיכות כו' (מיימוני פ"ג מה' מע"ק):
ליעול ולסמוך להדיא דרחמנא כו' כצ"ל.
א"ר כו' ותכף לסמיכה שחיטה לאו דאורייתא מיתיבי וסמך ושחט כו' כצ"ל וכן היא בגמרא ש"ק וכך משמע בתוס' לעיל ד"ה מ"ש מסמיכה כו' ועיין מה שאכתוב בדברי רש"י וכ"ה בס"א:
רש"י ד"ה דחויה הי' כו' לטומאת זיבה הס"ד:
ד"ה דתרווייהו כו' בפ"ק דיומא הותרה היא בצבור יחיד במקום רבים כצ"ל:

ד"ה לימא מסייע ליה כו' שמה ביאה הס"ד:
ד"ה תכף כו' וסמך ושחט הס"ד:
ד"ה ויכול לשחוט כו' כדאמר לעיל הס"ד:
ד"ה הכל בכתב כו' ומדותיה ובנין כל כו' הד"א.
ד"ה אר"י כו' ולסמוך כל הסומך כו' הד"א והס"ד:
ד"ה ומאי קסבר כו' חוץ מזו הס"ד:
ד"ה תכף לסמיכה כו' והאי דסמכינהו קרא להיקשא סמכינן כדאמרינן פרק הקומץ מה סמיכה בזרים כו' ואחר כך צ"ל ד"ה מיתיבי וסמך מה סמיכה כו' כך נ"ל להגיה או נ"ל דכצ"ל ד"ה תכף לסמיכה כו' במקום שסמך ישחוט הס"ד ואח"כ צ"ל מיתבי וסמך ושחט והאי דסמכינהו כו' כדאמרינן מה סמיכה כו' הד"א לן בה משום דכתיב כו' הד"א ודוק וזה נ"ל עיקר וכך כתב אלי מחותני הרב מהר"ר הירש נרו חמ"ו הגאון מהר"ר העשיל נרו:
תוס' ד"ה הג"ה מכלל כו' ולא ס"ל הס"ד:
ד"ה ולעביד פשפש כו' בכתב כו' והא דמוסיף הד"א דרבנן בעלמא הוא וקרי כאן הכל כו' הד"א וכצ"ל כיסוי הדם במוקדשים הס"ד נ"ל.
ד"ה ניעול ולסמוך כו' ולא דמי לשאר טהורים שמשלחים כו' סמיכה דידהו בטהרה כצ"ל והס"ד:
ד"ה סמיכת אשם כו' שייך לע"ב:

דף לג:

חדושים

תוס' ד"ה אזהרה כו' ויש מפרש כו' אלא טומאה הנוהגת במעשר דכתיבי בקרא כו' והבשר לטמאים דטהורים במעשר ושמא קרא כו' (כצ"ל) עכ"ל. כוונתם לתרץ תירוץ אחר אקושיא הא' שהקשו והוא דאי לאו קרא דבכל קודש כו' לאזהרה אוכל בשר קודש הוי מוקמינן קרא דלא תוכל לאזהרה אוכל בשר קודש דחמיר טפי וטומאת עצמן לא הוי ילפינן מלא תוכל אבל השתא דמוקמינן קרא בכל קודש לאזהרת אוכל בשר קודש בטומאת הגוף א"כ קרא דלא תוכל מוקמינן לה ג"כ לאזהרה טומאת בשר ובזה אין מקום לקושיא השני גם כן ודוק:
ד"ה תניא כוותיה כו' וי"ל דהתם קאי כו' דמעשר ותרומה (יש מגיהין. ותרומה דלעיל מיניה מקשה ואיפוך כו') דמקשה ואיפוך אנא כו' נגיעה לאכילה דתרומה ולהכי מייתי

כו' ובאכילה ותרומה מיירי כדמוכח כו' כריש לקיש דמוקי לה כו' בזב בעל שתי ראיות (ור"ל ולדידי' ילפינן שפיר תרומה מאיש איש גו') מ"מ פריך כו' אע"ג דגיורת ושפחה כו' (ור"ל וקשיא ארב שישא דלא רצה לאוקמי קרא דיולדת אתרומה משום דשפחה וגיורת כו' יע"ש וק"ל) בכפרה לא בעי תרי קראי לזב ויולדת גו' כצ"ל:

הגהות

גמרא דאיתמר טמא שנגע בקודש כו' (מיימוני פרק י"ח מה' פסוה"מ):

רש"י ד"ה סמיכת אשם כו' קסבר שאינן בכלל כו' כצ"ל וכן הוא בס"א:

ד"ה לענין מלקות אמרה כו' דאין עונש בנגיעה הס"ד:

ד"ה לטמא שנגע בקודש איתמר כו' הד"א.

ד"ה בתרומה כו' ואפי' מחוסרת כפרה ע"כ בתרומה כתיב כו' (כצ"ל) ונמחק תיבת (עד כאן) מזהירין מן הדין הס"ד:

ד"ה בכל קדש כו' אזהרה לאוכל הס"ד:

ד"ה אף טומאת הגוף כו' אזהרה מהכא הס"ד:

תוס' ד"ה סמיכת אשם מצורע לאו דאורייתא. ואמרינן אקפו ידייכו כו' כצ"ל נ"ל סמיכה ובהונות והשתא כו' דאורייתא וקאתו לאשמעינן דטעון סמיכה כו' כצ"ל בני שתי שנים ובכסף כו' כצ"ל סמיכה כדפרשינן בפ"ק כו' חוץ מאשם נזיר (שהוא נזיר טמא ואינו יכול לסמוך כמו מצורע ק"ל) אשם מצורע כיון דמדרבנן מיהא טעון סמיכה והא כו' דפריך בגמרא ויהא אשם מצורע כו' חיים טעונין תנופה כו' לא שייך כו' ויהיו שלמי צבור טעונין כו' כצ"ל נ"ל:

ד"ה איפוך סמיכת אשם כו' מה חטאת טעון סמיכה אף אשם טעון סמיכה וא"כ קשה אפי' אשם כו' אלא להכשיר קשה הא אמרינן כו' ואימורים לגבי מזבח אף אשם כו' כצ"ל והס"ד:

ד"ה לענין מלקות כו' הא בעידנא דמיעקר לאו לא מקיים כו' נשחט דעשה שיש בו כו' לא צריכה שנטלה ע"מ לשלחה דלאו ליכא וי"ל כו' כצ"ל:

ד"ה ההוא בתרומה כו' שהוא נהנה ילפינן חט כו' כמו על תרומה דחטאה בשגגה (ר"ל דכתיב בקדש אמעילה קאי ק"ל) במעילה כתיב כו' כי קודש הם כצ"ל והס"ד:

דף לד.

הגהות

גמרא דאיתמר טמא שאכל כו' (מיימוני שם)

איתמר המעלה איברי בהמה כו' (מיימוני פ"ה מה' א"מ)
כי פליגי בחיה כו' גז"ש:
רש"י ד"ה נטילת נשמה כרת הס"ד:
ד"ה ואכתי כו' זריקה נפקא לן כו' כצ"ל:
ד"ה אתיא טומאתו כו' דהקומץ רבה יכול כו' הד"א הניתר לטהורים כו' משום טומאה הס"ד:
ד"ה מחלוקת כו' אזהרה מעונש הס"ד:
ד"ה שקדשו בכלי עצים כו' דאפילו כרת בטומא' כצ"ל והד"א:
ד"ה כל שיש כו' מתיריו ושאין לו כו' הד"א:
ד"ה בהמה טמאה כו' וגמלים הס"ד:
ד"ה טהורים כו' תקריבו הס"ד:
ד"ה ההוא למצוה כו' ומיהו טמאה ודאי כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה והבשר כו' דחיבת הקודש מהני לשוויי אובל מוכשר מידי כו' דבר עב יש מגיהין עב וקשה כעין אוכל כו' וקצת מין אוכל כו' אם אינו ענין לגופו דנפקא ליה כו' כצ"ל:
ד"ה ואפ"ה כו' פ"ב דחולין כו' וע"ל פרק המנחות והנסכים דק"ב ע"ב. ומשני לפסולא התם מעלה כו' כצ"ל:
ד"ה אותה תאכלו כו' בל"ת מניין הס"ד:
ד"ה שאינו כמעביר כו' שייך לע"ב:
גמרא ת"ל בקר וצאן בקר וצאן אמרתי לך ולא חי' הא למה זה דומה כו' אל תביא אלא כצ"ל והשאר נמחק גם בגש"ק ליתא לכל זה נ"ל גם בס"א ליתא:

דף לד:

הגהות

פסול מהו שיעשה שיריים כו' (מיימוני פ"א מה' פסוה"מ).
כוס מהו שיעשה את חבירו דחוי כו' (מיימוני פ"ב מהלכות פסוה"מ).
שם למעלה הוא אומר את דמו ישפך כו' מניין לחטאת כו' שכולן נשפכים ליסוד ת"ל ואת כל דמו כו' ר"א ב"ש כו' שכולן נשפכים כו' ישפוך והכתיב ואת דמו אמר רב אשי ההוא כו' (כצ"ל) (וכן הוא בס"א ובגש"ק להדיא):
רש"י ד"ה הייתי אומר כו' איל וצבי הס"ד:
ד"ה כוס כו' דחוי או שירים כו' כצ"ל:

ד"ה למעלה בפרשה הוא כו' בשירי הדם ואת כו' (הד"א) דמה ישפוך הס"ד:
ד"ה למעוטי שירים כו' שהם נעשים כו' וישפכו לאמה הס"ד:
ד"ה יחזיר לכשר כו' (ושייך למתניתין שבראש הפרק דף ל"ב ע"א עד דאין פסול משווי שירים):
ד"ה נתנה הפסול כו' (כצ"ל) נגד היסוד הס"ד:
ד"ה וצריכא כו' בחזרה הס"ד:
ד"ה דחוי לעבודה כו' תקנתא בחזרה הס"ד:
ד"ה ביום הכיפורים כו' הכף משמאלו הס"ד:
ד"ה ונהוי דחוי כו' תקנתא בחזרה הס"ד:
ד"ה אפילו דם כו' ומזווג להדם וכשר כו' חוזרין ונראין ואתא חנן כו' מזווג ליה אחר הס"ד והד"א:
ד"ה שבידו לתקן כו' דמתניתין אבל ההוא כו' הד"א:
ד"ה כנגד היסוד כו' מזרחית כדאמרינן לקמן כו' ומעורבים כו' ואי משום כו' לעשות נמצא כוס כו' ובידו לאוספו הד"א והס"ד:
ד"ה מנא ידעי כו' א' מהן הס"ד:
תוס' ד"ה שאינו כמעביר כו' תלה בדעתו הס"ד:
ד"ה אלא כמעביר כו' גבי זבין לי כו' ואזל זבן ליה כורא כצ"ל הס"ד:
ד"ה פסול מהו שיעשה כו' שלא במקומו כמקומו דמי מוכח כו' וישפכו לאמה וקשה כו' פסולה אין דמה כו' אבל מיבעיא ליה דשמא אפילו דחוי כו' כצ"ל:
ד"ה למעוטי כו' היינו למצוה הס"ד:
ד"ה ולהוי דחוי כו' ונראה דהא דפריך כו' על הרצפה כצ"ל והס"ד:
ד"ה כל שבידו כו' ד"ה אין דם שייך לדף שאח"ז:

דף לה.

הגהות

גמרא והאמר ר"א מודה כו' דמדלי להן והתניא מדו וכו' ולא והתניא והקריב הכהן את הכל זו הולכת איברים כו' כצ"ל: (וכ"ה בגש"ק לעיל דף ד' ע"א ע"ש):
מתני' השוחט כו' (מיימוני פי"ד מה' פסוה"מ)
אר"א פיגל בזבח כו' (גז"ש):
רש"י ד"ה הייא מהר הס"ד:
ד"ה ר"י כו' יליף טעמא הס"ד:

ד"ה אין דם כו' לא בטיל ולקמן תנן כו' הד"א:
ד"ה היו כו' בפ"ב תניא לה הס"ד וכצ"ל:
ד"ה (מתניתין) לאכול כו' חוץ לזמנו הס"ד:
ד"ה קיפא כו':
ד"ה אלל כו' ראוי לאכילה הס"ד:
ד"ה ואין חייבים כו' בזבח כשר הס"ד:
ד"ה את מוקדשים כו' עד זיבחא היא כצ"ל נ"ל:
ד"ה לא פיגל כו' דזיבחא הוא הס"ד:
ד"ה נתפגל השליל כו' חייב הס"ד:
ד"ה בשליל ששחט כו' בחוץ לא פיגל הס"ד:
ד"ה מוראה לא חזי כו' כצ"ל:
ד"ה לא נתפגלו כו' שהרי חישב לאכול דבר שאין דרכו לאכול כו' (ור"ל שהרי נשרפים ק"ל):
ד"ה ושווין כו' שחלקו בפרק ב"ש כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה אין דם כו' התערובות דאית ליה כו' כצ"ל:
ד"ה פיגל בזבח כו' דירך אמו הוא כו' ודרכו לאכול כו' ונמצא בה בן ד' חי כו' ונראה דמדין שריפה (ר"ל אף שיש בה דין נותר מ"מ א"צ שריפה כשאר נותר קל) קממעט כו' דשריפה כתיב בקרא כצ"ל והס"ד:
ד"ה פיגל באלל כו' עם המוראה הס"ד:
ד"ה באכילת פרים כו' שריפה נמי לא כו' אבל האי לא שייך ביה כו' אכילת מזבח כצ"ל והס"ד:
ד"ה וש"מ מיגו כו' ושייך לע"ב:

דף לה:

הגהות

גמרא לא מפגלין את הזבח כו' אף אנן כו' שליל או שיליא בחוץ כו' כצ"ל:
תנן התם ובעלי מומין כו' (מיימוני פ"ג מה' פסוה"מ):
רש"י ד"ה אימורים עצמם כו' והכליות אבל לא בשר כו' (כצ"ל נ"ל):
ד"ה הוכשרו נתקנו (ס"א נתקנו לידי פסולים) נתקנו לקבוע הללו כו' כצ"ל:
ד"ה בטבול יום כו' בבשר ונהי נמי כו' הד"א:
ד"ה עד שיתיך כו' מקדשי ה' הס"ד:

ד"ה צמר שבראשו כו' דעור הראש קרב עם כו' בהשוחט מנין לרבות כו' בפ' המזבח הד"א והס"ד:
ד"ה המוראה כו' שבדדי נקבה כצ"ל:
ד"ה אלא איירי כו' המעלה מהם כו' הס"ד:
ד"ה אין חייבים כו' ואכל מאלו הס"ד:
ד"ה והמעלה מהן בחוץ כו' הד"א:
ד"ה מאי לאו כו' שליל ומוראה תנן הס"ד:
ד"ה מחמת עצמן כו' מחשבה הס"ד:
ד"ה ולטעמיך כו' בחוץ נסבה הס"ד:
ד"ה אף אנן כו' ולא מפגלין הס"ד:
ד"ה מחמת כו' מתפגלים הס"ד:
ד"ה תנן התם כו' בפ' המזבח הס"ד:
ד"ה מכשיר אם עלו כו' כדמפ' בבכורות אבל דוקין כו' (והד"א ומיניה דרשינן כו' וזכרות בעופות כו' לא ירדו הס"ד:
ד"ה בדוקין דוקין כו':
ד"ה ומודה כו' דכל עולה זכר הוא הס"ד:
תוס' ד"ה וש"מ מיגו כו' דקסבר התלמוד דאי לינה מועלת כו' דאם פיגל באימורים ולקמן מיירי בפיגל בבשר הנשרפים ק"ל):
ד"ה פיגל הבשר לכל הפחות כצ"ל והס"ד:
ד"ה לאכול שליל כו' ה"ה למחר הס"ד:
ד"ה הא שליל ושליל כו' וטמא והאי דשייריה משום פיגול כצ"ל והס"ד:
ד"ה אלא בדוקין כו' ולא כל העוף:
מתניתן שחטו ע"מ להניח כו' (מיימוני פרק ג' מהלכות פסוה"מ):
רש"י ד"ה אימא כו' חייב והא מהן כו' דידהו אימא המעלה כו' אימן חייב הס"ד:
ד"ה ל"ת כו' שבאים נקבות הס"ד:

דף לו.

חדושים

גמרא ד"ה ומי איתי ליה לר"י כו' והתניא ר"י כו' וחטאת שנכנס דמה לפני' פסולה כו'. יש לדקדק דבפשיטות ה"ל למיפרך דבמתניתין דידן לא פליג אמחשבת פנים וכאן פסל במחשבת פנים וצ"ע:

והתנן אר"י הכניס בשוגג כו' וקיי"ל בשכיפר כו' (מיימוני פ"ב מה' פסוה"מ) והנה שם הרמב"ם פסק דאם הכניס בשוגג כו' ולא כיפר כשר כו' ואם הכניס במזיד פסול אף שלא כיפר והקשה בכ"מ מהגמרא ר"פ התערובת ומהגמ' דכאן דקאמר הא במזיד פסול וקיי"ל בשכיפר הרי דבמזיד לא מיפסל אלא בשכיפר. וכ"כ הר"י קורקוס שטעמו משום דאסיק שם בפרק כ"ה על תרי תנאי ואליבא דר"י פי' דתנא דהאי ברייתא דמוכח מינה לר"י דדוקא בכיפר פליג אההיא מתני' וגם מתניתין דפרק התערובות מצי לפרושי כההיא דכל הפסולין וכו' וכתב הכ"מ דדבריו אלה צ"ע וע"ש עוד בהעתק דברי הר"י קורקוס ובאמת דלכאורה הן דברים מתמיהים ומרפסן איגרי דאדרבא מתניתין דכל הפסולים דל"פ ר"י אניתנין בפנים וכו' דליפסול במחשבה ס"ל ר"י דבעי מקום משולש דוקא לכפר ס"ל ומה שאמרו תרי תנאי כו' היינו מתניתי' דכ"ה וסוגיא דלכפר עם תנא דברייתא דדבר רע כו' והדרא קושיא לדוכתי'. וכדי דלא לישוויה להר"י קורקס לטועה נראה דכוונתו דמתני' לא מיתרצא ע"י קושית הברייתא דדבר רע וכדי ליישב זה צריכים אנו לומר דפליג בברייתא והוי כפליג במתני' דסברא אלימתא הי' כיון דלית ליה שלישי וכה"ג תירץ לעיל (דכ"ד ע"ב) גבי זריקה דר"ש פליג בברייתא כו' וא"כ פוסל בשחישב ואח"כ פריך התלמוד משניות אהדדי ומשני דמשנה דכל הפסולים פליג אתנא דס"ל לר"י בשכיפר דוקא אלא ס"ל דלכפר בעי בשוגג אבל כשחישב הוא במזיד לא בעי לכפר כמו בהכניס במזיד וה"ה חישב להכניס במזיד. ובזה מתורץ קצת גם הקושיא שהנחתי לעיל בצ"ע ופסק הרמב"ם אתי

ג"כ על נכון בישוב דברים אלו ודוק היטב:

תוס' ד"ה תרי קראי כו' דדריש באם אינו כו' שאר נותר כצ"ל והס"ד ונ"ל דעיקר קושייתם הוא היאך נילף שאר נותר מפסח דילמא ההיא שאני דכתיב בפסח מצרים שלא יותירו כו' ומנ"ל למילף דורות ושאר נותר ממנו א"נ דילמא פסח שאני שזמנו אינו אלא לילה א' משא"כ שאר קדשים שזמנן לפחות יום ולילה כנ"ל:

ד"ה שלמי פסח פירשתי בפ"ק סמוך לסופו הס"ד. ונ"ל דסמך לסופו הוא ט"ס גם המראה מקום הנדפס בצדו דף י"א הוא ג"כ טעות בידו וצ"ל סמוך לתחילתו והוא בדף ד' ע"א ונדפס בש"ס שלפנינו דף ג' ע"ב ד"ה בא ללמוד כו' ע"ש או דצ"ל בדף ט' ע"א ד"ה ושלמים הבאים כו' עיי"ש ודוק נ"ל:

פרק רביעי

תוס' ד"ה מנין לניתנין כו' מדכתיב סביב עשאן הכתוב כמתנה א' (ועיין בתוס' דסנהדרין דף ד' ע"א ד"ה כל) כו' אלא פשיטא ליה דגמר חטאת כו' בדעבד בולא כלום דכפרה כו'

כצ"ל. ומ"ש התוספות ונראה דאתיא אפילו כבית הלל וקסבר כו' נראה דהכי ס"ל גם כן להרמב"ם ז"ל בפ"ב דין ג' ופסק כהאי תנא דבעי ג"כ ודם זבחיך כו' ולא ילפינן מחטאת ובזה נסתלקה תמיהת הכ"מ שם וא"צ לדחוק בדחוקיו נ"ל ודוק:

הגהות

גמרא שלמי נזיר ושלמי פסח מניין ת"ל שלמיו כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה ת"ל ובשר כו' ה"ל קרא יתירא לדרשא הס"ד וכצ"ל:

ד"ה ה"ג א"כ כו' לשון נותר הס"ד:

ד"ה ועוד טעמא כו' הוצאה והינוח כו' הד"א.

ד"ה וניפלוג נמי כו' סברא הוא דניפלוג כו' הד"א:

ד"ה מיהא מיפסיל כו' העצמות או אוכל נא הס"ד:

ד"ה ושיקריבוהו טמאים כו' באימורים קאמר דומיא כו' כצ"ל והד"א נ"ל וכ"ה בס"א:

ד"ה ה"ג ל"א כל כו' תלוי באחרים הס"ד:

ד"ה לערב דמו כו' לא פסול הס"ד:

ד"ה ליתן את הניתנים כו' ליפלוג כו' במקומו הד"א והס"ד:

ד"ה וליפלוג כו' אשר יובא כו' הס"ד:

ד"ה קסבר כו' ודרשינן שיהא אותו כו' גזירת הכתוב דפסלו חוץ למקומו אבל להכניסו לפנים לאו מחשבה היא הס"ד והד"א וכצ"ל נ"ל ק"ל:

ד"ה דבר רע כו' אלמא מיפסיל הס"ד:

תוס' ד"ה שיאכלוהו טמאים כו' דומיא דאכלוהו בכשר כו' ערלים זבח שנזרק כו' נותר אבל שיקריבוהו טמאים כו' משתרי בשר באכילה כיון דנזרק כו' אי קאי אאימורים בחוץ כו' או אבדו והבשר שרי כו' כצ"ל:

ד"ה קסבר ר"י כו' בדם ובבשר ובאימורים תימה כו' ליה בפרקין דלעיל כו' טעמא מסברא הס"ד:

ד"ה ומי אית ליה כו' מקום משולש הס"ד:

ד"ה וחטאת שנכנס דמה לפנים כו' ולאו הכנסה ממש הס"ד:

ד"ה וקיי"ל בשכיפר וא"ת למ"ד כו' רחמנא טפי בחטאת משאר קרבנות (כצ"ל ור"ל דא"כ כשהכניס מדמן לפנים משאר קרבנות כיפר בפנים ליפסול דזרקן שלא במקומו וק"ל) וי"ל כו' איכא למימר דיאספנו ואם יש דם עוד כו' כצ"ל והשאר נמחק נ"ל:

ד"ה הכא דחשיבי כו' במקום אחר דהוא בכיפר כצ"ל:

דף לו:

הגהות

גמרא א"ר אבא ומודה ר"י כו' כצ"ל וכ"ה בגש"ק.

אמר רבא תדע דפיגול כו' כצ"ל:

חישב שיאכלוהו טמאים כו' (מיימוני פי"ד מהלכות פסוה"מ):

בשר פסח שלא הוצלה כו' (מיימוני פי"א מהל' פסוה"מ)

ל"א הא אימורין לא חזו כו' הני חזי למילתייהו והני לא חזי כלל כצ"ל ובס"א ליתא להאי לישנא אחרינא:

רש"י ד"ה יהא חייב מלקות הס"ד:

ד"ה מודה ר"י כו' ע"מ להניח שחוזר כו' כצ"ל:

ד"ה אמר רבא תדע כו' לא כמחשבת חוץ כו' מועלת עד שיזרק כו' כצ"ל:

ד"ה התם חדא כו' לשם פיגול הס"ד:

ד"ה בשר כו' לד"ה הס"ד:

ד"ה למחר פסול חישב ליתן כו' אלמא לא הוי כו' פגול וקתני כו' תו פיגול הס"ד כצ"ל:

ד"ה תדע כו' למקומו ולזמנו הס"ד:

ד"ה דהא בשר כו' לאכילה וכי מיחשיב כו' שום פיגול הס"ד:

ד"ה התם זריק כו' חזי לאכילה הס"ד:

ד"ה שלא הורמה כו' תרומה וגו' הס"ד:

תוס' ד"ה שיאכילוהו טמאים לא דמי לאכילה כו' ד"א גורם כו' לפוסלו בנגיעה הס"ד וכצ"ל.

ד"ה בשר פסח הא דתניא בהקומץ כו' ק"ק לטומאה והתם כו' כצ"ל:

פרק רביעי

גמרא כל הניתנין כו' (מיימוני פ"ב ופי"ז מהלכות פסולי המוקדשים):

רש"י ד"ה נתן את הראשונה כו' את הבשר לפיכך אינו מפגלת הס"ד וכצ"ל: ואח"כ ד"ה פיגול וחייבין עליו כו' כצ"ל): ומה ששייך פירש"י מתניתן דכל הניתנין כו' עיין בפיסקא בגמרא דף ל"ט ע"א ברש"י ושייך לכאן עיי"ש מ"ש):

דף לז.

חדושים

תוס' ד"ה תרי תנאי כו' והנה מ"ש ור' יצחק אומר א"צ כו' עד ונראה דר' ישמעאל כו' אין לדברים הללו קשר הבנה גם לא מצאתי להא דר' יצחק ור' יאשיה בכל הש"ס בשום דוכתא ואפשר שחסר שום דבר מן ההעתק או שהוא שייך למקום אחר סוף דבר לא אוכל לירד לסוף דעתם ואין בידי להגיה. אח"ז רב זיכני ה' במהדורא שני' ויגעתי ומצאתי בספרי פ' קרח והובא בילקוט שם דף רל"ב ע"ד וז"ל ר' יאשיה אומר קדש הם למה נאמר להביא את המעשר ואת הפסח שיטענו שפיכה אחת שלא שמענו להם בכל התורה כולה ור' יצחק אומר א"צ שהרי כבר נאמר ודם זבחיך ישפך להביא את כו' ומה ת"ל קדש הם להביא את המעשר שיטעון הקטר חלבים שלא שמענו בכל התורה כולה (כצ"ל אבל בתוספות ובילקוט הגי' הי' מוטעה דפסח מבואר להדיא בקרא דטעון הקטר חלבים כדכתיב לא ילין חלב חגי ובספרי איתא להדיא כמו שהעתקתי וכך העתיק החזקוני שם פ' קרח ע"ש והוא ברור ודוק) אבא חנן כו' אומר למה נאמר לפי שהוא בדין ומה שאר קדשים שלא שוו מתן דמם שוו הקטר חלבים מעשר ופסח ששוה מתן דמם א"ד שישוו הקטר חלבים הא מה ת"ל קודש הם לענין שאמרנו עכ"ל. ופירושו דאבא חנן הקשה על דרש ר' יצחק דל"ל קרא להקטיר חלב דמעשר דבלא קרא נילף מפסח דהא שאר קרבנות אינו שוה מתן דמם וכמו שאבאר דבריהם לקמן אעפ"כ השוו בהקטרת חלבים מעשר ופסח דשוו בשפיכה לפי תלמודך מודם זבחים ישפך ק"ו דהשוו כו' ובזה נעמוד על כוונת התוספות וכנ"ל להגיה דבריהם ועוד קשה הא אמרינן בספרי רבי יאשיה אומר קודש הם למה נאמר כו' עד הקטר חלבין שלא מצינו בכל התורה כולה משמע דרבי יאשיה שפיכת דר"י קאמר ואף ע"ג דדריש לה מקרא כו' דילמא מדאתא מרבויא כו' קדריש וכי פריך התם אבא חנן למה נאמר ומה שאר קדשים שלא הושוו במתן דמים היינו דאתא למעוטי חטאת דבאצבע (כצ"ל) וכוונתם מבוארת דמתחילה מקשים על פירש"י דפי' דמאן דס"ל פסח בשפיכה לא ס"ל דניתנים בזריקה שנתנן בשפיכה יצא והא ר' יאשיה ס"ל דפסח בשפיכה מקרא דקדש הם ואע"פ כן יכול לסבור דניתנים בזריקה כו' דיצא מקרא דודם זבחיך דמייתר ליה וא"כ דילמא ר' ישמעאל נמי ס"ל כן ודריש פסח בשפיכה מקרא דקדש הם ומדם זבחיך ילף הניתנים בזריקה כו' ואין לומר דל' שפיכה דנקט רבי יאשיה לאו דוקא אלא כוונתו אזריקה כיון דילף מבכור שהוא בזריקה דכתיב ואת דמם תזרוק דהא ליתא דרבי יאשי' דומיא דר' יצחק נקט ולר' יצחק ע"כ שפיכה הוא דוקא ולא זריקה דהא ילף מודם זבחיך ישפך ואע"ג דרבי יאשיה דריש

לה מקרא דבכור דדינו בזריקה מ"מ ס"ל דפסח דינו בשפיכה מדלא כתבינהו בהדיא כו' ומ"ש וכי פריך כו' כוונתם דהיאך קאמר דשאר קרבנות לא הושוו מתן דמם כו' הלא כל הקרבנות לדידהו שוים בזריקה ופסח ומעשר בשפיכה ע"ז תירצו דר"ל אף דשוו בזריקה מ"מ שאר קרבנות חלוקים הם מחטאת דבעי אצבע ושאר קרבנות לא בעי אצבע משא"כ פסח ומעשר שוים לגמרי במתן דמם ודו"ק כי הן דברי אלהים חיים:

בא"ד ונראה דר"י סבר כו' כי פריך הכא אומר מתוך כו' המ"ל דקסבר פסח בשפיכה כו' ור"ש בשם רש"י פי' בע"א כו' (וכ"כ בשמו פ' ע"פ ולא נמצא כן בפירשב"ם שלפנינו ע"ש) והא דזבח לא פטר פסח משום דזבח טפל לו וכו' (כצ"ל) ולהאי פירושא קשה מ"מ מההיא דהאשה וכו' עכ"ל. ר"ל דה"ק שלמים בזריקה ופסח בשפיכה ואתיא דלא כמאן דלר"י פסח ג"כ בזריקה גם אפשר לר"י ליתא לשפיכה כלל ולר"ע דלא ס"ל דניתנים בזריקה כו' וק"ל:

ע"ש והר"ח כו' קשה גם לפירוש זה עכ"ל. ר"ל דגמרא בפסחים קאמר שלמים בזריקה ופסח בשפיכה ולפי' הר"ח כולם שווין בזריקה או שפיכה ואין קפידא וגם הקושיא שני' אינה מתורצת וק"ל:

בא"ד ולכולהו לישני קשה אי פסח בשפיכה לכו"ע א"כ דריש לקרא דדמם כר"י כו' (ר"ל דקאי אבכור לחוד ולא אפסח דאי אפסח קאי א"כ פסח בזריקה ור"ע ס"ל דבשפיכה ק"ל). ובשרם דהנך כר"י ואחד תם ואחד בעל מום נפקא ליה מיהיה לך ולקמן סוף איזהו מקומן פליג ר"ע אר"י ומוקי ליה לקרא כו' ואחד בעל מום אע"ג דיהיה לך כחזה התנופה ושוק התרומה מוקמינן לה בסוף איזהו מקומן ובבכורות (דף כ"ח) בבכור תם דקרא כו' (כצ"ל). ור"ל אע"ג דסיפיה דקרא דיהי' לך וגו' מוקי לה לקמן פ' איזהו מקומן בבכור תם דנאכל לבי' ימים ולילה אחד וזה לא שייך בבע"מ מ"מ רישא דקרא כו' וק"ל. וכל מה שהגהתי בזה הדבו' הוא ברור כשמש ויגעתי ומצאתי תאמין האמת:

הגהות

גמרא מנין לניתנין בזריקה כו' (מיימוני פ"ב מה' פ"ה)

לימד על בכור ומעשר ופסח שטעון מתן דמים כו' (מיימוני פ"ה מהלכות מע"ק):

רש"י ד"ה מה ת"ל בדם כו' שירים לשפיכה הס"ד:

ד"ה מנין לניתנין כו' תזרוק וכל זריקה כו' למרחוק הס"ד:

ד"ה שפיכה כו' ושופך הס"ד:

ד"ה ודם זבחיך ישפך כל הזבחים כו' הד"א:

ד"ה על הזבח כו' מתן דם שלמים שכתב בה כו' כדאמרינן לקמן וכי בירך כו' כצ"ל:

ד"ה ר"ע כו' אמרינן בשמעתין הס"ד:
ד"ה סבר כו' מואת דמם כו' כצ"ל:
ד"ה ומשני כו' ובעל מום הס"ד:
תוס' ד"ה מתן דמים ליסוד כו' אל יסוד המזבח הס"ד:

דף לז:

הגהות

ד"ה לימד על כו' לא קרב הס"ד:
ד"ה היינו כו' נמי תמורת מעשר כו' ואין נפדין במום לחול על כו' אלא יאכלו לבעלים ובמום כצ"ל:
תוס' ד"ה שלא מצינו כו' גבי לכבש זו עולת יולדת האחד זה אחד עשר של מעשר הס"ד וכצ"ל. ועיין פ' ב' מדות דף צ"א ע"ב ובבכורות ריש דף כ"ח:
ד"ה קדש הם כו' תימא דפ"ק דתמורה בין אבייי ורבא מוקמי הם לבכור ומעשר שנתערבו בכל העולין שקריבין כו' קודש הם הס"ד:
רש"י ד"ה ותנן נמי כו' לא קריבה הס"ד:
ד"ה ואין לי כו' קריבה וקיי"ל דתמורה כו' הד"א:
ד"ה עברה עברה כו' פטר בבכור הס"ד:
ד"ה אם כו' בשלמים כתיב הס"ד:
ד"ה שקריבה כו' משעבר זמנו הס"ד:
ד"ה הוא כו' קרב ואין תמורתו קריבה כו' הד"א. והס"ד:
ד"ה אף חטאת כו' זבחים מחטאת הס"ד:
ד"ה קרנת קרנת קרנות כו' כצ"ל וכצ"ל בדברי הגמ' בדברי ב"ה:
ד"ה ואימא כולהו כו' כאחד מהן הס"ד:
ד"ה בכדי כו' דמים הס"ד:
ד"ה לטוטפות כו' לתפילין ואנן כו' הד"א:
תוס' ד"ה שמעתי שתמורת פסח כו' עצמו דלא קרב כו' ועוד איכא למ"ד התם כו' אם המיר בפסח עצמו שקרב לשם פסח תמורתו נמי קריבה דאם איתא כו' וצ"ע כו' אבל לשם שלמים קריבה בשקרבה הי' לשם פסח כצ"ל:
ד"ה לטוטפות כו' לטוטפת כלל בוי"ו לבסוף כו' אלא וי"ו דולטוטפת דריש כו' וי"מ כו' מלא בוי"ו בין שני הטתין כו' כצ"ל:

ד"ה טט בכתפי שתים כו' והר"י מקורביל כו' ואינך תרתי אתו למנין בתים בלשון כתפי ובלשו' אפריקי הס"ד: ור"ל דתרי ט"ט הוא ד' בלשון כתפי ותרי פ"ת הוא ד' בלשון אפריקי בכל לשון בפני עצמו רומז על ד' בתים וכ"כ בסנהדרין דף ז' ע"ש:
ד"ה אלא מעתה בסוכת כו' במסכת סוכה דרשינן לדפנות כו' לא דרשינן לדפנות הס"ד:

דף לח.

הגהות

תוס' ד"ה התם חד קרא כו' דרשינן תחילות הס"ד:
ד"ה ארבעים כו' וחצי י"ד הס"ד:
ד"ה דכתיב כנדתה כו' להאי כנדתה הס"ד:
רש"י ד"ה וכפר וכפר כו' המזבח החיצון הס"ד:
ד"ה מפני הדין כו' מעכבות לכך נאמרו כו' הד"א:
ד"ה והלא דין הוא כו' וקרא ל"ל הס"ד:
ד"ה מה תחתונים כיפר כו' לשון שפיכה כי אם זריקה שהיא כו' במתנה א' הס"ד. וכצ"ל:
ד"ה בפנים כו' הפנימיות הס"ד:
ד"ה דנין חטאת כו' שהי' חטאת ונאמרו בה כו' קרנות ד' הד"א והס"ד:
ד"ה אימא וכפר כו' לגמרי לא הס"ד:
ד"ה ופרכינן כו' למצוה כתבינהו הס"ד:
ד"ה איזהו דבר כו' שלשה וכפר הוי כו' אחת לעכב דאי כדקאמרת כו' כשר למטה ארבעה וכפר כו' המתנות למטה הס"ד. וכצ"ל:
ד"ה ואימא וכפר כו' דחדא מיהא מעכבא בלמעלה כו' למעקרינהו לא הס"ד. וכצ"ל. ועיין בספר קרבן אהרן פ' ויקרא דף ק"א שהאריך בביאור דברי רש"י ותוס' בזה וא"צ לאריכותו כי דבריהם מבוארים:
רש"י ד"ה כמנגדנא כו' ברצועה זו כו' לענין צידוד ידו כו' כצ"ל הד"א:
תוס' ד"ה דנין חטאת כו' וביום הכיפורים צריך קרא הס"ד. ובתוס' דסנהדרין דף ד' רע"ב כתבו ז"ל ושמא כיון דאשכחן דלא פליג קרא התם מהשתא לא מחלקינן אפילו חיצונים מפנימיים עכ"ל:
ד"ה וכיפר אע"פ כו' למטה ושתים למעלה כו' והיינו שיעשה למטה אחד שהיא שתים וכן וכפר כו' היינו כדין שאר דמים הניתנין למטה כו' (ר"ל שתי מתנות שהן ארבעה) ובהג"ה תוס' ובדברי רש"י יש לפרש כו' משמע כפי' התוס' ע"כ הג"ה. וצריך כו' בין לוכפר והס"ד וכצ"ל:

ד"ה כמצליף תימא ומאי ס"ד כו' ושייך לע"ב כצ"ל:

דף לח:

חדושים

תוס' ד"ה וליתנייה גבי קולי בית שמאי פירש"י דסבר ב' מתנות כו'. והר"י כתב דכן מוכח בתוספתא בהדיא א"ר כו' אין בו פיגול לב"ש ומשמע משום דנשפך כו' או שמא אפילו לא נשפך ונתן השני' כו' השתא ממ"נ בין סברי ב"ש מפגלין בחצי מתיר הוי לקולא כו' (כצ"ל ור"ל אי ס"ל דמפגלין בחצי מתיר הוי ב"ש לקולא יותר מב"ה בצד אחד דבנשפך הוי לקולא לב"ש דלא קרבו כל מתיריו ולא הוי פיגול ובלא נשפך לב"ש לא הוי פיגול אא"כ פיגל באחד ושנים נתן כתיקונה ואז גם לב"ה הוי פיגול ודוק):

בא"ד אכתי קשה כו' בהיתרא איתשל אפילו כי איתשיל בפיגול הוי ב"ש לחומרא היכא דלא נשפך ונתן ראשונה כו' (וה"ה לב"ש היכא דנתן האחד בפיגול והשני בתיקונה וכדדייקי לה מהתוספתא דלעיל דאי ס"ל דמפגלין בחצי מתיר הוי ב"ש לחומרא אלא משום ב"ה לקולא כתבו כן בקושייתם דאם נתן האחד בפיגול גם לב"ה הוי פיגול כיון דקרבו כל מתיריו וזה ברור ופשוט ק"ל):

עוד שם. וליכא למימר דנשפך דוקא הוי מקולי ב"ש דל"ל למימר כו' וי"ל דהאי גוונא כו' אבל לישנא דברייתא בנשפך הוי לקולא לב"ש לכך פריך ליתני בעדיות. כצ"ל נ"ל ודוק:

ד"ה הא מני רבי נחמיה כו' דחייב בחוץ לר"פ כו' בחוץ בג' מתנות כו' דטעון כיבוס דכיבוס וחיוב חוץ כו' דנדחו דבריו (תוס') ומיהו כל זה כו' וכיון דכל ד' מעכבות לכו"ע (והשאר נמחק). ובהגה"ה לשם דריש טבול יום דיום שמועה כו' והוי סייעתא דר"פ מהך בתרייתא כו' ובקונטרס פירש כולה שמעתא בע"א הס"ד. ומה שכתבו מהך בתרייתא ר"ל דדמיא לקרן דג' מתנות שבחטאת טעונים כיבוס דכך מוכח בברייתא דס"ל כן אבל מקמייתא אינו מוכח מכח קושיית ולטעמיך ודוק:

הגהות

גמרא ב"ש אומרים שתי מתנות שבחטאת כו' (מיימוני פי"ז מה' פסוה"מ):

אר"י שלש מתנות שבחטאת אינן באים בלילה כו' (מיימוני פ"ד מה' מע"ק ופ' ב' מה' פסוה"מ):

מנא אמינא לה דתנן ניתז כו' כיבוס מן כצ"ל (מיימוני פרק ח' מה' מע"ק):

ד"ה לא אגילויה דמזבח כו' שעליו ומגלה את כו' כדכתיב וטהרו הד"א והס"ד:

ד"ה דאיכא למ"ד כו' דהיינו למטה הס"ד:

ד"ה ליתנייה כו' והא נמי קולא כו' הד"א באחת מהן הס"ד:
ד"ה כי איתשיל כו' וכ"כ להיתרא איתשיל כו' הד"א:
ד"ה באות לאחר מיתה כו' עוד ליפסל משום כו' בעליה הס"ד וכצ"ל:
ד"ה ויש דברים כו' הדם הס"ד:
ד"ה חוץ מן הזורק כו' דנפסל מלזרוק כו' אם נתן כל מתנותי' כו' בשמעתין אשר יזה כו' שכבר הזה הס"ד:
ד"ה שירי חטאת כו' כמו הראשונים הס"ד:
ד"ה כתחילתו כו' הראשונה הס"ד:
ד"ה מיתה כו' כדאמר לעיל הס"ד:
ד"ה לא שרי' כו':
ד"ה ולא עיילא כו' הכתוב מדבר הס"ד:
ד"ה כסופן כו' כשירים הס"ד:
ד"ה מנא אמינא כו' אשר יזה בראוי כו' כצ"ל:
ד"ה אין טעון כו' שכבר הוזה הס"ד:
ד"ה הא מן כו' טעון כיבוס הס"ד:
ד"ה שירי הדם כו' קחשיב להו הס"ד:
ד"ה כי תניא כו' מתנות שבחטאת הס"ד. (ור"ל א"כ שפיר מביא רב פפא ראיה וק"ל):
ד"ה טעונים יסוד כו' שיריהם ליסוד הס"ד. ע"כ שייך לעמוד זה והשאר שייך לע"ב:
ע"א תוס' ד"ה כמצליף תימא ומאי ס"ד כו' ירושלמי מצליף כמטברר ופי' בערוך שמטה ידו עד טיבורו כצ"ל והס"ד וכן הוא בתוס' דיומא:
ד"ה מאי לאו מפ' בע"א הס"ד:
ע"ב ד"ה הא מני ר"נ כו' ושייך לדף ל"ט ע"א:

דף לט.

חדושים

גמרא אדתני כו' לפלוג וליתני בדיד' כו' וה"ה לעיל דמשני לג' מתנות שבחטאת ה"ל למפרך דליפליג בין הג' מתנות לשיריים ולא בדמים הנשפכים לאמה אלא התם עדיפא מיניה פריך וק"ל:
תוס' ד"ה הא מני כו' ועוד אמרינן בסוף השוחט כו' ומוקי לה בשעיר נשיא אלמא ר"נ בחיצונות איירי דומיא דשעיר נשיא מיהו הא ל"ק אע"ג דהמשל איירי בשעיר נשיא מ"מ

רישא לא הוי בשעיר נשיא וצ"ל דסוגיא דשמעתא אתיא דלא כר"י כצ"ל. וכן מצאתי בתוס' דיומא דף ס' ע"ב וע"ש עוד:
עוד שם. ויש לפרש כו' כמ"ד שירים הפנימיים מעכבים ואלו הי' עושה בחוץ חייב א"כ יש לחייב כו' (כצ"ל וכן הוא שם בתוס'):
עוד שם. וצ"ע דהא שיריים כו' לקמן עכ"ל. ר"ל למאי דמסיק שם בהשוחט דההיא ברייתא איירי בחיצונות ולכך השיב ר"ע מה לשירים שהן סוף עבודה ש"מ דפנימיים דמעכבי מקרי תחילת עבודה כאיברים ופדרי' וק"ל נ"ל:
ע"ש בהגה"ה. וקשה לפר"ת וכו' וה"ה דקשה לפי' ג"כ קושיא הנ"ל דלא גרע מג' מתנות שבחטאת דלא מעכבי נ"ל:
עוד שם. ועוד דלא אפשר כו' לר"נ שירי החיצוני' כו' מעכבי כדמוכח כו' (כצ"ל נ"ל) ור"ל דהיאך עלה ע"ד ר"י דר"פ ס"ל דמעכבי בחיצונות הא ס"ל לר"נ ביומא דאפילו בפנימיות דלא מעכבי ונהי דפריך לה התם ביומא אהדדי בפנימיות מ"מ לא יעלה על דעת לומר דיעכב בחיצונות ודוק:
עוד שם. ולר"נ חד למעוטי בגדי זהב כו' דלא מעכבי והתם פריך כו' קשיא כצ"ל והס"ד:
ד"ה ועשה לפר כו' וקשה לר"ש בסמוך קבעי למימר דאיצטריך כן יעשה למתן ד' דלא כתיב מתן ד' בהעלם דבר ומקרנות כו' (כצ"ל). והשאר נמחק ושייך למטה בדיבור כמו שאגיה בס"ד. ור"ל דעיקר קושיתם אפירש"י דמנ"ל דקרא כאשר עשה אתא לפסול מתן ז' דילמא לא קאי אלא אמתן ד' לחוד שהי' עבודת דם דלא מפורש אלא מוכן יעשה ועלה קאי ועשה כאשר עשה לשנות ולעכב וע"ז כתבו לכך נראה דועשה לכפול לכל מה שאמור בענין אתא ולא אמתן דם לחוד כפירש"י אלא על כל מה שמפורש לשם וה"ה אמתן ז' וד'. ונראה דאח"ז חסר קושיא א' וכצ"ל וא"ת א"כ מצי נמי קאי אמתן דם לכפול בהזאות דועשה לכפול כל מה דאמור בענין אתיא וי"ל דועשה לא משמע כו' שום הזאת אלא הנך שתים דפר כו' והיא השיטה שמחקתי לעיל ושייכה לכאן שנתחלפו השיטות ודוק היטב נ"ל. ולפ"ז אין מקום לתירוצו של בעל קרבן אהרן פ' ויקרא דף ק' ע"ג דקושי' התוס' הי' דאכתי כן יעשה ל"ל דועשה קאי אכל הפרשה ומעתה נשמע כ"א לעיכוב מהן ז' ומתן ד' ודוק נ"ל:

הגהות

פיסקא כל הניתנין כו' (מיימוני פ"ב מה' פסוה"מ)
לכפול בהזאתו (מיימוני פ"ה מה' יוה"כ):
רש"י ד"ה דמן הקרן כו' כיבוס ותקשה לך כו' מן היסוד מיבעי כצ"ל והס"ד:

ד"ה ועשה כו' העלם דבר לאחר שפיכה כו' הד"א:
ד"ה מתן שבע כו' לקמן מפרש הס"ד:
ד"ה ת"ל כן כו' מתן ד' הס"ד:

דף לט:

חדושים

תוס' ד"ה לפר זה פר יוה"כ לקמן קאמר לא נצרכה אלא לאת כו' ושירים לא מעכבי לר"י קשה כו' דליתנהו בפר העלם (תוס') עד ושעירי ר"ח (ר"ל דכל מה שהעתיקו אח"ז עד ד"ה ושעירי ר"ח הוא תוס' אחרים):
עוד שם. וא"ת היא גופא נילף כו' בהיקשא וכ"ת דפר יו"כ כו' (כצ"ל) והא ליתא דהא ילפינן כו' (ר"ל דכוונתם להקשות דתירץ זה ליתא דהא ע"כ בהאי היקישא ילפינן העלם דבר ג"כ מאחרים:
בא"ד ולפירש"י נמי ילפינן פר העלם שפיר מפר כהן משוח הא דלא ילפינן שבע כו' דעל הפרכת בפר העלם מפר יוה"כ היינו טעמא כו' משום דקרבנות משמע כן ובשעירי עכו"ם יליף משל העלם כו' כצ"ל ודוק:
ד"ה ומכשיר אני בסמיכה כו' תדע דלמ"ד נמי שירים הפנימיים כו'. ר"ל דע"כ גם לתנא דס"ל דשירים הפנימי' מעכבים בכ"מ צ"ל דלא דריש ונסלח אע"פ שלא נתן שירים דלדידהו מעכבי בפנימית בכולם ודוק:

הגהות

רש"י ד"ה זה פר כו' והקישן יחד שלימד כו' כצ"ל:
ד"ה יכול כו' להזיית פנימי' ונשרפים כצ"ל:
ד"ה ת"ל כן כו' ולא לאחר הס"ד:
ד"ה ונסלח כו' הואיל וכתיבה בה כו' כפילא דועשה כו' מעטינהו קרא הס"ד. וכצ"ל:
ד"ה שמעכבות כו' סמיכה מכפרת כו' הס"ד:
ד"ה שפיכת שירים כו' לד"ה הס"ד:

דף מ.

חדושים

בתוס' ד"ה מתן ארבע כו'. וי"ל דל"ת דנילף מתן ד' כו' עכ"ל. כוונת התוספות דה"א נילף מתן ד' ממתן ז' כשם שמתן ז' מעכב כן מתן ד' לכן קא' ר' בברייתא דשאני מתן ז'

שמעכבות בכל מקום. ומ"ש בלשון הקושיא אמאי תלי רבי הוא ע"פ מה שהגהתי לקמן דבריו ול"ג ר"ע ובריית אתיא כר' ולא כר"י ק"ל:

בא"ד (תוס') נ"ל דאחת דכתיבה בעלמא כו' נילף ומן השניה כו' הל' מגומגם וכוונתם מבוארת דע"כ מהזיות ראשונה לא נוכל למילף דשאני הזיות דמעכבא דכפרה בכדי לא אשכחן וע"כ צריך למילף שני הזיות האחרות דמעכבי מהזיות השני' שנכפלה ותרתי מחדא לא ילפינן. ודוק:

גמרא אר"נ ב"י לא נצרכא אלא לר"י כו' יש לדקדק בסוגיא דשמעתין דרוצה לאוקמא ברייתא דלעיל כר' יודא וכן אביי דמתרץ לה כר"י הא בברייתא דלעיל מוכח דונסלח אע"פ שלא נתן שירים דלא מעכבי ור"י ע"כ ס"ל דמעכבי ביו"כ וא"כ גם בשאר פנימי' נימא דמעכבי כיון דמצינו בכ"מ שמעכבים ביו"כ גם משמעות ברייתא דלעיל משמע דגם ביו"כ לא מעכבי בשירים שוב ראיתי שהתוס' כתבו דהך סוגיא אתיא כריב"ל דס"ל דלר"י לא מעכבי שירים ע' בתוד"ה אביי כו' אכן אי קשי' לי הא קשיא לי טובא דמאי פריך בסמוך לפי זה פר יוה"כ למאי הלכתא דילמא לפר אתיא לרבות שפיכת שירים וסמיכה ביום כיפורים וחוקה דיה"כ לא קאי אשירים דלא מעכבי בכ"מ וצריכא ריבוי לענין לכתחילה תדע דלעיל מצריך לר' יודא כן יעשה אפי' כי כתיב לפר וא"כ מאי פריך הכא ודוחק לומר דלתי' קמא אליבא דר' ירמיה פריך ל"ל לפר דהא גם לר"י ילפינן סמיכה ושירים מכאשר יעשה ליה"כ וא"כ לפר ל"ל דאי אדברים המעכבים כפרה חקה כתיב בהו אבל לתי' אביי ודאי לא מקשה דלדידיה בעינן כאשר יעשה אמתן ד' וא"כ בעינן לפר אסמיכה ושירים די"כ דהא ליתא שהרי בתוס' ד"ה אמר ר"נ כו' הוכיחו שפיר דתי' ר"נ קאי דוקא אליבא דאביי ע"ש ולפי מ"ש לא צריך לשום תי' אליבא דאביי ודוק וצ"ע היטב:

רש"י ד"ה קמ"ל דאילו סמיכה ושירים אפילו עקרינהו כו' כצ"ל. וכל השיטה כולה שלפנים צריך למחוק. או נ"ל להגיה באופן זה קמ"ל דלענין סמיכה ושירים שאין מעכבים בכ"מ קחשיב כפרה דאלו סמיכה כו' והמעיין יבחר ראשון נ"ל עיקר:

ד"ה פשיטא ל"ג גבי וכו' (ור"ל דל"ג לפר זה יוה"כ פשיטא אלא ה"ג לפר זה פר יוה"כ למאי הילכתא לעכב ואהא פריך פשיטא ק"ל). יו"כ הס"ד:

תוס' ד"ה אביי אמר כו' אצטריך וכן יעשה לסמיכה לבד הס"ד. וכוונתם דסד"א מידי דהוי אסמיכה דלא מעכבה ק"ל:

הגהות

רש"י ד"ה כפרה כו' חוקה לעיכובא הס"ד:

ד"ה בנגעים כו' עיכובא הס"ד:
ד"ה דכתיבן כו' כאשר עשה הס"ד:
גמרא שאם נפחתה תקרה כו' (מיימוני פ"ח מה' יוה"כ):
אביי אמר לר' יהודא נמי איצטריך כצ"ל:
ושירי הדם דאף ע"ג דכתיבן וכו' כצ"ל:
לפר זה פר יוה"כ כו' (מיימוני פ"ה מה' יוה"כ):
רש"י ד"ה לא נצרכה כו' הוי כפולין הס"ד:
ד"ה קרן קרנת כו' מזה בהיקש הס"ד:
ד"ה הרי הוא כו' צריך ליתן הס"ד:
ד"ה ת"ל כן כו' לפר זה כצ"ל והס"ד:
ד"ה ל"ל למיכתב כו' אצטריך למכתב הס"ד:
ד"ה למאי הלכתא כו' לאקשויי הס"ד:
ד"ה לעכב כו' מעכבות הס"ד:
תוס' ד"ה לא נצרכא כו' גבי על לחם עני כו' ודריש בגמרא לולב אחד כו' ושמע ישמע כו' כצ"ל והוא בסנהדרין דף ז' ע"ב:
ד"ה למטה הוא אומר כו' וא"ת כיון דהוקשו בזו ובזו גבי הזאות נמי כו' אבל גבי הזאות כתיב והזה כו' כצ"ל:
ד"ה לסמיכה כו' מדכתיב לפר לימוד כו' כצ"ל:
ד"ה אר"נ ב"י לא נצרכא אלא לר"י כו' ושירים והך ברייתא מוקמא למתן ד' כצ"ל ודוק:
ד"ה לא נצרכה כו' שייך לע"ב:
ע"א רש"י ד"ה ומי מצית כו' מהכא יליף הס"ד:

דף מ:

חדושים

גמרא ד"ה לכל מה שאמור בענין דברי רבי אמר ר"י כו' (כצ"ל) ול"ג דברי רע"ק כך מוכח בסוגי' ובדברי תוס' בכמה דוכתי' וכמו שכתבתי ג"כ לעיל ודוק:
תוס' ד"ה לא נצרכא כו' א"כ שעירי עכו"ם גופייהו דדרשינן מהחטאת נילף מפר כו' כמו בפר יוה"כ בדם ובטבילה כן פירש כו' ומיהו קשה את בדם ובטבילה ובשעירי עכו"ם מניין דמפר העלם לא הוי כמאן כו' ובפר העלם דלא כתיב ביה בדם הא כתיב ביה וטבל אצבעו מן הדם דמשמע שפיר כו' וכ"ת הא איצטריך להא כו' אלא מן והזה מן הדם באצבעו דכתיב בפר כהן משיח בתר וטבל כו' (כצ"ל נ"ל ודוק) ור"ל וכ"ת היאך

דרש מבדם שבפר כהן משיח שיהא בו שיעור טבילה הא מצריכינן לקמן בדם למן הדם שבענין על זה כתבו דלא מן בדם דכתיב גבי וטבל דריש להדם שבענין אלא מבדם דכתיב גבי הזיה דריש וכך פירש"י להדיא לקמן דף צ"ג ע"ב ע"ש:

גמרא אלא פר העלם דבר של צבור ושעיר של יוה"כ כו'. וה"ה דהמ"ל מפר יוה"כ ושעיר עכו"ם ומה במקום כו' וראיתי בתוספות שיש ספרים גורסין כן ע"ש:

הגהות

גמרא בדם שיהא בדם שיעור כו' (מיימוני פרק ח' מהלכות מע"ק):

ע"ב ד"ה בדם שיהא בדם שיעור טבילה כו' (הד"א) פחות מכדי טבילה בכלי זה וכו' משעה ראשונה הס"ד:

ד"ה הכי גרסינן ה"א כו' בו עכשיו הס"ד:

ד"ה אפילו מספג דאשיעורא בעלמא כו' כצ"ל:

ד"ה מזבח כו' לפני ה' הס"ד:

ד"ה תניא כוותיה כו' טבילה אתא הס"ד:

ד"ה אלא מה ת"ל כו' מאי קאמר הא קרא בדידיה קאי הד"א והס"ד:

ד"ה לפר כו' לא נכפלו וצרי' ללמוד מזה כצ"ל והס"ד:

ד"ה אילימא דפר כו':

רש"י ד"ה תאמר שיושוו כו' וזה לא נכנס ס"ד:

ד"ה אלא פר העלם כו' והאי שעיר הס"ד:

ד"ה שכן שניהם כו' העבירה מצוה ידוע כו' ידיע' בתחילה ואין בו ידיעה כו' טומאה ונכנס למקדש כו' כניסתו שעיר הנעשה כו' הד"א:

תוס' ד"ה הושוו מעשים כו' שייך לדף מ"א ע"א:

דף מא.

חדושים

תוס' ד"ה הושוו מעשים כו' דלא כתיב בשעיר את בדם כו' ואם ריבה עבודות בזה כו' מקום שהושוו קרבן לקרבן דהאי כו' דקי"ל כו' וקיי"ל באיזהו מקומן כו' חוזר ומלמד בק"ו (כצ"ל) עוד שם בדברי ר' ברוך ולא תקשי לר' כו' (קושיא זו הרגישו התוספות בסמוך ד"ה ואתא כו' ותי' בענין אחר ע"ש וס"ל להתוס' התם דר' לא דריש כלל האי ק"ו גם דברי ר' ברוך לא נ"ל דמנ"ל לר' לדרוש כלל ק"ו זה וכמ"ש התוס' לעיל ונ"ל שהוא הג"ה ודוק):

ד"ה ואתא ליה כו'. מק"ו וא"ת כו' וכ"ת כו' אהדדי דבקרא לא אשכחן כו' דהכא ותו מנ"ל הכא ובאיזהו כו' וכצ"ל. והיא קושיא ג' דאי ילפינן שעיר יוה"כ מהיקשא מפר יוה"כ ופר יוה"כ מק"ו מפר כהן משיח א"כ ניחא טפי לומר דדבר הלמד בק"ו חוזר ומלמד בהיקש מלומר עכשיו דבתחילה נילף שעיר עכו"ם מפר העלם בהיקשא ופר יוה"כ מק"ו וכו':

בא"ד ממה שנאמר דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בק"ו וי"ל דילפינן לר' שעיר יוה"כ משעירי עכו"ם דלעיל כו' (כצ"ל) ור"ל דשעירי עכו"ם ילפינן מהיקשא דחטאת מפר העלם ותו ילפינן שעיר יוה"כ מק"ו. אלא דלפי זה לא יתורץ קושיא א' של התוס' לרבי ויותר נ"ל לגרוס בתחיל' הדיבור תימא במקום וא"ת וחוזר ומלמד בק"ו הוא סוף דיבור ואח"כ מתחיל דבור אחר שעיר של יוה"כ משעירי עכו"ם דלעיל דרשינן כו' ובאו לתרץ למה לא דרשינן שעיר חטאת של יוה"כ ג"כ מהחטאת וכתבו כיון דאינו מכפרת על עבירה ידועה כמו רגלי' וקושי' דבור הא' הניחו בתימא. או אפשר דתי' הר"ר ברוך שייך לכאן על קושית וא"ת ואין לי להכריע בזה וצ"ע:

הגהות

גמרא וכי דבר הלמד בהיקש ת"ל לפר זה כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה הושוו כו' בהו שפירש הכתוב כו' בדם וטבילה אין זה שינוי כו' דהא במה דפי' לא שני כו' הד"א וכצ"ל:

ד"ה ה"ג ואתא כו' וטבילה מפר כו' כדאמרן הס"ד:

ד"ה ואתא ליה שעיר כו' בק"ו ומה במקום כו' ושעירי עכו"ם אינו דין כו' הד"א.

ד"ה וכי דבר הלמד כו' כדאמרן בק"ו הס"ד:

ד"ה אמר ר"פ כו' פר העלם ביותרת הכבד כו' דעל חטאתם על שגגתם כו' דלא ניהוי דבר כו' ומלמד בהיקש דקי"ל לקמן באיזהו מקומן כו' הלמד בהיקש הס"ד והד"א:

ד"ה והם הביאו כו' חטאתם לשגגה הס"ד:

ד"ה חטאתם כו' קאי הס"ד:

ד"ה שגגתם זה פר כו' לענין אישים הס"ד:

דף מא:

חדושים

גמרא תיפוק ליה מקרא קמא וכו' מה שיש לדקדק ע"ז עיין בתוספות דף מ' ע"א ד"ה לא נצרכא כו'. וק"ק דה"ל לתרץ לר"פ דאי מקרא דהחטאת ה"א דלא הוקש לפר העלם

אלא בדבר שמעכב כפרה ואף אי הוה כתיב ביה בהדיא וכה"ג אמרינן לעיל בכמה דוכתי ודוק:

הגהות

גמרא תנן התם פיגל בקומץ וכו' (מיימוני פרק ששה עשר מהלכות פסולי המקדשים):

רש"י ד"ה והא תבן כו' בדם וטבילה הס"ד:

ד"ה על אוהבו צבור הס"ד:

ד"ה ומיעט כו' בדברים הס"ד:

ד"ה פמליא שלו כו' כבראשונה ה"נ כיון כו' הד"א:

ד"ה ר"מ אומר כו' לקמן הס"ד:

ד"ה פסול ואין בו כרת כו' מתירות ואין פיגול וכו' בכולה והד"א והס"ד:

ד"ה הא אחת כו' בכולי מתיר הס"ד:

ד"ה כתיקונה לפיגול כו' הראשונה עשה הס"ד:

ד"ה והא מדקתני כו' ש"מ דכתיקונן דאמר להכשירו הוא וכו' ולפיגול היכי מקרי לה כו' הא לא חשיב בה כו' כתיקונה לפגול הס"ד:

ד"ה ה"ג איידי דתנא כו' כרת תנא סיפא כו' לאשמעינן רבותא דלא אתיא מחשבת חוץ למקומו כו' הד"א כצ"ל:

ד"ה בד"א כו' אחר פיגול הס"ד:

ד"ה בדמים כו' אחת מתרת מפגלת כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה אבל יותרת כו' תימא וכו' דכתב בגופיה לאגמורי לשעירי עכו"ם כו' דרישנא ליה הכי כצ"ל והס"ד:

ד"ה והא תנא לרבות כו' לעיכובא ומשני תנאי היא כו' לכל שבט ושבט הס"ד:

ד"ה ממאי מדקתני כו':

דף מב.

חדושים

תוס' ד"ה כגון שפיגל כו' דלפי' זה א"א ליישב כלל בד"א כו' (ר"ל דהתם לא קאי אשחיטה אלא אזמן נתינת דם במזבח וקאמר דבחיצונות יכול לפגל בזמן שנותן הראשונות אבל בדמים הניתני' על פנימי' לר"מ יכול לפגל בג' זמנים באחד ובשנים ובג' והיינו כפירש"י דאי לפי' ר"ש הפיגול הוא בזמן שחיטה ומפגל על ארבעה מג' עבודות ולא הוי דבר והיפוכו דבחיצון מפגל בזמן נתינת דם הראשונה ובפנימיות איירי דמפגל בזמן שחיטה אג' הזיות ודוק נ"ל:

ד"ה מאן חכמים ר"א ואמרינן דבעי עבודה טפי לפיגול דנימא כמ"ד דמחייב לא הוי דהא כו' מייתי ראייה דפוטר גבי חוץ כו' (כנ"ל להגיה) ושיעור דבריהם דאינו מביא אלא דמיון דחכמים ס"ל כר"א דמיקל בחוץ לענין כזית א"כ מכ"ש דמיקל בפיגול דאין מפגלין אלא בקומץ שלם וא"כ נמי ס"ל דאין מפגלין בעבודה של לפני ולפנים לחוד או של היכל לחוד אבל בהכרח לא נוכל לומר דחכמים הללו לא הוי כת"ק דר"א מדמחייבי בכזית קומץ בחוץ א"כ בהכרח ס"ל לענין פיגול דהוי עבודה שלימה בהיכל או לפנים דהא ליתא דהא ע"כ ס"ל להקל בפיגול מעבודת חוץ בקומץ שלם דלא מפגלין ובחוץ חייב אפילו בכזית וא"כ י"ל דס"ל ג"כ בעבודת היכל לחוץ וכיוצא דהוי כחצי מתיר אף דמחייב בחוץ ובזה תבין ג"כ מ"ש ולהאי דמסיק וכו' כנ"ל ודוק היטב:

הגהות

גמרא מתקיף לה ר"א מידי שתק קתני כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה ופליג וקאמר כו' דר"ל הס"ד:

ד"ה כגון כו' בעבודה שלימה הס"ד:

ד"ה ר"א הי' כו' אפילו לר"א מיהו היכא כו' עלה בחוץ ה"נ אע"ג כו' הד"א:

ד"ה ואמר רבא כו' מתקבלת הי' שאם נתן כו' דם אחר ומתחיל כו' לר"א הס"ד והד"א:

ד"ה דתנן ר"א כו' אותה כפרה ר"א ור"ש כו' פיגול היא הד"א הס"ד:

ד"ה ה"ג מה"ד כו' מיהדר פיגולי בשלישית כו' הד"א:

ד"ה קמ"ל דלא כו' בספרים ואי אמרינן כו' איכא דרבא אפילו כו' ואותבינה מהא דקתני בין כו' עד ראשונה הס"ד והד"א כצ"ל:

ד"ה אלא אמר רב אשי כו' הכא הכי הס"ד:

תוס' ד"ה כגון שפיגל כו' וקשה רביעית מאן דכר כו' כדקאמר מכאן כו' דעל טהרו אלא ס"ל דשירים כו' האי תנא אלא הזאות כצ"ל והס"ד:

ד"ה כי מדי כו' שייך לע"ב:

דף מב:

חדושים

ד"ה כי מדי כו' הקשה בקו' כאן בהקומץ כו' (כצ"ל) וקשה דכי פיגל בהזאה כו' (ר"ל דקשה ליה להמקשן) אבל אותן של היכל לא תלי בהו גמרא כו' לר"מ ברוך וקשה כו' דבעי שני כלים דהוי כשני מינים והוי פיגול. כצ"ל וכ"ה בתוס' דמנחות:

ד"ה משכחת כו' בראשונה במחשבה כו' וא"ת אכתי כו' כצ"ל ודברי התוספות הללו נכללים בדברי התוספות דלעיל והן דברי מותר:

ד"ה הקומץ כו' וקשה לפירושו כו' כדמשמע בכריתות פרק אמרו לו וי"ל דמיירי שחציו העלה ע"ג מזבח וחציו לא העלה דעל ההיא דאארעא לא פקע כו' (כנ"ל להגיה ע"פ התוס' דכריתות דף י"ד ודוק) דהא דאמר בגמרא לגבי קומץ דפיגול שהעלוהו דפלגא מחית כו' ומשלה בו האור פקע פיגולו כו' ובפ' אמרו ליה מתירו ליה לאכילה מיירי כשהי' כבר כו' אבל היכא דלא עלה כו' אע"ג דרובא דאבר אמזבח אם איתא כו' באיברים אחר הרוב כו' ומיהו פי' בקונטרס דבגמרא כו' (ר"ל שכתב לקמן בע"ב ד"ה הלכך כו' אפילו לא העלוהו כו' וק"ל) דאי לאו הכי הוה ההוא דעל כו' וירד וא"כ כיון דמשיך כו' וקשה התינח קומץ כו' דאין בהם הרצאה כו' (ר"ל דאין מתירין שום דבר ובעי למוקמה הכל ואם יאכל מהם לא הוי קרב המתיר כמצוותו ק"ל) ושמא לא שייך כו' כ"א גבי הקטרה דוקא שנעשה להם לחמו של מזבח כצ"ל מעל המזבח כו' (כנ"ל להגיה ור"ל דקומץ וקטורת נקטרים ע"ג מזבח ממש לכך אמרינן דפקע פיגולו מהם משא"כ דם אינו נזרק על המזבח כ"א על הקרנות וק"ל) ויותר נראה להגיה שנעשה לחמו של מזבח כו' ק"ל.

בא"ד ונראה לפרש דהיינו טעמא דקומץ וכולהו דאי הוי כו' (כנ"ל להגיה והוא תירץ לקושיא דלעיל דטעמא דלבונה ומנחת כהנים הוא משום כו' ועיין בתוס' דכריתות ודוק בכל מ"ש ובספר קרבן אהרן פ' צו דף ל"ב ע"ד דחק לפרש בלשון התו' בלי הג"ה ולא נהירא ומ"ש הוא עיקר דצ"ל דקומץ וכולהו):

הגהות

גמרא דחשיב ביה בפנים פסולה כמאן דלא כו' כצ"ל:

ארבעים ושלש והתניא כו' (מיימוני פ"ה מה' מע"ק ופ"ד מה' עבודת יוה"כ)

בשתיקה ואת הלבונה במחשבה כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה דאמר מר בפ"ב הס"ד:

ד"ה כי הדר מדי כו' הכתוב מדבר ע"כ בהכי אמר כו' מרצה לפיגולו וכן לרבנן כו' זריקה ולמאן דמוקי כו' כצ"ל והד"א:

ד"ה אלא למ"ד כו' חצי עבודה היא הס"ד:

ד"ה משכחת לה כו' זריקה לעולם הס"ד:

ד"ה בד"א כו' בתוספתא כו' שייך בלבונה הס"ד:

ד"ה באלו כו' קאמר ר"מ פיגול אלמא מפגלין כו' כצ"ל והד"א:

ד"ה אימא וכבר כו' ראשונה עושה הס"ד:
ד"ה דהיינו קמייתא כו' ל"ל למיהדר ומיתני או את הקומץ כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה הא כמ"ד כו' והוי מצי לאתויי כו' וכמ"ד דמעכבי הס"ד:
ד"ה הקומץ הקשה כו' שייך לדף מ"ג:

דף מג.

חדושים

תוס' ד"ה והלבונה כו' שמתרת שירים לאכילה ועיקר כו' ועי"ל דלבונה כו' בעבודת המזבח כו' (ר"ל דהקמיצה שמתיר אינו על מזבח) מתירן והן עצמן מתירין כו' הקומץ רבה דלא בעי כו' דאי משום דילפינן פיגול משלמים טומאה נמי כו' כצ"ל נ"ל:

הגהות

גמרא ואלו דברים כו' (מיימוני פי"ח מה' פסוה"מ)
וכל שיש לו מתירין כו' (מיימוני פי"ג מה' פסוה"מ)
אמר עולא קומץ כו' (מיימוני פ"ג מה' פה"מ):
תנינא הלן ויוצא כו' (גז"ש):
רש"י ד"ה אלו דברים כו' משום פיגול הס"ד:
ד"ה הקומץ כו' אלא על דבר שיש לו מתירין כו' כצ"ל:
ד"ה מנחת נדבת כו' הילכך אין אחר מתירה כצ"ל:
ד"ה ומנחת נסכים כו' בפ"ע הס"ד:
ד"ה והדם הוא המתיר כצ"ל:
ד"ה ר"מ כו' אם פיגול באשם הס"ד:
ד"ה דמה מתיר כו' והדר וערבו הס"ד:
ד"ה חטאת העוף כו' דנאכל לכהנים הס"ד:
ד"ה דמיו כו' בשעת עבודת הדם כו' כצ"ל:
ד"ה מאי קאמר קבעי למימר כו' כצ"ל:
ד"ה היאך מביא כו' וה"ק הוא עצמו כו' הד"א:
ד"ה תנינא דבלאו כו' חייבים עליו הס"ד:
ד"ה תנינא ושנשחט כו' פיגול הס"ד:
ד"ה הלן כו' הלז הס"ד:
ד"ה תנינא דל"א הכי כצ"ל:
ד"ה לא צריכא כו' האור ואשמעינן דנעשה כו' ירדו יעלה וההיא דקתני כו' הד"א:

ד"ה לא שנו כו' משעלו לא יעלו הס"ד וכצ"ל:
ד"ה בחד אבר כו' נ"ל:
תוס' ד"ה ומנחת נסכים כו' דל"ג מ"נ ומיהו י"ל כו' במתנדב מנחת נסכים בכל יום כו' כצ"ל: ור"ל דבהא אין חילוק לכו"ע דלא פיגל ולא מיקרי נסכים הבאים מחמת עצמן דנסכים הבאים בפני עצמן היינו שהביא זבחו היום ונסכים למחר ופליגי בה וק"ל:
ד"ה נאמר כאן כו' שייך לע"ב:

דף מג:

חדושים

גמרא אמר ר"י הפגול והנותר כו' (מיימוני פי"ח מה' פסוה"מ)
נאמר כאן טומאתו ונאמר להלן טומאתו מה להלן כו' כצ"ל ונמחק תיבת עליו לגי' רש"י אבל לגי' תוס' גרסינן לה:
ר' חייא כו' בילקוט פ' צו רמז תק"א גרס ר' יוסי במקום רבי חייא וכ"נ וק"ל:
רש"י ד"ה פקע איסורין כו' לכדאמרן שאם ירד כו' האוכלו מידי הד"א והס"ד. והא דלא פי' בפיגול לענין אכילה דפקע פיגולו ממנו ומותר לאוכלו דא"כ הוי חסר הקומץ באכילה ולא קרב המתיר כמצוותו ובלאו טעם דמתיר לא הוי שייך ביה פיגול ודלא כמ"ש התוס' במתניתין ד"ה הקומץ נ"ל ודוק:
ד"ה מאי משמע כו' דקמא בטומאת הגוף דילמא בתרא כו' מדלא כתיב וטומאתה עליו דמשתמע כו' הד"א וכצ"ל (ור"ל דאי הוי כתיב וטומאתה עליו הוי שפיר משתמע דקאי אוהנפש שהוא טומאת הגוף אבל מדכתיב וטומאתו עליו משמע דאבשר קאי ק"ל נ"ל):

הגהות

גמרא אבל קומץ דמיפרת כו' כצ"ל:
אמר רב אחאי הלכך כו' (מיימוני שם):
מסקינן ליה לכוליה לכתחילה כצ"ל:
גמרא דלא מפרשה לה זעירי כו' כצ"ל:
הואל ופתח כו' (מיימוני פרק י"ח מהלכות פסולי המוקדשין):
גמרא ותו לכך כו' במיתה היא ואי באכילת מעשר כו' כצ"ל והשאר נמחק גם בגמרא ש"ק ל"ג לה וברש"י:
רש"י ד"ה בחד אבר כו' נקלטו כולן בקדושה כצ"ל:
ד"ה אבל קומץ כו' דמשלה קומץ משלה ואידך כדקאי קאי קמ"ל דכולה כחד אבר דמי כצ"ל והס"ד:

ד"ה הילכך כו' נקלט אף כו' הקרקע ומעלה כו' אלא מקצתו הס"ד:
ד"ה מרי דיכי כו' את הטומאה משום דהעלוהו הד"א והס"ד:
ד"ה וטומאתו עליו כו' בשמעתין למימרא כו' וטומאתו עליו יכול טומאה כו' ילפי אחרים דלא מכשר כו' פורחת ממנו הס"ד והד"א:
ד"ה בבשר כו' ואין מפריח טומאתו כצ"ל והס"ד:
ד"ה רבינא אמר כו' כתיבי הכא דכתיב כו' מדכתיב וטומאתו עליו כו' להפריח טומאתו כשהוא שלם כו' בעיני' משמע הד"א והס"ד:
ד"ה בטומאת הגוף כו' תאכל וכתיב וטומאתה עליה כו' בטומאת בשר הס"ד והד"א:
ד"ה ה"ג נאמר כו' להלן טומאתו הס"ד:
ד"ה הואיל כו' ולא כתיב וטומאתם עליהם כצ"ל:
רש"י ד"ה הואיל ופתח כו' מדבר עכשיו ומקרא השני כו' למאי אצטריך הד"א והס"ד:
ד"ה מתניתין דלא כו' פירש יפה הס"ד:
ד"ה אם נאמרו כו' ומאי חמורות ומאי הייתי אומר הד"א והס"ד:
ד"ה אי נימא קלות כו' בפ' אחת ולא יאכל כו' העריב שמשו הרי טמא כו' וכתיב ובא כו' וקאמר התנא אם נאמר מעשר מה שאמור בו כו' דנאמרו אינה במיתה כו' הד"א וכצ"ל נ"ל:
רש"י ד"ה ותו אם כו' בתמיה מה"ת כו' הד"א. ובד"ה אלא קלות כו' בכל שרץ דכתיב בתרווייהו כו' הקלות בלאו דקתני הס"ד והד"א:
תוס' ד"ה נאמר כאן כו' שייך לעמוד זה: וד"ה נאכל ליום וכו' עד סוף ד"ה ודונם בכלל כו' שייך לדף מ"ד ע"ב ושם אגיהם ואפרשם בע"ה:

דף מד.

חדושים

גמרא מה שלמים מיוחדים כו' וחייבים עליהם משום פיגול העולה דמה מתיר כו' ותיבת נותר וטמא נמחק גם תיבת מתניתין נמחק כי מלשון הברייתא היא גם בגמרא ש"ק ליתא וכן עיקר דנותר וטמא שייך אף בדבר שאין לו מתירין כדאיתא במתני' דלקמן דברי' שאין חייבין עליהם משום פיגול חייבים עליהם משום נותר וטמא וק"ל נ"ל:
תוס' ד"ה כיוצא בשלמים כו' דמי לשלמים טפי כו' בנדר ונדבה כצ"ל והס"ד. ור"ל דבכור לא אתי בנדר ולא דמי לשלמים:

הגהות

ד"ה ואם לא נאמרו כו' ל"ג הכא כו' על טומאת מת במיתה כו' מיתה במעשר ואם לא נאמרו כו' כצ"ל והד"א:

ד"ה ודיו לבא כו' אלא לאו הס"ד:

ד"ה וה"ק כו' החמורות במיתה וטומאת שרץ על אכילת כו' במיתה אף חמורות (ובס"א במיתה אף טומאת מת חמרות על מעשר הקלות נמי כו') על קלות נמי במיתה כו' וטומאת המת על אכילת מעשר כו' לכך נאמרו חמורות כו' מעשר שלא תהא במיתה כו' שהי' באזהרה הס"ד וכצ"ל נ"ל:

ד"ה ת"ל לענין טומאה כו' וינזרו כתיב הס"ד:

ד"ה ואתי נותר חילול מטומאה כו' עון עון מנותר הד"א והס"ד:

ד"ה אף כל כו' או למזבח ועולה ילפא כו' כל הקדשים ובשר כל קדשים הנאכלים ילפא מבשר כו' כך מצאתי בס"א וחייבין עליו הד"א והס"ד כצ"ל:

ד"ה כיוצא בשלמים מאי ניהו כו' אלא כיוצא הס"ד:

ד"ה האכל כלל כו' חזר וכלל הס"ד:

ד"ה הני תרי כו' אלא בסוף הס"ד:

ד"ה הטל פרט כו' ביניהם ודונם כו' הד"א:

ד"ה חייבים עליו וכו' היה רוצה יכול להביאו מכאן כו' כדלקמן אית ליה לר"מ כו' ושיריו לאכילה ושירי הלוג כו' הד"א וכצ"ל:

ד"ה א"ר יוסף כו' שמזה ממנו שבע הזאות כו' קדשי קדשים הד"א והס"ד:

ד"ה ומדשמעינן ליה לר' דאמר לוג שמן כו' שהוא מתירן הס"ד. והד"א:

(רש"י ד"ה ומדשמעינן ליה לר' דאמר לוג כו' שהוא מתירן הס"ד:)

ד"ה ולא נהנין מדרבנן כו' מתנותיו הס"ד:

ד"ה ולא מועלין כו' אין בו מעילה הס"ד:

ד"ה אמרוהו רבנן כו' דרב יוסף הס"ד:

תוס' ד"ה נאכל ליום כו' לכל הני יתירי הס"ד:

ד"ה ואתי נותר חילול מטומאה ואתי פיגול עון עון מנותר כו' כצ"ל:

ד"ה ת"ל אשר כו' ומנחה והדר אתי כו' כצ"ל:

ד"ה אלא מאם האכל יאכל כו' מקרא אחרינא וכרבא דמפרש כו' מקרא אריכא ודריש כו' מה שלמים מפגלין ומתפגלין כו' והקשה הר"ח כו' מה שלמים מיוחדים שיש להם כו' לא ממעטינן דם דדם מפגל ומתפגל כו' כצ"ל:

דף מד:

חדושים

גמרא לרבות אשם נזיר ואשם מצורע אשם מצורע בהדיא כתיב ביה כו' כצ"ל. סד"א להכשיר קאתי קמ"ל. כצ"ל ונמחק אשם נזיר וכ"ה בס"א וכ"ה במנחות שם. ובגמרא ש"ק גריס הכי לרבות אשם נזיר ואשם מצורע סד"א להכשיר קאתי קמ"ל אשם מצורע בהדיא כו' אלא לרבות אשם כו' וכן עיקר וכך
מוכח בפירש"י נ"ל:
תוס' ד"ה מני ר"מ כו' (יש למוחק' ולגרוס במקומו סד"א מן האש כו' תימא וכו' (ועמ"ש בזה במנחות דף ע"ג ד"ה מן האש וצ"ע):
ד"ה זה גזל הגר כו' דליהוי לכהן אלא כו' ולא ממונא (ר"ל ממון הגזל דאינו כלום למזבח קמ"ל דלכהן יהי')
ע"ש האמורים בפרשה כו' מפני מחלקתו של קרח. וע' בתוס' דמנחות שהקשו דלפ"ז מאי פריך אשם מצורע בהדיא כתיב ביה וע"ש ברש"י כאן:
ד"ה ואפילו לקדש בו כו' התכלת אמרינן גבי כו' ונראה דל"ג פ' התכלת כו' וע"ש בתוס' דמנחות שכתבו בע"א:
בא"ד ומיהו משמע כו' קא זכו א"א לומר כו' למימרא דמשלחן גבוה קא זכי הס"ד. ור"ל כיון דיכול לקדש בו את האשה ובמנחות דף ע"ג ע"ב תירץ דנ"מ די"ל דמועלים בו עד שיגיע ליד כהן ע"ש:

הגהות

פיסקא כל שיש כו' בין לאדם בין למזבח כו' ונמחק תיבת מתני' וגמרא ותיבת בין לבהמה. והיא פיסקא למתניתין דלעיל:
ת"ל מבשר כל ששירים כו' כצ"ל:
עוד שם. פרים הנשרפים כו' אימורים ליקרב ומוציא אני כו' ותיבת גמרא יש למחוק וכמש"ל:
מה לשלמים שהן טעונין כו' כצ"ל:
גמרא דתניא לוג שמן כו' (מיימוני פ"ב מה' מעילה):
ושווין שאסור באכילה כו' (מיימוני פ"ד מה' מחוסרי כפרה):
מנא ה"מ דתני לוי כו' (מנחות דף ע"ג) לכל חטאתם לרבות כו' כצ"ל:
תניא ר"א כו' פיגול בדבר כו' (מיימוני פ"ש מהל' פסוה"מ)
הנעשה בפנים כיצד היה כו' כצ"ל.

על מזבח החיצון כו' כצ"ל:
ד"ה הבא בפני עצמו מצורע שהביא אשמו כו' הוא ולא שרי כו' כצ"ל והד"א:
ד"ה ותנא רישא כו' אתא למ"ד דה"ה לנסכים כו' לאחר זמן הד"א והס"ד:
ד"ה ותנא סיפא נסכים כו' הד"א:
ד"ה מנה"מ דחטאת העוף נאכלת כצ"ל והס"ד:
ד"ה כל קרבנת כו' הקדשים מן האש כו' הד"א:
ד"ה סד"א מן האש כו' לאישים כלל הס"ד:
ד"ה ואכלו אותו כו' אינו נאכל הס"ד:
ד"ה להתיר כו' במדינה הס"ד:
ד"ה לרבות כו' שנטמא במת כו' יפלו לרבות כו' כופר בהן והני כו' הד"א:
ד"ה אשר ישיבו כו' רגל פרתו הס"ד וכצ"ל:
ד"ה לך הוא כו' בנסכים של חולין כו':
ד"ה שוחט הרי כו' וכל חוץ דהכא עזרה הוא כצ"ל והס"ד:
ד"ה להזות דמו למחר הרי כו' הד"א:
ד"ה כאשר יורם כו' או זורק ע"מ לאכול כו' אכילת חוץ הד"א והס"ד:
ד"ה מחשבותיו מחשבת כו' הד"א:
תוס' ד"ה בדבר הנעשה כו' שהזבח מתפגל הס"ד:
ד"ה וכי מה למדנו כו' ומקרא אחרינא נפקא ליה להאי תנא הס"ד וכצ"ל:

דף מה.

חדושים

גמרא ד"ה ואין מביאין נסכים (מיימוני פ"ג מהלכות מע"ק) ודע שכתב הרמב"ם פי"ח מה' פה"מ דין כ"ד וז"ל קדשי הכותים אין חייבים עליהם משום פיגול ונותר וטמא וכו' וכתב הכ"מ שפסק כר"ש וצריך טעם למה ואפשר שטעמו כו' ע"ש וצ"ע דלפ"ז למה פסק בשחוטי חוץ בפי"ט מה' מע"ק כר' יוסי לכן נראה עיקר כתי' השני שכתב בכ"מ וז"ל ויש מי שאומר שהרמב"ם מפרש דמתניתין דקתני דר"ש ור"י לא קאי אלא אשוחטן בחוץ דסמוך ולא לאין חייבים עליהם משום פיגול דלעיל מיניה דההיא סתם מתני' הי' עכ"ל. וכוונתו בזה שסתמה ר' דלא כר"י אבל ר"י בעצמו בע"כ חולק אכולהו כדאיתא בגמרא רואה אני בכולהו להחמיר וכדאיתא התם להדיא גבי ציץ ע"ש והרב בתוי"ט בפי' המשניות שגג בזה: וע"ל פ"א דתמורה דין ו' ובפ"ה מה' מעילה דין ט"ו בכ"מ ושכח שם מ"ש בפי"ח מה' פה"מ ודוק נ"ל. ועיין מ"ש בפ"ק דתמורה עוד בזה בס"ד:

תוס' ד"ה והשוחטן בחוץ וכו' ועי"ל דבכריתות מוכח דטעמא דר"ש משום דאין איסור חל על איסור אפילו בחמור על הקל וזה שייך בקדשי ישראל דוקא משום דאית בהו איסור מעילה משא"כ בקדשי עכו"ם דאין מועלים בהם מדאורייתא ה"א דחל פיגול עליו ק"ל:

תוס' ד"ה רואה אני כו' פי' בקרא דאיש איש דמרבינן עכו"ם כו' (והוא בפ' אמור) והשאר יש למחוק והוא ט"ס:

בא"ד אבל באימורים ועולה כו' ונראה מבואר מדבריהם דל"ג במס' מעילה אר"י כו' אלא בקדשי ב"ה ועולין בלבד כמו שהוא בש"ס שלפני אלא צריך למחוק תיבת ועולין ודוק וע"ש בתוס' שתירצו קושיא זו על נכון:

ד"ה דומיא דתרומה כו' במחובר לקרקע היינו כו' גמרי מתרומה כו' (ר"ל דליתא במחובר) והקשה לו בנו כו' ופריך א"כ לא ימעלו בו כו' כצ"ל. ובתוס' דתמורה מביאים ראיה מהתוספתא לפירש"י:

הגהות

(מתניתין) קדשי עכו"ם כו' (מיימוני פי"ח מה' פה"מ).

והשוחטן בחוץ פטור כצ"ל (מיימוני פי"ט מה' מע"ק).

גמרא תנו רבנן קדשי עכו"ם לא נהנין כו' (מיימוני פ"ה מה"מ):

ואין עושין תמורה (מיימוני פ"ה מה' תמורה):

רש"י ד"ה א"ל הלכה כו' הלכה אינה אלא להורות כו' למעשה ועכשיו הד"א וכצ"ל:

תוס' ד"ה הלכתא למשיחא כו' ובקידושין פירשתי כו' ושני אינו ראוי כו' נפקא מינה עכשיו בנשיא כו' דכל מלאכה שאפשר לעשות כו' מילה נמי פסיק כו' נמי גבי פסח הכי כו' הכא כו' לפסוק למשיחא הס"ד וכצ"ל:

גמרא בכולן להחמיר. פיסקא. בד"א בקדשי הזבח כו' מאי טעמא קסבר כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה מועלי' בו כו' טעמא הס"ד:

ד"ה ובתרומה כתיב בני ישראל כו' בני ישראל הס"ד וכצ"ל:

ד"ה תמורה. בהמה כו' הוא ותמורתו הס"ד:

ד"ה עשר תעשר ואמר מר כו' הד"א:

ד"ה דבר הלמד כו' בעכו"ם חוזר ומלמד כו' בהיקש הס"ד:

ד"ה הניחא למ"ד בתר מלמד כו' כצ"ל:

ד"ה אזרח בפ' כו' בשלח לך כו' נסכים ומביא כו' הד"א:

ד"ה ת"ל ככה כו' שאחר שחובה כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה רואה אני כו' ולישני באימורין הס"ד:

ד"ה ואין עושין תמורה כו' דבר אל בני ישראל איש כי יפליא כו' הס"ד וכצ"ל:
ד"ה ומעשר בהמה כו' לענין שנה הס"ד:

דף מה:

חדושים

תוס' ד"ה אבל העצים כו' לפי מה שנדפס בש"ס שלנו מתני' זו בע"ב א"כ גם דברי התוס' הללו שייכים להתם ושייך לכאן ד"ה רואה אני בכולן להחמיר אבל לפי הנראה מדברי תוספות דמשנה דלקמן שנויה ביחד עם מתניתין דקדשי עכו"ם לכך דבריהם מהופכים וכך אבארם: ד"ה אבל העצים כו' וי"ל דתניא דר"ש דהכא כו' כההוא תנא דר"ש כו' ועי"ל כו' שהביא ב' שערות אחר כך (ר"ל דב' איסורים אתי בהדדי על הקטן שהגדיל):
ד"ה ת"ל אשר בהקומץ רבה ובסמוך הס"ד:

הגהות

ד"ה אבל העצים כו' ומיהו בלאו הכי שפיר קמשני וזה כו' לית ליה קשה כצ"ל והס"ד:
מתני' דברים כו' (מיימוני פי"ח מה' פסוה"מ)
נומי ר"ש מחייב כו' והלבונה והקטרת אין כו' כצ"ל:
בהוכשר ליקרב הכתוב כו' כצ"ל:
ד"ה במזיד כו' נתכפרו והכי אמר כו' יבמות הס"ד והד"א:
ד"ה הכא נמי כו' טומאה לר"י כו' הד"א:
ד"ה לאו בני הרצאה להקב"ה כו' כצ"ל:
ד"ה ה"ג נומי ר"ש כו' הדם ועמו הס"ד ועיין במנחות בתוס' דף ק"ט ע"ב ד"ה בדברים:
ד"ה האוכל פיגול בשוגג הס"ד:
ד"ה ובידיעה כו' וידע שאכל הס"ד:
ד"ה ולא הותר כו' צבור הס"ד:
ד"ה ובשתי ידיעות כו' גמרי לה בשבועות הס"ד:
ד"ה ת"ל אשר כו' וינזרו כתיב הס"ד:
ד"ה יכול כו' מתחייב כו' כצ"ל:
ד"ה בהוכשר ליקרב כו' בקרא דבתריה הס"ד:
ד"ה יש לו מתירין כו' האמורה בהן הס"ד:
ד"ה נותר מנלן כו' אף על דבר כו' משום נותר הס"ד:
ד"ה שכן הותר כו' שפסולים במקריב הס"ד:
ד"ה מניין כו' דוינזרו הס"ד:

ד"ה שכן גזל פרש"י למ"ד היינו כו' שכן הותר וכו' אמאי לא אמר גם כן שכן עון מעון ופר"ח למ"ד (דגזל) היינו כולו כו' כצ"ל והוא מבואר:

דף מו.

חדושים

גמרא חוץ מן הדם כו'. כתב הרמב"ם בפ"א מה' פסוה"מ דין ל"ו וז"ל וכל דם הקדשים אינו מקבל טומאה כלל שנאמר בדם על הארץ כו' וכתב הכ"מ כן איתא בסוגיא בסוף ב"ש עלה מ"ו. (ואם אינו טעות מהדפיסים לא ידעתי אם יצאו דברים הללו מפה קדוש הקאר"ו ז"ל דהא הכא סובבת כל הסוגיא דממעטינן דלא חייבים כרת כשאוכל לדם בטומאת הגוף אבל שלא יקבל דם קדשים טומא' לא אידכיר לא רמז ורמיזה לא מינה ולא מקצת' וטעמו של הרמב"ם נ"ל שהוא מבואר בפ"א מה' טומאת אוכלין ופ"י דין י"ו דכל המשקים שאינם מכשירי' אינם מקבלים טומאה ודם קדשים שאינו מכשיר אינו מקבל טומאה ע"ש בהשגת הר"א ז"ל ודוק. ואגב אודיע למעיין שאיני מבין מ"ש בכ"מ עוד שם וז"ל וק"ל מדתנן בפ' כו' ומשמע דמדאורייתא טמא הדם מדקתני הציץ מרצה וצ"ע עכ"ל. ותימא מאי אולמי' האי מתני' מברייתא דפ"ק דפסחים על מה הציץ מרצה על הדם כו' ואפ"ה משני התם מדרבנן קבלו טומאה א"כ גם מתניתין הנ"ל מתפרשת כן והוא ברור.

עוד שם בגמרא אר"י ג' כריתות כו' וא' לדברים שאינן נאכלים. מכאן קשה לי על הכ"מ סוף פי"ח מה' פסוה"מ שכתב וז"ל ואפשר לומר דלא איפליגי ת"ק ור"ש אלא לענין מלקות אבל לכ"ע אין חייבים כרת כו' ע"ש. ובפי' איתמר כאן ובמס' שבועות ג' כריתות למה כו' א' לדברים שאינם נאכלים לר"ש כו' מבואר דלרבנן חייב כרת גמור וצ"ע ועיין בתוספות ד"ה אבל בטומאת הגוף כו':

הגהות

רש"י ד"ה בשני חילולים כו' ולא יחלו הס"ד וכצ"ל ועיין בתוס' רפ"ב דזבחים מ"ש בזה:

ד"ה אמר קרא כו' לכפר כו' ור"י כו' ממעילה הס"ד:

ד"ה לכם כו' בהן מעילה הס"ד:

ד"ה לכפר כו' לכפר לכפרה נתתיו כו' דין קדשים הס"ד:

ד"ה והרי כו' וניתן במזרחו של כבש כדכתיב ושמו כו' במקומן אלמא אסור בהנאה הד"א והס"ד וכצ"ל:

ד"ה ובגדי כהונה כו' ביוה"כ שאסור כו' הד"א:

ד"ה תלתא קראי כו' הוא הס"ד:
ד"ה למעוטי מנותר לכם כו' כקדשים הס"ד:
ד"ה לכפר כו' לדבר אחר כקדשים אלא כחולין כו' כצ"ל:
ד"ה הוא כדאמרן הס"ד:
תוס' ד"ה ה"ג בשני חילולין כו' בנותר חילול דרבים והכא כו' בריש פ"ב פירשתי כצ"ל:
ד"ה הוא לפני כו' וע"ק כו' מקדיש עולה לב"ה כו' אי מדרבנן אמאי ב' מעילות מאי קשה הא איכא כו' וי"ל דהתם משום עולה בדילי מיניה ובדם דליכא מעילה כו' תקינו רבנן כו' יצאו מידי מעילה ד"ת כו' איתביה מעילה ולא והרי דם כו' מאי קושיא הס"ד וכצ"ל:
ד"ה ולא הרי כו' ונותן במזרחו כו' ובפ"ב דיומא בירושלמי כו' (כצ"ל ע"ש הלכה ב') בסוף תמורה כו' דלא נפיק לחולין הס"ד:
ד"ה משום דהוי כו' ובגדי כהונה כו' ומסקנא כדהכא הס"ד:
ד"ה עגלה ערופה פרש"י מוערפו שם נפקא ליה לאחר עריפה שלא לומר כו' ומועלין בו הס"ד וכצ"ל:
ד"ה תרי מיעוטי כו' ועיין בזה בתוספות דיומא וחולין:

דף מו:

הגהות

גמרא ואחת לדברים שאינן נאכלין כו' (מיימוני פרק ו' מהא"מ)
(מתניתין) לשם ששה דברים כו' (מיימוני פ"ד מה' מע"ק)
לשם שלמים דלא אישה לשם אישה כו' כצ"ל:
אר"י אמר רב חטאת כו' (מיימוני פט"ו מה' פה"מ)
טעמא כו' הא לשם חולין פסול כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה אחת לכלל כו' לדרוש דבר כו' וטומאתו עליו כל הקדשים בכלל הד"א והס"ד:
ד"ה לדברים כו' כרבנן דמתניתין הס"ד:
ד"ה ולר"ש דמתני' הס"ד:
ד"ה חד מהאי זוזא כו' חדא מילתא הס"ד:
ד"ה חד אמר כו' אמר מחלוקת כו' שחייב הס"ד:
ד"ה בטומאת בשר כו' וגו' דאמר מר וכו' ולבונה הד"א והס"ד:
ד"ה אבל כו' איתרבו בה הס"ד:
ד"ה ה"ג כיון כו' הדדי כתיבי הס"ד:
ד"ה אסיפא כו' דר"ש והכי אמרי כו' ד"ה לוקה הד"א והס"ד:

ד"ה לשם חטא כו' מביאו עליו הס"ד:
ד"ה עולה כו' אשה לה' הס"ד:
ד"ה לאפוקי כבבא כו' ודוגמתו בערובין כו' (דף כ"ט ע"ב):
ד"ה הנחת רוח כו' רצונו הס"ד:
ד"ה ולא יחללו כו' את קדשים אלא מי מחללו קדשים כו' קדשים מחללין כו' מושחט כו' כצ"ל וכן הוא בס"א:
ד"ה טעמא כו' לשמו הס"ד:
ד"ה הא לשם כו' מרצה וכי אמר כו' מרצה קאמר הס"ד:
ד"ה לשם חולין כו' מחללים קדשים הס"ד:
תוס' ד"ה אחת לכלל כו' דניתר לטהורים הס"ד:
ד"ה אבל בטומאה כו' דלא איתרבי אלא לענין כרת כו' (כצ"ל) דאיירי נמי לענין כרת הס"ד:
ד"ה מחלוקת כו' דר"י ור"ל כו' כצ"ל:

דף מז.

חדושים

רש"י ד"ה מלאכת כו' שגג בשבת או סבור כו' וזה (ס"א שאין שיעור זה חשוב כו' אינו כו') שיעור זה אינו חשוב בעיניו ואינו מתכוין כו' כצ"ל או י"ל בלא הג"ה ור"ל דזה שיעור הקטן חשוב בעיניו שאינו מתכוין למלאכה ואינו איסור ק"ל נ"ל:

הגהות

גמרא מנין למתעסק כו' (מיימוני פ"א מה' פסוה"מ)
א"ל לרצונכם תזבחו כו' כצ"ל שאין המחשבה כו' (מיימוני פי"ד מה' פסוה"מ) קרא והקריב כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה מתעסק כו' בדברים אחרים הס"ד:
ד"ה בידינו כו' ולא עיכב:
ד"ה שאין כשר כו' איסור הנאה הס"ד:
ד"ה ואין מצניעין כו' מועט הוא ואין אדם כו' והצניעו הד"א והס"ד:
ד"ה ותרווייהו כו' כתיבי מיבעי הס"ד:
ד"ה בעכו"ם מיבעיא כו' למיגמרא מבפנים הס"ד:
תוס' ד"ה מנין למתעסק כו' בסכינו להגביהו כו' לא דזרק סכין לנעצה כו' כצ"ל:
פרק חמישי

גמרא קדשי קדשים כו' (מיימוני פ"ח מה' מע"ק):
פרים הנשרפים כו' הזיה על הפרכת כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה שחיטתן בצפון כו' הפנימיות ברישא הס"ד:
ד"ה פר ושעיר כו' מנ"ל שחיטתו כו' בצפון הד"א והס"ד:
ד"ה הזיה על כו' לאהל מועד הס"ד:
ד"ה שירי הדם כו' יליף בגמרא הס"ד:
ד"ה ואם לא נתן כו' יעכבנו כו' הס"ד: ואח"כ ד"ה פרים כו' כהן משיח שאין נאכלי' כו' הד"א:
ד"ה הזיה על הפרוכת כו' יום הכפורים והזה הד"א:

דף מז:

חדושים

תוס' ד"ה אלו ואלו כו' לא כתב ביה אל בית הדשן ישרף הלכך הוי כו' שלישית אי כתיב בכולהו ואין זה כו' (כצ"ל). השתא א"ש שעיר יו"כ דלא איתקיש לפר העלם כו' (כצ"ל ור"ל וע"כ יליף שנשרפים חוץ לג"מ אשפך בית הדשן מדכתיב מחוץ למחנה ק"ל).
ד"ה מה נתינה בעצמו כו' ותימא א"כ הוי היקשא מבנין אב כו' ולקמן אמרינן דילפינן כו' כצ"ל. ולפי מ"ש לקמן בס"ד דנ"א בסופו אינו מוכרח דאיפשיטא וע"ש וצ"ע:
ד"ה אף לקיחה כו' ואף ע"ג דבתו"כ דריש מקמאי אבתרא סמיך כו' (ר"ל אקרא דעני שהוא בתרא סמוך) היינו בעביד אזן לשפת מזרק כו' באגנות בת"כ כצ"ל והס"ד נ"ל ודוק:
ד"ה מה חטאת כו' וק' גז"ש דלקיחה מסיני ל"ל כו' (ור"ל הגז"ש שמביא רש"י בשם הת"כ ל"ל לילף הכל מהיקשא דשלמים יש לומר דחטאת כו' (כצ"ל ויש למחוק תיבת ועוד):
בא"ד דכחטאת האשם ולא גמרינן מעיקרא כו' כדילפינן לענין פיגול דא"כ גז"ש דלקיחה למה כצ"ל והס"ד. ור"ל דאי נוכל לילף בהיקשא אשם מצורע משלמים לא בעינן גז"ש דלקיחה לקיחה למילף חטאת משלמים דהא מההיא היקשא דזאת התורה נילף נמי חטאת משלמים אלא בע"כ דאשם מצורע לא נוכל מעיקרא למילף משלמים דבעי כלי דמעטי קרא מקבלת כלי אלא בעצמו של כהן הילכך בע"כ בעינן למילף אשם מצורע מחטאת וחטאת משלמים והוי היקש מהיקש ולכך בעי בחטאת גז"ש דלקיחה דנהוי כמאן דכתיב בגופיה וכמ"ש התוס' לעיל ודוק נ"ל. ועיין בתוס' דיומא דף ס"א ע"ב:

הגהות

גמרא איידי דנכנס דמן לפני ולפנים כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה וניתני כו' שחיטתו הס"ד:
ד"ה אשם מצורע כו' לתוך כפו הס"ד:
ד"ה ושיריה כו' ליה למתני' הד"א:
ד"ה וכיון דלא כו' כדיליף לקמן שני כהנים כו' ולא כלל והד"א והס"ד:
ד"ה ולקח באשם מצורע כתיב ולקח כו' הד"א:
ד"ה יכול כו' בגופה כתיבה הס"ד:
ד"ה כי כחטאת האשם הוא כאשם כו' כתב בחטאת ולקח הכהן כו' שאמרנו בו קבלה ביד הד"א והס"ד:
ד"ה בעולה כו' צפונה הס"ד:
ד"ה מדרשא כו' העולה הס"ד:
תוס' ד"ה אלו ואלו כו' בפר ושעיר של יום הכפורים הס"ד:

דף מח.

חדושים

תוס' ד"ה דכו"ע היקשא עדיף כו' מה אשה חציה לא מועיל כו' למילי אוחרי כו' לכך קאמר דגז"ש עדיפא דטוב לעשת גז"ש דתיהוי שטר בשפחה כמו גט דאשה שלא להועיל חציה מלעשות כמו כסף שסמוך לו והפדה דהא מגט אשה נפקא שטר שיחרור ועיקר כצ"ל. וחסר כאן כל מה שהגהתי ותמצאנו בע"ב בתוס' סוף ד"ה תן לה יסוד כו' ושייך לכאן נ"ל ודוק. ומ"ש עוד בתוס' שלפנינו וי"ל דאיכא למיפרך כו' אינו ענין לכאן והאיר ה' את עיני ת"ל ומצאתי שמקומו הראוי לו שייך לדף נ' ע"ב סוף ד"ה לא נכתוב כו' עד מדאיתקש לחטאת וי"ל דאיכא למיפרך וכו' ודוק ותמצא שהדברים ברורים וישרים למביני דעת ושם במקומו אבאר דבריהם ואגיהם כיד ה' הטובה עלי בס"ד וכן שארי דיבורי תוס' שייכי לקמן ואפרשם במקומם המיוחד להם ע"פ הדפין הנדפסים בש"ס שלנו עד ד"ה וחטאת בת דנקא כו' השייך לעמוד ב':

הגהות

ד"ה איידי דחביבא כו' אלא ביחיד הס"ד:
ד"ה אשכחן בן צאן כו' תימא דלעיל פרק כו' ס"ד דלא יליף הס"ד:
ד"ה מה להלן כו':
גמרא דתניא ואם נפש וגו' לחייב כו' כצ"ל וכ"ה בגמרא ש"ק (מיימוני פ"ט מה"ש) ורבנן כו' ונפש לימא כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה הניחא כו' עליון מתחתון כו' כצ"ל:

ד"ה ואם נפש כו' בויקרא ואם נפש כו' בשוגג וחייבים עליה אשם ודאי הד"א והס"ד:
ד"ה על ספק כו' נהנה מביא אשם תלוי כו' דכסף שקלים הס"ד וכצ"ל:
ד"ה למידין עליון מתחתון פרשת הקדש כו' על ספיקו הד"א והס"ד:
ד"ה אין גז"ש למחצה כו' דאינו בא אלא על כו' כצ"ל וכ"ה בס"א:
ד"ה ואמרי לך כו' מעילות כתיב בערכך כו' וגמר אשם כו' כצ"ל והד"א:
תוס' ד"ה מה להלן כו' שיש בו כרת הס"ד: ועיין בס' קרבן אהרן פ' ויקרא דף קל"ג ע"א ודבריו הן שלא צורך:
ד"ה וחטאת בת דנקא כו' דבהדיא איתא בפ' בתרא דכריתות כו' למצוה מן המובחר הס"ד:
ד"ה תינח כו' פלוגתא בשמעתא כו' כצ"ל:
ד"ה גמר בערכך כו' וי"ל דבערכך לא משמע להקיש אלא כו' לספק מעילות הס"ד:
ד"ה אשם שפחה חרופה כו' אשם שפחה כו' כדפירש"י כצ"ל:
רש"י ד"ה תינח כו' דמנחות הס"ד:
ד"ה בערכך כו' דאשם מעילות הד"א:
ד"ה את החטאת כו' שטעון צפון דל"ת כו' הד"א:
ד"ה ולקח כו' בת"כ נאמר כאן כו' הד"א:
ד"ה מקבל עצמו כו' נחלקו שם וקיבל מנ"ל כו' פסול הד"א וכצ"ל:
ד"ה ולקח כו' יקריב למקום הדם כצ"ל:
ד"ה אף זה כו' מגמר עליה הס"ד:

דף מח:

חדושים

גמרא דתניא ר' אחיא כו' אותו בצפון ואין השוחט בצפון כו'. רי"א יקברו התם לא כו' ול"ג לפירש"י נטמא אין לא נטמא לא והתוס' גרסי לה וק"ל:
תוס' ד"ה מה לבן צאן כו' ותימא כו' ומה בן צאן שלא קבע לו כהן לשחיטתו כו' כצ"ל:
בא"ד ול"נ כיון דהדין כו' (הלשון הוא מגומגם ועיין בתוס' דקדושין ושם יבאו דבריהם על נכון) וזה אין לומר דסד"א דבן עוף כו' אלא לנשחטות הס"ד וכצ"ל. אכן חסר כאן תירוץ על הקושיא ולא מצאתיה בשום מקום להגיה. ולי נראה לתרץ קושייתם דאכתי הלימוד בא מבן צאן ואיכא למיפרך הפירכא שכן קבע לו כלי וכה"ג איתא בפ' כיצד הרגל במתניתין גבי קרן בר"ה לרבנן ע"ש דף כ"ה ע"א ובנדה דף ל"ח ע"ב בפלוגתא דר"א ורבנן בדם הקושי נ"ל ודוק:

אמר רבינא איצטריך כו' דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בהיקש כו' ואע"פ שבחטאת מפורש במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת מקרי היקש ולא אמרינן כמאן דכתיב בגופיה דמי וכן מוכח' כל הסוגיא דחטאת מקרי דבר הלמד בהיקש מעולה ודלא כמ"ש בכ"מ פ"ה מה' מע"ק בדין ג' עיי"ש לקמן ריש דף נ"ה ע"א ודוק:

הגהות

ד"ה וכי מכאן כו' קיבועו בכך הס"ד:

ד"ה או אינו כו' לכתוב בו אותו כו' שעיר יוה"כ ושעירי עכו"ם כו' הד"א:

ד"ה תלמוד לומר למצוה איצטריך ולהביא כו' אותו למה לי הד"א והס"ד:

ד"ה דכתיב בכשבה כו' לעיכוב הס"ד:

ד"ה ואין שעיר כו' על חטא הס"ד:

ד"ה לכדתניא דאיתרבי לסמיכה וס"ד כו' אותו למעוטי הס"ד:

רש"י ד"ה וכי תימא אי לא מעטיה קרא ה"א תיתי כו' קרא מיניה ותיתי מב"א כצ"ל והד"א והס"ד:

ד"ה מבנין אב מושחט וכו' כצ"ל:

ד"ה אלא בנין אב וכו' ל"ל אותו למעוטי כו' בבנין אב הס"ד והד"א:

ד"ה ולא שוחט כו' בצפון וישחוט הס"ד:

ד"ה לפי כו' שהמקבל כו' ולקח ולקח כדלעיל הד"א והס"ד:

ד"ה ה"ג אלא כו' לבן צאן כו' הס"ד:

ד"ה ואין בן כו' יונה הס"ד:

ד"ה שלא כו' כהן דשחיטה בזר כשירא הד"א והס"ד:

ד"ה בן עוף קבע כו' כצ"ל:

ד"ה שכן קבע כו' בצפורן הס"ד:

ד"ה מדראב"י כו' אלא ה"ג כו' כצ"ל הד"א:

ד"ה אינו דין כו' אותו גרסינן הס"ד:

ד"ה מכולהו נמי שכן כו' (הד"א) שכן קדשי קדשים הס"ד:

ד"ה לאו למעוטי שוחט בצפון אותו דגבי כו' שוחט בצפון כו' דשוחט בצפון דמקבל כו' אותו בצפון ואין שוחט כו' מקבל בצפון כצ"ל הד"א והס"ד:

ד"ה קבלה נמי אשכחן כו' מקבל בצפון הד"א והס"ד:

תוס' ד"ה הגה"ה אותו בצפון כו' דהכא סובר כר"ש התימני כו' כתוב בע"א כצ"ל והס"ד:

ד"ה אלא אין שוחט כו' אבל אנן לא דרשינן ליה הס"ד:

ד"ה קבלה נמי למצוה כו' ועוד עיכובא במקבל בחטאת כו' כצ"ל:

דף מט.

חדושים

תוס' ד"ה לעכב מנ"ל כו' למקבל לא ידעינן לעיכובא הס"ד והוא כמו קושיא דלמקבל ליכא ב' קראי:

ד"ה לפי שיצא אשם כו' בל"ו כריתות כו' הקשה הר' יעקב מאורליינוש אלא לא קרוי כו' אלא כשסותר כליו כו' שכן בא להתיר הס"ד וכצ"ל וכל זה כתבו התוס' בפ"ק דיבמות ג"כ ע"ש. וצריך לי עיון על מ"ש דלא מיקרי דבר חדש אלא כשסותר כללו אבל תוס' לא מיקרי דבר חדש הא גרסינן בת"כ והביאו רש"י לקמן דנ"ז ע"א ד"ה ה"ג וכשנאמרו כו' לפי שיצאה תודה בדבר חדש שטעונה לחם יכול אין לך בה אלא חידושה כו' ת"ל כו' טעונה תנופה חזה ושוק כו' ע"ש. גם רש"י בחומש פ' נשא הביא ספרי וז"ל ומנחתם ונסכיהם של שלמי נזיר לפי שיצאו לידון בדבר חדש להטעינו לחם יכול לא יהא טעון נסכים ת"ל ומנחתם כו' והרי לחמי תודה ונזיר הוא דבר הנוסף ולא סותר לכללו ואפ"ה מקרי דבר חדש ושאלתי את רבותי ולא השיבו לי דבר נכון ומתקבל ע"ז וצ"ע:

הגהות

ד"ה והרי מעשר כו' וישא משאות הס"ד:

ד"ה אינו נפדה אליבא דר' יהודא כו' כצ"ל:

ד"ה התם כו' חומרא הוא הס"ד:

ד"ה קדשים כו' דמים בעלמא ויוצאים כו' לענין תמורה על כולם כו' שקדם מומן והקדשן נפדה ויליף לה מקראי הד"א וכצ"ל הס"ד:

ד"ה קדשים מכח כו' דעיקר הוא הס"ד:

ד"ה דכתיב כו' הוא מקומה הס"ד:

ד"ה ישחטו את האשם ואת דמו כו' הד"א:

[**תוס**'] ד"ה והרי מעשר כו':

ד"ה פסח בשאר ימות השנה כו' כדמשמע בבכורות מדמצריך קרא כו' כשב להביא פסח כו' טפל לאו דוקא כצ"ל והס"ד:

ד"ה לעכב מנלן שייך לדף נ' ע"א:

גמרא מקבל עצמו מנ"ל דמו ואת דמו כו':

רש"י ד"ה דמו ואת דמו כו' ואת דמו אתי לרבות כו' הד"א:

ד"ה אי אתה כו' הכלל הס"ד:

ד"ה ליכתוב שחיטת כו' לעיכובא הוא הס"ד:

דף מט:

חדושים

ד"ה אי אקשיה לעולה כו' והקרא דושחט כו' עד האשם היא צריך למחוק:

בא"ד וכן י"ל כו' וי"ל כו' דבריהם נראים ככפולים קצת וק"ל:

הגהות

אלא אי סבירא לן דלא הוא גמר מכללו כו' כצ"ל:

מפר העלם דבר של צבור לשעירי עכו"ם כו' ומפר כהן משיח כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה אבל כללו כו' חידוש הוא אלא יצא כו' ובזה שינה ואומר לבהונות הס"ד:

ד"ה כיון דאהדרינן כו' וכתיב כי כחטאת כו' לכללו בין למתן כו' אלא לעיכובא הס"ד:

ד"ה א"כ נימא כו' כי כחטאת הוא לכהן כצ"ל והס"ד:

ד"ה כשאר אשמות כו' ילפינן לעיכובא הס"ד:

ד"ה למה לי כו' ולעולה דכתיב כו' את העולה הס"ד:

ד"ה מהיכן כו' צפון הס"ד:

ד"ה אי אקשיה כו' לחטאת הוה אמינא בעלמא כו' ומלמד בהיקש הס"ד:

ד"ה וכ"ת כו' ולא לעולה משנינן לך כו' הד"א:

ד"ה כאשר יורם כו' משיח כתיב הס"ד:

ד"ה משום כו' בפרק ב"ש אשה לה' כו' כהן משיח אקשינהו להדדי הס"ד:

ד"ה להכי איצטריך כו' ליהוי דבר הלמד בהיקש כו' כו' הד"א:

ד"ה ה"א כו' מהכא מידי הס"ד:

ד"ה אי מדרבא מכאשר יורם הס"ד:

ד"ה אי מדרבינא כו':

תוס' ד"ה כאשר יורם כו' שייך לכאן.

שם מה פר כהן משיח יש בו מעילה כו':

ד"ה וניתביה בגופיה כו' בדוכתא אחרינא דבר הלמד כו' ומלמד בהיקש הד"א והס"ד:

גמרא פרח בכולו טהור אמר רבי יוחנן כו'. דא"כ לא יאמר צפונה באשם ותיתי בג"ש בק"ק כו' כצ"ל: ובס"א ותיתי בק"ק מחטאת כו':

רש"י ד"ה לא יאמר צפון באשם ותיתי כו' הד"א:

תוס' ד"ה קדשי קדשים כו' בחטאת ואשם הס"ד:

דף נ.

חדושים

תוס' ד"ה לא ניכתוב כו' וא"ת ל"ל לאקושי לקמן כו' תיפוק ליה בבנין אב כו' (ר"ל מעולה וחטאת או מעולה ואשם דתו לא שייך הני פירכות שבתלמוד נגד שלמי צבור שהן באין ג"כ בצבור וזכרים ק"ל):

בא"ד וכי תימא לאשמועינן שהן ק"ק כעולה הוי מצי למילף מדאיתקוש לחטאת וי"ל דאיכא למיפרך שכן תדיר כדבריך כו' תמיד נשחט כו' ודברים אלו השייכים לכאן תמצאם בדף מ"ח סוף ד"ה היקשא עדיף כו' ושייך לכאן. וכוונתם להקשות דוכ"ת להכי צריך להקשות היקשא בשלמי צבור שיהא נקראים ק"ק ליפסל בלינה וט"י דמ"ה לא צריך היקשא לעולא אלא הוי ילפינן מדאיתקש לחטאת ובחטאת גופיה כתיב ק"ק ולא שייך למיפרך מה לעולה וחטאת או אשם שכן תדיר משא"כ כבשי עצרת באין משנה לשנה ומביאין ראיה מפ' תמיד נשחט כו' וכל דיבורי התוס' דלשם עד ד"ה אמר אמרה כו' שייך לכאן והנני אגיהם:

שם. וא"ת בפ"ק דשבועות כו' דאינו מכפר אלא על טומאת כו' וא"ת היכי גמר בפ"ב כו' והא עולת חובה כו' כלומר את"ל דהכא הלמד בהיקש חוזר ומלמד בבנין כו' מה מזבח של צבור כצ"ל והס"ד:

ד"ה אם על תודה כו' דזאת התורה משום דסמיכה ולא בעי בכולה דבכור כו' ס"ד דאתו ממעשר להכי אצטריך מסת כצ"ל והס"ד:

ד"ה אמר אמרה עד ד"ה אלא למאן כו' שייך לדף נ"א ע"א והדברים הובאו בתוס' דף נ' ע"ב ד"ה תן לה יסוד וכו' נילף בק"ו כי האי גוונא ומה שיריים כו' הוא שייך לדף מ"ח ע"ב סוף ד"ה תן לה כו' ומקומם הראוי לכל דבריהם שייכי לדף נ"ב ע"א ושם אגיהם בס"ד ודוק כי רוח אלהים דובר בי:

ד"ה מה להלן כו' מדאיתקש עור ובשר לפירש"י יליף כו' וי"ל דשלא בהפשט נקט כו' (ר"ל עיקר הלכה הילפותא היה ע"י ניחוח):

הגהות

רש"י ד"ה מדתנא דבי ר"י כו' דקסבר ר"י דבר הלמד כו' בק"ו הס"ד:

ד"ה בבנין אב מה מצינו הס"ד:

ד"ה וכולן שאילות הללו בקדשים נשאלו כו' כגון דבר הלמד בהיקש כו' כנ"ל להגיה וכ"ה בס"א ור"ל כל השאלות ובעיות הללו אקדשים קאי דאי בחולין ודאי דמלמדין וכדלעיל ק"ל:

ד"ה ומחדא לא אתי כו' למיפשיט בעיין הס"ד:
ד"ה עולה לגבי חטאת ואשם כו' דידיה כפרה הס"ד:
ד"ה למדנו כו' המעשר אם פי' כו' הד"א:
ד"ה שם שם כו' ובכורות הס"ד:
רש"י ד"ה אמר אמרה כו' בתמיה כו' למד אזלינן ומר זוטרא סבר כו' כצ"ל והד"א: ומ"ש והיינו דאמרינן בעלמא כו' ר"ל לעיל דמ"ה ע"ב ולקמן דף ס' ע"ב:
ד"ה דילמא ממצות כו' מנחה מאפה תנור גמרי כו' משוחים בשמן הס"ד:
תוס' ד"ה אמר אמרה כו' וגיורת מהיקש דאמר כו' שמן ושיהיו כו' חוזרת ומלמדת בהיקש ותו בההיא כו' כצ"ל:
ד"ה אלא למאן כו' שייך לע"ב בהאיבעי' דדבר הלמד בק"ו מהו שילמד בהיקש ע"ש עד ד"ה אשר פתח כי שייך לדף נ"ב ע"א:
גמרא ק"ו שלמדה בהיקש מדתנא דבי ר"י כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה מדרב פפא כו' השלמים כו' דפשט רב פפא כו' הד"א:
ד"ה אלא למ"ד כו' אזלינן לא אשכחן כו' הוא המלמדת הד"א והס"ד:
ד"ה מדרמי בר חמא כו' חלות הס"ד:
ד"ה שאינה כו' ההיקש הס"ד:
ד"ה שאינה למידה כו' מן ההיקש הס"ד:
ד"ה מלמד בק"ו כו' מק"ו ומה היקש כו' חבירתה מדרמי בר חמא וכו' הד"א והס"ד:
ד"ה וזהו ק"ו בן כו' מגז"ש המלמדה בק"ו כו' ילפינן לעיל פרכינן כו' ובן בנו של ק"ו ודלמא כו' למילף ומיזיל הד"א והס"ד:
ד"ה מטמא בבית כו' בקדשים מטהרה כו' נמי לשוחט עוף חולין כו' ולר"י שחיטה כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה שחיטה מטהרתה כו' טריפה ששחטה הס"ד:
ד"ה אינו דין כו' ומיגמר אמליקה כו' הד"א:

דף נ:

חדושים

גמרא גז"ש המלמדת בגז"ש חברתה מדרמי ב"ח כו'. ר"ל לפי מאי דמסיק רבא דג"ש מלמדת בג"ש א"כ לימוד דרב חמא ג"כ ניחא ללמוד חלות ורקיקים מהדדי דכתיבי בחד ענינא:

דבר הלמד בק"ו מהו שילמד בק"ו ומהג"ש כו'. יש מקום עיון גדול בבעיא זו ממ"נ דע"כ אי בא ללמד לשלישי מק"ו מהב' שיש לו קולא אפ"ה מחמירי' בחד צד ק"ו הג' שאין לו קולא זו לכ"ש דמחמרי' חומרא זו א"כ קשה היאך נלמד ב' מא' מק"ו הא איכא למיפרך מה לב' שכן יש לו קולא. ואי קולא של הב' יש כאן ג"כ בא' א"כ בקיצור ה"ל למילף הג' מא' דרך משל עולה טעונה צפון וחטאת נלמוד מעולה בק"ו שחטאת מכפרת שטעונה צפון. וחטאת פנימיות נילף בק"ו מחטאת חיצונית שנכנס דמן לפנים שטעונה צפון. יש להקשות דבקיצור ה"ל למילף פנימיות מעולה ואי יש לעולה צד חמור שכן כליל נגד פנימית א"כ גם חטאת חיצוניות לא נילף מעולה מטעם חומרא זו ואי יש גם לחטאת חומרא זו א"כ פנימיות לא נוכל ללמוד מחטאת מצד שיש לה חומרא של עולה מה שאין לפנימיות סוף דבר מי שלבבו רחבה ודעתו צלולה ישית לב בישוב קושיא זו וכעת צל"ע רב ודוק:

בן בנו כו' אלא ק"ו ומה היקש כו' כצ"ל:

הגהות

תוס' בדף מ"ח ע"ב שייך לדף נ' ע"ב תוס' ד"ה אלא למאן כו' גוף הקרבן דוקא הס"ד:

ד"ה בן בנו של ק"ו כו' ויש לפרש בן בנו של ק"ו כו' אי דבר הלמד בק"ו חוזר ומלמד בגז"ש היאך כו' שאתה מסופק בה כצ"ל הס"ד:

ד"ה רבי יהודא אומר כו' ולר"י זו וזו אינה כו' כיון דרבנן פליגי עליה הס"ד (ועיין עוד בתוספות דחולין דף נ"ז ע"א):

ד"ה מה נבילה כו' כדפי' בקונטרס הס"ד:

ד"ה מה מצינו כו' לאתויי בק"ו הס"ד:

דף נא.

חדושים

גמרא שהרי לן בבשר כשר יוצא כו' תנא מזאת תורת העולה ריבה סמיך ליה עכ"ל. לשון רש"י לקמן דף"ד סמיך ליה לאסמכתא למילתיה ע"כ. ור"ל דדרשות אלו שם לאסמכתא וטעם לתורת עולה שריבה מפני מה ריבה אלו ונתן קצת טעם לדבריו ובאמת שאין זה טעם גמור ונ"ל הלשון רש"י שבכאן צריך להגיה וכצ"ל וקראי עיקר וטעמיה אסמכתא (ובס"א ועיקר אסמכתא אקראי קאי והוא קרוב למה שהגהתי ודוק). שוב מצאתי להדיא כן ברש"י במנחות דף ו' ע"ב נ"ל ודוק ע"ש. ולפי"ז נ"ל דלא איפשיטא בעיין דהא אינו בנין אב גמור אלא אסמכתא בעלמא דקראי עיקר וצ"ע ועיין במ"ש התוס' לעיל דף מ"ז

ע"ב ד"ה מה נתינה כו' שכתבו בפשיטות דנפשט דדבר הלמד בבנין אב חוזר ומלמד בבנין אב ע"ש ולדידי צ"ע מנ"ל ואעפ"כ בטלה דעתי נגד דבריהם ודוק:
ת"ר אל יסוד המזבח כו' (מיימוני פ"ה מה' מע"ק)
או אינו אלא מזבח' כו' (פי' הוא קושיא היאך ס"ד למימר כן דהא לפ"ז ה"ל למימר אל יסוד העולה וכו' ומשני דה"ק או אינו כו' והא דלא אמר יסוד העולה א"כ ה"א בזקיפה כו' ק"ל ועיין בס' קרבן אהרן פ' ויקרא דף ק"ו ע"א וא"צ לאריכותו):

הגהות

רש"י ד"ה ה"ג ולא היא כו' אלא מהיקשא דוזאת כו' (ר"ל דשוותה העוף לבהמה בין בחולין בין בקדשים ק"ל):
ד"ה ולן באימורים כו' בבנין אב על הדם הס"ד:
ד"ה טמא כו' לא ירדו הס"ד:
ד"ה הואיל ומרצה כו' לא ירדו הס"ד:
ד"ה שקבלו פסולים כו' כהן טמא הס"ד:
ד"ה זאת תורת כו'. עלו לא ירדו כדכתיב כו' כצ"ל. ולעיל בשמעתי' פירשתי כוונת רש"י בזה הדבר:
תוס' ד"ה פשוט מיהא חדא כו' וכה"ג עביד ק"ו לעיל הס"ד:
ד"ה מפני מה אמרו כו' ולא ילפינן דם שלא כו' כצ"ל:
ד"ה אשר פתח שייך לדף נ"א ע"א:
רש"י ד"ה מ"ט אל יסוד כו' אוהל מועד יסוד שכנגד כו' דם ליסוד בפר כהן משיח כו' לדם הפר הד"א והס"ד:
ד"ה אל יסוד המזבח כו' ולא לפנימי הס"ד:
ד"ה אל יסוד כו' כדאמרן שיריו של כו' מזבח העולה תן יסוד כו' תורת שפיכת שירים ליסוד להלכות כו' טעון בעולה ובכל דמים כו' למילף מהכא הד"א וכצ"ל הס"ד:
ד"ה ור"ע כו' מאי בינייהו כו' הס"ד:
ד"ה מאשר פתח כו' אוהל מועד מזבח כו' הד"א:
תוס' (בדף נ"א ע"א) ד"ה אשר פתח כו' דגלי קרא בהדיא הס"ד:

דף נא:

חדושים

תוס' ד"ה תן לה יסוד כו' פי' בקונטרס כל דמים הניתנין כו' כנגד היסוד אר"י כו' וקשה וכו' וקראי דלעיל מייתי לר"י ור"ע דהכא כו' וכ"ת משום דשייכי בכפרה יותר מבכור

שהוא בא חובה נילף בק"ו כה"ג ומה שיריים שאין מעכבים טעונים יסוד תחילת עולה וכו' ותמצא דברים אלו בתוס' בש"ס שלפנינו דף נ' ע"א אחר וכ"ת כו' מדאיתקש לחטאת ושייך לכאן וכוונתם דאם נילף ק"ו כה"ג דיו לא שייך למיפרך דשייך כפרה יותר מבכור דלא נילף הק"ו מכפרה ודוק כי האמת יורה דרכו דשייך לכאן ומן השמים סייעו אותי להגיה על נכון:

בא"ד ועוד דקאמר אתיא זריקה כו' (ר"ל בבכור לקמן דף נ"ו ע"א ע"ש):

בא"ד וע"ק כו' נימא חטאת תוכיח שמכפרת כו' (ר"ל שטעונה ד' קרנות וקרן מזרחית דרומית לא הי' לו יסוד ק"ל). ומפרש הר' חיים כו' וקרא דאל יסוד כו' שיש לו תורת יסוד או אינו כו' כלומר תחילת מתנותיה של עולה והיא כנגד היסוד כו' (כצ"ל ור"ל והכל אעולה קאי ולא אשאר קדשים ומשני דאשירי עולה קאי דמי כתיב וכו' וק"ל):

בא"ד וע"ז קאמר ר"י כו' דהוי אגגו וא"כ ע"כ לשירים כו' כצ"ל נ"ל:

בא"ד אבל משירים כו' לא עבדינן ק"ו כו'. (ר"ל דלא ליבעי שאר קרבנות נגד יסוד) ק"ל. אבל מק"ו דחטאת לא אתי כו' עכ"ל. וכוונתם דלא תיקשי דנילף תחיל' בכור ושאר קרבנות מחטאת דבעי שירים על היסוד ולמה ילפינן יותר מעולה ולא מחטאת עוף דקל וחומר לתחילות שאר קרבנות דבעי נגד היסוד לזה כתבו כיון דלא כתיב בהו בפי' יסוד לא ילפינן משאר קרבן לכך אתי בגז"ש דזריקה ולא שייך לומר תחילת חטאת יוכיח דלא בעי נגד היסוד ואף דבעי שירים ליסוד כיון דהק"ו לא קאי אנגד יסוד גופיה כי אם למעוטי זקיפה דיסוד קאתי וע"ז ליכא פירכא דילמא גם בחטאת בעי שירים איסוד גג ודוק: א"נ בחטאת לא שייך למימר אזקיפה דיסוד דהא בעי אד' קרנות ממש תחילת דמן והוא עיקר וכך צ"ל דברי תוס' לקמן נ"ל:

בא"ד ומיהו ק' לתנא כו' דדריש שפיכה במעשר ופסח כו' (כצ"ל) ק' כמו לפירש"י כו' (ר"ל דמק"ו ילפינן משירים דידיה) ויש עוד לפרש כו' כלומר דוקא דעולה ולא דשאר קרבנות כו' ולא שייך למימר חטאת תוכיח כו' (ר"ל מגג לא שייך ק"ו ק"ל) ומסיק תן יסוד כו' לא ידעינן אלא דומיא דעולה כו' וא"ת אכתי כו' דמי' ליסוד מזבח כו' אפילו באותן שבמתנה אחת אינהו כו' וא"ת דלקמן מפרש כו' לחלקו של בנימין למ"ד ירושלים לא נתחלקה היכי גמרינן מההיא ברייתא דרצועה כדמוכח בפ"ק דיומא דא"כ לכולי מזבח כו' כנ"ל להגיה ודוק. ועיין בתוספות דיומא דף י"ב ריש ע"א:

הגהות

[**תוס**'] ד"ה תן לה יסוד כו' עד ארעית תהומא הס"ד:

ד"ה ה"ג מאשר פתח כו' תרתי ש"מ הס"ד:

דף נב.

הגהות

רש"י ד"ה אלא לתחילת כו' לכל דמיו דהא בחטאת כו' תדרשיה הוה ליה כו' העולה מאי היא הד"א הס"ד:

ד"ה בזקיפה כו' דכולה הא אמה כו' גג של יסוד הס"ד וכצ"ל:

ד"ה דכו"ע כו' במיצוי חטאת העוף כו':

[**תוס'**] ד"ה דבראי לגואי כו' לכפר בקודש הס"ד:

ד"ה גג יסוד כו' ב' מתנות שהן ד' הס"ד:

ד"ה לימד על הפר כו':

ד"ה יכול יעכבנו שייך לע"ב:

רש"י ד"ה טעון יסוד שפיכת שירים הס"ד:

ד"ה מי שנכנס כו' חובה פר יו"כ הד"א:

ד"ה ור"ע כו' אינו דין שיטעון הס"ד:

ד"ה ת"ל באחרי כו' נאמרו שם הס"ד:

ד"ה ק"ו לפר כו' מיתה ת"ל וכלה הד"א והס"ד:

ד"ה טעוני' יסוד כו' חובה קרי ליה הס"ד:

ד"ה נתקן הכתוב כו' אלא שנה כמשמעו כו' אותו לעכב הס"ד:

תוס' ד"ה יכול יעכבנו כו' כל כמה דאיכא למידרש כצ"ל והס"ד:

ד"ה כולה מזבח בצפון כו' שייך לדף נ"ג ע"א:

דף נב:

חדושים

ד"ה אותה שנתן דמה כו' כדדריש לעיל פ"ק (דף י') אותה למעלה כו' וכצ"ל:

בא"ד ולא שייכי כאן דההיא דשמואל כו' (והיא בפ"ב ד' כ"ו ע"ב ע"ש) אכן לא ידעתי למה לא שייך כאן הא דשמואל דהא מפורש שם דהניתנים למעלה שנתנן למטה פסול בשר ונתכפרו בעלים וכ"כ התוס' ר"פ חטאת העוף וא"כ בע"כ ס"ל דמיעוט אותה קאי אבשר וכ"כ הרמב"ם בפ"ב מה' פסוה"מ כשמואל וצל"ע רב. ואפשר להגיה בלשונם ולא סבירא כאן ההיא דשמואל וכו' ודוק:

ד"ה מה דמים האמורים כו' פסלה ותימה כו' בפ' חטאת העוף עשאה למטה כו' (ר"ל לעולת העוף) ומיהו כו' ידעינן מנ"ל הס"ד. ור"ל דלא ידעינן מנ"ל דעולת עוף שעשאה

למטה שיהי' פסולה דלמא הא דבעי למעלה היינו למצוה כדיליף בדף ס"ה ע"א מה הקטרה בראש כו' וכ"כ התוס' ר"פ חטאת העוף כו' וק"ל:

הגהות

גמרא דברי ר' ישמאל ק"ו לפר כהן משיח בשעיר נשיא מעתה ומה מי שאין נכנס דמו כו' כצ"ל וכן הוא בגמרא ש"ק:

מה שאין מזבח הפנימי כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה ושאינו כו' צריך מיצוי הס"ד:

ד"ה המחטא אותה כו' אי לא לא הס"ד:

ד"ה נאמרו דמים כו' קיר התחתון הס"ד:

ד"ה מה דמים כו' דהכי אמרינן לקמן כצ"ל ועלה כו' (ר"פ חטאת העוף במשנה א') כולן פסול הס"ד:

ד"ה שכן סופן כו' שירים הס"ד:

ד"ה תאמר בניתנין כו' דהא לכ"ע שירים כו' כצ"ל:

ד"ה ה"ג אלא כו' חמירי לעכב מלעשות בחוץ כו' כצ"ל:

ד"ה משמעות דורשין כו' תלויה השלמים ושירים לא כו' לפני ולפנים הוא דכתיבא הס"ד:

ד"ה שירים מעכבי כו' ואפילו במתן יסוד משמע הס"ד:

ד"ה לדברי האומר כו' בהיכל כדי שיהו כו' בפני עצמן לדברי האומר שירים מעכבים הד"א והס"ד:

ד"ה אטו ר"י כו' כצ"ל:

דף נג.

חדושים

רש"י ד"ה קסבר כו' ואית דגרסי כולה פתח בדרום מזבח קאי כו' והיא היא וכן הוא בס"א כצ"ל נ"ל ושתי הגירסות ליכא נפקותא בינייהו ק"ל:

הגהות

גמרא חטאת הצבור כו' (מיימוני פ"ה מה' מע"ק):

מחטא ויורד כנגד חודה של קרן כצ"ל:

מחוט הסיקרא ולמטן דברי ר' ר"א בר"ש אומר כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה עלה בכבש כו' הדמים שהן התחתונים כו' והולך ומקיף בסובב כו' וממזרח לצפון כו' כצ"ל:

ד"ה לפנים מן כו' בבית שלמה או בבית עולמים כצ"ל:
ד"ה לזכרי כהונה כו' יאכל איתו הס"ד:
ד"ה בכל מאכל כו' ובכל מאכל הס"ד:
ד"ה אמה אילך כו' וכן בכל קרן הס"ד:
ד"ה מחטא ויורד לשון הכתוב הכהן המחטא אותה הס"ד:
ד"ה אליבא דר"א כו' מייתי פלוגתייהו הס"ד וכך מצאתי בס"א:
ד"ה חומר כו' המחטא אותה הס"ד:
ד"ה כנגד חודה ר' היא כו' לה בחודה הד"א והס"ד:
ד"ה דדמים כו' החוט מיד הס"ד:
ד"ה בעולת כו' קדשי קדשים הס"ד:
ד"ה אבל כו' נעשית כו' הס"ד:
ד"ה וההראל כו' ארבע אמות הס"ד:
ד"ה מקום קרנות כו' על אמה הס"ד:
ד"ה הרשת כו' של מזבח הס"ד:
ד"ה אל יסוד כו' אוהל מועד הס"ד:
ד"ה ילמד כו' מיציאתו מן ההיכל כו' סמוך לו והד"א והס"ד:
ד"ה זה וזה כו' והפנימיות הס"ד:
תוס' ד"ה כולה מזבח כו' מן הפתח יסוד דרומי לפניו כו' הד"א:
גמרא ל"א כוליה פתח בדרום קאי כצ"ל:

דף נג:

חדושים

תוס' ד"ה העולה ק"ק כו' תימא דלא תני שפיכת שירים כו' כדדרשינן העולה למזבחה כו' לפירש הקונטרס כו' (נ"ל דכ"ש דקשה לפי' התוספות לשם דקאי אעולה לחוד ק"ל) יסוד דרומי ותי' הר"מ כו' ואע"ג דקשיא בכל פנימיות כו' ואין רוצה להפסיק הס"ד. ור"ל דקשיא בכל פנימי' דלא ליתני בפרים ושעירים הנשרפים בסיפא וק"ל:

הגהות

מתני' העולה ק"ק שחיטתה כו' (מיימוני פ"ה מה' מע"ק):
גמרא עולה מ"ט תני ליה קדשי קדשים כו' דלא כתיב בה קדשי קדשים היא כו' כצ"ל. וקרן מזרחית דרומית לא היה לה יסוד (מיימוני פ"ב מה' ב"ה):
רש"י ד"ה תנא כו' ר"ש דזה וזה כו' ומשכוהו גברי לגברא כו' כצ"ל והד"א:

ד"ה העולה כו' ומועלים בה הס"ד:
ד"ה ב' אותיות כו' תרתי דאמרן דשתי מתנות כו' הד"א:
ד"ה ומשני כו' ק"ק כזה ובקדשים קלים כו' הד"א:
ד"ה ת"ל וזרקו כו' ובאצבע ובנגיעה הס"ד:
ד"ה ודמה טעון כו' ובזריקה כצ"ל והס"ד:
ד"ה אף כאן כו' חוזר ונותן הס"ד:
ד"ה עולה טעונה כו' לעיל בפירקין הס"ד:
ד"ה טורף כו' לג' קרנות כזה ()
תוס' ד"ה וסימנך כו' ותימה דלקמן כו' לגברי דר"ש דאמר וכו' משכינהו גברי לגברא וכן בערוך ערך משך הס"ד וכצ"ל:
ד"ה קדשי קדשים כו':
ד"ה ואי אמרת כו' שייך לדף נ"ד:

דף נד.

חדושים

גמרא ת"ש נמצא פורח כו' על סובב אימא כנגד אמה יסוד ועל אמה סובב כו' כצ"ל נ"ל. דהא סובב הלך מד' רוחות ק"ל ובגש"ק גרס כנגד אמה יסוד ואמה סובב והיא ק"ל:
תוס' ד"ה ואי אמרת כו' לקרן דרומית מערבית שהי' בו כו' ומשני אימור כן התנו כו' ומיהו קשה כו' לענין דמים העליונים כו' (ר"ל בעולת עוף) דשופך משמע כו' מדלא תני מתמצה ליסוד כו' ואי עביד ליה באוירא דיהודא א"כ אינו עולה לקדשי מזבח כו' והכא איירי למ"ד עושין מערכה ע"ג סובב כצ"ל והס"ד (ור"ל מדמכשיר למלוק אמה א' תחת סובב) ק"ל:

הגהות

גמרא ומבדיל וממצה כו' מאי לא הוי לה יסוד רב אמר בבנין כו' כצ"ל וכן הוא בס"א והשאר נמחק גם בילקוט רמז תמ"א ובגש"ק ל"ג לה:
דתני לוי כיצד בונים כו' (מיימוני פ"א ופ"ב מה' ב"ה):
רש"י ד"ה רצועה כו' והמזבח אוכל בחלקו אמה ממזרח לבד אמה של קרן כו' כצ"ל ובס"א במזרח אלא של כו' היה כלה חלקו כו' ועיקר:
ד"ה ומבדיל כו' קדשי קדשים הס"ד: ואחר כך ד"ה וממצה מדמה ומקיף מחבר כו' (לשון המשנה הוא שם דף ס"ה ע"ב): דוחק בית מליקתו כו' הא קתני התם עשאה למטה מרגליו אפילו אמה א' כו' (ור"ל הי' אמה א' שלמטה מהסובב עד חוט הסיקרא ק"ל):

ד"ה לוי אמר כו' של יהודה הס"ד:
ד"ה במזרח אמה כו' בנינא משמע הס"ד:
ד"ה מן הצד כו' לא היה אלא ל"א על כו' ואמה למזרח הס"ד וכצ"ל:
ד"ה מלבן דפוס כו' ארוכה ל"ב כעין כו' לגובה המלבן הד"א והס"ד:
ד"ה מפולמות כו' לחות הס"ד:
תוס' ד"ה רב אמר בבנין כו' משמע שהיה בה מבנין הס"ד:
ד"ה מפולמות כו' אין צדין הס"ד:
ד"ה דגייז ליה שייך לע"ב:

דף נד:

חדושים

תוס' ד"ה ומלאו במזרק כו' ובקו' פירש שהנקבים היו בד' קרנות כו' (ור"ל וע"כ אין כוונתו בד' קרנות היסוד כמו בקרן מערבית דרומית כו' לפי' התוס' דקאי איסוד דהא קרן מזרחית דרומית בע"כ לא ה"ל יסוד לרב ובע"כ כוונת רש"י אקרנות גופייהו לכך הקשו ותימא כו' וק"ל:

הגהות

גמרא וחוזר ומביא מלבן שהוא ל' אמה על ל' אמה וגובהו ח' אמות ומביא חלוקי אבנים וכו' וחוזר ומביא מלבן שהיה כ"ח על כ"ח וגובהו ג' אמות ומביא חלוקי כו' והוא מקום המערכה וחוזר ומביא מלבן שהי' אמה כו' וכך היא שנוי' במדות פ' המזבח וכך פירש"י בסוכה להדיא וכך מבואר בדברי רש"י שבכאן וכ"ה בגש"ק:
זבחי שלמי צבור כו' (מיימוני פ"ח ופ"ט מה' מע"ק):
אשם גזילות כו' (מיימוני פ"ט מה' שגגות):
עד חצות (פ"י מה' מע"ק):
רש"י ד"ה וחוזר ומביא כו' וזהו סובב כו' שתי אמות נמצא האמצעי כו' בכל צד הד"א והס"ד:
ד"ה מקום מערכה כו' המזבח הס"ד:
ד"ה וחוזר כו' התחתון של ל"ב כו' מד' רוחותיו הס"ד והד"א:
ד"ה דמחית כו' מקומו חלק הס"ד:
ד"ה קרנות של כו' ויבלע לתוכו הס"ד:
ד"ה במזרק כו' יש במזרקים הס"ד:
ד"ה דמחית כו' פנימות לנקבים הס"ד:

ד"ה שהן יושבים ברמה כו' הד"א:
ד"ה ועלית כו' ומשם לבית כו' ארץ ישראל הס"ד:
ד"ה וארץ ישראל גבוה כו' הארצות לא כו' (הד"א) עד אשר הדחתי' שם הס"ד:
ד"ה אייתי ספר כו' וגבול צפוני של ארץ ישראל לא היה מכוון כו' כצ"ל:
ד"ה ניתתי' קליל כו' כצ"ל:
ד"ה וא"ד כו' מבין רגליו הס"ד:
ד"ה ז"ש כו' בשבועות הפקדון הס"ד:
ד"ה אשם מעילות כו' ההקדש הס"ד:
ד"ה אשם נזיר כו' נזרו וגו' הס"ד:
ד"ה ב' מתנות כו' סביב דכתיב כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה דגייז ליה כו' בענין זה הס"ד:
ד"ה אבנים שלמות כו' דקתני משמתו כו' בטל אורים ותומים משחרב בית המקדש כו' ותיבת ראשון נמחק:
בא"ד דלר' נחמיא לא הוי בעי שמיר כו' כצ"ל:
ד"ה זבחי שלמים כו' שייך לריש דף נ"ה:

דף נה.

חדושים

תוס' ד"ה אלא היקשא קמא כו' כדפרישית וכ"ת כו' (ור"ל דמכח מיעוטא דאותה בד' מתנות ק"ל):

הגהות

גמרא וכבשה א' בת שנתה לעולה ואיל א' לשלמים ה"נ נימא דהיקש כו' כצ"ל. ואלא למאי הלכתא איתקוש אמר רבינא שאם כו' כצ"ל:
התודה ואיל נזיר (מיימוני פ"ה ופ"י מה' מע"ק).
שלמים קדשי קדשים כו' (גז"ש).
לשני ימים ולילה א' המורם מהם כו' כצ"ל בסוף המשנה דשלמים:
רש"י ד"ה ועשיתם כו' דקרא ושני כבשים וגו' הד"א והס"ד:
ד"ה ק"ק נפסלים כו' ולינה כצ"ל והס"ד:
ד"ה היקשא קמא חטאת כו' הס"ד:
ד"ה כיון דכתיב כו' השאר לבעלים הס"ד:

ד"ה קדש כו' לא איתקוש לחטאת כו' קדשים וגבי שלמי כו' מהיקשא דא"ל כו' קדשים דמי הד"א והס"ד:
ד"ה שאם גילח כו' משלמים מה איל כו' הד"א:
ד"ה קדשים קלים כו' בהן הס"ד:
ד"ה המורם מהם כו' הזורק וגו' ומורם מאיל כו' אחר כיוצא כו' ונאכלים בכל כו' כצ"ל והד"א:
ד"ה אלא כו' ובנותיך הס"ד. ואח"כ ד"ה (גמרא) תאכלו כו' השמיני כתיב הס"ד:
ד"ה וכי כו' שעורים ומנחה הס"ד:
ד"ה טהור כו' במנחה הטהור מטומאה כו' שם ואיזה זה כו' ובבית עולמים הר הבית הס"ד והד"א:
ד"ה טמא מת מותר ליכנס כו' כצ"ל נ"ל:
ד"ה אותה במנחה כו' ואין לחמי תודה כו' כצ"ל:
ד"ה אפקא כו' כל דהו דלא איצטריך כו' אכלי לה כצ"ל והס"ד:
ד"ה אפקיה כו' במשמע הס"ד:
ד"ה בשעריך כו' והיכי אמרינן כו' כצ"ל:
ד"ה בכ"מ כו' יליף הס"ד:
ד"ה להכשיר כו' ומפרש לה הס"ד:
ד"ה וק"ו לצפון לירך וכו' עלה ואמה צפון כו' ק"ו לצפון הד"א והס"ד:
ד"ה שיכול כו' לשחיטת שלמים הס"ד:
ד"ה לא הוכשר מקומה ג' רוחות כו' הד"א:
תוס' ד"ה זבחי שלמי כו' בב"א הס"ד:
ד"ה מה חטאת כו':
ד"ה מה עולה כו' ודבר הלמד בק"ו אינו חוזר ומלמד בהיקש כו' דס"ל כרב פפא הס"ד וכצ"ל:
ד"ה מה חטאת כו' ולרבנן דדרשי בפ"ק כו' ולא מקשינן לחטאת הס"ד וכצ"ל:

דף נה:

חדושים

גמרא לול קטן כו' לאכילת קדשי קדשים ודשחיטת קדשי קלים. מכאן יצא להרמב"ם ז"ל בפרק ה' מהלכות מע"ק דין ד' שכתב וז"ל מניין ששוחטין ק"ק בכל העזרה אפילו אחורי ההיכל כו' וכך מוכחת כל הסוגיא דלקמן דכשר כל האורך ורוחב העזרה דהיינו

קפ"ז אורך עם אחורי בית הכפורת י"א אמה כהנים נכנסין כו' ושוחטין שם ק"ק והוא מבואר ובעל כ"מ כתב וז"ל ומ"מ מ"ש רבינו אפילו אחורי ההיכל צריך לימוד מנין לו עכ"ל. ותימא שלא ראה כל הסוגיא דפירקין:

תוס' ד"ה שני פשפשין כו' מן הדרום והוא כו' עד כותל מערבי קרי עזרה כו' (ר"ל לא בית החליפות כפרש"י) ופי' רבינו ריב"א כו' ומפרש הר' יעקב מאורליינוש וכו' בית הכפרת כו' פתח גדול לאולם כצ"ל והס"ד:

ד"ה שנים לפר בר כו' היכל ואולם חדא מילתא ולא נ"ל דבשלמא כו' כצ"ל נ"ל ותיבת וגם הוא ט"ס ואפשר דצ"ל הג"ה ולא נ"ל כו' והוא מדברי ר' ברוך. ומ"ש ואי הוי נקב כו' לא היה יכול לשחוט כו' (ר"ל וה"ה דאינו יכול לשחוט דרך נקב החלון שהוא בפר בר ק"ל):

הגהות

גמרא מאי לאו דאיכא קמייהו ח' לא דגבהו נינהו ח' מיתבי כו' כצ"ל רש"י וכן הוא בגמרא ש"ק:

רש"י ד"ה במאי קמיפלגי כו' מיניה דקרא לצפון איצטריך הד"א והס"ד:

ד"ה דניבעי כו' הדלתות וקודם כו' היה שוחט הס"ד:

ד"ה וחד לפסול כו' ולא לשכוח והס"ד:

ד"ה וחד להכשיר כו' קרא אחריני הס"ד:

ד"ה וילון כו' או לא הס"ד:

ד"ה שני פשפשין כו' שהאולם עודף כו' מן המערב שאינו אלא י"א כו' העזרה בבית החליפות כו' כתוב בהדיא ר"י בר כו' אהל מועד כצ"ל והד"א והס"ד:

ד"ה פשפשין שאני כו' בשמא בעלמא הס"ד:

ד"ה והא איכא כו' ולא הוו לפני הס"ד:

ד"ה דפתח להו כו' וכן בדרום הס"ד:

ד"ה אחורי כו' למערב כזה

כו' כשירה הס"ד:

ד"ה לול כו' העזרות הס"ד:

ד"ה היינו דכתיב כו' שני שומרים העמידו כו' כצ"ל:

ד"ה אין חייבים כו' העזרה והוא היה אורך כו' מדות הד"א והס"ד:

תוס' ד"ה שלמים כו' ובפרק התכלת הס"ד:

ד"ה הוא עצמו כו' הרי יכולים לסגור הדלתים כצ"ל והס"ד:

ד"ה גובהה מאי כו' אמה כדפריך בסמוך כו' ואכתי תקשה מכנגד המזבח אמאי כשר כו' כשירה לשחיטה כצ"ל והס"ד נ"ל:

דף נו.

חדושים

גמרא לקדש והא תנן תוכן כו' ופתוחות לקודש מנין שהכהנים כו' אלא אע"ג שאינן כנגד (בחירק תחת "האלף" של תיבת שאינן ור"ל שהם כנגד) הפתח תני אין שוחטין משום דלא קדשי תני נמי אין חייבין כצ"ל נ"ל. וגירסת גש"ק היא אלא אע"ג דשחטיה כנגד הפתח והיא ג"כ נכון ק"ל וכ"ה בס"א:

תוס' ד"ה מנין לדם כו' בא"ד והא דאמר בשמעתא כו' (קאי אמ"ש לעיל דפסול דאורייתא מתחילת שקיעה) ק"ל. ומדאורייתא כו' דומיא דאימורים ובשר כו' (ור"ל דהוו פיגול דאורייתא א"כ פיגול דדם הוי נמי דאורייתא מתחילת שקיעה) דם ומשתשקע החמה דלקמן כו' כצ"ל נ"ל (ור"ל משתשקע החמה בבשר קדשים קלים לא הוי כמו משקיעת החמה בעלמא ודוק) דלקמן לא הוי כמו משקיעת החמה בעלמא כו' דבסוף פרק במה מדליקין משמע משקיעת החמה עד הלילה תלתא ריבעא מיל ובפרק כו' משמע דמשתשקע החמה עד צאת הכוכבים כו' ליה במדידת היום ומפרש ר"ת כו' וא"ש דאירי כו' שחלוקין זה מזה הס"ד: כצ"ל נ"ל. ועיין בתוס' דשבת ופסחים ותראה דכצ"ל ודוק ועיין בתוס' דמנחות ומ"ש במנחות בס"ד שם דף כ' ע"ב:

הגהות

גמרא החלונות ועובי החומה (מיימוני פ"ו מהל' בית הבחירה):

מנין לדם שנפסל בשקיעת החמה (מיימוני פ"ד מה' מע"ק ופ"א מה' פסוה"מ):

רש"י ד"ה ה"ג תני כו' ובית קדשי הקדשים והתא לאחורי כו' כצ"ל:

ד"ה ושוחטין כו' גרסינן חייבים עליו כו' כצ"ל:

ד"ה ה"ג אלא כו' ופתוחות לקדש הס"ד:

ד"ה הא אנן כו' משום טומאה הס"ד:

ד"ה חצירות הרבה כו' מועד הס"ד:

ד"ה וא"ש כו' צידי צדדין הס"ד:

ד"ה לאו כו' משום טומאה הס"ד:

ד"ה מי לא כו' שחיטה כנגד הפתח כו' בית החליפות הס"ד והד"א:

ד"ה קדשי שעה כו' חצירות הרבה הס"ד:

ד"ה ביום הקריבו כו' הקרבה וזביחה כו' לאכשורי כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה קדשי שעה כו' ז' ימים הס"ד:
ד"ה מנין לדם כו' וחשוב יום לענין שמצוותן ביום ומפסיק כו' משום דלא מטי כו' עד תחילת שקיעת החמה דקעבר כו' הפסח ויש לדחות כו' (כנ"ל וכצ"ל):
ד"ה אור לג' שייך לע"ב:

דף נו:

הגהות

גמרא איתמר המחשב לאור כו' (מיימוני פי"ח מה' מע"ק):
ת"ל והנותר כו' ואינו נאכל לאור שלישי כו' כצ"ל:
ביום אתה שורפו (מיימוני פי"ט מה' פסוה"מ):
הבכור והמעשר כו' (מיימוני פ"ח ופ"ט מה' מעשה קרבנות):
ונאכלין בכל מאכל כצ"ל (ולכל אדם נמחק):
רש"י ואינו נאכל אלא עד חצות כצ"ל ועיין בסוף פרקין בגמ':
ד"ה ה"ג א"כ נימא קרא וכו' יאכל זבחו ל"ל הד"א:
ד"ה המחשב לאור כו' ב' לזביחה הס"ד:
ד"ה מחשבין כו' או להקטיר מאימוריהם משיעלה כו' הד"א:
ד"ה ובאימורין כו' כר"י הס"ד:
ד"ה לילה אחריהם כו' יום המחרת הס"ד:
ד"ה מתני' והמעשר כו' בהמה הס"ד:
ד"ה מתנה א' כו' כדאמרינן בגמרא הס"ד:
ד"ה שינה באכילתן כו' זה מזה הס"ד:
ד"ה הבכור כו' יהיה לך הס"ד:
ד"ה והמעשר כו' לכהן והס"ד:
ד"ה ונאכלין כו' מהיכא הס"ד:
ד"ה מאן תנא כו' דמו תזרוק הס"ד:
ד"ה דמו כו' דמו לא כו' אבל לר"י פסח כצ"ל וכ"ה בש"ס דפוס קראקא ולובלין ובמקצת ספרים יש ט"ס:
תוס' אור לשלישי כו' דפסחים הס"ד:
ד"ה עד יום כו' בליל ג' הס"ד:

ד"ה ונאכלים כו' דגן וכתיב בההיא כו' מעשר בהמה ותרומת ידכם כו' אם ללמוד על הבכור כו' מן החומ' אינו כו' וה"ה לענין שנאכלים כו' דחזה ושוק של מלואים הס"ד וכצ"ל: ור"ל כדלעיל דף נ"ה ע"א:

ד"ה לשני ימים כו' ותימה א"כ תיפשוט מהכא דדבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בגז"ש ולעיל אמרינן דאינו כו' (ושאר כל השיטה יש למוחקה נ"ל). משלמים אתא הס"ד:

ד"ה ל"ל למיכתב סביב כו' שייך לדף נ"ז ע"א:

דף נז.

חדושים

תוס' ד"ה וכי דבר כו' ותימא כו' קמא ובפרק כל הפסולים (דף ל"ו) וכי תימא דהאי דמרבינן כו' א"כ היכא יליף לה לעיל מחטאת ואשם דילפינן מהאי קרא ולעיל איבעיא כו' (כצ"ל ור"ל היאך אמר ר' דנילף בכור מחטאת ואשם שיהא נאכל ליום ולילה והלא גם חטאת ואשם ילפינן בהאי קרא בהיקשא מתודה דנאכל ליום ולילה מתיבת זבח והיאך יכול ללמוד בבנין אב אבכור ודוק:

הגהות

גמרא טעיתה תודה מהיכן למדה משלמים כו' כצ"ל:

בהיקש הא אין כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה ועולה גופא כו' לעיל בפרקין (ר"ל בדף נ"ב ע"א) וע"ש בתוס':

ד"ה נדון דבר כו' ודומה לו הס"ד:

ד"ה הוסיף כו' לו הכתוב הויא כו' הד"א:

ד"ה ה"ג וכשנאמרו כו' למדו הכתוב אלא כו':

ד"ה אלא בלשון כו' שלמים הס"ד:

ד"ה שלא כו' מכאן הס"ד:

תוס' ד"ה ל"ל למיכתב כו' לכדאמר לעיל יכול יזרקנו כו' זריקה זריקה משלמים הס"ד וכצ"ל:

ד"ה ואני כו' דלחומרא מקשינן הס"ד:

ד"ה וכי דבר וכו' וי"ל דמסתברא כו' בכל בהמה בבכור ולא לאיל נזיר דאינו נוהג כו' לא כתיב ביה ימין הס"ד וכצ"ל:

ד"ה ואיבעית אימא כו' שייך לע"ב:

דף נז:

חדושים

ד"ה ואי בעית אימא חוץ כו' ועוד אמרינן לעיל כו' אע"ג דצריכה ההיא וילפינן בהיקשא (ר"ל לענין דנאכל לזכרי כהונה כחטאת כדאמרינן לעיל ק"ל) ותי' ר"י דמאחת למעלה דכתיב בשעיר יליף מבחוץ בין בפר בין בשעיר דהכי משמע וכן יעשה בחוץ בין בפר בין בשעיר וכן בשבע דלמטה כו' כצ"ל וכ"ה להדיא בתוספות דיומא וע"ש עוד ותבין דברי ר' חננאל ג"כ:

ד"ה ואי בעית אימא כי התם כו' ויש לפרש כו' (ר"ל דתי' הא' מדייק מדלא תני עד חצות לבסוף כו' ש"מ דאורייתא ואי בעית אימא כי התם כו' וק"ל):

הגהות

גמרא בשלמא למ"ד דלא הוי היקש כו' (כצ"ל) אלא למ"ד הוי היקש כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה במאי קמיפלגי כו' בהיקש ורע"ק כו' גמיר לה הס"ד והד"א:

ד"ה כשם כו' ז' למטה כו' הד"א:

ד"ה אלא למ"ד כו' בהיקש הס"ד:

ד"ה מקומות כו' דבהיקש קמא בהמות כו' כצ"ל:

ד"ה ה"ג ואיבע"א כו' ובא אף מה כו' ולימדתה בהיקש אי הוי הוקש בכור כו' חזה ושוק לאכילת יום ולילה כו' ושוק שבתודה ובתודה עצמה לא כו' כצ"ל ועיין בתוס':

ד"ה היינו דכתיב כו' והכתוב הקיש כל הבאות כו' תביאו מה ת"ל כו' הד"א:

ד"ה ת"ל תהיינה כו' בפ' התודה הס"ד:

ד"ה למדנו כו' מעשר מה תרומה כו' מעשר הרי עשר כו' הד"א:

ד"ה עשרה עשרון כו' עשרה עשרונות הס"ד:

ד"ה תביאו כו' חמץ דתודה לשתי כו' מפרש בה עשרון כו' כצ"ל:

ד"ה א"כ כו' כדתנא בכולהו הס"ד ר"ל בק"ש ובהקטר חלבים עד חצות במשנה קמייתא דברכות ק"ל:

ד"ה כי התם כו' גרסינן וה"ג א"כ כו' הד"א:

תוס' ד"ה ואי בעית אימא חוץ וכו' בא"ד ואית ספרים כו' זימנא גמר הס"ד:

ד"ה ה"ד כו' מיניה חלות חמץ לחודה כו' שבתודה עשרון לחלה כו' דהיינו ג' עשרונות ושליש לכל כו' דתהיינה משמע י' חלות ועשרון מתביאו קא יליף ובלשון כו' וי"ל דהא דאמרינן א' שלא יטול פרוס כו' כחלה של תרומה כצ"ל הס"ד:

ד"ה להרחיק כו' אינו ניכר הס"ד:

דף נח.

חדושים

פרק ששי

תוס' ד"ה משוך כו' אע"ג דכתיב לפני ה' ונ"ל ברוך כו' (הד"א ור"ל והגשה במזבח הי' ולא איצטריך למעוטי חוץ ק"ל):

בא"ד אבל קשה כו' לחטאת בעינן ליסוד מערבי כו' כצ"ל. ואם תרצה להבין קושיא זו על בוריא עיין בתוס' דמנחות דף ס"א ע"ב וכאן קיצרו:

הגהות

פרק ששי

גמרא קדשי קדשים ששחטן כו' (מיימוני פ"ג מהל' פסוה"מ):

והתניא מזבח אדמה כו' (מיימוני פ"א מה' בית הבחירה):

ביררו משם עצי תאנה כו' (מיימוני בפ"ב מה' תמידין ומוספין):

רש"י ד"ה אלא מעתה כו' דממתני' גמיר כו' כצ"ל:

ד"ה א"ל ר"א כו' פליגי דנימא דר' יוסי כו' בצפון כו' הד"א וכצ"ל:

ד"ה מאי כנגדן כו' עזרה צפונית כנגד המזבח כו' תחתיו קאמר ומאי היא הד"א והס"ד:

ד"ה ביררו כו' יפין כשל תאינה כו' הד"א:

ד"ה מערכת שניה כו' מפרש לקמי' מאי שנא הקרן כו' ד' אמות הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה משוך כו' הקרן כלפי צפון כו' במשנה תמיד הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה באומד כו' של סאה לר' יוסי כו' ג' קבין הד"א והס"ד:

תוס' ד"ה קדשי קדשים כו' גללים הס"ד: ואח"כ ד"ה כולו לשלמים כו' פסולים דדרום כו' גזירת הכתוב הס"ד: ואח"כ ד"ה משוך כו' וכן גבי שחיטה כתיב לפני ה' ושריא בכל מקום כצ"ל והשאר נמחק:

דף נח:

הגהות

גמרא ר"י אומר בחוץ אינו נותן אלא בסמוך כו' אלא כל הניטל בפנים לינתן בחוץ שני בזיכי כו' הניטל בחוץ שני בזיכי כו' הניטל בחוץ לינתן בפנים גחלים כו' ואי נמי קסבר קדושת היכל כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה כל הניטל בפנים לינתן בחוץ מאי ניהו כו' הד"א:

ד"ה הא בהדיא כו' שניתני' כו' הפתח דכתיב כו' הד"א:

ד"ה ותו כל כו' לינתן בפנים מאי כו' כצ"ל:
ד"ה דאין ניטל כו' הימנו ולפנים כצ"ל והס"ד:
ד"ה אלא כל כו' גחלים דכל יום הניטלים כו' כנגד הפתח ומינה פשטינן כו' (כצ"ל והד"א) בצפון קאי הס"ד:
ד"ה כ"ז אמות כו' לאותן כ"ז אמות סידר כו' שאין ממנו לפני הפתח אלא ה' אמות כו' שלו שכלה כנגד כו' שהגיע לפתח הס"ד וכצ"ל נ"ל: ואח"כ ד"ה וא"כ כו' שהי' רחבו כ' אמות כו' מדות כ"ב בעי מייתי הד"א וכצ"ל והס"ד:
ד"ה חד סרי כו' פתח ולדרום הס"ד:
ד"ה אלא ע"כ כו' הפתח אלא נתן כו' חללו ע"כ הוא כו' אמה יסוד ואמה סובב כו' מיד כדי שתהא כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה אלא אימא ר"י אמה מזוית היכל כו' וכצ"ל:
ד"ה סוף סוף כו' לעיל הס"ד: ואח"כ ד"ה בר מאמה כו' ד' אמות אלו אלא לקרבן לפתח כו' כצ"ל:
ד"ה ונוקמא כר"י כו' ניתני' אלא בסמוך כו' בצפון קאי אימא הכי כו' הד"א:
ד"ה ורב שרבי' כו' ואמה סובב כו' כדקאמרת דמזבח כו' דהוא יוסי בן חלפתא כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה מתוך כו' המזבח הס"ד: ואח"כ ד"ה וכתוב א' אומר מזרח כו' הד"א:
תוס' ד"ה ר' יוסי כו' לסדר תמיד כר"י הא תנן כו' זהב ונתפזר ממנה כו' וי"ל נהי כו' הך כר' יוסי א"ש כצ"ל: ומ"ש ולא דמי כו' ר"י היא כו' הס"ד ור"ל היינו דבאותו דין עצמו לא אתיא כר' יודא ק"ל: ואח"כ ד"ה קדושת היכל כו':

דף נט.

חדושים

תוס' ד"ה פנוי מכלים כו' שעשה משה אינו פנוי כו' מבנין משאר כלים כו' הד"א. ור"ל כיון דמזבח דמשה נקרא כלי ועומדת בצפון א"כ לא הוי צפון פנוי מכלים וע"ז תירצו דפנוי משאר כלים ולא ממזבח עצמו. ויותר נ"ל להגיה וכצ"ל אע"פ כו' דמשה כלי היה כדאמר כו' ופירושו כמ"ש וק"ל:
ד"ה עד שלא נבנה כו' כמו מקדיש אותו לאחר שחיטת בנו כו' (ר"ל כאיסור אותו ואת בנו שהוא מחוסר זמן האידנא וראוי למחר):

הגהות

גמרא צפונה שיהא צפון פנוי מכלים מאן תנא דפליג כו' כצ"ל:
מזבח שנפגם כו' (מיימוני פ"ג מה' פסוה"מ):
רב סבר בעלי החיים אינן נדחין (מיימוני שם ופט"ו מה' מע"ק):
מזבח שנעקר מקטירים כו' (מיימוני פ"ג מה' תמידין ומוספין):
רש"י ד"ה וא"נ קסבר חציו בצפון כו' מכותל מזוזת היכל דרום כצ"ל והס"ד:
ד"ה ונוקמי' כו' צפונית ולצפון הס"ד: ואח"כ ד"ה קסבר כו' אולם ולמזבח הס"ד: ואח"כ ד"ה שיהא פנוי מכלים גר' כו' כלי הוא הד"א והס"ד:
ד"ה מאן תנא בדרום קאי הס"ד: ואח"כ ד"ה בדר"א גרס פנוי מכלים הס"ד והד"א: ואח"כ ד"ה שנשחטו כו' ובשביל קאמר הס"ד: ואח"כ ד"ה אחר זה כו' פסולים כל הקדשים כו' הד"א:
ד"ה אזקין להו כו' והמזוהם הס"ד:
ד"ה מודה ר"י כו' לר"י הכי משמע כו' קטן היא הד"א והס"ד:
ואח"כ ד"ה א"ל ר"י כו':
תוס' ד"ה פנוי מכלים כו' שעשה משה אינו פנוי כו' מבנין משאר כלים כו'. ואע"פ שהי' בצפון נכנסים כו' הא דאמרה תורה כו' כצ"ל:
ד"ה עד שלא נבנה כו' אבל הכא בידו לתקן המזבח ולכך משמע ליה כו' (והשאר יש למחוק) בגופו ובבעלים כגון יולדות כו' (והשאר יש למחוק) וכן מוכח בפרק בתרא דחובות כו' בתירא הואיל ומקצתו הוא ראוי כו' (כצ"ל)
בא"ד בשילה ברוך. וא"ת כו' (הד"א) אמאי אמר ר"י בפ' השוחט כו' דקדושה ראשונה קידשה לע"ל הא אינה כו' (כצ"ל) דאי בקדשי ב"ה מאי קפריך כו' וההיא דפ"ק דע"ז כו' בפניה לרבא כו' (כצ"ל ונ"ל שהוא הג"ה דהא כבר הוכיחו דאיירי בקדשי מזבח ובתוס' דע"ז הוא תי' שני וע"ש וצריך הג"ה כאן בלשונם) ק"ל:
בא"ד קדשי מזבח וא"ת כו' הד"א:
ד"ה הא אזקינן כו' שייך לע"א:

דף נט:

חדושים

רש"י ד"ה אלף עולות כו' ובמזבח של משה היה מקום המערכה כ' על כ' כו' כן עיקר וראיתי בפירש"י לספר מלכים דנקט חשבון על כ"ד פעמים כ"ד שהוא יותר משל משה ת"ק"ע"ו פעמים וצ"ע למה חשב בשל משה מקום המערכה לבד ובשל שלמה עם

הקרנות והילוך ודברי הרד"ק ז"ל בזה שתמה על רז"ל ג"כ הם תמוהים ואין כאן מקום להאריך ע"ש:

תוס' ד"ה ואומר קלעים כו' ופי' שם בלשון שני דפריך שיחשב פתח ברוחב כ' כו' אלא ברחבה כדפרישית כו' ומיהו בסמוך כי פריך כו' דהו"ל צורת פתח ובע"כ צ"ל דכיון דאליבא דרב כו' ומה"ט פריך שפיר השתא כו' כצ"ל נ"ל (ור"ל דהשתא א"ש ג"כ דפריך משער החצר דאליבא דרב קיימינן ומתורץ קושית התוספות ג"כ כצ"ל ועיין בתוס' דעירובין ודוק):

בא"ד ומפרש רבינו כו' (ובתוס' דעירובין תירצו בע"א והוא יותר נכון ומדוקדק אע"ג דלא מתרצות קצת קושיות דלא פריך לר"י מאולם ודה"ל להביא הא דרחב מי' כו' שהקשי' לעיל (וע"ש):

בא"ד ויקהל ומפרש כו' (כצ"ל) דה"נ לא מיתוקים ההוא שינויא כר' יוסי כו' (ר"ל שינויא קמא דקאמר ה' ברוחב כ' והוא כר' יהודא ק"ל). ור"ת מפרש כו' עכ"ל. ולא ידעתי לפי' ר"ת מאי משני התם ואיבעית אימא כו' מ"מ היאך מתרצת הקושיא דילמא קפידת שחיטת שלמים אפתח חצר היא ולא אפתח היכל ויהיה גובהה מה שיהיה ואפשר דר"ת ל"ג לה וצ"ע ויש לדחות וליישב. ויש לדקדק דגם אפילו לרבינו היה להם להקשות ג"כ קושיות הללו דמאי משני פתח שער כו' כ"ש דאקרי פתח סתמא שהוא קטן משער גם מפתח עזרה ואפשר דכוונתם להקשות אתרווייהו ולא חידשו כפי' ר"ת אלא הסברא דפריך המקשן דנילף משער החצר לפי' רבינו הוא דחוק לפרש דפתח אוהל מועד הוא שלא כדין אבל לפירש רבינו תם אתי שפיר ואח"כ הקשו אפי' לרבינו ואפי' לר"ת כנ"ל. עוד יש לומר דלפי' רבינו א"ש דמתרץ כיון דפתח שער איקרי ולא פתח סתמא תו לא דחקינן לומר דאיקרי פתח סתמא דאהל מועד שלא כדין משא"כ לפי' ר"ת דפריך דילמא אהל מועד היינו פתח חצר הוקשה להם שפיר מאי משני ודוק היטב. אמנם לשני הפי' הנ"ל יש לדקדק מאי פריך התם לר' יודא דילמא ר"י סבר כלשון שני התם מדכתיב פתח אולם ואותו מקרי כדין דלא היה במקום משכן וכן לפר"ת לא קשה ללשון זה אליבא דר"י ושמא י"ל דללישנא קמא דרב פריך דמפרש טעמי' דר"י דקדושת היכל ואולם חדא היא וכעין קושיא קמייתא דפריך והא כי כתיב במשכן כו' ודוק נ"ל:

הגהות

גמרא והלא כבר כו' ואלו בבית עולמים כו' כצ"ל:

אף מזבח י' אמות ואומר קלעים גו' כצ"ל וכן הוא בגמרא ש"ק. (מיימוני פ"ב מה' פסוה"מ):

רש"י ד"ה אלא מהו כו' לפוסלו לעולם שסילקו כו' הד"א:
ד"ה לנפסל כו' אומר אלא ר"י כו' כצ"ל והד"א:
ד"ה שאף כאן כו' ג' חתיכות רבועות כו' ובס"א הגירסא נשתנה בפירש"י והכל עולה לסגנון א':
ד"ה אף כאן כו' ר' יוסי מאי ושלש קומת' הס"ד והד"א:
ד"ה אף מזבח כו' עשר אמות הס"ד: ואח"כ ד"ה ואומר קלעים ט"ו אמות כו' הד"א:
תוס' ד"ה מה משכן כו' תימה גז"ש דרבוע ל"ל כצ"ל:

דף ס.

הגהות

גמרא מזבח שנפגם כו' (מיימוני פרק ג' מהלכות פסוה"מ):
רש"י ד"ה ולר"י נמי כו' ככתבן הא קא מתחזי כו' הד"א:
ד"ה ומשני קדשו לשם העזרה כו' כצ"ל:
ד"ה היינו דכתיב כו' קאמר העמיד כו' כצ"ל:
ד"ה מאי קטן כו' קטן הוי הס"ד: ואח"כ ד"ה הכי קאמר כו' ומשום כו' הד"א:
ד"ה ור"י כו' יחזקאל הס"ד:
ד"ה כלי כו' והזהב כלים הם הס"ד: ואח"כ ד"ה מודה ר"י כו' דמים לא הס"ד:
ד"ה וכי אצל כו' במקום קדוש הס"ד: ואח"כ ד"ה קדש כו' אהדדי הס"ד: ואח"כ ד"ה משום שלשה כו':
תוס' ד"ה מודה ר"י כו' תימה כו' יסוד מעכבין הס"ד וכצ"ל:
ד"ה קדשים קלים כו' תימה כו' מזאת התורה נ"ל דכצ"ל. וע"ל דף ד' ע"ב וצ"ו ע"ב:
ד"ה אתייא מדרשא דר"י תימא ל"ל גז"ש דקדש קדשים ועוד קדשים קלים גופיה נילף ממעשר כו' כצ"ל נ"ל:

דף ס:

חדושים

תוס' ד"ה מאי קסבר כו' אמר רבינא לעולם כו' דמה אכילת בכור כו' אף אכילת מעשר בעי מזבח ואין שום מעשר נאכל בזמן הזה כו' עכ"ל. מבואר מדבריהם דאף מאן דס"ל קדושה ראשונה קידשה לעתיד לבוא אפ"ה אין מקריבים קרבן ואין אוכלים מעשר עד שיהא המזבח בנוי כדאמרינן מודה ר"י בדמים ומעשר ילפינן מבכור מדם דבעי מזבח אף דלא בעינן בית ומחיצות ירושלים מ"מ מזבח בנוי בעינן דוק בדבריהם תמצא כן. ונ"ל

דגם הרמב"ם ז"ל ס"ל כן בפ"ו מהלכות בית הבחירה דין ט"ו שכתב שמקריבים אע"פ שאין בית בנוי כו' ואוכלין קדשים קלים ומעשר שני בכל ירושלים אף על פי שאין שם חומות דקדושה ראשונה כו' ע"ש ובפ"ג מה' פסולי המוקדשים בסופו פסק כרב דס"ל דמזבח שנפגם כל הקדשים שנשחטו פסולים וס"ל כרב דמודה ר"י בדמים דבעי מזבח דוקא וא"כ בע"כ הא דכתב דמקריבין אף שאין בית וחומה כשהמזבח בנוי במקומו איירי ולא נפגם וכמ"ש התוס' לעיל דף נ"ט ע"ב וא"כ הא דאיתא בתלמוד בכמה דוכתי אם אין שם מקדש ירקב או דנפל מחיצות איירי כשאין מזבח ג"כ כמו האידנא בזמן הזה שאומת העולם מקפידין בעו"ה שלא מניחים לנו לבנות המזבח ואז אין מקריבין קרבן ואין אוכלים מעשר שני וכמ"ש בשם התוס' וזה ברור ובזה נתיישבה השגת הראב"ד ז"ל שכתב על הרמב"ם ולא ידעתי מאין לו ובכמה מקומות במשניות אם אין מקדש ירקב ובגמ' אמרו דנפול מחיצות וכו' וגם בעל הכ"מ לא הצילו והניח דבריו בצ"ע ולפמ"ש מוצל הרב ז"ל מהשגתו וא"ש הכל על נכון גם מה שהניח הכ"מ בצ"ע במ"ש הרמב"ם לשם בכיבוש דעזרא אינו קושיא כלל להמעיין ואין כאן מקום להאריך והארכתי בגליון הכ"מ בזה. אמנם לפי דברי התוס' שבסוף הדיבור נראה דנוטה סברתם לסברת הראב"ד ז"ל דקדושת בית בטלה אף למאן דס"ל דקדושת הארץ לא בטלה וכמש"ל והדבר שקול עד שיבא מורה צדק:

בא"ד וא"ת והא כתיב ואת דמם כו' תקטיר אלמא איתקיש כו' (כצ"ל) או אלמא איתקיש כו' וכן עיקר. וי"ל כו' בשרו לדמו והשתא מהך דרשא כו' (הד"א) דכיון דמוקי קרא דנחלה בשילה כו' (ר"ל ואפ"ה יש אחרי' היתר כדמוכחי התוס' לקמן ובפ' בתרא ק"ל) מקרא אחרינא והרב ר' חיים כו' (הד"א) ואין להקשות לפי' הקונט' דגרס הכא לא קידשה כו' (ר"ל לר' יוסי בשם ר"י אליבא דרבינא) וא"ת למאי דגר' קדשה כו' דר"י תרומה בזמן הזה דרבנן וי"ל כדפרישית לעיל כו' (כצ"ל):

(בסוף הדבור). ושמעינן לה בפ"ק דחגיגה כו' דקסבר לא קדשה כו'. ור"ל דקשה להו כיון דבקדושת הארץ פשיטא ליה דלא קידשה א"כ ס"ל דפשיטא דבית לא קידש וא"כ למאי מספקא ליה בשבועות ובמגילה ותי' דהרבה כרכים לאו מדברי ר"א הוא ולדידיה נמי מספקא ליה בקדושת הארץ ודוק:

הגהות

גמרא אינו אלא בפני כו' מה להצד השוה כו' שכן יש בהן כו' כצ"ל:

קדושה ראשונה כו' (מיימוני פ"ו מה' בית הבחירה)

כי סליק רבין כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה ת"ל כו' ולקמי' פריך וניהדר דינא כו' הד"א:
ד"ה אפילו בכור כו' תיבעי ליה כגון כו' הד"א:
ד"ה לשמעת' כו' ומייתי לה מדרשא כו' כצ"ל:
ד"ה בשעת סילוק כו' המזבחות בעת כו' במדבר הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה קדשים נפסלים כו' הוא מדקתני וזבין כו' כדאמרינן לקמן אע"פ שנסע כו' הד"א:
תוס' ד"ה מאי קסבר כו' הקונטרס ופירושו ואם תאמר כו' וי"ל דלפי אותה גי' כו' להבאת מקום ואינו נאכל בכל ערי כו' (כצ"ל) ואי קסבר לא קדשה כו' אפי' מעשר יהא פסול כו' בירושלים ולא גרסי' לקמן פ"ב מעשר שני כו' כצ"ל:

דף סא.

חדושים

רש"י ד"ה וקודם שיעמידו כו' הא אמר באיזהו מקומן בשלמים כו'. ואין לומר דבתחילה שחטו וזרקו קודם שפירקו בשעת פתיחת דלתות ההיכל ואח"כ פירקוהו ושינו הסדר דא"כ היה פסול תכף כשפרקו ביוצא דבקדשי קדשים לכ"ע פסול. שוב ראיתי בתוס' בסוף ד"ה קודם שיעמידו כו' שכ"כ להדיא ושמחתי:
תוס' ד"ה לאחר שיפרקו כו' ועוד דאי נפרק מכל כו' (כצ"ל). ומ"ש א"כ היכי דייק כו' כוונתם דהיאך דייק התם דיש סילוק כו' דילמא הא דנקט יוצא חדא מתרי נקט דהא ע"כ נפסל בפגימת מזבח בלא פסול יוצא. וא"כ ה"ה דנפסל משום פסול לינה ותירצו דדייק שפיר דפסול יוצא ופגימה הוא ע"כ ביום כיון דאין סילוק מסעות בלילה וא"כ כבר נפסל בלינה אלא ע"כ יש סילוק בלילה וק"ל:

הגהות

רש"י ד"ה וקודם שיעמדו כו' המשכן ומקימין כו' כצ"ל:
בא"ד פסולי' ואי גרסי' לה הד"א וכצ"ל:
תוס' ד"ה הא ר' ישמעאל כו' לי' לקרא בע"א כצ"ל: ואח"כ (בעמוד ב') ד"ה קודם שיעמידו כו' שייך לע"א. וקשה לי ברוך כו' שאר קרבנות שאין שוחטי' משלמים כו' דשלמים ששחטן בחוץ קודם כו' דאית ליה הכשירא בעלמא א"כ הוא כו' דלא נפתחו קודם השחיטה דלתות כו':

דף סא:

חדושים

תוס' ד"ה אעפ"י שנסע כו' דקיימא כדאמרינן פרק בתרא כו' (ר"ל לענין הנאכלים במחנה ישראל) ולכך משני דלדגלים הוא כו' דמסולק בשר ביוצא כו' אם כן דס"ל כו' (ר"ל להס"ד דכשר במסולק):

הגהות

גמרא וכשעלו כו' הוסיפו עליו ד"א כו' וע"ל דף ס"ג ע"א במתני' מ"ש בזה בס"ד (מיימוני פ"ב מה' בית הבחירה) ומאי מזבח אדמה כו' כצ"ל:

[**רש"י**] ד"ה מהו דתימא כו' פסול יוצא הס"ד: ואח"כ ד"ה אבנים שלשה כו':

רש"י ד"ה נוב וגבעון כו' ואינן קדושים הס"ד:

ד"ה הוא דאמר רב הונא דאמר כו' (כצ"ל) בשל אבנים הס"ד:

ד"ה במקדש שני כו' מחוסר ה' אלו החמשה כו' הד"א:

[**תוס**'] ואח"כ ד"ה ולאחר שיפרקו כו' ועוד דאי נפרק מכל כו' (כצ"ל):

תוס' ד"ה ד' אמות מן הדרום כו' וקשה לר"ת דא"כ היה המזבח ארבעה אמה בחלקו של יהודא כו' כצ"ל וב' תיבות **מאה מער**בה נ"ל למוחקם כי אתווא דדין כאתווא דדין ומזה נמשך הטעות בחילוף התיבות ק"ל:

בא"ד ומצינו למידחק ברוח מערבי כו' כצ"ל:

דף סב.

חדושים

[**תוס**'] ד"ה אחד שהעיד כו' וי"ל כו' ממזבח שלמה הס"ד. ור"ל דאמה יסוד ואמה סובב מב' הצדדים עלו ב' אמות שהוא בין הכל מרובע כ"ח על כ"ח וממקום קרנות עד מקום קרנות שכנגדו ועד בכלל עולה כ"ד על כ"ד ודוק:

הגהות

גמרא ת"ר קרן וכבש כו' (מיימוני שם בפ"ב):

רש"י ד"ה אלא אמה כו' והם דרשוהו והוסיפו כו' אין מעכבין הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה מה בית ס' כו':

ד"ה ג' נביאים כו' ס' אמה הס"ד: ואחר כך ד"ה על מקום כו' היה הס"ד:

ד"ה שתכתב כו' בסנהדרין הס"ד: ואח"כ ד"ה וריבוע כו' מרובע הס"ד: ואחר כך ד"ה בכל מקום כו' לעכב דהמזבח כו' הד"א:

ד"ה אלא מעתה כו' וכיירו הס"ד: ואח"כ ד"ה זה כיור כו' מאמצעו הס"ד:
ד"ה לא שכשר כו' ואזיל שכל כו' לו כו' הד"א והס"ד:
ד"ה והכתיב גבי כו' תחת כרכובו הס"ד:
ד"ה תרי הוי כו' למזבח שעשה משה הס"ד: ואחר כך ד"ה חד לנוי כו' מקומן מהאי קרא כו' הד"א: ואח"כ ד"ה חד כו' שלא יחליקו הס"ד: ואח"כ ד"ה דילמא כו' הקרנות ומקום כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה ואחד שמקריבין כו':

דף סב:

חדושים

רש"י ד"ה לא ס"ד כו' ואזיל דרך כו' למזרח מהאי קרא לא נפקא לן ומהכא כו' שמעינן למזרח דלא כו' הד"א. וכוונתו ליישב א"כ קרא דקדים ל"ל ותי' דאי מקרא דיש"ש לא נפקא לן מזרח אלא ימין ק"ל:
תוס' ד"ה באמה כו' את גירומיו. (ורצה לומר ויותר ולפי"ז פריך שפיר ר"י כו' משא"כ לפירש"י צריך לדחוק):
ד"ה שיתין וד' הוי היינו כלוי כו' הוי ליה לשנויי כו' ור"ל דהא לא ה"ל בדרום יסוד ולא שייך לשנויי פורח אמה על יסוד אלא נגד אמה היסוד כדתרצינן לעיל אליבא דרב ובע"כ הסוגיא דכאן אליבא דלוי וק"ל:

הגהות

גמרא גזירין שעשה משה כו' כצ"ל. וכן הוא בילקוט רמז תמ"ד (מיימוני פ"ז מה' איסורי מזבח ופט"ז מה' מע"ק):
א"ל רבוע כתיב והא מיבעיא ליה דמרבע רבוע כו' כצ"ל. ועיין בילקוט רמז תמ"ז דגרס נמי כן ועיי' ברש"י וכן הוא בס"א:
מי כתיב רבוץ א"ל רבוע כתיב כו' כצ"ל:
אומר היה רשב"י אויר יש כו' (מיימוני פ"ב מהלכות בית הבחירה):
מה דם בזריקה כו' (מיימוני פ"ה מה' מע"ק):
א"ל שאני אומר כו' וזורק א"ל כשהוא זורק כו' זורק הוי אומר כו' והתם משום דלא כו' כצ"ל וכן הוא בילקוט דברים רמז תתפ"ד וכן הוא ברש"י:
תנן התם הכבש והמזבח כו' (מיימוני שם):
[**רש"י**] ד"ה יוחני מילתא כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה גזירין כו' מקום המערכה הס"ד: ואחר כך ד"ה באמה גדומה קצרה שלא כו' הד"א:
ד"ה מנה"מ בדרום הס"ד:
ד"ה אדרבה כו' לרוח אחת הס"ד: ואח"כ ד"ה רבוע כו' באדם רובץ ומושכב וכו' הכתוב הס"ד וכצ"ל:
ד"ה ותנא כו' המזבח מייתי כו' מהכא הס"ד:
ד"ה ומעלותיהו כו' קדים כל פנות כו' הד"א:
ד"ה ופרכינן כו' דפינות קדים כו' ביה העמידהו כו' כצ"ל והד"א:
ד"ה מה דם כו' זריקה אלמא כו' הד"א:
ד"ה א"ל שאני אומר זורק עומד כו' כצ"ל:
ד"ה א"ל כשהיא כו' הוא זורק כו' העצים שאין כו' ועל כרחך כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה רב פפא אמר לא מצית אמרת דהיקש לאשמעינן כו' כצ"ל:
ד"ה שני כבשים כו' ולירד ליסוד הס"ד:
ד"ה דעגיל כו' זויות הס"ד:
ד"ה כתב רחמנא כו' שוין הס"ד:
ד"ה ומשני כו' והסובב ומגיע כו' כצ"ל:

דף סג.

חדושים

גמרא ושליש אצבע בזכרותו כצ"ל כך גרסו התוס' דכאן ודמנחות. ועיין במנחות דף מ"א ע"ב ד"ה ארבע כו' פירושו. ומכאן מוכח דאורך הכבש באלכסונו הי' ל"ב אמה במשך עלייתו מלמטה למעלה וא"כ מוכח מזה דאורך הקרקע בשטח שלמטה מהכבש עד המזבח היתה יותר מל"ב אמות ובמסכת מדות מבואר דרוחב העזרה היה קל"ה אמות בשטח הקרקע וחשיב המזבח וכבש ס"ב אמות במדות הקרקע שתחת הכבש וכ"כ רש"י לעיל דף נ"ו ע"א וביומא ובכמה דוכתי מהש"ס ואם שיעור הקרקע שתחת הכבש שיעורו ל"ב אמה בע"כ באורך הכבש באלכסונו בעלייתו היה יותר מל"ב קרוב לל"ד אמות ליודע קצת בחכמת התשבורת והחוש מבואר ג"כ וצ"ע מאד בישוב קושיא זו. וקושיא זו הקשה אותי מ"ו הגאון מהר"ר העשיל זצ"ל בשם חכם אחד לא ידעתי אכנהו. ומחמת שהקושי' היא עצומה מאוד נתתי אל לבי ליישב קצת דודאי קאי אמדות שטח הקרקע שתחת הכבש ושיעורא דרמי בר חמא נמי עלה קאי דכל שעלה חלק ט' מן המזבח דהיינו אם היה עולה על הכבש שכנגדו בקרקע שתחת הכבש עלתה המדה ג'

אמות ומחצה ואצבע ושליש אבל במשך האלכסון למעלה היה עולה יותר והכבש היתה ארכה יותר מל"ב אמה באלכסון כשיעור האלכסון של ריבוע ל"ב אורך על ט' רוחב כפי שיעור מדה של חכמי התשבורת דהיינו ל"ב פעמים ל"ב וט' פעמים ט' והגדר השורש מזה הוא האלכסון ואורך הכבש למעלה ודוק היטב נ"ל:

מתני' ומלמעלן ניסוך היין (מיימוני פ"י מה' תמידין ומוספין). והנה הרב בפ"ב מה' מע"ק דין א' כתב וז"ל ויוצק על יסוד והוא יורד לשיתין עכ"ל. והשיג עליו הראב"ד שלא היה יוצק על היסוד אלא לספל כו'. והכ"מ לא הצילו אלא מתוך הדחק גדול ע"ש. ולי הצעיר נראה דל"ק מידי דהרמב"ם איירי במזבח של בנין שלמה שהיו השיתין מחוץ למזבח על היסוד בקרן מערבית דרומית ואח"כ כשעלו בני הגולה הוסיפו ד' אמות והכניסו אל חלל המזבח כדאמרינן לעיל כי אתא רבין כו' שיתין הוסיפו אבל בודאי בבנין של עזרה כשהכניסו הנקבים והבור אל המזבח וודאי היו מנסכין בספלים ומזה איירי הגמ' ובריייתות שמביא בכ"מ ומזה איירי גם הרמב"ם בפ"ב מ"ה בית הבחירה דין י"א ע"ש והדברים ברורים כשמש נ"ל ודלא כמ"ש בכ"מ ודוק:

תוס' ד"ה חוץ מכבשו כו' ומכוון לט' אמות כו' והקשה בקונטרס הרי אמרה תורה כו'. (ור"ל דאם היה מזבח גובה חומש אמה יותר מהכבש בעי כהן לפסעה עליה במעלה ותי' הר"ן דמזבח הי' נמוך מהכבש ולא היה ט' אמה במדות אמות הכבש וק"ל):

תוס' ד"ה מה חטאת כו' ועוד כמו שהקשה בקונטרס הוי מנחה מחטאת כו' כצ"ל במקומה ואינה כו' מיהו י"ל הרי בת"כ כו'. ונ"ל דהתוס' רצו לייישב גירסת רש"י דהיקש קאי אשלא לשמה דחטאת קרי רחמנא למנחה ומה שהקשו לעיל דלמסקנא במנחות ילפינן מהיא דפסולה בע"כ לא ס"ל לת"כ דרשא דהיא דאי ס"ל לילף חטאת העוף בהיקשא ממנחה דפסולה שלא לשמה מדכתיב היא במנחה ואיתקש חטאת העוף למנחה שבאה במקומה אלא בע"כ ס"ל להתנא דאדרבא מנחה ילפינן מחטאת העוף ולכך ילפינן בעוף מקרא אחרינא. ועוד נראה לפרש והוא עיקר דקאי ג"כ לתרץ הקושיא שהקשה רש"י וכי חמירא מנחה כו' דבת"כ מצריך קרא אחרינא לחטאת העוף דפסולה שלא לשמה ואי הוה הסברא דלא חמירא מנחה מהעוף שבאה במקומו אם כן כיון דמנחה פסולה שלא לשמה גם עוף יהא פסול מטעם דלא חמירא ודו"ק נ"ל:

בא"ד מיהו אמת דמנחה לא בעי צפון אלא הגשה בקרן כו' כצ"ל אבל מנחת חוטא בעי צפון דאיתקוש כו' מ"מ אינו חומר כשחיטה לגמרי כו' עכ"ל. כוונת התוס' להוכיח דמנחת חוטא לא בעי צפון דאי בעי צפון מאי קאמר חומר בשחיטה דטעון צפון הא בקדשים קלים לא בעי צפון וא"כ במנחה נמי יש שטעונה צפון והיא מנחת חוטא אלא

ש"מ דאינה טעונה צפון וע"ז כתבו מיהו י"ל דכללא אקדשי קדשים קאי כמנחה ובהם מצינו חומר בשחיטה דבעי בכל קדשי קדשים צפון משא"כ בקמיצה דלא בעי צפון כ"א במנחת חוטא ק"ל:

ד"ה בדרום קיימת כו' אית ליה ההיא דמה חטאת טעונה יסוד כו' ומערבית מדבעי יסוד כצ"ל. (וכוונת התוספות דע"כ אית ליה לר"א הא דאמרינן פ' כל המנחות דמה חטאת טעונים יסוד ולכך לפני ה' שנאמר במנחה פי' מערב דאם לא כן מנ"ל דילמא לפני ה' פי' מזרח כמו גבי תנופה אלא ע"כ ס"ל כנ"ל אם כן קשה לפני ה' ל"ל דדרום נפקא לן מאל פני וגו' ומדבעי יסוד בחטאת א"כ בעי בקרן מערבית דרומית) ודו"ק:

הגהות

גמרא א"ד א"ל ר' יעקב לר"י כו' כצ"ל.

אר"י שלמים ששחטן כו' (מיימוני פ"ה ופי"ב מה' מע"ק):

חטאת העוף היתה כו' (מיימוני פרק ז' מהלכות מע"ק):

רש"י ד"ה לפנים מן כו' יאכל אותו הס"ד:

ד"ה שכן מצינו כו' הלחם וסילוקן כו' הד"א:

ד"ה ממקום כו' לעיל קאי כו' כצ"ל:

ד"ה אלא להכשיר דלא ליבעי כו' כהנים והיכל הס"ד וכצ"ל:

ד"ה שכן כליל והיכי כו' ל"ל הס"ד:

ד"ה ה"ג מה כו' רמי' הס"ד:

ד"ה מה הגשה כו' כדלקמן הס"ד:

ד"ה ושירי הדם כו' מפרש לה הס"ד:

תוס' ד"ה שכן כו' בסוף הדבור אלא מדרבנן מעלה בעלמא כצ"ל:

דף סג:

הגהות

גמרא וכשאתה אומר אל פני המזבח בדרום קיימת לפני ה' בדרום היכן קיימת כו' כצ"ל וכן הוא במנחות:

רש"י ד"ה לג' דברים כו' ולג' דברים כו' למנין אינו כו' כצ"ל:

ד"ה מה חטאת כו' ועוד היאך אפשר כו' יודע אמיתה ונראה בעיני כו' הד"א וכצ"ל:

ד"ה ומה מנחה כו' עיקר עבודתה הס"ד:

ד"ה לפני ה' הקרב כו' למזבח הס"ד:

ד"ה ודיו כו' צריך להגיע גופה כו' כצ"ל:

ד"ה ר"א. כו' של קרן הס"ד:
ד"ה בכל מקום כו' דמנחה יליף והגעתה למזבח הד"א:
תוס' ד"ה מנחה קרוי' כו' לשמה דפ"ק ולענין ניתותרו המעות דפ' התודה כו' איתקוש וודאי להדדי איכא לאקשינהו שפיר (כצ"ל והשאר יש למחוק):
ד"ה מה חטאת כו' בעשירית והרב ר' חיים כו' והשתא כולה בדרום כו' ובריש פירקין פירשתי דגבי כו' כצ"ל:
ד"ה אף חטאת כו' תימא כו' ושמא לא כו' מזבח כמנחה כו' כצ"ל:

דף סד.

חדושים

רש"י ד"ה אין פחות מכ"ב שיש מן הקרן לכבש ורוחב הכבש ט"ז ואפילו הוא כו' לדרום מבית הדשן כ"ג שהוא עומד כו' לפנות לסובב וצריך כו' לדרום נמצא ביה כו' וד' טפחים גדולים כו' (ור"ל כשיש באמה ה' טפחים) הד"א:
תוס' ד"ה הגשה כו' כדאמרן דמהאי כו' החיצונים כדאמרן דבעי קרן כו' (כצ"ל) ור"ל אבל פנימיות ניתן על יסוד מערבית כדאיתא בפ' איזהו מקומן ק"ל:
ד"ה מפני שקרובה כו' ואין לומר כו' בדמים דנשקליה ונשפוך אדוכתי' כו' עכ"ל (כצ"ל) ויש לדקדק דמאי מדקדקי מהא דפריך נשקליה כו' בפשיטות ה"ל לדקדק דע"כ מודה ר"י בדמים דהא בעינן קרן וע"כ בעי מזבח ולא קדיש אארעא וכה"ג כתבו התוס' לעיל תימא דהא בעי קרן ויש לדחוק דהכי דייק דהיאך לא ידע המקשן דוודאי מזבח עדיף מקרקע דהא כיון דגם במזבח לחוד לא כשר בכל מקום כ"א אקרן ולכך לא שפיך אארעא בשלמא אי בכל מקום במזבח כשר וכן בכ"מ בקרקע פריך שפיר דל"ל מזבח נשפוך אארעא בפשיטות לא רצו לדקדק דאי בעי קרן היאך נשפוך אארעא דילמא במזבח הוא דבעי קרן אבל אארעא כשר בלא קרן אבל דייק דאי מזבח בעי קרן ודאי היה יודע שהוא מצוה מן המובחר ומאי דייק ודחי דילמא אעפ"י כן מצוה מן המובחר על המזבח אף דלא בעי קרן ואף דקדש אארעא ודוק:
ד"ה יותר מל"א אמה כו' היה צריך להחזיר על עקיבו כו' (ור"ל וע"כ חוזר מהסובב על הכבש גדול דרך כבש קטן ק"ל):

הגהות

גמרא חטאת העוף הא דאמרן כו' על פני המזבח. הדם ישפוך אל יסוד המזבח. שקרובה מבית הדשן כצ"ל:

רש"י ד"ה מאי קאמר כו' דמה קתני כל דמה כו' מדמה הד"א והס"ד:
ד"ה מיצה כו' וגו' שמקיף ומהאי קרא הד"א והס"ד:
ד"ה ובלבד כו' ראשון מחוט כו' הנפש הס"ד והד"א:
ד"ה הא דאמרן כו' במנחה הס"ד:
ד"ה אל פני כו' דרומית קאי הס"ד:
ד"ה אל יסוד כו' מיציאתו מן כו' דרומי ובטל כו' אמה א' הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה מבית הדשן מקום כו' כבש וכתיב כו' המוצא והשליך כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה פעמים כו' מל' אמה הס"ד: ואח"כ ד"ה דתנן כו' מחתה נטל כו' המזבח כו' הס"ד:
ד"ה צבר כו' כל אלכסון של כ"ב כו' (ס"א):
תוס' ד"ה דישון מזבח כו' דהכי נמי בתורת כהנים (פ' ויקרא פרק ט' משנה ג') דחשיב שני בתי דשנים הן אחד בדרום דמוראה כו' כצ"ל וק"ל:
שם כדתנן בתמיד הס"ד: והוא המשנה שהביא בכאן צבר את הגחלים כו' וק"ל:
ד"ה ויורדין כו' שייך למתניתין דלעיל:

דף סד:

גמרא (מתני'). חטאת כו' (מיימוני פ"ג מהל' מע"ק):
נעשית היה מולק את ראשה כו' ומזה מדמה כו' כצ"ל ומ"ש בספרים עלה לכבש כו' עד מזרחית הוא ט"ס ויש למחוק דהא קיי"ל דמולק בכל מקום שירצה כדלעיל במתניתין וכן הוא במשניות עם פי' הרע"ב להדיא גם בגמרא ש"ק ליתא וק"ל:
אוחז גפיו בשתי אצבעות כו' (ר"ל בין ב' אצבעות).
במתניתא תנא כו' אוחז גפיו בשתי אצבעות ומותח צווארה על רוחב כו' כן היה נ"ל לגרוס ומ"ש בספרים ושני רגלים בשתי אצבעות היה נ"ל למחוק וכך מצאתי בסמ"ג עשין סי' קפ"א אכן ראיתי שהרמב"ם גרס לה וצ"ל דשתי הרגלים היה נוטל בין זרת לקמיצה ושני גפיה בין קמיצה לאמה ומושך צווארה על אמה ואצבע וכך פירש"י ק"ל:
הבדיל בחטאת כו' פסול (מיימוני פ"ז מה' מע"ק). והרמב"ם מפרש אהבדלת הראש מהגוף ולא אסימני' כפירש"י וע"ש ובסמ"ג:

הגהות

גמרא אוחז בראש ובגוף כו' כצ"ל:
מי כתיב יְמָצֶה יִמָּצֶה כתיב כו':
מתניתין עולת העוף כו' (מיימוני פ"ו מהלכות מע"ק):
ראשה ממול ערפה כו' שיסה ולא הבדיל כו' כצ"ל:

מיצה את דם כו' (מיימוני פרק י"ג ופט"ו מהלכות פסוה"מ):
כיצד קרב כו' (מיימוני פט"ו מהלכות פסוה"מ):
רש"י ד"ה הקפה כו' אחרת עולה והיין כו' כי מתניתין הד"א והס"ד:
ד"ה עולי' כו' במזרחה אצל שפתו כו' הד"א:
ד"ה ה"ג כו' דרך ימין הס"ד:
ד"ה שמאל כו' כשהאיש פניו כו' כצ"ל:
ד"ה ומאי שמאל כו' דגברא הס"ד:
ד"ה ואינו מבדיל לבדו מולק כו' אחד הוא כצ"ל והס"ד:
ד"ה היה מתמצה שמקיף כו' כצ"ל:
ד"ה מגופה כו' עצמה ומזה בקיר כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה בהמה כו' בחטאת בהמה המחטא כו' דקרנות כתיב בה הס"ד והד"א:
ד"ה עוף כו' בפירקין הס"ד:
ד"ה ואיזה כו' (ס"א) דמי קיר העליון פעמים כו' דעליון פעמים כו' הוא אבל כו' כצ"ל והד"א:
ד"ה ונעביד כו' כדכתיב הס"ד:
ד"ה אוחז כו' מבפנים ומכניס כו' קטנה זרת לקמיצה כו':
ד"ה ציפרא כו' על גב ידו כו' כצ"ל:
ד"ה מותר כו' אצבע ואמה הס"ד:
ד"ה בא לו כו' לבית הדשן הס"ד:
ד"ה ומבדיל כו' שוחטין הס"ד:
ד"ה ערפה כו' העורף הס"ד:
ד"ה מוראה כו' בין אגפיה הס"ד:
ד"ה הבדיל כו' בסימן אחד הס"ד:
ד"ה פסול דכל כו' הד"א:
ד"ה לאכול כו' העוף הס"ד:
ד"ה שדרכו כו' העוף הס"ד: ואח"כ ד"ה שלא לשמן כו':
תוס' ד"ה חטאת כו' תחילה הס"ד:
ד"ה ואיזה כו':

דף סה.

חדושים

תוס' ד"ה והקריבו כו' דלא דריש וי"ו בפ' אלמנה הס"ד. ור"ל ביבמות דס"ח ע"ב דר"ע דריש בת ובת ולא ר"י ק"ל:

ד"ה עוף כו' וא"ת נילף מדאיתקש חטאת למנחה כו' וה"מ לתרוצי דעולת עוף לא איתקוש למנחה אלא חטאת העוף וכמ"ש לקמן ק"ל:

הגהות

גמרא ת"ר והקריבו כו' אפילו פרידה אחד כו' (מיימוני פט"ז מה' מע"ק):

יכול ימלקנה כו' מלמטה ודין הוא מה בהמה שחטאתה למעלה עולתה למטה עוף שחטאתו למטה א"ד שעולתו למטה ומלק להקטיר כו' ס"א:

רש"י ד"ה אמר ר"ע כו' קאמר לה הס"ד:

ד"ה בעצמו כו' בסכין הס"ד:

ד"ה בין כו' החוט הס"ד:

ד"ה מן כו' ד"ה ונאמר להלן בחטאת הס"ד:

ד"ה והקטיר אותו ושיסע כו' מוהקטיר אותו אני כו' והקטיר בהקטרת הרא"ש הד"א והס"ד:

ד"ה דמו כו' (כצ"ל). הדם הס"ד:

ד"ה מאחר שהקטיר כו' דמו כולו הס"ד:

ד"ה ה"ג ת"ל כו' בראש המזבח הס"ד:

ד"ה למטה כו' למטה מן הסובב אמה כצ"ל והס"ד:

ד"ה מאי בינייהו כו' ליה לת"ק הס"ד:

ד"ה יכול כו' עושין הס"ד:

ד"ה ונוטל כו' קורקבנה ונוצתה כו' הד"א:

ד"ה בנוצתה כו' ולא יותר כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה וכי תעלה כו' דהאי אפשר כו' כצ"ל:

ד"ה דמו כולו כו' הקיף בית מליקתו כו' כצ"ל:

דף סה:

חדושים

[**תוס**'] ד"ה הבדיל כו' אף כאן כו' ומה הקטרה כו' כצ"ל. ובתוס' פ"ק דקינים תי' דה"ק כמו גבי הקטרה ששינה המקום היה כמו שלא הקטיר כך מליקה הרי הוא כמו שלא מלק ופסול עכ"ל:

ד"ה וראב"ש כו' ור"ת כו' עכ"ל משמע כו' (הד"א). והא דאמר ר' ירמיה כו' ורבא ואביי כו' ר"ל ולפיר"ת ליכא נ"מ דלר"י נמי אינו קשר בהבדלה לר"א אלא אחר הזאה דווקא וע"ז תירץ דר' ירמיה בא לפרש טעמו של ר"א מקרא דלא יסתר לדבריו וק"ל:

הגהות

גמרא ת"ר ושיסע כו' (מיימוני פ"י מה' מע"ק):

רוב בשר מעכב איכא בינייהו מכלל כו' כצ"ל:

כיצד מולקים כו' (מיימוני שם):

רש"י ד"ה מתניתין דקתני הבדיל במליקת חטאת כו' אליעזר הד"א והס"ד:

ד"ה מאי כו' קמיפלגי הס"ד:

ד"ה ת"ק סבר ומיצוי כו' דם א"א כו' ולקמן תנן כו' הד"א:

ד"ה ת"ק סבר כו' על שניהם אבל עוף כו' חיותא ועולת כו' לסימן כדתני כו' שהייה כיון דבעולה כו' אי עבדיה כו':

ד"ה וראב"ש כו' הילכך חטאת שהבדיל כו' כצ"ל:

ד"ה רוב כו' והכא בהא כו' מחתך לי' ואי אמרת כו' הד"א:

ור' אלעזר בר"ש כו' מעשה עולה הס"ד:

ד"ה שדרה כו' השדרה הס"ד:

ד"ה מפרקת כו' הצוואר הס"ד:

ד"ה בלא רוב כו' מסיני הן הס"ד:

תוס' ד"ה וראב"ש כו' והשתא אי אין אסור לחתוך כל כו' ופסול לאביי דפ"ק דחולין דפריך תיקשי לך כו' (והוא בחולין ד"כ ע"ב) וי"ל כיון דמוקמינן כו' מדלא קתני כמעשה עולה קודם הזאה ש"מ דאיירי בין כו' כצ"ל והשאר נ"ל למחוק מן ש"מ עד וי"מ:

בא"ד וא"ת והא קתני מתני' חטאת העוף שמלקה לשמה מיצה דמה שלא לשמה פסול אלמא דמיצוי מעכב כצ"ל ודו"ק נ"ל:

דף סו.

הגהות

רש"י ד"ה אין צריך כו' שינוי הוא הס"ד: ואח"כ ד"ה מכדי כו' לעיל מה הקטרה כו' אינו מוזהר שלא להבדל הוא כו' כצ"ל והד"א:

ד"ה האי ל"ל כו' היא הס"ד: ואח"כ ד"ה לשון קצר מדאתא כו' ש"מ ולא יבדיל כו' הד"א:

פרק שביעי

גמרא (מתניתי'). חטאת העוף כו' (מיימוני פ"ז מהלכות פסו"ה):

רש"י ד"ה כמעשה כו' דשני במאי כצ"ל:

ד"ה וכולן שייך למתני' שבע"ב:

ד"ה ומועלין כו' מעילה שבהן הס"ד: ואח"כ ד"ה חוץ למטה כמעשה כו' הד"א:

תוס' ד"ה חטאת כו' אחריני נקטיה הס"ד: ואח"כ ד"ה למעלה כו' פסולה אף שעשה כו' והיינו באכילה כו' כצ"ל:

ד"ה למטה כו' בסוף פירקין כו' (היינו לעיל דס"ה ע"ב ד"ה הבדיל בחטאת כו' וכ"כ בפ' איזהו מקומן דנ"ב ע"ב ע"ש):

דף סו:

חדושים

פרק שביעי

תוס' ד"ה ואלא במיצוי כו' ונראה כפי' הקונטרס כו' דליכא לפרושי דשני במיצוי שעשה המיצוי למטה דהא קאי אריש כו' (כצ"ל ותיבת למעלה הוא ט"ס דלמעלה ליכא שום שינוי דכמצוותו היא ודו"ק נ"ל):

בא"ד ועוד דהיינו סיפא עשאן למטה כמעשה כולן (כצ"ל נ"ל) וה"פ לעיל כו' (כוונתם דע"כ בבבא דחטאת דאוקימנא לעיל דשני בהזאה למעלה פי' דשני שלא היזה אלא מיצה וא"כ בסיפא דעולה ג"כ פי' דעשאה כחטאת שהיזה ולא מיצה כלל ודו"ק):

בא"ד וא"ת אי לא שני כו' שעת הכושר היתר מליקה הס"ד. וחסר בדבריהם תי' על הקושי' ועיין במעילה דף ז' סוף ע"א שהקשיתי מהתם נמי דמוכח דלא כמ"ד היתר שחיט' שנינו ע"ש וזה נמי ראיה לפסק הרמב"ם דהתם ע"ש. אכן לפי מ"ש התוס' לקמן דף פ"ד ע"ב סוף ד"ה הניתנים כו' מתורץ גם קושי' זאת וז"ל מיהו יש לדמות פסול מיצוי לפסול שחיט' יותר מקבלה כיון שבמיצוי הוא ממצה דמה מהגוף כמו בשחיטה עכ"ל. וה"נ י"ל לגבי הזאה

ומיצוי דחטאת נ"ל ודו"ק:

הגהות

גמרא אימא סיפא כו' שעשאה למטה כמעשה חטאת כו' כצ"ל: וכולן אין מטמאין כו' (מיימוני פ"ז מה' פסוה"מ):

ומועלים בהם כו' (מיימוני פ"ג מה' מעילה):

רש"י ד"ה אי נימא כו' פסולה דלא כר"א הס"ד והד"א:

ד"ה לא כו' עבודת העולה הס"ד: ואח"כ ד"ה ה"נ כו' בהזאה הוא הס"ד:

ד"ה הא כדאיתא כו' סיפא דמעשה דמליקה כו' כצ"ל:

ד"ה דשני במליקה כו' הבדיל הס"ד: ואח"כ ד"ה מדקתני כו' וקאי נמי אעשה כו' כצ"ל:

ד"ה נימא כו' במתני' הס"ד: ואח"כ ד"ה אלא במיצוי כו' שעשאה למטה כמעשה חטאת כו' בשינוי דמיצוי שלא כו' הד"א:

ד"ה אימא כו' כדפרישית הס"ד: ואח"כ ד"ה רישא כו' סתם באידך פרקין כו' כצ"ל:

ד"ה ר' יהושע כו' לשם חטאת נעשית כו' הד"א:

ד"ה ומה חטאת כו' לכהנים הס"ד: ואח"כ ד"ה שינה כו' לכלל היתר כו' פליג עליה הס"ד: ואחר כך ד"ה לדבר כו' עול' הס"ד:

תוס' ד"ה אמר ר"א אשם כו' (שייך לדף ס"ז ע"א בגמ'). זריקה ברוך תימא כו' הד"א:

דף סז.

חדושים

רש"י ד"ה ועולת עוף כו' ל"ל למימר כו' אחד מיפסלא בהא דאמר כיון כו' (כצ"ל) וי"ל שהמליקה כו'. ר"ל דבעי במליקה ב' שינוים המושכים לקדושה אחרת וע"ל ד"ה דשני במליקה מה שהקשו התוס' אהמקשן דהתם והיא קושי עצומה:

הגהות

גמרא א"ה חטאת העוף נמי שעשאה למעלה כמעשה עולה מכי כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה ששחטן בדרום כו' ששינה שמם ומעשיהם הס"ד: ואח"כ ד"ה לדבר כו' באימורים ומועלים כו' מידי מעילה הס"ד:

ד"ה אשם ששחטו כו' מעילה באימורים הס"ד:

ד"ה נחית ר"א כו' לקמן מפני כו' חטאת ומליקה כו' כשירה ונמשכה כו' חטאת העוף הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה תימשך כו' העוף ותהא כו' הד"א:

ד"ה מאי לאו כו' לשם חטאת הס"ד:

תוס' ד"ה והרי ק"ק כו' דהכא נמי מדרבנן דעולה שעשאה למטה כשחיטת דרום היא כו' כצ"ל נ"ל:
ד"ה בשינוי בעלים כו' שינה שמו ושינה מקומו כו' כצ"ל:

דף סז:

חדושים

גמרא חטאת לזו כו' (מיימוני פ"ח מה' פסוה"מ) חטאת ועולה וסתומה ומפורשת כו' כצ"ל. והרמב"ם מפרש לה דלא כפירש"י גם בפי' המפרש למס' קינים תמצא פירושים שונים בזה ע"ש. ודע דעכ"פ צ"ל לפי' הרמב"ם שלא פי' שמות הבעלים אלא שפי' שצבור זה יהא חטאת והצבור השני עולות דאל"כ לא תתיישב הקושיא דכאן דהא הוי תרי גברי ולא אמרינן תימשך ודו"ק נ"ל:
פרשה נדרה צריכה כו' המפרש לשם פי' כפי' רש"י והרמב"ם והרע"ב פי' בע"א וע"ש בס' תוספות יום טוב שהקשה על פי' הרמב"ם ורע"ב וז"ל ותמיהא כו' אלא בכהן נמלך וכו' עכ"ל ע"ש. דברי תימה הן הא ע"כ אינה כשירה אלא עולה א' דאיכא לספוקי לפירושם שמא הנדר הקריבה למטה ונפסלו ב' עולות ולמעלה כשר עולה א' ממ"נ דדינה כמו חטאת ודאי שנתערבה בג' עולות וקרב חציה למעלה וחציה למטה דממ"נ כשירה עולה א' והאי קן חובה שפירשה פרידה א' מהן ודאי חטאת ודוק. ומה שהקשה עוד וז"ל ותו קשיא לי דבב' מינים תביא ד' תסגי לה בג' פרידין וכו' ע"ש. לפי' הרמב"ם דידעה מין פרשה נדרה ואינה יכולה לשנות הנדר. דרך משל שפירשה תורים לנדרה כשנתנה לכהן ומחויבת שוב להביא ב' תורים לנדרה אבל חובת' יכול' להביא מאיזה מין ואינה יודעת אם העולה או החטאת נפסלה צריכה להביא ב' מאיזה מין שתרצה לעולה ולחטאת. ולדעת הרע"ב י"ל דאינה יודעת ג"כ כלל איזה מין קבעה לנדרה וא"כ אינה יכולה להביא ג' ממין א' דשמא קבעה ממין הב' חטאת א' למטה לכן צריכה להביא העולות מב' מינים ודוק היטיב הנ"ל:
תוס' ד"ה בתרי גברא כו' תימה כו' ותעשה חטאת רחל ושמא כו' (כצ"ל) וא"ת אמאי לא פריך כו' ושתים לזו וג' לזו מחצה כשר ומחצה פסול חציו למעלה וחציה למטה את שלמעלה מחצה כשר ומחצה פסול ואת שלמטה כו' (כצ"ל) ואי בהנך שלמטה שתים מהן של אשה א' לא מיפסלא מינייהו אלא פרידה א' כו' (ור"ל כיון דהי' צריכה ג' חטאת והעולות נמשכים ונעשים חטאת א"כ פרידה א' מיותרת אצלה ופסולה וא"כ מקשו התוס' דלמה לא פריך מכאן דלא יפסלו כל הג' קינין דלמטה ותעלה לה לג' חטאת

והג' פרידות לחברתה לחטאת כיון דלא ידע התירץ דתרי גברא וע"ז תירצו דודאי ידע המקשן דלא איירי בתנאי שתועיל לחברתה וא"כ שמא כל הג' קינים שנעשים למטה הם של אשה א' ולא הקנה לחברתה וג' מיותרים ונפסלים לכך פריך מחטאת ועולה דמיירי שכ"א מהם חייבת קן שלם ונתנו קן א' לזו חטאת ולזו עולה למה יפסל ותעלה לה לחטאת וכמ"ש לעיל ודוק):

בא"ד אבל אותן של מאה אמרינן יש מהם מ"ב למעלה ומ"ב למטה דבין כולהו כו' כצ"ל. והדברים פשוטים וק"ל נ"ל:

הגהות

גמרא ומב' מינים תביא ד' קבעה כו':

רש"י ד"ה חטאת כו' ולקחו קן בעירוב כו' כצ"ל:

ד"ה מחצה כשירה כו' פסולה הס"ד:

ד"ה בתרי גברא כו' חלק בו הס"ד: ואחר כך ד"ה חטאת כו' ומפורשת עשה כו' שתי נשים שלקחו ג' כו' אבל שמות בעלים לא כו' לשם בעלים ונתנום לכהן כצ"ל והד"א והס"ד:

ד"ה חציין למעלה כו' דקינים שלא נתפרשו כו' כצ"ל:

ד"ה ואמאי כו' שנעשה למטה כמעשה חטאת כו' הד"א:

ד"ה צריכה שתביא כו' למעלה ממין א' הס"ד: ואח"כ ד"ה ומשתי מינין כו' גוזל א' וצריכה כו' הד"א:

ד"ה פרשה נדרה כו' כדאמרינן ועשה א' למעלה כו' (הד"א) מה נדרה והשלישי כו' הד"א:

ד"ה ואם ב' מינין כו' ממין א' שהרי אינה יודעת כו' יהא ספק פירושה הס"ד: ואח"כ ד"ה קבעה כו' ופי' ואינה יודעת מה פי' כדאמרן כו' כצ"ל:

ד"ה צריכה כו' מה פירשה הוזקקה כו' הד"א:

דף סח.

חדושים

תוס' ד"ה מלק בשמאל כו' למאי דגרס ר"ת כו' פסול ור' יודא מכשיר וי"ל דסבר כו' א"נ מודה ר' יודא בעוף כו' (כצ"ל וע"ל סוף ד"ה אלא לרב מ"ש שם). ונראה דגם הרמב"ם ס"ל כתי' האי נמי שהרי ריש פ"ז מפסולי המוקדשים פסק דמלק בלילה אינו מטמא ובפ"ג שם דין ו' כתב וכן בהמת קדשים שנשחטה בלילה וכו' תרד והיינו כר"י וא"כ מליקת לילה נמי תרד דזה תלוי בזה אלא ש"מ דבעוף מודה ר"י דלא תרד ולכן דקדק בפ"ג וכתב וכן בהמת קדשים כו' לאפוקי עוף נ"ל ודוק:

בא"ד דל"ת כל פסולי דעוף כו' ר"ל אפילו שלא היה פסולו בקודש או מלק בסכין וכיוצא בו ודוק כנ"ל להגיה:

הגהות

גמרא למעלה ממין א' ומב' מינים כו' כצ"ל:

כל הפסולים שמלקו (מיימוני פ"ז מה' פסוה"מ):

מלק בסכין כו' (מיימוני פ"ו מהלכות מעשה קרבנות):

רש"י באו"ד ויצאה ידיה וצריכה כו' קביעותה הד"א והס"ד: ואחר כך ד"ה ואם משני מינין היו תביא כו' והעוף היתר הוא נדבה הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה נתנתן כו':

ד"ה צריכה שתביא כו' למטה נעשו וצריכה להביא כו' נדבה הד"א והס"ד וכצ"ל: ואח"כ ד"ה וחטאת כו':

ד"ה ואינו מטמאין כו' שאם עלו כו' לא הוי נבילה כצ"ל:

ד"ה ה"ג שחט כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה כשהוא חי כו' ועוי"ל דחצוצרות דקינים ודעכו"ם היינו שופר כצ"ל:

ד"ה אימר כו' וחולין בעזרה לאו כו' וא"נ קסבר חולין בעזרה דאורייתא חיה ועוף כו' כצ"ל:

דף סח:

חדושים

תוס' ד"ה אמר רב כו' דנרבע בעזרה מאי איכא למימר כו' (ר"ל דנעשה נרבע אחר שהיה בעזרה וכן שחיטת דרום נעשה פסולו בעזרה ק"ל) ושמאל נמי ה"ל היכשירא וממעט כו' ובפ"ק דמנחות משווה להו לענין כו' (ר"ל דשם למד רב דקמיצת זר יחזיר וכשירה מהא דשמאל כשר לבן בתירא):

(בא"ד בהג"ה) ולרבנן נמי אי כו' בבהמה הכשירה לא תרד ולר"ש כו' (כצ"ל) ושחיטת עוף קדשים בפנים כו' כדאיתא פ' בתרא התם איכא קרא בסמוך כו' (כצ"ל) ור"ל וגזירת הכתוב היא שלא יהא מטמאה אף דתרד אמנם לפי מ"ש התוס' לקמן ד"ה לאתויי א"צ לזה וטעמא דמיסתבר הוא ע"ש ודוק:

בא"ד א"צ לומר כפירש"י שמפרש בעל מום כו' כצ"ל אכן בפירש"י שלפנינו ליתא לזה לקמן:

ד"ה שחיטה כו' לא קשיא לדידיה דאתיא כמ"ד ריש כו' כצ"ל:

ד"ה אלא לרב כו' דלר"י תרד כו' היינו כפי מ"ש התוספות במתניתין בתי' האחד אבל לפי' התי' הב' שכתבו דמודה ר' יודא בעוף דלא תרד א"כ אין כאן ק"ו וכן הוא משמעות לשונם לקמן ד"ה מלקה כו' ואם כן צריך תירץ אחר לקושייתם. וע"ל דף פ"ד ע"ב בתוספות ד"ה הג"ה יוצא כו' נסתפקו בזה ע"ש. ודוק:

הגהות

גמרא תורין שלא הגיע כו' (מיימוני פ"ג מה' איסורי מזבח):

אמר רב שמואל כו' מידי דהוי כו' דלאו עבודה היא כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה תורין כו' וכתב מן היונה ומן בני היונה כו' כצ"ל:

ד"ה שנסמית כו' דקאמרינן הס"ד:

ד"ה מבמה כו' מקדש הס"ד:

ד"ה לאתויי כו' תנן לה הס"ד: ואח"כ ד"ה כללא דסיפא כו' דמטמא דלא כו' הד"א:

דף סט.

חדושים

גמרא מלקה פסול הפגול כו' (מיימוני פ"ג מהלכות מעילה). ופסק כר' יצחק דמליקת זר לא תרד ומסיים בלשונו ואחד זר ואחד שאר הפסולים. וכתב עליו הכ"מ הכי משמע דמהי תיתי לחלק בינייהו עכ"ל: אכן לפי מ"ש התוספות לעיל בהג"ה דמליקת בעל מום תרד כיון דבעל מום פסול בבמה ולא מכשרינן אלא בטמא ואינך וכיוצא דמתכשרי בשאר מקומות ובד"ה וליטעמיך כו' נראה כמסתפקים בזה די"ל דס"ל לר' יוחנן דילפינן משחיטת זר וה"ה בעל מום נמי כשר בשחיטה וצ"ע בדעת התוס':

תוס' ד"ה וליטעמיך כו' ואי הוה מפרשי' בטעמא דר"י כו' עכ"ל. ור"ל דלפי טעם זה גם בעל מום שמלק אינו מטמא דכשר בשחיטה כמו זר ק"ל:

ד"ה לאתויי כו' וי"ל לא דמי כו' ודבריהם ברורים ולפי דבריהם אין צורך למ"ש התוספות לעיל בהג"ה ארוכה דגזירת הכתוב היא וכמ"ש שם:

ד"ה יכול כו' ולענין איסורי הכא כו' (ר"ל כגון שור הנסקל וכיוצא בו):

ד"ה ואין דנין כו' פירש"י כו' ג"ז ליתא ברש"י שלפנינו ואדרבא בהדיא פירש"י כאן ולעיל ד"ה בשלמא חולין כו' דשחיטת חולין בפנים משחיטת חולין טריפה בחוץ ילפינן דהוי שלא בהכשירו וק"ל:

הגהות

גמרא ת"ר יכול תהא מליקה כו' (מיימוני פ"ז מהל' פסוה"מ):

קדשים בחוץ ומולק חולין בין מבפנים ובין מבחוץ כו' כצ"ל:
תניא אידך כו' שחיטת חולין לפנים וקדשים בין מבפנים בין מבחוץ מטמאה כו' כצ"ל:
אי הכי כו' נמי לא דלא שוו בפנים כבחוץ כו' כצ"ל:
(מתניתין) מלק ונמצאת טריפה (מיימוני פרק ז' מה' פסוה"מ) ופסק כר"י:
רש"י ד"ה דלא תנן לה במתני' הס"ד: ואח"כ ד"ה הנותר כו' למפרע הס"ד: ואח"כ ד"ה דישנה כו' בזר הס"ד: ואח"כ ד"ה לדברי האומר בפ' אחרון ר' יהודא כו' בבמה הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה זבחים כו' בסיני הס"ד:
ד"ה הא נמי כו' בפ' ב"ש עולה כו' כצ"ל:
ד"ה אלא ת"ל כו' ובנבלת עוף כו' כדלקמן כו' כמשמעו שיהיה טריפה מטמא כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה אף נבילה כו' לא היתה ראויה ליקרב לגבוה כו' כצ"ל:
ד"ה בשלמא כו' בפנים כבחוץ כו' בהכשירו כגון עוף כו' והד"א:
ד"ה אמר רבא כו' כצ"ל:
ד"ה ומשני כו' מיהא לא שוו הס"ד:
ד"ה ואין דנים כו' כגון מליקה כו' כצ"ל:

דף סט:

חדושים

[**תוס**'] ד"ה ר' יודא כו' דנבילת עוף טמא אינה כו' כצ"ל:
בא"ד וכן צ"ל בגמרא כו' דחלב טריפה טהור כו' (ר"ל מדהיא עצמה טהורה בשחיטה וכדאיתא בגמרא ולא אמרינן דבעי קרא דהוי אמרינן דטמאה דסד"א מי שאיסורו כו' ודוק נ"ל):

הגהות

רש"י ד"ה ר' יהודא אומר כו' לא מליקה הס"ד: ואח"כ ד"ה ומה בהמה כו' מן הבהמה הס"ד:
ד"ה אינו דין כו' דק"ל בשחיטה מק"ו כו' דקדשים מינה כו' כצ"ל:
ד"ה בהמה אינה כו' בשר נבילה דתניא כו' בבית הבליעה ת"ל כו' קודם שיאכלנו הס"ד והד"א: ואח"כ ד"ה דבר שמכשירה כו' בק"ו אתיא לן הס"ד:
ד"ה אם טריפה כו' בחזקת חיה הס"ד: ואח"כ ד"ה הרי נבילה כו' בפסוק כיון שמתה כו' (או צ"ל לאו בפסוק כאן כו') בכלל נבילה הס"ד וכצ"ל: ואח"כ ד"ה אלא להביא כו'

לאשמעינן טריפה אינה חיה אלא משום נבילה הס"ד וכצ"ל ועיין בתוספות ודוק נ"ל:
ואח"כ ד"ה חלב נבילה כו' פ' כל שעה הס"ד:
תוס' ד"ה ק"ו לשכינה כו' כדתנן במסכת מגילה כו' לא נמצא זה במסכת' מגילה ובמסכת נגעים הוא פ"א ופ"ג ע"ש וכצ"ל:
ד"ה וכי באיזה כו' בחולין בריש פ"ב מה בהמה כו' (כצ"ל): מה העוף מן הצוואר אף בהמה כו' כצ"ל:

דף ע.

חדושים

תוס' ד"ה ואי אשמעינן כו' ושם פירש"י עכ"ל. ר"ל דשם פירש"י דל"ק מידי דאי איסור טריפה משום מסוכנת אז שפיר הוי קל וחומר אבל לפי האמת טריפה היא משום חסרון ליכא ק"ו ובתוספות לשם האריכו בזה ע"ש:

הגהות

גמרא ועוד הא כתיב ואכל כו' כצ"ל:
ואי אשמעינן טריפה משום דאיסורא מחיים אבל כו' כצ"ל:
אמרת טיהר מכלל כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה האי נמי כו' קרא דיעשה כו' טמא ואכתי כו' נאמרה כו' הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה אלא כו' קמ"ל ה"ג כו' מותר טיהרתי לך חלבה מכלל כו' הד"א:
ד"ה ופרכינן מ"ש טמאה דלא כו' מהאי קרא דאין כו' קרינא ואכל לא תאכלוה כו' הכל איסור הד"א והס"ד וכצ"ל: ואח"כ ד"ה חיה כו' לאיסרו ולא כו' כצ"ל:
ד"ה ועוד כו' דהא כתיב ואכל כו' בשמעתין דחלב חיה כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה ה"ג אלא כו' אכל לא תאכלוהו כו' שקדם לכולם הס"ד וכצ"ל:
ד"ה ור' מאיר כו' איסור אכילתו דהיינו כזית כצ"ל והס"ד: ואח"כ ד"ה מקרא כו' תאכל הס"ד:
ד"ה דחידוש הוא כו' באהלי טומאה הס"ד:
ד"ה מה כשטיהר כו' שהן שחוטים ומה אני כו' הד"א:
ד"ה ה"ג בת"כ כו' בטהורה אף כשטיהר הס"ד: ואח"כ ד"ה טיהר כו' עוף טמא הס"ד: ואח"כ ד"ה וטיהר כו' כדאמרן הס"ד:
תוס' ד"ה אלא כו' קרא לאתויי ומאי כו' כצ"ל:
ד"ה יצתה כו' לא הוי דרשינן הכי כצ"ל:

דף ע:

חדושים

[**תוס**'] ד"ה אבל עז כו' וקשה משלהי אותו ואת בנו עכ"ל. נראה דכוונתם לקושית התוס' שם בדף פ"ב ע"א ד"ה עגלה ערופה בשם הר' משה ע"ש:

פרק שמיני

תוס' ד"ה אפילו אחת כו' ועוד דאריש לקיש כו' דמשני הכא כו' ועוד דלא ליתי לחלופי באדם כו' (ור"ל דבאדם אפילו ניידי ממילא כיון דא' מהם לא נגמר דינו ואינו בר מיתה וכמ"ש בסוף הדיבור):

בא"ד וחלב מוקדשים ע"ג מכתו דשרי בשור הנסקל לפי שאינו דרך הנאתן כו' כצ"ל. ונראה דה"פ דהמכשול ותקלה של קדשים הוא הרבה רכיבה וסמיכה וחֵלב מוקדשים כגון חלב של בהמה נקבה דשלמים וחטאת דאסור ליהנות מדרבנן ובקדשי ב"ה מועלים מדאורייתא כדאיתא בתמורה דף ל"ב ע"א ע"ש. ואף דגם בשור הנסקל איכא הנאה ליקח מהחלב ע"ג מכתו לזה תי' שאינן דרך הנאתן ולא חיישינן ביה לתקלה אפילו לאחר מיתה משא"כ במוקדשים דאפילו בחלב ע"ג מכתו אף לאחר מיתה. והרב מהרש"א ז"ל בספרו חידושי הלכות פרק הנשרפין הבין דהתוס' כוונו להנאת חלב המוקדשים ותמה על התוספות דמחיים במוקדשים לא שייך ליתן חלב ע"ג מכתו כו' והאריך שם בדברים שאינם ברורים לענ"ד ומ"ש הוא ברור ופשוט ודוק:

בא"ד והרי הזאב והארי דמוקי לה ר"ל והוא שהמיתו כו' (כצ"ל והוא בסנהדרין דף ט"ו ע"ב) ומקשה רבא כו' (ר"ל אהא דמשני ר"ל בשור שנגמר דינו כו') אבל בשוורי' כו' (זה כתבו ליישב אליבא דר"ת במאי דקאמר רבא התם ושור שנתערב בשוורים אחרים מעליא וע"ש בחכמת שלמה למהרש"ל ז"ל ובמהרש"א ז"ל שהאריכו בישוב הסוגיא דלשם ואין כאן מקום להאריך):

בא"ד ועוד אומר ר"ת דשור הנסקל כו' (ור"ל ובע"כ ההיא דע"ז איירי שנתערב כשנסקל ועיין במ"ש התוס' בכריתות דף ק"ד ע"א ד"ה אם עד כו') מכר דאין לו בעלים כו' מרובה מדת כו' גבי גנב שור כו' אפילו היכא דפריש מאיליו רק בדבר שלא נאסר כו' (כצ"ל ובתוספות דפ' הנשרפים יש טעות סופרים בדבריהם) ועוד שאל כו' א"נ לא אזלינן כו' שהוא ודאי בסקילה כו' והא דפריך כו' לכל הפחות לא גרע משום דרוב נסקלים כצ"ל. ור"ל דהכי פירושו אפי' הוי כמחצה על מחצה והמיתות הוי שוין זה כזה דינם לפי האמת בסקילה דרובן נסקלין באמת ודוק:

הגהות

גמרא ומותר בהנאה חלב של שור הנסקל כו' ותהני ליה שחיטה לטהרה כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה אלא מעתה כו' דקתני מה כו' בטמאה כו' כצ"ל:

ד"ה אתאן כו' הבליעה הס"ד:

ד"ה ת"ל כל כו' וכי היא טהורה וחלבה טמאה כצ"ל והס"ד: ואח"כ ד"ה להיכא כו' נאסרת הס"ד:

ד"ה ותיהני כו' שחיטתה אע"פ כו' טהורה שמטמאה הד"א והס"ד:

ד"ה שמתה כו' קורא בו יעשה לכל מלאכה הד"א והס"ד:

פרק שמיני

גמרא כל הזבחים כו' (מיימוני פ"ו מה' פסולי המוקדשים ופ"ג מה' איסורי מזבח ופי"ו מהלכות מאכלות אסורות):

רש"י ד"ה כל הזבחים כו' מיתות רובא דקתני כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה כל הזבחים כו' תנינא חדא זימנא כו' ושמא אי כו' כצ"ל:

דף עא.

חדושים

תוס' ד"ה על פי עד אחד כו' ונ"ל טעמא כו' ל"ל למעטינהו לגבוה ואע"ג דהתם לא מזכיר ברובע ונרבע ע"פ הבעלים מ"מ כו' עכ"ל כך הגיה מהרש"ל במסכת ב"ק בים של שלמה פ"ד סימן כ"א. נראה שמפרש הא דקאמר התם זה וזה מותרים באכילה קאי דוקא אמוקצה ונעבד וכן משמע ברש"י ורע"ב וע"ז פריך מנא ה"מ וכו' ולא ארובע ונרבע וא"כ יש לפרש כפירש"י דטעם דרובע ע"פ ע"א הוא מטעם מודה בקנס. אבל באמת אין לשבש כל הספרים דודאי לפי מאי דמסיק הש"ס ממשקה ישראל ואי ס"ד כו' מזה מוכח ג"כ דרובע ונרבע מותרים להדיוט דמצריך ג"כ קרא דמן הבקר להוציא את הנעבד וכוונת התוס' דמתני' ר"פ כל האסורים תני בסתם הרובע והנרבע והמוקצה ולא תני ע"פ הבעלים וע"ז פריך מנא ה"מ וא"כ י"ל דפריך אע"א אבל ע"פ הבעלים הוא מטעם מודה בקנס וכפירש"י ע"ז כתבו דגם אהיתרא דע"פ בעלים נמי קאי דמותר באכילה מהאי טעמא ופשוט וק"ל. אכן יש לדקדק על התוס' לכל הפירושים מנ"ל דמצריכינן קרא לע"פ בעלים לאסור לגבוה דילמא הקרא איצטריך לאסור לגבוה ע"פ עד אחד אבל ע"פ בעלים לא מצרכינן לגבוה דדילמא באמת מותר באכילה (מפרש) מחמת דמודה בקנס פטור ולגבות אסור כיון דע"פ הבעלים נעשה בו איסור אסור לגבוה מטעם הודאת בע"ד כמאה עדים דמי ועיין במהרש"ל שם מ"ש עוד בזה:

ד"ה ברובע כו' וכן משמע בריש פ"ב דכריתות וכו' ובתוספות שם דחו ראייה זו ע"ש:

הגהות

רש"י ד"ה וכן רובע כו' כדאמרינן בתמורה מן הבהמה כו' מקצה שהקצוהו לצורך עבודה זרה כו' ואמרינן בפרק כו' הד"א וכצ"ל:

דף עא:

חדושים

[**תוס**'] ד"ה ובטריפה כו' דאפי' וודאי דרוסה יש לה בדיקה כו' ור"ל ואי נדרסה בוודאי ימצא אח"כ שהאדים הבשר כו' ותהי' היא טריפה ודאי והשאר יאכלו אבל לא אירי בספק טריפה כגון ספק דרוסה או שאינו ניכר הדריסה מחיים דא"כ אחר שחיטה ובדיקה יכול להיות דכולם יהיו כשרים והיאך אמר במתניתין ובטריפה כו' משמע שהוא וודאי טריפה וכגון שראינו שתחב הצפורן בריאה או בלב ואח"כ נתערבה באחרים וא"כ אף אם נבדוק אחר שחיטה תהי' הדרוסה טריפה והשאר יהיו כשרים ובזה נדחו דברי מחותני בספרו שפתי כהן להטי"ד סי' נ"ז ועוד אכתוב מזה לקמן בגמרא בס"ד ודו"ק כי הוא ברור כשמש:

בא"ד אבל למ"ד בולד טריפה קשה כו' עכ"ל התוס' אזלי לשיטתם דתמורה דף ל"א ע"א ד"ה ר"א שכתבו דלר"א ולד טריפה אסור אפי' להדיוט באכילה וא"כ קשה קושייתם אבל לפירש"י שם דווקא לענין קרבן אסר ר"א לא קשיא מידי וק"ל ועיין בחולין ד' נ"ח ע"א:

בא"ד ומשום עור לחודי' כו' דהוי מחייבנא באדם כו'. ובמס' בב"ק דף ט' ודף י' תירצו דאצריכנן קרא דשור ולא אדם להיכא דנפל לבור עבד ונכרי הקנוי לישראל דההוא שרי בהנאה ע"ש. והואיל ואתא לידן האי דינא נימא בה מילתא דהתוס' כתבו בפשיטות דמת עכו"ם מותר בהנאה. ובטוי"ד ושו"ע סי' שמ"ט סעי' א' כתב הב"י וז"ל מת בין עכו"ם בין ישראל כו' אסורי' בהנאה. ולא ידעתי אנא מצא לחלוק אדברי תוס' הנ"ל לאסור אפי' מת עכו"ם בהנאה והתוס' כתבו בפשיטות בלי ראיות כאילו הדבר ברור בעיניהם שהוא מותר. שוב ראיתי בספר בדק הבית להב"י שכתב שכ"כ בש"ת הרשב"א סי' שס"ה ואיברא דהמעיין שם יראה דאינו ברירא להרשב"א כ"כ בפשיטות לאסור רק דחה להשואל ראייתו בבירור מהא דגזירה שמא יעשה כו' להתיר מת עכו"ם ע"ש. ולכאורה נ"ל להביא ראייה לדברי התוס' מהא דגרסינן בפ' כהן גדול דף י"ט ע"ב בפלוגתא דשאול ודוד שקידש למיכל במאה ערלות פלשתים דדוד סבר דחזי לכלבא ושונרא וש"פ ומקודשת ובקרא שם כתיב ויך בפלשתים וגו' ויבא דוד את ערלותיהם ואם

איתא דמת עכו"ם אסור בהנאה א"כ לא שרי למיתן לכלבא ושונרא ולא הוי ש"פ אלא ש"מ דמותר בהנאה וליכא למימר דשוינהו גוססין כדאמר בריש מסכ' נזיר גבי שמשון ע"ש. וגם התרגום יהנתן תרגם וקטל דוד וכו' ומכאן ג"כ קצת הוכחה לדעת הרשב"א שם בתשובה דס"ל דעור מת אסור בהנאה אלא דעכ"פ מוכח ג"כ מכאן דעור עכו"ם מותר בהנאה במת עכו"ם אבל לדעת התוס' כאן והתם דס"ל דעור מת מותר בהנאה ליכא ראיה מהתם די"ל דערלה חשיבא כמו עור. ומ"מ הואיל והתוס' כתבו כן בפשיטות יש לחפש ולעיין מנ"ל בפשיטות זה להתיר. ומצאתי להרב בספר כסף משנה שכתב בפ"ה מהלכות ערכין דין י"ז אמה שהשיג הראב"ד ז"ל אהרמב"ם וכי מה ישוה האדם כאשר יסור ראשו ואפי' לכלבים אינו ראוי שהרי אסורי הנאה הוא עכ"ל וכתב הכ"מ וז"ל אלו לא היה קשה אלא מעבד הוי מתרצינן דבעבד שלא קיבל עליו ז' מצות עסקינן דנכרי הוא ואינו אסור בהנאה אלא ישראל דומיא דמרים אבל כו' עכ"ל. והרי דברים אלו סותרים לפסק הרשב"א ז"ל בש"ת הנ"ל ולפסק הש"ע הנ"ל וצ"ע עוד להתיישב בדין זה אחר כך מצאתי בירושלמי דשבת פ' המצניע הלכה ו' את המת במטה חייב. דברי הכל לא כן תני אף ריח רע כל שהוא ואמר ר' אילא אף ר' שמעון מודה בה ומודה ר"ש באיסורי הנאה אמר ר' יודן תיפתר במת נכרי ושאין בו ריח רע והוציא לכלבו עכ"ל וע"ש בר"ן דה"פ דר' יודן קמ"ל דאי ד"ה היא בבא דרישא דמת במטה חייב יש להפתר במלאכה שהיא צריכה לגופה דאין בהמת ריח רע ומותר בהנאה ולכך מודה גם ר"ש דחייב כגון במת עכו"ם. והרי להדיא מבואר דמת עכו"ם מותר בהנאה וכן דעת התוס' בפשיטות כנ"ל עיקר ודוק:

הגהות

גמרא קדשים בקדשים מין כשאינו מינו ירעו עד שיסתאבו ויביא בדמי כו' גי' רש"י מי קתני בכל שהוא התם קתני כצ"ל:

רש"י ד"ה ירעו עד שיסתאבו כו' ואם שלמים שלמים הס"ד: ואח"כ ד"ה נתערבו כו' מין אותו הקרבן ונמצאו הרי כולם קדשים של מין א' כו' מי הוא ויקרבו כו' לשם מי שהוא (שהרי זבח א' שם בעליו עליו ל' רע"ב) כצ"ל והד"א והס"ד:

ד"ה אלא ה"ג כו' במעשר ובבכור הס"ד:

ד"ה נתערבו כו' הללו נמצאו חולין כו' לא מזלזלינן הס"ד והד"א:

ד"ה מאי אפילו כו' ימותו הס"ד: ואח"כ ד"ה שנתערבו כו' ורובא דהיתרא כצ"ל:

ד"ה אימא נבטלו כו' ברובא שלא ימותו כו' כולי האי קמ"ל ימותו הס"ד ואח"כ צ"ל ד"ה ואי מהכא כו' (הנדפס בש"ס שלפנינו בריש דף ע"ב נ"ל ודוק): ואח"כ ד"ה אבל הנך כו'

ואפילו לגבוה הס"ד: ואח"כ ד"ה הא תנא ליה ולמתניי' התם הס"ד: ואח"כ ד"ה ומשני כו' הן אוסרים הס"ד: ואח"כ ד"ה כל שהן כו' בכל שהן דאי ממתני' כו' ואחד ברבוא כו' עלייהו קאי הס"ד:

ד"ה תקנתא כו' שיסתאבו כו' הס"ד: ואח"כ ד"ה דהדיוט כו' לא בטלי כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה ויביא בדמי כו' פירש"י ויקחו כו' דדומיא דרישא כו' כצ"ל:

דף עב.

חדושים

גמרא ואי מהכא ה"א ה"מ קדשים דמאיס אבל חולין דלא מאיס אימא איסורי הנאה לבטלו ברובא כצ"ל וכן הוא בתמורה ר"פ כל האסורים להדיא וגי' דידן אין לה שחר:

תוס' ד"ה וליבטלו ברובא כו' דטעמא דבריה משום דהוי כאלו פי' בין גדול ובין קטן כדמוכח כו' החי חשיב בריה כו' כבריה דמי והא דאמר ר"ש אף חטה כו' רבנן לדבריו כו' כצ"ל נ"ל ובפ' הנשרפין אלו הן הלוקין יש ט"ס בדבריהם ע"ש. ועיין בתוס' דחולין דף צ"ו ע"א ד"ה מ"ט ותראה דכצ"ל ודוק שם ותבין דבריהם על בוריין. ומ"ש כאן ולא דמי למפרש ר"ל מדלא כתיב לא תאכל חטה של טבל וק"ל וע"ש:

ד"ה אלא למ"ד כו' וא"ת כיון דהני דעכו"ם כו' א"כ י"נ דקתני התם היינו חביות סתומות כו' עכ"ל. (ר"ל כיון דתרתי אית ליה חשובים ואיסורי הנאה ק"ל) ושמא החמירו בי"נ לאסור אפילו בחביות פתוחות משום דחמירי כו' בירושלמי אלא למימרא דמיניה ילפינן איסורי הנאה בהני כו' (כצ"ל נ"ל וכן הוא בר"ש במסכת ערלה דף פ"ב ע"א ע"ש) וציפורי מצורע איירי בצפור דרור גדולי' וחשיבי כו' (מבואר מדבריהם דצפור דרור הוא עוף טהור שנלקח לטהרת מצורע שנא' בו טהורות ולא טמאות וכן הוא במשנה דנגעים ע"ש ובגמרא דסוטה דף ט"ז ע"ב. ובמס' שבת וביצה משני בגמרא הכא בצפור דרור כו' ובעי דוקא למגדל והתם קאי אטהור דמותר לצודו ביו"ט ולאוכלו ע"ש. וכ"כ התוספות פ' שלוח הקן דף קל"ג ע"ב ד"ה ת"ש כו' ע"ש. ומ"ש כדמוכח פא"ט כוונתם דשם ס"ל לר"י דמסרט כשר לטהר' מצורע ובנגעים קרי ליה לעוף טהרת מצורע צפור דרור ובספר טורי זהב סי' פ"ב ס"ק ז' שגג בזה כמה שגגות וביותר בתוס' דמסכת דביצה ע"ש. ומכאן קשה על מהר"י קולון שכתב בתשובות סי' קנ"ט דהוא עוף טמא והא ליתא דצפור דרור הוא שם לטהור ולטמא ולא שם המין הוא ויש עוד ראיות לזה ואין כאן מקום להאריך):

בא"ד ושער נזיר בצפרתא כו' שעשו צורת צפור כו' משער נזיר ויש עוד אחרים משער היתר כו' (ר"ל דאל"ה ה"ל למשלפינהו לשער נזיר הצפרתא אלא ע"כ שיש עוד אחרים משל היתר הרבה ולא ניכר אלו ק"ל):

הגהות

רש"י ד"ה ואי מהכא כו' כבר כתבתי שדיבור זה שייך לעמוד שלפניו לעיל ע"א ע"ב:
ד"ה וכי תימא כו' לימנות הס"ד: ואח"כ ד"ה כל שדרכו כו' בטלי בסמוך בהך משנה דחבילי תלתן שפיר דהא נמי הרבה כו' הד"א וכצ"ל נ"ל:
תוס' ד"ה וליבטלו ברובא כו' וא"ת אמאי לא חשיב כו' וחתיכה של חטאת וחתיכה של קדשים שמתו כו' (כצ"ל) כדאמר התם בירושלמי ואורג מלא כו' כצ"ל:
ד"ה נתערבו באחרות כו' שייך לע"ב:

דף עב:

חדושים

[**תוס'**] ד"ה נתערבו באחרות כו' דהתם במסכת ערלה כו' בשאר בגדים יכול להסיר מכל א' כו' (כצ"ל) מותרי' דאמאי נקט מריבוא כו' את הכלים ושהן מקדשין כו' ר' יהודא אמר לא נזכרו רימוני בדן וחצירי גבע אלא שיהא מתעשרי' ודאי כו' (ר"ל חצירי גבע הוא ירקות הגדלים בגבע מלשון חציר ואבטיחים ואותן דברים מוכרים כותים ואינם נזהרים אלפני עור כו' ואינן נותני' מהם מעשר לכך הלוקחו מעשרן ודאי ובספרים שלפנינו גרס התם ר' יוסי וא"כ אין הוכחת התוס' הוכחה):
בא"ד אלמא כל הרמונים מקדשים כו' (ור"ל וא"כ למה אמר ר"מ רימוני בדן דוקא אלא ע"כ לר' מאיר אמרינן דשאר רימוני אפילו כל שדרכו לא חשיבי ק"ל) כיון דקאי אכל האחרות באחרות כו' רוב סיעה גרידתא הס"ד: ואח"כ ד"ה כולן ידלקו כו' ר' אליעזר דלימא יוליך כו' וכוותי' הלכתא כו' לענין שביעית גבי הא דתניא כו' כרכר וארג כו' (כצ"ל) ונראה דר' אליעזר פליג דוקא בעכו"ם כו' עכ"ל. ונראה שכן דעת הרמב"ם בפי"ו מהלכות מאכלות אסורות דין ז' דלא אמרינן בשאר איסורים יוליך הנאה לים המלח כו' ואפילו בעכו"ם בשגוף האיסור הוא שם וכתי' שני ובזה נסתלקה ממנו השגות הראב"ד ז"ל ודלא כהכ"מ שכתב דגם דעת רבינו כהר"א וליתא ומהתימא שלא ראה דברי התוס' שבכאן ובמנחות:
בא"ד וההוא גברא באיתערב ליה כו' אלא או למכור כו' (כצ"ל ור"ל דשם אף דמוליך מ"מ גוף איסור אסור בשתי' דהוא מסתם יינם ומהאי ספיקא כולהו אסירי ולא שרי אלא

בהנאה למכרן וכמ"ש הרא"ש במס' ע"ז ע"ש משא"כ באיסורי עצי ע"ז אף גוף האיסור שרי מאחר שאינו בעין):

בא"ד אבל שיהנה הוא כו' דאסירי בשתיה שרי ע"י כו' (כצ"ל) וכן בפת ובגד דכל הצלמים כו' (ר"ל דלא שרינן ע"י שימכר לנכרי כו' אע"ג דליכא גזירה שמא ימכר לישראל דפת של נכרי אסור ק"ל) או ביין תפוחים הס"ד:

הגהות

גמרא נתערבו באחרי' (ואחרים באחרים) (ועיין בתוס' כאן וביבמות דר"ת לא גרס לה) כולן ידלקו כו' וחכ"א יעלו בא' ומאתים שהיה ר"מ אומר כל שדרכו לימנות מקדש וחכ"א אינו מקדש אלא ו' דברים כו' כצ"ל וכן הוא במשנה דמס' ערלה וכך שנוי' ביבמות וכך מוכח כאן ברש"י ותוס' ודוק:

למנות שנינו ור"ל אמר כל שדרכו לימנות שנינו כו':

רש"י ד"ה ידלקו דכתיב פן תוקדש תוקד אש הס"ד: ואח"כ ד"ה בא' ומאתיים כו' המתערבין בו הס"ד:

ד"ה וקלחי כרוב כו' בירך שלו הס"ד:

תוס' ד"ה ה"ג אגוזי פרך כו' שנפרך מעצמו הס"ד:

ד"ה אף ככרות כו' מקדש או כל שדרכו כו' בא' ומאתים הס"ד וכצ"ל: ואח"כ ד"ה הראוי לערלה כו' אמתני' דהתם פ' בתרא הס"ד: ואח"כ ד"ה ר' מאיר כו' ושייך לריש דף ע"ג ע"א:

דף עג.

חדושים

רש"י ד"ה ואפילו כו' כ"ש בדאורייתא כו' (כצ"ל) או דיש לישב הגי' שלפנינו כ"ש שיש לגזור מדרבנן באיסור דאורייתא בדבר שבמנין ק"ל:

תוס' ד"ה ר' מאיר אומר כו' קשיא דר"מ גופיה כו' דכלאי הכרם הוא חד דרבנן כו' וא"ת ובפ"ק דמגילה היכא בעי למימר דקסבר ר"א קדושה כו' ועוד ר"י גופיה כו' (כצ"ל והוא הכל קושיא א' והיאך ס"ל לר"א ור"י בליטרא קציעי' דעולי' ק"ל):

בא"ד לריש לקיש כו' (ר"ל דס"ל בפ' הערל כיון שהיא מדרבנן בטילה ק"ל) ור"מ דסבר כל כו' לא סבר כוותיה בהא (ר"ל דהוא אמר משמו דעיגול עולה ק"ל) אם לא נאמר דבתרומת בכורים מיירי וה"נ מדקדק ר"ל כו' כצ"ל:

ד"ה ר' יהודא אומר כו' א"כ מינו נמי יסייע' כו' (כצ"ל) ובכל דוכתא תרומה עולה בא' ומאה כו' (הוא תוכן הקושיא ור"ל ובע"כ צריך לחלק בין לח ויבש ק"ל). ותירץ דהא התרומה עולה בא' כו' דהיינו חולין להיות כבטל דהיינו כו' וההיא דשני כוסות א' של תרומה וא' של חולין כו' (כצ"ל) וההיא דפסחים לא קשה למד"א בתר בטל כו' (ר"ל דלמ"ד בתר מבטל אתי שפיר דאיירי בחולין מתוקנים והוי שאינו מינו אבל למ"ד בתר בטל אזלינן קשה דהא התרומה לכי מסרחא בטלה מקדושתה והוי כחולין כעפר כמו נבילה לגבי שחוטה דהוי מין במינו וק"ל):

בא"ד א"נ טבל שראה פני הבית בטבל שלא ראה פני הבית כו' (כצ"ל וכן הוא בתוס' דמנחות) לרב חסדא דאזל בתר מבטל הוי דלא כרבי חייא כו' (ר"ל דהא א"א לדם חולין שיהא קדשים א"כ הוי מין בשאינו מינו ובטל ק"ל) דאמר ר"י אין דם מבטל דם כולהו אי אפשר לזה כו' (כצ"ל). ועוד יש ליישב כו' דמודה ר' יוחנן דלרבנן דר"י בנ"ט אלא ר"י סבר כרבנן בשאר איסורים כו' (כצ"ל) ואיכא השתא ג' מחלוקת כו'. (ר"ל רבנן ור' יודא ותניא כוותיה דאתיא כר' יוחנן) א"ל לא אמרו שביעית כו' אבל לאכילה לא ולא מצי וכו' (כצ"ל) ויש עוד לפרש כו'. (כאן קיצרו באופן ובמנחות האריכו במשלים בחשבונות ויש שם הרבה ט"ס ושם הגהתיו וביארתי בס"ד ע"ש):

הגהות

רש"י ד"ה כל דבר כו' מוכרי' במנין אלא דורסין כו' למוכרה במנין הד"א והס"ד:

ד"ה ליטרא כו' ששמו מקצוע הס"ד: ואח"כ ד"ה שדרסה כו' זו בזו ונעשים כו' גבינה הד"א והס"ד:

ד"ה ר' מאיר כו' ור' יהושע הס"ד: ואח"כ ד"ה רואין כו' פרודות אע"פ כו' האיסור והתחתוני' כו' הד"א:

ד"ה והתחתונ' כו' פום ופום הס"ד:

ד"ה ופרכינן כו' אבן לגו דכל כו' הד"א:

דף עג:

חדושים

רש"י ד"ה אי מקריב כו' דאידחי ליה מדרבנן (ובס"א ליתא לכל זה מן ונראה לי כו' עד ילפינן לה. והכי איתא שם דאידחי ליה מדרבנן ושוב אינו חוזר ונראה כו'. ונ"ל מדאורייתא כו' וגזרו בה רבנן כו' אפי' הוכרו לבסוף כו' הואיל ונדחו ושוב אינו חוזר כו' ורבי אמר כו' (הד"א וכצ"ל) אא"כ ניכר האיסור כו' שהן דמגו דאחד דמינכר ילפינן

לה (ונ"ל שהוא הג"ה מן ור' אומר כו' עד ילפינן לה וחולק רבו של הגה אפירש"י ק"ל) (ור"ל דלימוד דקבוע כמחצה ילפינן מהא דאמר בכתובות דף ט"ו פרט לזורק אבן לגו בט' ישראל ועכו"ם א' ק"ל) דה"ל כפסולים הס"ד:

הגהות

גמרא אמר רבא השתא כו' גזירה שמא כו' (כצ"ל):
אמר רבא השתא כו' אי נקריב לא מרצי כצ"ל (מיימוני פ"ו מה' פסוה"מ):
חטאת שנתערבה בעולה (מיימוני פ"ח מה' פסוה"מ):
רש"י ד"ה נכבשינהו כו' כצ"ל:
ד"ה אלא אמר רבא כו' מדרובא פריש הס"ד:
ד"ה חטאת כו' המנחות והנסכים הס"ד:
ד"ה מחצה כו' פסול ותביא כו' לרבא מיהא כו' (הד"א) הכשרים ירצו הס"ד:
ד"ה הא כמאן כו' בסדר יומא הס"ד:
ד"ה והרי שחוטין כו' דנדחין הס"ד:
ד"ה ותנן כו' הראש כו' איברי כו' ראשון והא הכא כו' (הד"א) אמרינן ידחו הס"ד:
ד"ה הוא דאמר כו' הד"א:
תוס' ד"ה אלא אמר רבא כו' ידועים במקומה הס"ד:
ד"ה בד"א בכהן כו' דתניא לעיל הס"ד:

דף עד.

חדושים

גמרא אמר ר"נ אמר רב טבעת כו' כצ"ל (מיימוני פ"ז מהלכות עבודה זרה):
א"ל רב דאמר כר' אלעזר דתנן כו'. וצ"ע לפ"ז למה פסק הרמב"ם כסתם מתניתין דכל הזבחים פסולים שנתערב א' מהם ברבוא ימותו כולן עיין בפ"ו מה' פסוה"מ כיון דפסק בפ"ז מה' ע"ז כרב בטבעת שנפל א' מהם לים התורה כולם ומתני' לא ס"ל כרב. ואין להקשות למה פסק בפ"ו שם דין כ"א דלא כר' אלעזר דלקמן היינו משום דס"ל דשחוטים נדחין אבל בבע"ח פסק דאין נדחים א"כ קשה אם מת א' יותרו כולם וצ"ע על הכ"מ שם בהלכות ע"ז. ובספר לחם משנה שם האריך בזה ואין כאן מקום להאריך. ודע שהרמב"ם ז"ל בפט"ו מה' תרומות פסק כריש לקיש לענין חבית תרומה שנפל א' מהם לים המלח דהותרו כולם והשיגו הר"א ז"ל למה פסק כוותיה שהרי ר"ל כרב נחמן ס"ל והוא סבר כר' אליעזר וקיי"ל כרבנן ומ"ש הכ"מ דבאיסור דרבנן גם כו' רבנן ל"פ אר"א כו' ליתא דהא

בפ"ז מהלכות ע"ז דין י' פסק כרב לענין טבעת ע"ז וכר"א אף שהוא איסור דאורייתא וק"ל. ובכ"מ כתב בשם הר"י קורקוס וז"ל דרבינו סובר דההוא דימותו כולם שאני דע"כ לא התיר רב אלא בנפלה מעצמה אבל הפילה הוא לא אלא דהמקשה היה סובר דאין חילוק ומ"ה קשיא ליה מההיא דימותו כולן ולדבריו מתרץ דס"ל כר"א כו' אבל קושטא דמילתא דימותו כולן שאני דהוי דומיא דהפילה כו' ע"ש. ודברי תימה הם מה לי שמת ע"י מלאך המות או שנפלה מעצמה לים כיון דלא בכוונתה מתה וכמדומה שהרב ר"י קורקוס הבין שימותו כולם הוא ע"י אדם וליתא כי לא זו הדרך ונשתקע הדבר ולא נאמר אלא דהמקשן הקשה למה ימותו כולם כיון שמתה א' מהן ע"י מלאך המות יקרבו השאר דבטל חשיבותן דהוי כנפלה לים. וכך פירש"י הגם שמדברי התוספות ד"ה אפילו אחת בריבוא כו' משמע דבקדשים ימותו הוא שהורגין אותם בידים שלא יבואו לידי מעילה מ"מ כיון שמצוה להורגן אפילו ההורגן במזיד הוי כנפלה ממילא וכהורג בשוגג ולא שייך לקנסו כיון דעביד מצוה שממיתן. וא"כ לר' אליעזר אמאי ימותו כולן כיון שהמית א' לישתרו וכך מוכח מדברי התוס' ד"ה ונפלה כו'. אכן הנלע"ד בקצרה ליישב דברי הרמב"ם והוא לענין קרבנות כיון דמשום דמאיס לגבוה גזרו ביה רבנן שימותו כולן ודאי אף דנפלה א' מהם או מתה ודאי יש עדיין גזירת חכמים דמאיסי ולית ליה תקנתא לעולם ואי קריב לא מרצה כדרבא והמקשה שהקשה על רב שמא ס"ל להחמיר בע"ז כמו בקדשים וכיון דלא אשכחן היתרא בקדשים אם כן גם בע"ז נחמיר והשיבו דאשכחן בקדשים ג"כ היתרא לר"א ואף דלא קיי"ל כר"א בקדשים מ"מ סברתו קיי"ל בע"ז ושאר איסורים ועוד יש להאריך בדבריהם אלו ובראיות ע"ז וקצרתי ודוק כנ"ל:

תוס' ד"ה אחד מהן לריבוא ומריבוא לריבוא מותרים לא איצטריך מריבוא כו' (כצ"ל) א"נ כו' אי מתהני מכולה בבת אחת כו'. (והרמב"ם ס"ל דתערובות שני אסור לגמרי ודוקא תערובת ג' בעי להתיר ומחולק בזה עם התוס' ודלא כמשמעות לשון הכ"מ והב"י בטיו"ד סי' ק"י ע"ש). ואפשר דכוונתו דבגי' הגמרא ס"ל להרמב"ם כגי' התוס' אבל לאו בפי' הדין דודאי הם מחולקים לדינא ושלש מחלוקת בדבר. דלהרמב"ם התערובת ג' שרינן מחמת הס"ס אבל התערובת הב' אסור ולרש"י ס"ל ג"כ דתערובת הב' הוא אסור. וכשפירש אח"כ א' לתערובת הג' אז שרי לגמרי גם התערובת הב' למפרע. אבל התוס' ס"ל דגם לכתחילה כשנתערב מהתערובת הא' להב' שרי תערובת הב' אלא דלא ליתהני ממנו בפעם א' אבל כשפירש א' לתערובת ג' שרי התערובת הג' ליתהני מיניה אפילו בבת א' ודוק. ואין כאן מקום להאריך בשיטת הפוסקים וצ"ע):

בא"ד וכן מריבוא לג' ומג' לג' מותר אבל אסור ליהנות כו' ומן השני שרי כו' ובקונטרס לא פירש כן כצ"ל והס"ד. ור"ל דלרש"י לא שרי האמצעיות אא"כ נפל מהאמצעיות א' לג' אחרים ואז גם האמצעיות מותרים לגמרי:

הגהות

גמרא מ"ש א' מארבעים דלא דאמרינן כו' כצ"ל.

רימוני באדן כו' (מיימוני פי"ו מה' מאכלות אסורות):

רש"י ד"ה אפילו דם כו' חבירו מהשוק כו' ולא אמרינן כו' ישפך ויביא כו' ויתכפר בהן כצ"ל והס"ד:

ד"ה כר' אליעזר כו' בהאי דאזיל הס"ד: ואח"כ ד"ה הא אמר כו' אבל א' וא' לא קרבו הראשים דבכל חד כו' הד"א וכצ"ל:

ד"ה תרתי כו' שנים הס"ד:

ד"ה פירשה א' כו' ונתערבה באחרות כו' כצ"ל:

ד"ה דאמרינן כו' בששים הס"ד:

ד"ה אלא ה"ק כו' אינן אוסרים דאמרינן כו' בדבר שאבד כגון כו' אבל לא לתלותו בס' של ע"ז הד"א וכצ"ל והס"ד:

ד"ה רימוני בדן כו' של ערלה או כו' כצ"ל:

ד"ה ופרכינן כו' הנח לע"ז כו' סבירא ליה הס"ד. ואח"כ ד"ה וכי תימא כו' כר"ש אמר הס"ד: ואח"כ ד"ה הך כו':

תוס' ד"ה רב דאמר כר"א כו' מדרבנן לגבוה הס"ד:

ד"ה ואי בעית אימא כו' שייך לעמוד ב':

דף עד:

חדושים

גמרא מ"ש מג' דאיכא רובא כו'. מקושיא זו העלים עיניו הרב הכ"מ שם דין י' שכתב ונ"ל כו' ע"ש ותמצא:

אמר ר"י כגון דנתערב נקובת הקוץ כו' כולהו כר"י לא אמרי כו' האי משיך כו' עכ"ל: יש מקשין דה"ל לר"י לשנויי כגון שנתערב ספק דרוסה או ודאי דרוסה שלא ניכר דרוסתה מבחוץ דקי"ל דצריכה בדיקה וכדאיתא בחולין דף נ"ז ע"ב ע"ש בתוס' ובהרא"ש. וא"כ א"א לשוחטן בעזרה כמ"ש רש"י בנפילה דריש לקיש ומכח קושיא זו רצו להוכיח דס"ל לרש"י כיון שאינו ניכר הדריסה מבחוץ אחר הבדיקה שראינו מבחוץ תו ליכא

למיחש לדרוסה וא"צ בדיקה גם מבפנים ודלא כהתוס' והרא"ש דס"ל דהבדיקה היה אחר השחיטה עיין בספר שפתי כהן למחותני מהר"ש כ"ץ בסי' נ"ז להטור יורה דעה סעיף ט"ז ולאחר העיון שם ל"ק מידי חדא דשמא ר' ינאי דהכא ס"ל דאין חוששין לספק דרוסה וכשדרס בודאי ולא ניכר מקום הדריסה ס"ל ג"כ דהוי כספק דרוסה ואין חוששין לה. וכמ"ש התוס' לרב אף דלמסקנא ס"ל להתוספות לרב דזה מיקרי ודאי דרוסה לענין דצריך בדיקה בכל הגוף וגרע מודאי דרוסה וניכר דא"צ אלא נגד המקום הניכר ודוק שם היטב. מ"מ ר' ינאי רוצה יותר למינקט מילתא דטריפה בודאי ולא משום חששא שלא לידחו ליה דאינהו ס"ל דאין חוששין לספק דרוסה וכך מוכח לשון מתניתין והטריפה משמע דידיע שנתערב טריפה ודאית וכגון שנשחטה אח"כ וראוה שהאדים בשר נגד בני מעים וכ"כ התוס' לעיל במתניתין ד"ה והטריפה כו' ע"ש מ"ש עוד בזה ודוק:

תוס' ד"ה והא בעי סמיכה כו' וכי תימא בעוף כו' התם דכל הזבחים כו' (כצ"ל) דהתם נמי כיון דאפשר לקיים מצות כו' וי"ל כיון שהוא כו' פסול לא עשו כו' קרבן אחד שהוא כו' (כצ"ל) והא דקאמר ת"ש כו' היינו תמידין שבכל יום ויום כו'. (ר"ל שהן קרבן צבור ולא בעי סמיכה ק"ל). וא"ת הא דתנן פ' בתרא דמנחות כו' אינו לפי טעם ראשון שפירשתי לפי שלא חשו כו' דאמרת יורש אינו סומך והכא דלא משני כו' שהכהן מביא בשעה שבא תחילה לעבוד כו' ועוד יש לדקדק מדמעטינן כו' ולא חיישינן לעניין סמיכה בראוי לסמיכה כו' (כצ"ל) (וכן הוא בתוספות דמנחות ור"ל דמוכח מזה דאין סמיכה מעכבת אפילו היכא שאינו ראוי לסמיכה וע"ז מסקי דלמ"ד דטמא בר סמיכה הוא ליכא להוכיח משם כיון דראוי לסמוך לכך אין סמיכה מעכבת וק"ל). ולפ"ז כצ"ל בתוס' לא מצי למדרש מהני קראי היכא דלא אפשר כו' י"ל כגון ערל דא"א לסמוך. וכתבו עוד ושמא י"ל כו' (ר"ל דבאמת מוכח דלכל הדעות אין לטמא לסמוך דלמ"ד כו' ולמ"ד דס"ל דלא בעי כו' קסבר ביאה במקצת שמה ביאה ואפי"ה משלחים קרבנותיהם כדמוכח בת"כ וחגיגה מוכח שפיר אף שאינו ראוי לסמוך אין סמיכה מעכבת וק"ל:

בא"ד דתיכף לסמיכה שחיטה דאורייתא כצ"ל והס"ד: ועיין כל זה בניטין פרק כל הגט בתוספות ובמהרש"א שם:

הגהות

גמרא ואיבעית אימא סבר לה כר"א אמר ר"ל חבית כו' כצ"ל (מיימוני פט"ו מהל' תרומה):

אמר רבה לא התיר ר"ל כו' כצ"ל. אמר ר' אליעזר חבית של תרומה כו' (מיימוני שם):

דאיערב בנפילה כו' פיסקא. קדשים בקדשים כו' (מיימוני פ"ו מה' פסוה"מ):

רש"י ד"ה ל"א סבר כר' אליעזר כו' מריבוא לג' כו' תרי והוא ואב"ע כו' ודקאמרינן כו' לא התיר ר"א אלא כו' כצ"ל:
ד"ה ואיצטריך כו' גבי טבעות הכי נמי הס"ד: ואח"כ ד"ה תרומה כו':
ד"ה כנפילתה כך כו' עלייתה להתיר הס"ד: ואח"כ ד"ה במאה חביות סתומות דלא בטילות כצ"ל והס"ד ודו"ק: ואח"כ ד"ה פותח כו' נתערבה במאה הס"ד: ואח"כ ד"ה גמע ושתי כו' משכחת לה הס"ד: ואחר כך ד"ה נפתחה בלא מתכוון ושמעינן אע"ג דבטילה ופשיטא ליה דלא נתערב יין ביין אלא חבית בחבית צריך ליטול מהן כדי דימוע הס"ד וכצ"ל וכן הוא בס"א: ואחר כך ד"ה כדי דימועה א' ממאה וחמשים כו' כצ"ל נ"ל (ודבריהם מגומגמים):
ד"ה נקובת הקוץ ואינה נקובה לחלל (כצ"ל) ומום נמי לא הוי דהדר ברי עכ"ל:
ד"ה נפולה כו' ושום טריפות ואם שהתה כו' נא לפחתך הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה נפולה כו' הלכה א"צ בדיקה כצ"ל:
ד"ה קסבר ר"ל כו' צריכה בדיקה לאחר כו' שאין זו בדיקתה הס"ד: ואחר כך ד"ה ולד טריפה כו' מפרש הטעם הס"ד: ואח"כ ד"ה דרוסת כו' ויורד הס"ד: ואח"כ ד"ה עמדה כו' מעת לעת אבל בדיקה בעיא הד"א והס"ד:
תוס' ד"ה ואי בעית אימא סבר לה כר' אליעזר כו' בלשון ראשון שמואל דאמר כו' (כצ"ל) ועוד דלעיל פי' דל"ג התם ואחרות באחרות ועוד שכתוב בכל הספרים סבר לה כר"א אליבא כו' ונראה כלשון אחרון שפי' כו' (כצ"ל) דאי נפל משני' והוא שלישי כו' יקרבו הראשי' כולו כו' אפי בספק ספיקא כו' כצ"ל:
ד"ה לשם מי שהוא שייך למתניתין דריש פרקין:

דף עה.

הגהות

גמרא בקרבן יחיד וקרבן ציבור שנתערב בקרבן צבור וקרבן יחיד וקרבן צבור שנתערבו כו' (ס"א נותן ד' כו' ואחד ואם נתן מתנה מכל א' יצא ואם נתן ד' מכולן יצא כצ"ל) ועיין בתוס' ורש"י ומ"ש בתוס' ע"ש רש"י ליתי בספרי רש"י שלפנינו:
נתערבו שחוטין לא מה לי חיים מ"ל שחוטי' אלא ה"ק בד"א שנתערבו שחוטין בעי כו' כצ"ל ס"א:
רש"י ד"ה אבל נתערבו כו' קסבר יש בילה הס"ד: ואח"כ ד"ה אף יחיד בגברי ואע"ג כו' הד"א:

ד"ה ותסברא כו' ואיזהו של זה ולא כו' כצ"ל:
ד"ה אבל בבולל כו' אבל קודם סמיכה לא ירצו לד"ה כצ"ל: ואח"כ ד"ה ר' אליעזר כו' כל שהוא ר' אליעזר כו' שתי הזאות ולקמן כו' בילה וסמיכנא עלה כו' דמליא שיעורא כצ"ל והד"א:

דף עה:

חדושים

גמרא איכא שעיר נשיא האי שעיר כו' (הוא מלשון התירוץ אף דיכול להתערב חטאת דשעיר נשיא באשם דשניהם זכרים מ"מ האי שעיר והאי צמר באשם דפריך פסח ואשם ג"כ כו' וק"ל):

הגהות

גמרא התפיס בכור לבדק הבית כו' (מיימוני פ"א מהלכות איסורי מזבח):
מתני' אשם שנתערב בשלמים כו' (מיימוני פ"ו מהלכות פסולי המוקדשים):
רש"י ד"ה הזאה כל שהוא כו' (הג"ה הזאה כל שהוא חדא מילתא היא שהזאה אינה צריכה שיעור ס"א) שתי הזאות הס"ד: ואחר כך ד"ה והזאה כו' כשירה מחצה לאו כו' למתן דמים הד"א והס"ד:
ד"ה אין מאכילים כו' לנידות דהכי כו' וכצ"ל) פסולים הס"ד: ואח"כ ד"ה אינו כו' מוכר בשרו הס"ד: ואח"כ ד"ה אינו כו':
ד"ה משהוממו כו' משהוממו הס"ד:
ד"ה התפיס כו' באיטליז ונשקלים כו' הד"א:
ד"ה או דילמא כו' דקדושה אחרת הס"ד: ואחר כך ד"ה לאו למימרא כו' בבכור משום הני אלמא משום הך נמי לא הס"ד: ואחר כך ד"ה התם שתי קדושות ושני גופים כו' כצ"ל נ"ל:
ד"ה כלום שומעים כו' דברי תורה הס"ד:
ד"ה אלא אמר רבי אמי הכי כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה בכור כו' דנאכלים בצלי ובחרדל כו' תמורתן קריבה וי"ל כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה התפיס כו' דאמרינן אינו נשקל בליטרא כו' ונשקלים בליטרא חוץ מן הבכור וכו' הס"ד וכצ"ל:
ד"ה שביעית כו' וא"ת תרומה קודם לפסח יהא אסור לחמצה משום כו' כצ"ל:

דף עו.

חדושים

תוס' ד"ה למחרת כו' והכל א' דאספק נזיר טמא וספק כו' פירש שטהור כבר (ר"ל מתוך הסגר ואין זקוק לקרבן ותגלחת וק"ל) צא ומנה שבעה הזה ושנה גלח כו' פחות מל' יום צא ומנה עשרים ושלשה יום להשלים כו' ושלמי נזיר נמי טעונים תנופה כו' (ר"ל בעזרה ואין טמא יכול ליכנס לשם) מים חיים ומביא צפור דרור כו' כדין כו' כדין נזיר טמא דשמא נזיר טמא הוא כו' שחט אותו מעכבתו כו' (כצ"ל):

בא"ד אבל אשמו אינו מעכבו כו' (כ"כ בכל המקומות שכתבו דיבור זה בנדה ובנזיר ובמנחות וכך פסק הרמב"ם פ"י מהלכות נזירות דין ח' ע"ש. ולפ"ז הא דפריך בנדה ובנזיר והא איכא אשם לאו משום דמעכבי פריך הכי אלא דבעל הברייתא מקשי דמביא כל הקרבנות שהיה יכול להביא לייתי נמי אשם ומשני לר"ש מייתי באמת אבל לרבנן לא מייתי דאין מביאין קדשים לבית הפסול ואינו מעכב והכי מפרש לה התם בכסף משנה. ולפי"ז אתי נמי שפיר הא דכתב הרמב"ם פ"ה מה' מחוסרי כפרה דין י' הברייתא דנדה והכ"מ הניח שם בצ"ע למאי דפסק הרב כרב יהודא דאשם קבע בעשירות היאך כתב תקנה זו שיכתוב נכסיו כו' ול"ק מידי דהרב אזיל לטעמיה דאין האשם מעכב ובאמת שאין מביא אשם כלל ולרבנן ל"ק כלל כ"א אליבא דר"ש שפריך והא איכא אשם ובחטאת עני הוא מפקיר נכסי' ואם כן הברייתא אתיא כפשטה ובנדה קאי אליבא דר"ש ואין כאן מקום לקושית הכ"מ על רבינו ז"ל ודוק נ"ל. ועיין בכסף משנה פ"י מהלכות נזירות וברמב"ם שם ותבין דברי התוספות הארוכים הללו בכללן ובפרטן):

בא"ד ולהכי צריך להביא חטאת נזירות כו' (כצ"ל) וחטאת העוף ספק ומגלח ראשו וזקנו כו' אינו יכול לגלח עד שיזרוק עליו כו' שלמים ודאי ועולת בהמה כו' (כצ"ל):

בא"ד (בעמוד ב') נדבה וזו חובה וחטאת עוף כו' (כצ"ל) ועוד א"כ בשלמים כו' או למיהוי שלמי נדבה או שלמי נזיר טהור מעול' דליבעי תנופה ואינו יכול לכנוס כמ"ש התוס' לעיל אלא דספק (הוא אם הוא נזיר טמא או אינו נזיר כלל ודוק):

בא"ד ונראה דגרס ס"ז לפי שיטה שפירשנו טמא ודאי כו' (כצ"ל) והכי איתא להדיא בנזיר דף ס' ע"ב כל בבות הללו וע"ש ברש"י ותוספות ד"ה זה הכלל כו' ותבין:

בא"ד אוכל בקדשים לאחר ל"ז כו' (כצ"ל ובמנחות בתוס' יש כאן ט"ס וצריך להגיה שם כמ"ש כאן):

הגהות

גמרא אמאי לא כו' ור"ש מתיר א"ל אביי ולאו מי אותביתא מהא דתבלין ואמר לי כו' הכא נמי תרומה כו' דרבנן אי הכי איפכא מיבעיא ליה כו' ולא מי אותביתיה ממתני' דמתיר ר"ש וא"ל דאיערב כו' מ"ט דרבנן מידי כו' כצ"ל נ"ל:

רש"י ד"ה כי אתא אביי קמיה דרב יוסף כצ"ל והס"ד:

ד"ה לבית הפסול כו' השביעית הס"ד: ואח"כ ד"ה ה"נ כו' ירק הס"ד: ואח"כ ד"ה אי הכי כו' יצהר וקא שרי ר"ש הד"א והס"ד: וא"כ ד"ה דאיערב כו' לסוחטו כולו ממנו הס"ד: ואח"כ ד"ה הא לא כו' אסיומא דקושי' היא כצ"ל:

ד"ה חתיכה כו' והכי נמי דאי בדאיערב כו' רבנן עליה הס"ד: ואחר כך ד"ה קמפסיד כו' ולא להפסד הס"ד: ואח"כ ד"ה למחרת כו' השמיני הס"ד: ואח"כ ד"ה שחיטתה כו' כחומר אשם כו' כצ"ל:

דף עו:

חדושים

[**תוס**'] ד"ה ואי קודם מתן שבע והנך הזהות נמי בשמן כהקטרה כו' דמי שנתערבו במתן ד' כו' הא כיון דנותן כו' ועוד ק' לימא דיהיב מתן שבע ברישא כו' (כצ"ל): וברש"י ד"ה אפסיל ליה כו' מיישב זה קצת ע"ש:

הגהות

גמרא דתנן חסר הלוג כו' (מיימוני פ"ח מהלכות מחוסרי כפרה):

לריח ניחוח אתה מעלה כו' (מיימוני פ"ה מהלכות איסורי מזבח):

רש"י ד"ה והא דילמא לאו כו' כצ"ל:

ד"ה מתן שבע כו' באצבעו הס"ד:

ד"ה והא חסר כו' ליה ע"י כו' ולוג שמן כצ"ל והס"ד:

ד"ה והא בעי כו' נדבה הוא הס"ד: ואחר כך ד"ה דמקטיר כו' מצורע ואי נדבה כו' כשירי מנחה הס"ד: ואח"כ ד"ה אי בתר כו' בפ"ק אין מקטירין כו' הד"א:

ד"ה דילמא נדבה כו' במקום הקטרה קיימי הס"ד: ואח"כ ד"ה לשם עצים דאמר הכי כו' על המזבח לשם עצים כו' תקטירו לה הס"ד: ואח"כ ד"ה לריח כו':

תוס' ד"ה וסמיכה כו' סמיכה ונסכים הס"ד: ואח"כ ד"ה ונאכל כו':

ד"ה ואי קודם מתן שבע כו':

בא"ד כמו דמקטיר בשר חטאת כו' קדושת דמים כדמסיק כצ"ל והס"ד:

דף עז.

חדושים

רש"י ד"ה ורבי אליעזר כו' למעוטי שירים כו' (ר"ל דשירים שרי להעלות לכבש ק"ל) לא יעלו דמרבינן כו' הד"א:

תוס' ד"ה וחולין ממילא הווין כו' וכה"ג משני פרק התכלת כו' ומיהו התם ניחא דמקרא קדריש וזה כו' (ור"ל דזה לא חייבה התורה דלקדשינהו ולפרקינהו ולחייבו בחזה ושוק וזה למה לי ק"ל) וכן בההיא דפ' בתרא שיש כו' כצ"ל:

ד"ה מאן תנא כו' ר"ש היא וההיא דקדושין דבהמה כו' דאיכא לספוקי באשם ליה ליה תקנתא צ"ל דפליגא וכו' כצ"ל. והשאר שפת יתר הוא וצריך למוחקו:

הגהות

גמרא ש"מ מאן תנא דפליג כו' כצ"ל:

מתני'. איברי חטאת כו' (מיימוני פ"ו מה' פסולי המוקדשים):

ורבנן תרתי ש"מ (מיימוני פ"ה מהלכות איסורי מזבח):

רש"י ד"ה לריח ניחוח כו' קרבן ראשית כו' דבל תקטירו הס"ד: ואחר כך ד"ה שירים הך כו' קמיצה ודילמא נדבה כו' קא שרי להו הד"א והס"ד וכצ"ל: ואח"כ ד"ה דפריך כו' יש לו בפדיון הס"ד: ואח"כ ד"ה קא מעייל כו' חולין בעזרה הס"ד: ואח"כ ד"ה איפסיל כו' הוא כמנחה כו' כל צורכי מצורע והדר נימלייהו כו' כדאמרן (כצ"ל והס"ד נ"ל ובזה נתיישב קושית התוס' לעיל): ואח"כ ד"ה והאמר כו' יהא נדבה הס"ד:

ד"ה אימרי בדיכרי כו' שתי שנים (הס"ד): ואחר כך ד"ה מתניתין יתן למעלה כו' להקטרה שרי כצ"ל והס"ד:

ד"ה איברים של עולות כו' עד גמרא שייך לע"ב:

ד"ה ואל המזבח כו' כל שממנו לאישים כתי' הס"ד: ואח"כ ד"ה אותם כו' לעיל מה יש לך להביא כו' לא יעלו וגו' אבל אתה כו' הד"א:

ד"ה ורבנן כו' דאותה אבל כו' בחדא קרא קאי והיכא דמימעיט שירים כו' כצ"ל:

ד"ה מתני' איברים בבעלי מומין לר' אליעזר כו' הד"א:

דף עז:

חדושים

[**תוס'**] ד"ה הכא בדוקין שבעין כו' וכן בגיטין כו' (ר"ל ההוא דפרק הנזקין דלעיל):

ד"ה הא עבר מום כו' אלא מדכתיב בהם ולא כתיב בם כו' (ר"ל דכתיב עוד קרא אחרינא כי משחתם בהם) ולרב דרשינן תרתי חדא מבם וחדא מבהם (כצ"ל נ"ל) דמודו רבנן דהנהו דקרבו ועלו למערכה יקרבנו דלא ירדו כו' (כצ"ל וכן הוא בתוספות דיומא) מעות דדרכו לימנות אית לן למישרי כו' משום דמשמע ליה דלא יקרבו דרבנן מדאורייתא כו' (ר"ל רבנן שבברייתא דלעיל) השתא א"ש דרב ור"י כו' והא דדריש התם מבם בהם טעמא דר"י וכו' והכא דריש מבם תערובת ועבר מומם מבם בהם ואייתר כו' כדפרישית כו' ועוד דאפילו עולין כו' כמו מין במינו לר"י שאינו מתערב דלא הוי כדם וסולת בטל מדאורייתא כצ"ל נ"ל. וע"ל בתוס' דף ע"ג ד"ה ר' יהודא כו' דיבש ביבש מין במינו גם לר"י בטל וק"ל:

הגהות

גמרא מתניתי' איברים באיברים בעלי מום (מיימוני פ"ו מה' פסוה"מ):

דם שנתערב במים (מיימוני פ"ב מהלכות פסוה"מ):

רש"י ד"ה אפילו בעינייהו כו' לר' עקיבא יקרבו הס"ד: ואחר כך ד"ה בם משמע כו' כצ"ל:

ד"ה רואין אותו כו' כשר לזריקה הס"ד: ואח"כ ד"ה דם בדם הבהמה כו' רבין עליו הס"ד:

ואח"כ ד"ה אין דם כו' כשר לזריקה הס"ד: ואח"כ ד"ה נתערב בדם כו' כצ"ל:

דף עח.

חדושים

תוס' ד"ה הפגול כו' מיעוטו של זה כו' ובטל המיעוט כו' על מה שהתרה אלא דלא ידעינן כו' וא"כ אפילו את"ל כו' פטור דאי אפשר שלא כו' ונ"ל לפרש כו' והתרו בו אל תאכל פגול (ר"ל ופטור דשמא זו כו'):

בדברי ברוך. וארבעה זתים משני איסורים ובללן בקערה א' כו' וכוונתם שבללן להד' זתים של ב' מינין והא דלא נקטי בשיעור כזית מכל מין משום דאי בללן ואכלן ביותר מכדי אכילת פרס פשיטא דפטור דליכא שיעורא בכל אכילה אבל בשני זיתין מכל איסור אמרינן דאיכא כזית לכל הפחות בחדא

אכילה אפי"ה לא לקי דשמא לא איכא והוי התראת ספק ודוק:

הגהות

גמרא ישפך לאמה בדם התמצית ישפך לאמה ר"א כו' כצ"ל (מיימוני פ"ה מה' פסולי המוקדשים):

אמר ריש לקיש הפגול והנותר וכו' כצ"ל ול"ג רב פפא וכן מבואר לקמן בסוגיא ברש"י ד"ה ופליגא כו' והרב הכ"מ נוסחא מוטעת היתה לפניו ולהדיא מבואר בירושלמי שהביא בכ"מ כמ"ש ע"ש (מיימוני פי"ח מהלכות פסוה"מ):

ואע"ג דרובא אורז מדרבנן א"ה כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה ור' אליעזר כו' בגמרא הס"ד: ואח"כ ד"ה ואם לא כו' משום גזירה היה מכשיר כצ"ל:

ד"ה לפי שאין כו' ונראה לכיסוי ולא אמרינן כו' הד"א:

ד"ה אי אפשר כו' נוסף על המבטל כו' נתרי ביה וצריך להתרות כו' בדידיה תיהוי חיוב א' וכן בנותר כו' הד"א וכצ"ל נ"ל:

ד"ה ושמע מינה כו' ברוב לאו דאורייתא הד"א:

ד"ה ה"ג כו' מצה בפסח הס"ד:

תוס' ד"ה הפיגול כו' אי נמי אפילו פחות מכדי א"פ כו' ועוד התם נהי דאיסורא איכא כו' כצ"ל:

ד"ה מתיב כו' ועוד דהתם כשאוכל כזית כו' כצ"ל:

דף עח:

חדושים

רש"י ד"ה לא רואין כו' מים ופסול כו' (ר"ל דמים הם פסולים לזריקה ק"ל):

תוס' ד"ה ונשער כו' יש בדבריהם איזהו ט"ס וכוונתם הוא ליישב הא דפירש הסוגי' זו בקונטרס לענין דאורייתא ולא מדרבנן וא"כ ולא היה קשה ממתניתין דשמא איירי מדרבנן אבל דאורייתא י"ל דבטל וק"ל:

ד"ה דלי שהוא מלא כו' רואין אותה כו' מלא מי חטאת כו' (כצ"ל והד"א) כדמוכח בסמוך גבי חרסן של זב וגבי חזותא שווין וקתני דסגי כו' אע"ג דחשיבי ליה קצת מין במינו כו' (ר"ל לענין דשויא בחזותא ואלו הוי שאינו מינו לא היו הולכים אחר הרוב לת"ק ודו"ק) ומיהו לגי' זו כו' כמו לפי' הקונטרס כו' (ר"ל דלפ"ז בסיפא אלו היה מלא מי רגלים לא סלקא ליה הקשה דילמא מין מים הם ואפילו לא הוי אלא מחצה מי רגלים כיון דלא הוי רובא לא סלקא טבילה דהוי מין בשאינו מינו וק"ל:

בא"ד וצריך לדקדק כו' כגון במתניתין דם שנתערב גבי דלי יין לבן כו' (ר"ל דאמרינן היין וחלב שהוא בטל במים כאלו הוא אדום כו' ק"ל):

הגהות

גמרא רואין אותו כאלו הוא מים יין אדום אי דיהה כו' כצ"ל:

ורמינהו כו' מי רגלים רואין אותן כאלו הן מים. מלא מי חטאת כו' כצ"ל לגי' רש"י (מיימוני פרק ג' מהלכות מקוואות):

רש"י ד"ה ונשאר מין כו' למיקם נמי אמאי כו' ולבטלן ברוב נימא רואי' כו' עד דרבה עליו כ"כ כו' ושאינו מינו כצ"ל והד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה מאי לאו כו' בשאינו מינו הס"ד:

ד"ה תנאי היא כו' וכוותייהו קיימינן הס"ד: ואח"כ ד"ה והטבילו כו' היין טהור הס"ד:

ד"ה כאלו הן יין אדום גר' כצ"ל:

ד"ה כאלו לא כו' חיבור להם וטהור כו' מים הן תני נמי כו' הד"א:

ד"ה רואין כו' רובו לבטולא אלא רואין אותו כו' הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה אלא כו':

ד"ה מאן שמעת כו' ממראה שלו הס"ד: ואח"כ ד"ה וקאמר היכא דשוה ביה המבטל כגון הד"א:

תוס' ד"ה דלי שיש בו יין לבן כו' ומיהו איכא למימר בשאר מי כו' כצ"ל:

דף עט.

חדושים

תוס' ד"ה אמור רבנן כו' והכי שמעינן לר"י במס' ע"ז כו' ובפ"ב דע"ז כו' דאין לוקין עליה היינו במינו דמדאורייתא ברובא כו' (כצ"ל נ"ל וכן הוא בתוס' דחולין ע"ש) א"נ טעמו כו' משום דפסיק ליה בכל ענין אפילו שלא במינו הוי טעמא ולא ממשו ואסורין ועוד יש לפרש כו' (כצ"ל והשאר יש למחוק) והא דאמרינן בירושלמי כו' (קאי אדברי ר"ת והקשו בירושל' משמע דלא לקי אטעם כעיקר כו' ק"ל) דלית לן למימר שאני אומר כיון דלקי שלא במינו כו' ועוד הארכתי כו' דגריס ר"ת התם כו' (דף צ"ט ע"א ד"ה גלי רחמנא כו' כצ"ל):

ד"ה אמרו עליו כו' כדפירשתי לעיל (דף ע"ט סוף ע"א ע"ש) וחסר כאן בדבריהם תירץ על הקושיא. ול"נ די"ל דבית הבליעה לא היתה מחזקת יותר מג' זיתים מרוסקים תדע שהרי באוכל שאינו מרוסק קיי"ל דאין בית הבליעה מחזק יותר מכביצה וכה"ג הקשה במרדכי פרק ערבי פסחים ותי' דמרוסק מחזיק יותר ומ"מ יותר מג' זיתים לא מחזקה ועיין בכריתות דף י"א ע"א דמבואר להדיא דאין מחזיק ג' זיתים אלא ב' זיתים וצ"ל דהיינו שלמים אבל מרוסקים מחזיק ק"ל וצ"ע עוד. ומה שיש לדקדק מסוגיא זו אסוגיא דערבי פסחים דמסיק שם דאף לרבנן אין מבטלים. ע"ש בספר המאור ומלחמת ה' שהאריכו בזה ואין כאן מקום להאריך:

הגהות

רש"י ד"ה דרביה כו' דבטל וק"ל כו' כאלו אדום ולא סגי ליה ברובא הד"א והס"ד:

ד"ה ואין רוק כו' הזב הס"ד: ואחר כך ד"ה ואין כו' טהורים מבטלין מי כו' זב ומטמא כו' כצ"ל:

ד"ה דמדינא כו' לתוכו כל דהו כו' הד"א:

ד"ה ורבנן כו' בעלמא הוא הס"ד: ואח"כ ד"ה והיכא כו' בחזותא הס"ד: ואח"כ ד"ה ופליגא כו' זה את זה הס"ד:

תוס' ד"ה רבא אמר כו' אלא אמי חטאת הס"ד:

דף עט:

הגהות

גמרא חרסן של זב כו' (מיימוני פ"ב מהלכות מטמאי משכב ומושב):

פשתן שטוואתו נדה כו' (מיימוני שם פרק כ'):

במאי קמיפלגי אמר רב זביד בגוזרין גזירה כו' ליערבינהו כו' כצ"ל:

דם תמימים כו' (מיימוני בפ"ב מהלכות פסולי המוקדשים):

הניתנין כו' (גם זה שם):

רש"י ד"ה חרסן של זב כו' בגמ' דנדה חרסן שבלעו כו' הד"א:

ד"ה שלישי כו' מים ג' פעמים כו' הד"א:

ד"ה אבל לא נתן כו' לא בטל הס"ד:

ד"ה ה"ג ר"י כו' טמא משום משקה כו' משקה פיה הד"א והס"ד:

ד"ה ת"ק סבר כו' הכשר ישפך לאמה כו' הד"א:

ד"ה דכו"ע גוזרין כו' דשכיחא היא לא פליג כו' של בהמה אינה מצוי להיות כו' כצ"ל:

ד"ה ות"ק כו' דגזירה בעלמא כו' כצ"ל:

ד"ה מתני' דם תמימים בדם כו' כצ"ל:

ד"ה נתערב כוס של כו' מומים בכוסות של כו' ואינו ניכר כצ"ל והס"ד והד"א:

ד"ה ר' אליעזר כו' ואינו מתכוון הס"ד:

ד"ה יתן למעלה כו' מתנות עולה הס"ד וכצ"ל:

ד"ה ישפך כו' העליונים הס"ד: ואח"כ ד"ה לא נמלך כו':

תוס' ד"ה שלישי כו' גבי כסי פעם כו' ולא כמו שפירש"י כו' כצ"ל:

ד"ה במאי קמפלגי כו' אית להו רואה אני טעמייהו משום גוזרים תדע כו' אלא במידי דהקרבה כגון כו' טעמייהו משום גוזרין אבל כו' לא שייכא לר' יהודא משום דמינו הוא

כצ"ל והס"ד: ואח"כ ד"ה רב פפא כו' וגי' הספרים עיקר הס"ד: ואח"כ ד"ה אמר לו ר"א כו' שהשיבו לפי דבריו וכו' לשם מים הס"ד:

דף פ.

הגהות

גמרא הניתנין כו' (מיימוני פ"ב מה' פסולי המוקדשים):

במתן ארבע מתן ארבע במתנה א' כו' כצ"ל:

לא נאמר בל תוסיף כו' בעצמו א"ל ר"י לא נאמר בל תגרע אלא כשהוא בעצמו ועוד אמר ר"י כו' ועשית מעשה בידך כו' ולא עשית מעשה בידך כו' משום דאתעביד ביה כפרתו כצ"ל:

צלוחית שנפלו לתוכה מים כו' (מיימוני פ"ט ופי"ג מה' פרה אדומה):

אמר ר"ל לעולם יש בילה והזאה צריכה כו'. רבא אמר לעולם יש בילה והזאה א"צ שיעור וע"ל דף צ"ג ע"א מ"ש שם בס"ד. ושם כתבתי שהרא"ש פ"ט דפרה העתיק רבה וע"ש מ"ש:

רב אשי אמר כל שהו תנן ואין בילה כו' ר' אומר לדברי ר"א הזאה כל שהו כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה מתן ארבע כו' ושניהם תחתונים הס"ד:

ד"ה צלוחי' כל שהו הס"ד:

ד"ה קסברי כו' כאן שיעורא כו' הפוסלת כו' כצ"ל:

ד"ה מאי קסבר כו' בכולי' כי מזה כו' הזאת כו' הס"ד והד"א: ואחר כך ד"ה אלא כו' וסמכינן הס"ד: ואחר כך ד"ה מי יימר כו' שיעורא שמא כו' הד"א:

ד"ה רב אשי אמר כו' מים כל שהו כו' ומיהו לא קנס ליה כו' (ובס"א גרס קנסא לית ליה כו') פחותה מכאן ואי אפשר שיהו כו' הפסולים ואפילו הן כו' מותיב ליה ממתניתין כצ"ל והד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה לדברי כו' דמכשיר בשתי הזאות הס"ד: ואח"כ ד"ה הזאה כ"ש כו' מן הפסולים אלמא ס"ל כו' אין צריכה שיעור הס"ד והד"א: ואח"כ ד"ה והזאה כו' פסול אלא אפילו כו' לכשיעור דהא קתני כו' הד"א:

דף פ:

חדושים

גמרא ה"נ נהי ברובא כו' והוא מלשון הקושיא ופריך דנהי כו' למה יוכשר לו תחתונים לר' אלעזר ומשני מי קתני כו' וכך משמע מפירש"י:

תוס' ד"ה ברובא כו' דאי רובא תחתונים לא היה אומר ר"מ יתן למעלה עכ"ל. ולי נראה דלא היה יכול לומר ברובא תחתונים דא"כ היאך עלו לו תחתונים אפילו לשם שירים דעליונים דילמא נשפכו כל מיעוטא עליונים למעלה וליכא שירים כלל ומשום תחילת עולה לא עלו למטה דשמא נשפך כל הרובא דעולה למעלה וכך מבואר בדברי רש"י ואין צורך לדברי התוספות דמנ"ל הוא ודוק נ"ל:

ד"ה כגון כו' כל הדם במתנה א' ועוד לימא דיהיב למעלה שיעור האחת ועוד כו' (ר"ל דאם כן נותן בודאי משניהם):

הגהות

גמרא ת"ש כו' ולא נמלך ר"א אומר יחזיר ויתן כו' כצ"ל.

לשם שירים עיין בתוס':

רש"י ד"ה ועוד תניא כו' דבעי תרתי משום דאין כו' דשמעינן לר"א דאית ליה בילה מהנך תרתי מתנייתא דטעמא כו' מיתכשיר אלא קנסא הוא כצ"ל נ"ל והס"ד: ואח"כ ד"ה הניתנים כו' כל התדיר ורואה אני כו' ישפך לאמה הס"ד והד"א:

ד"ה ומשני כו' תחתונים ועוד דאיכא כו' הד"א:

ד"ה נתן למטה כו' ישפך לאמה הס"ד: ואח"כ ד"ה יחזור כו' למעלה ושניהם כשירים כו' תניא לה בתוספתא הס"ד:

ד"ה ה"ג כו' קושי' הוא הס"ד: ואח"כ ד"ה ומשני כו' לשם שירים הס"ד:

ד"ה נתן למעלה כו' אין להם בילה כו' למטה כתחילת עולה כצ"ל:

ד"ה ואלו כו' ושניהם כשרים הס"ד: ואח"כ ד"ה הכא נהי כו' דלית ליה בילה אי' כו' ולרבנן דאית ליה בילה שניהם כו' כצ"ל:

ד"ה ה"ג מי כו' קתני סיפא אתאן כו' יש כו' ת"ש כו' הכתוב בספרים הס"ד: ואח"כ ד"ה מי קתני כו' דאית להו בילה אבל כו' אלא עליון הס"ד: ואח"כ ד"ה ינתנו כו' ור' אלעזר אייריי כו' היא הס"ד: ואח"כ ד"ה אחת כו':

ד"ה ארבע כו' בשביל זה הס"ד:

תוס' ד"ה ועוד תניא כו' משום דוקא דתחתונים עלו לו הס"ד:

ד"ה נתן כו' וזה למעלה הס"ד: ואח"כ ד"ה ה"ג בל תוסיף כו' תימא לי הלא כו' כצ"ל:

דף פא.

חדושים

גמרא ורבנן בכוסות פליגי כו' פי' רבנן דפליגי על ר"י וס"ל דר"א ורבנן פליגי אף בכשרים ק"ל:

הגהות

גמרא דברי הכל מקום עולה מקום שירים כו' דאין עולים מבטלין כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה וכ"ת ה"נ כו' דלית ליה רואין הס"ד:

ד"ה אלא אמר כו' כאלו הוא מים ורבנן לית כו' ואפ"ה מכשר משמע דיש בילה וע"כ לאו בבלול כו' וחטאת לבדה תעלה לו כצ"ל והד"א והס"ד נ"ל: ואח"כ ד"ה ולרבנן כו' רואין הס"ד: ואח"כ ד"ה שיקריב כו' ר"י הוא הס"ד: ואח"כ ד"ה שר' אליעזר כו' לרבנן דפליגי עליה כו' (ר"ל על ר"י):

ד"ה ומשני כו' דפליגי עליה דר' יהודא כו' לתרווייהו בכוסות כו' בתרווייהו דאי בבלול כו' הד"א:

ד"ה צריכים איצטבא כו' ובסוף חטאת כו' כצ"ל:

ד"ה קדש הם כו' בהווייתן יהו שאם כו' דאיערב בסוף עולה מקומן דתן יסוד כו' וקתני דתחילת כו' כצ"ל והד"א:

תוס' ד"ה ה"ג אבל סוף כו' בלבדן אי נמי יפנה כו' הד"א:

ד"ה תנאי היא כו' ועוד קשה דהכא אליבא דר"י כו' ובניתנים למעלה בלמטה לא מכשר למעלה אלא ע"י רואין כו' אינו משנה בדם לפסול אבל בניתנים כו' בניתנים בפנים כולהו משנה בדם לפסול כצ"ל והס"ד: ואח"כ ד"ה מנין כו':

דף פא:

חדושים

תוס' ד"ה ואין תמורתו כו' דקאמר ורבא אה"נ אלא הם ל"ל כו' הס"ד וכצ"ל. ור"ל דרבא הוא יכול לשנות דס"ל כי האי תנא דדריש הם קרובה כו' ולא מאם שור כו' ק"ל:

הגהות

גמרא וש"מ מקום עולה מקום שירים כו' כצ"ל:

מתניתי'. הניתנין בפנים כו' (מיימוני פ"ב מה' פסוה"מ):

שר"ע אומר כל דמים כו' (גז"ש):

אף האשם כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה ת"ל דם שיכול אין כו' כצ"ל:
ד"ה יכול כו' אחרת תנן מינו ירעו הד"א והס"ד:
ד"ה והני תנאי כו' לשון בעיא הוא כו' במסכת יומא כצ"ל והס"ד:
ד"ה מאי לאו כו' מקום הוא הס"ד:
ד"ה דילמא האי קמ"ל כו' פנימית דאפילו למ"ד כו' דמן הפנימיות אין החסרון כו' כצ"ל והד"א:
ד"ה וחכמים מכשירין כו' קרבנות חוץ כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה מנין כו' קרא לתודה לעולה ולאשם כו' הנאכלים מיירי הס"ד וכצ"ל:
ד"ה הא אוקמינה כו' וקשה לרבנן דאמרי כו' כצ"ל:
ד"ה נתן בחוץ כו' דמזבח חיצון לדמים הפנימים במקומן דמי וכו' כצ"ל נ"ל וע"ש בתוספות:

דף פב.

חדושים

גמרא ל"ל אלא לאו חטאת כו' כצ"ל:
ת"ל כל חטאת קדשים קלים מנין ת"ל וכל חטאת כצ"ל. ומכאן מבואר דטעו המדפיסים בחומש דפוס אמשטרדם ברש"י בפ' צו וז"ל וכל חטאת וגו' שאם הכניס וכו' פסולה (וכל חטאת וגו' לרבות שאר קדשים) עכ"ל והוא אליבא דרע"ק דלא קיי"ל כוותיה אלא כחכמים ופשט הכתוב קאי דוקא אכל חטאת ולא שאר קרבנות גם בדברי הרא"ם משמע דל"ג לה מדלא כתב ע"ז כלום גם בכל ספרי חומשים שלנו ליתא ק"ל:
רש"י ד"ה ותהא מחשבה כו' ולא גרס לה בת"כ כו' דהא לדידיה נמי איכא למיבעי הס"ד. כנ"ל לדחוק ור"ל באם הכניס כל הדם לפנים שהוא פסול אם כן יפסל גם במחשבת פנים:
תוס' ד"ה אין לי כו' ואי הוי גרסי' איפכא ניחא פי' דאי הוה גרסי' תחילה אין לי אלא חטאת נקיבה כו' ואח"כ אין לי אלא חטאת יחיד כו' הוי ניחא דבתחילה הוי מוקמינן בחטאת יחיד דבי' משתעי קרא בין בנקיבה ובין בזכר ואח"כ שואל צבור מנין וק"ל ובס' קרבן אהרן פרשת צו דף י"ז ע"ג דחק עצמו ליישב קושיית' וא"צ וק"ל:

הגהות

גמרא ר' יוסי הגלילי אומר כל הענין כו' (כצ"ל רש"י):
מתניתי'. חטאת כו' (מיימוני פ"ב מה' פסוה"מ):
שהציץ מרצה על הטמא כו' (מיימוני פ"א מהל' פסוה"מ):
ומה במקום כו' בחוץ לא כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה ה"ג כל כו' בפנימיות שדמם נכנס כו' וכתבו כאן הד"א והס"ד:
ד"ה מתני' יצא כו' לחוץ לעזרה הס"ד:
ד"ה ומה כו' דמה בחוץ פסול הס"ד: ואח"כ ד"ה לא עשה כו':
ד"ה מקום שאין כו' אינו דין כו': ואחר כך צ"ל ד"ה עד שיכפר ונדפס ברישׁ דף פ"ג ושייך לכאן עד ד"ה ה"ג בת"כ כו':
ד"ה לא פסל כו' השני כשר הס"ד: ואח"כ ד"ה מדמה כו' ור"י הגלילי כו' ופסול דחיצונה כו' כוליה משמע הס"ד: ואח"כ ד"ה ה"ג כו' קרא להכי הס"ד:
ד"ה הרי הוא אומר במחשבה כו' למקומו שלישי כו' הד"א:
ד"ה ולא תהא כו' הכנסה הס"ד: ואח"כ ד"ה פגול כו' אריכא דפ' צו והאי דפ' קדושים כדפרישית מקום משולש הס"ד וכצ"ל נ"ל. ועיין לעיל דף כ"ט ע"א:
תוס' ד"ה עכשיו כו' אפילו צונן הס"ד:

דף פב:

חדושים

גמרא פר ושעיר של יוה"כ כו' עיין ברש"י. והרמב"ם מפרש לה לענין פסול יציאה קא' דלא כפירש"י ע"ש:

הגהות

גמרא בשר הנכנס לפנים כשר כו' (מיימוני פ"י מהלכות מעשה קרבנות):
את שבחוץ בשר הנכנס בפנים אינו דין כו' כצ"ל:
בעי רבא פר העלם דבר כו' דמן לפני ולפנים מהו כו' כצ"ל (מיימוני פ"ב מהלכות פסולי המוקדשים):
כל היכא כו' אל הקדש קרינא ליה פנימה כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה בשר היוצא כו' פסול מובשר כו' לקמן הס"ד והד"א:
ד"ה וקל וחומר כו' יפסל הס"ד: ואח"כ ד"ה בשדה כו' הבשר שטעון כו' טריפה הוא כיוצא ולא כו' פנימה אמר להם כו' טבול יום כצ"ל והד"א והס"ד:
ד"ה לא נצרכא כו' לדרך משופש כו' בלולין כו' הד"א וכצ"ל ד"ה והוציאן כו' כמשפטן הס"ד:
תוס' ד"ה מקום כו' בסוף פ"ב הס"ד: ואחר כך ד"ה ולא תהא כו' פוסלת בחוץ כו' פסל את המשוייר כו' כל דמים הס"ד:

דף פג.

חדושים

רש"י ד"ה א"צ ללמד מחטאת חטאת דממשמעותה דקרא כו' מטמא בגדים שלא היה לו כו' (כצ"ל והשאר נמחק וכ"כ רש"י להדיא לקמן דף ק"ה ע"א ד"ה פרים פר כו' דמריבויא דחטאת קא אתי ע"ש אכן לפי מ"ש התוספות ס"פ טבו"י דחטאת חטאת גז"ש היא א"צ להגיה ע"ש נ"ל):

הגהות

גמרא נאמר כאן לכפר בקדש ונאמר להלן כל אדם גו' ר"ש אומר נאמר כאן לכפר כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה והוציאו כו' לצד המזרח הס"ד:

ד"ה או דלמא כו' בין יציאה הס"ד: ואח"כ ד"ה מתני' עד שיכפר כו' שייך למתניתין דלעיל כמש"ל:

ד"ה גמרא. ה"ג בת"כ כו' אף כאן כשיכפר הס"ד:

ד"ה מה להלן כו' כיפר משמע אף אשר כו' הד"א:

ד"ה מה להלן כו' כפרה היא אף כאן כו' הד"א:

ד"ה ה"ג בת"כ כו' דמיבעי ליה מה ת"ל כו' הד"א:

ד"ה מאי טעמא לא נפקא כו' כצ"ל:

פרק תשיעי

המזבח מקדש וכו'. (מיימוני פ"ג מה' פסוה"מ):

רש"י ד"ה היא העולה כו' ועולה היא כהווייתן כו' כצ"ל:

ד"ה אף כל כו' בסיפא אין בין כו' הד"א:

ד"ה אם הזבח כו' או נטמא הס"ד: ואח"כ ד"ה או הזבח נפסל והנסכים כו' הד"א:

תוס' ד"ה נשרפין כו' וצ"ע אי מהך כו'. וע"ל בתוספות דף מ"ז ע"ב ד"ה אלו ואלו כו':

דף פג:

פרק תשיעי

גמרא ר"י הגלילי אומר מתוך שנאמר כל הנוגע כו'. וצ"ע דרש"י בחומש פ' תצוה מביא דרשת דר"י הגלילי ולדידיה עולת העוף פסולה תרד ובריש פ' צו מביא דרשה דר"ע דתורת עולה ואליבי' כשירה אפילו עוף ולא תרד. שוב ראיתי להרב הגדול הרא"מ ז"ל שהרגיש בזה ע"ש:

רש"י ד"ה בגופייהו דאיפסול בדבר אחרת כו' (ר"ל אימורים דפסולייהו מחמת זריקת דמים הוא ק"ל):

תוס' ד"ה למעוטי קמצים כו' לכאורה אפילו אליבא דר"ש קאי כו' עכ"ל. ולא ידעתי למה לא הוכיחו בפשיטות דקאי אליבא דר"ש שהרי בסיפא דמתניתי' דידן קאי ר"ש לפרושי אירשא דהמזבח מקדש הראוי וכו' היינו הזבח כשר והנסכים פסולים ואמרי' נמי לקמן קמצים שקדשו בכלי איכא בינייהו ולתנאי דמתני' גם לר"ש לא ירדו מוכח דאם לא קדשו גם לר"ש ירדו ודוק. ואפשר דזאת היה כוונת התוספות במ"ש דלכולהו תנאי מיבעי כו' (ר"ל התנאים שנשנו במשנה זו נ"ל):

בא"ד והקשה הר"ח כו' לר' שמעון כו' ולא כר"ש ולר"ש משכחת כו' (כצ"ל) משמע דההיא דעולא כו' כיון דאיכא זריקת דמה והא דאר"ז כו' לר"ש מוכח שפיר כו' (וכצ"ל ותיבת נשפך הוא ט"ס) ור"ל ולר"י ודאי אין ראייה מכאן אבל מכל מקום הדין אמת גם לר"י בלא ראייה וק"ל:

בא"ד וכי איצטריך ליה לעולא לאשמעינן אליבא דר"י הס"ד:

הגהות

גמרא למעוטי קמצין כו' (מיימוני שם):

פיסקא רבן גמליאל אומר כל הראוי כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה ואימורי קדשים קלים כו' קאמר לא ירדו הס"ד:

ד"ה ההוא כו' דלאו אפסולים כו' כצ"ל:

ד"ה אשר תאכל כו' לדרשא אתא אשר תאכל כו' הד"א:

ד"ה ת"ל כבשים כו' על המזבח הס"ד:

ד"ה ומר מייתי כו' ולא עוף הס"ד:

ד"ה ה"ג קמצים כו' לתנאי דמתניתין ירדו כצ"ל הס"ד: ואח"כ ד"ה קמצים שקידשו כו' דידן ר"ג ור"י כו' ומוקדה נינהו עד שלא נפסלו הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה לתנאי דמתני' ר"י הגלילי כו' אבל מנחה תרד הד"א והס"ד:

תוס' ד"ה למעוטי מאי כו' את הפסולים הס"ד:

ד"ה ההוא לאהדורי כו' ה"נ הוה מצי למידרש פוקעים מועשית ומ"מ כו' תאכל האש דמועשית לא הוי ממעטינן כו' (כצ"ל) ועוד י"ל כו' מדדרשינן עיכולי כו' (ר"ל מועשית וגו') עולה אי אתה מחזיר כצ"ל והס"ד: ואח"כ ד"ה ואי אתה כו' למזבח החיצון קאמר הס"ד: ואחר כך ד"ה מה עולה כו' שמעתין דמרבינן כל כו' כצ"ל:

ד"ה הוי אמינא כו' שראוי להעלות הס"ד: ואח"כ ד"ה כל עולין כו':

דף פד.

חדושים

תוס' ד"ה וחוץ למקומו כו' לא מתירה הזריקה למעלה כו' אבל הכא בשמעתי' כו' דאיכא מעילה קודם זריקה להכי כו' (כוונתם ולא מהני זריקה דידהו לענין מעילה אמרינן נמי לענין פיגול לא תרד ה"ה לענין חוץ למקומו וק"ל וע"ש בתוספות דמנחות ודבריהם מבוארים יותר שם):

בא"ד וקשה לי כו' מ"ש משלא במקומו בתודה דאידי כו'. וצ"ע אי מצי למימר דגבי תודה מיירי כו' (כצ"ל וכוונתם משום דנוכל לפרש דאאכילת מזבח קאי כאן שחישב להקטיר או לזרוק חוץ למקומו והוא חוץ לעזרה וכך פירש"י שם במתניתין לכן כתבו דאם נוכל לפרש הסוגיא התם דקאי מאכילת בשר וחישב לאכלו חוץ למקומו דהיינו חוץ לחומה הוי אתי שפיר ולכך גרס תודה דסתם שלא במקומו דאכילת אדם הוא חוץ לחומה דאי בחטאת היה צריך לפרש בהדיא חוץ למקומה חומת ירושלים ולכך תרד ולא ה"ל למינקט בסתמא נ"ל ודוק):

ד"ה זאת היא כו' וה"א דהעולה שני' היינו כו' לעולה ראשונה כדקאמר רבה כו' (ומ"ש בספרים שבפנחס הוא ט"ס ולהדיא פירש"י בפסחים דהעולה ראשונה הוא מ"ש בפ' צו את אהרן ע"ש):

ד"ה הניתנים כו' משום דר"י לטעמיה דאמר שלא במקומו כמקומו דמי כו' דרבה אמר אם עלו ירדו ורב כו' (כצ"ל) ומדנקט למטה שנתן למעלה משמע דפליגי בה כו' (ר"ל חדא מהפלוגתא נקט דאל"ה טפי ה"ל למינקט מאי דפליג ר"ש עם ר"י) ובקדשי קדשים כו' מודה ר"ש לר"י שירדו. ובתוס' דמעילה דחו תירוץ זה מכח סוגיא דהתם ותירצו בשם הר"פ בענין אחר ע"ש:

ד"ה הג"ה יוצא כו' כשר בבמה כו' וא"ת מה"ט נמי ליתכשר יוצא דדם כו' הכשר מבפנים ועי"ל דבבמה הוי בהכשירו כו' מיהו בדם המתיר לא ילפינן כדפירשנו לעיל בפ' כו' (והוא בדפוס שלפנינו דף מ"ח ע"ב ע"ש) ואמאי נילף דם שנפסל בשקיעת כו' דלא מיפסלי אלא בעמוד השחר וכ"ת משום דלן בדם אחר עמוד כו' מה בכך כו' (כנ"ל להגיה ודוק וכוונתם להקשות דלמה לן למילף לן דם מלן דאימורים שהוא שלא בהכשירו משלא בהכשירו ולכך צריך תו למילף לן אימורים שלא בהכשירו מן בשר טפי הוי לן למילף דם שנפסל בשקיעת החמה מדבר שבהכשירו כגון אימורים דכשירים כל הלילה ודוק):

בא"**ד** כשר בחבירו כו' דבריש מעילה כו' לא ירד להדדי כו' דדם מאימורים ולן דאימורים כו' והא דנקט הכא קרא מבמה כו' (ר"ל ל"ל למימר שהיוצא כשר בבמה ולא נקט שהיוצא כשר בשלמים היינו דניחא ליה כו' ק"ל) לן בבמה דכשר דהתנן כו' כצ"ל נ"ל:

הגהות

גמרא (מתני') אלו אם עלו כו' (מיימוני פ"ג מהלכות פסוה"מ):

תניא ר"י אומר זאת היא העולה אלו ג' מיעוטי' כו'. אחר שריבה הכתוב ומיעט מרבה אני אלו שהיה פסולן בקדש ומוציא אני את אלו שלא היה פסולין בקודש ור' יהודא כו' כצ"ל:

רש"**י** ד"ה מנחה הבאה כו' כן כדלקמן הס"ד: ואח"כ ד"ה לדברי כו' בגלל זבח הס"ד:

ואח"כ ד"ה לדברי ר"י הגלילי כו' לא תרד דהא מוקדה ומזבח הוי כצ"ל:

ד"ה נסכים כו' מתנדבין יין הס"ד:

ד"ה נסכים הבאים כו' דכתיבי בקרבנות החג כו' עיין בתוס' דמנחות דף מ"ד ע"ב שהקשו ע"ז וע"ש:

ד"ה ה"ג פשיטא כו' מנחה לא הס"ד: ואח"כ ד"ה מנחה הבאה כו' עצמה כדרבא הס"ד:

ד"ה מתני' הלן כו' אימורים הס"ד:

ד"ה שהיה פסולן כו' נפסלה הס"ד:

ד"ה מכשיר כו' לכתחילה הס"ד: ואח"כ ד"ה דוחה ומורידין כצ"ל:

ד"ה זאת כו' וה"א דהעולה כו' כצ"ל:

ד"ה שאפילו עלו כו' להו מהכא כגון כו' לפני זריקה הס"ד:

תוס' ד"ה (הג"ה) ושקיבלו כו' בריש מעילה הס"ד: ואח"כ ד"ה זאת היא כו' (וה"א דהעולה שנייה היינו כו' לעולה ראשונה כדקאמר רבא כו' (ומ"ש בספרים שבפנחס ט"ס ולהדיא פירש"י בפסחים דהעולה ראשונה הוא מ"ש בפ' צו את אהרן ע"ש)) לא ירדו כר"י דלא ממעט כו' כצ"ל:

ד"ה פרט כו' ומסתבר לרבות הני טפי משום כו' וי"ל משום כו' חטאת ששחטה בדרום ושנכנס דמה לפנים דפסול ואע"ג דקרא ללאו שמעינן נמי דאם כו' כצ"ל נ"ל:

דף פד:

הגהות

גמרא הואיל ואיתקוש לחוץ לזמנו כו' תנא אזאת תורה כו' כצ"ל:

רש"**י** ד"ה לן בדם כו' עלו לא ירדו הס"ד:

ד"ה יוצא כו' יוצא דדם הס"ד:

ד"ה סמיך ליה כו' למילתי' הס"ד:
תוס' ד"ה ומוציא כו' רובע ונרבע דיאסרו ניחא כו' והתם כו' דל"ג בהווייתן הן קדושים ולפי מה שפירשתי ניחא וע"כ הא כו' (כצ"ל נ"ל ועיין בתוס' דנדה) ובלאו הכי קשה מבשר וחלב כו' כצ"ל:

דף פה.

חדושים

גמרא אמר עולא אימורי קדשים קלים כו' (מיימוני פ"ה מהלכות פסוה"מ) ונראה מבואר דכ"ש קדשי קדשים כדאמרינן תרגמא בקדשי קדשים ש"מ דאף דבקדשים קלים סד"א דירדו בקדשי קדשים מיהא לא ירדו ולא ה"ל להרב הכ"מ שם לתלות דברים אלו בשם התוספות דמעילה מה שהוא מפורש להדיא בגמרא דידן וק"ל:
תוס' ד"ה לא תהא כו' דאי לר"ש כו' תיפוק ליה משום דראוי להתקבל כו' (כצ"ל). ור"ל כיון דס"ל דאם עלתה לא תרד בנשחט בלילה:

הגהות

רש"י ד"ה השוחט עוף כו' על העלייתה דאינה כו' כצ"ל:
ד"ה ה"ג תנן וכו' לן כו' לא ירדו מאי לאו כו' קלים לא כו' ירדו והא כו' אחיין פשיטא כו' שבעין כו' הד"א הס"ד: ואח"כ ד"ה תנן כו' אפסולין דתנא ברישא כו' הד"א:
ד"ה והא כולן כו' לאו אדוקיא דהא כו' נמי קאי כצ"ל והס"ד: ואח"כ ד"ה כולן כו' מקדש היין הס"ד:
ד"ה לעולם אחיים כו' ואפ"ה ירדו דאין מזבח מקדש חיים הס"ד:
ד"ה ונתח אותה כו' לא בעי הפשט וניתוח הד"א הס"ד: ואחר כך ד"ה סיפא כו' והכי קאמר וכן עולה כו' הד"א:
ד"ה ומשני כו' המזבח דיש הפשט בכשרות הס"ד:
ד"ה ואפי' הוא כו' ונפסלה יפשיטנה כו' בעיא הפשט וניתוח הד"א והס"ד:
ד"ה אלא הא כו' הקרבים למטה ומדיחן כו' הד"א:

דף פה:

הגהות

גמרא ותיבעי לך מעילה כו' (מיימוני פ"ב מהלכות מעילה):
תנינא הרובע והמוקצה כו' (מיימוני פ"ג ופ"ד מה' איסורי מזבח)

אמר עולא ל"ש אלא שלא משלה כו' (מיימוני ופ"ג מהלכות פסוה"מ):
מתני'. ואלו אם עלו ירדו בשר כו' כצ"ל (מיימוני פ"ג מה' פסוה"מ):
ושירי מנחות והקטורת. הצמר שבראשי כו' כצ"ל ול"ג והצמר בויו"ו פ"ו מהלכות מע"ק):
רש"י ד"ה ותיבעי לך כו' במעילה הס"ד: ואח"כ ד"ה לא ירדו כו' ראוי לגבוה הס"ד ואח"כ ד"ה הואיל כו' בכשבים תמות כו' הד"א:
ד"ה דוקין כו' בעינו הס"ד:
ד"ה עוף לא שייך בו רובע דאין כו' כצ"ל:
ד"ה כלאחר (יחד) [יד] כו' דרך בזיון בפרהסיא כצ"ל: ואח"כ ד"ה כשם שעלו ט' (ושייך למתני' דלעיל):
ד"ה כ"ש ארישא דדם עולה כו' כצ"ל:
ד"ה מתני' ואלו אם עלו ירדו ואע"פ שכשירים כו' כצ"ל:
ד"ה הצמר כו' שכבר הותז כו' אצל ראשו כצ"ל והס"ד:
ד"ה וכולן הך פסולים כו' לא ירדו בין עצמות כו' הד"א (ושייך למתני' דדף פ"ו):
תוס' ד"ה והוא שקדם כו' דהיינו סיפא דברייתא הס"ד: ואח"כ ד"ה יש נרבע כו' למעוטי מוקצה הס"ד:
ד"ה וכולן כו' (שייך למתני' דלקמן) וכי פקעה תנן כו' מפרש דוכולן לא קאי כו' כצ"ל:

דף פו.

חדושים

גמרא פיסקא. פרשו ירדו אמר רבי זעירא כו' כצ"ל ה"ג לדברי רש"י והתוספות ואדברי ר' קאי ודוק:
אימא ושל עולה פרשו לפני זריקה אין מועלים בהם לאחר זריקה מועלים כו' (כצ"ל נ"ל) ומ"ש ופליגא דר' אליעזר דאר"א פרשו לפני זריקה מועלים כו' ור"ל בעולה וכמ"ש רש"י להדיא. והנה מה שהגהתי הסוגיא היא ברורה ומובנת כפשטה ומאחר שראיתי בדברי הרב הכ"מ דברים תמוהים בזה אעתיקם ואלבנם בס"ד. דע שהרמב"ם ז"ל כתב בפ"ב דמעילה דין י"ב וז"ל העצמות וכו' שפירשו מקדשי קדשים לפני זריקת דמים מועלים בהם פרשו לאחר זריקת דמים אין מועלין בהם. עצמות העולה שפי' לפני זריקה אין מועלים בהם לאחר זריקה שהזריקה מתרת אותם ואם פרשו לאחר זריקה מועלים בהם לעולם עכ"ל. והנך אתה רואה איך שהדבר ברור כשמש לפי מה שהגהתי דין הרב הוא ברור והסוגיא היא ברורה והוא דהרב פסק ממש כרבה ורבה קאי אברייתא דאירי בעולה ופירש לפני זריקה זריקה מתרת בהנאה דילפינן עולה מאשם ואם פירש לאחר

זריקה מועלים לעולם דלא שרינהו זריקה כיון שהיו מחוברים ועומדים להקרבה וכמ"ש רש"י ושאר קדשים זריקה מתרת הכל וקודם זריקה מועלים בכל. והכסף משנה ז"ל העתיק הסוגיא בטעות כמו שהיה בספרים שלפנינו וכתב ע"ז וז"ל ובאמת כי סוגיא זו יש בה כמה תימה כו' שיראה המעיין ומ"מ נראה שרבינו פסק כר' אלעזר דאתי כרישא דברייתא דר"א בר אהבה ובעולה פסק כברייתא דר"א ב"א עכ"ל. ודברי תימה הן דהא ודאי ר' אלעזר אעולה קאי וס"ל דמועלים בהם אפילו פרשו קודם זריקה ונזרק אח"כ ורישא דברייתא מיירי בשאר קדשים ודלא כפסק הרב סוף דבר אני רואה שתי ראיות בשביל שלא הרגיש הרב הכ"מ בהג"ה שהגהתי היתה הסוגיא נגדו כחומה ולפי מ"ש א"ש הכל והוא ברור ופשוט ודוק:

וכולן שפקעו כו' (מיימוני פ"ו מהלכות מעשה קרבנות ופ"ב מהל' מעילה) וז"ל הרב שם עצמות העולה שפקעו כו' קודם חצות מועלים כו' לאחר חצות אין מועלים כו' כיון שהגיע חצות לילה נעשו כל האיברים כמי שנתאכלו ונעשה אפר עכ"ל. ונ"ל ברור שיש ט"ס בדבריו וכצ"ל איברי עולה שפקעו כו' ול"ג עצמות כו' ותדע שהרי סיים הרב בלשונו נעשו כל האיברים כו'. והרב הכסף משנה כתב דעצמות יליף רבינו מאיברים וכו' ואין ספק דתקפה עליו משנתו דבעצמות שנינו להדיא וכולן שפקעו מע"ג המזבח לא יחזיר ופירש"י במעילה דף ט' ע"ב ואין בהם מעילה וכך מוכח שם בסוגיא לכן נראה ברור דאאיברים קאי ופסק כר"י ואמוראי דלקמן דס"ל כוותיה דיצאו מידי מעילה אחר חצות וכמו שהגיה רש"י לקמן בגמרא ודוק ועיין בפרק ו' מהלכות מעשה קרבנות מדינים אלו וכאן קיצר הרב וסמך אמ"ש שם נ"ל:

רש"י ד"ה ואפילו פרשו כו' ואפילו פרשו בתמיה והא מחוברים יעלו הוא דקאמר כצ"ל והד"א והס"ד. ור"ל אדברי ר' קאי דס"ל דלעולם ירדו אפילו בפירש למערכה ולא ס"ל דיעלו אלא דוקא במחוברים דאל"כ ה"ל לחלק בפירשו וע"ז משני רבה דה"ק דל"ש דירדו כו' ק"ל נ"ל. ועיין מה שאכתוב בביאור דברי התוספות בזה:

תוס' ד"ה עיכולי עולה כו' למעוטי מעיכולי גידים כו' אלא עיכולי כו' דליתיה על המזבח החיצון כו'. ר"ל (כגון קטרת):

ד"ה לא שנו אלא שפי' כו' ועוד דבתר הכי שקיל וטרי בפי' דברייתא ומ"ט אפסקי' עכ"ל. דבריהם לכאורה אינם מובנים דלא מצינו בסוגיא שאח"ז שקלא וטריא בפי' הברייתא והאיר עיני מ"ו הגאון מהר"ר העשיל נר"ו והוא דהתוס' מפרשים השני תיבות של (ואפילו **פירשו**) שכתב רש"י ז"ל שחסר מן הגירסא ושהוא קושי' בלשון תמיה והתוס' מיאנו בזה הפירוש חדא דאין הדרך שרבה יפרש דברי ר' זירא ועוד דלשון ר' זירא אינו

סובל דברי רבה כלל ועוד מצאתי דבילקוט ובהעתק הכסף משנה לא העתיק תיבת **הכי קא**מר בדברי רבה וה"ג לה אמר רבה לא שנו כו' ומפרשי התוס' דהאי ואפילו **פירשו** הוא פיסקא לברייתא דלעיל דקאמר פרשו אפילו כו' ירדו אמר רבה ל"ש כו' ואינו חולק על ר' זירא ואיפכא גרסינן פירשו אפילו כו' אמר רבה כו' והוא פיסקא בדברי רבי (וכך משמע מהתוס' דלקמן ד"ה ופליגא כו') או קאי את"ק ואפילו פירשו דצריך הקרבה ואסור בהנאה ל"ש אלא שפי' קודם זריקה כו' וא"כ יהיה דברי התוס' ברורים ומובנים לך ואפשר שהתוס' לא היה להם דברי רש"י שלפנינו וק"ל:

ד"ה אתיא זריקה כו' פי' רבינו דאירי כו' מיהו לא ידענא מ"ט אפקי' ממשמעותי' כו' (ר"ל תמה על רבו שלא פי' כפשוטו) דבשלמים אין חילוק כו' (ר"ל דאם כן בשלמים נמי הוי יצא לאחר זריקה במו בעולה וק"ל) ואם זריקה מתרת בפירש מחיים (ר"ל כשהי' בעין) ה"ה במחוסר נמי (ר"ל שנעשה מהם שופר וכוונתם לפסוק להלכה דאי פירשו מחיים בשלמים ונזרק הדם אחר כמה ימים מועלת להוציא מידי מעילה ולהתיר הבשר בשלמים אף שלא היה הקרן בשעת זריקה ולפי"ז מותר לתקוע בקרן שלמים שפי' מחיים ונזרק הדם אח"כ וה"ה בעולה ולא קאי דבריהם אפי' רבינו כלל לא לאתובי ולא ליסייעי' ואפשר שיש איזה ט"ס בלשונם ודוק):

הגהות

גמרא ועצמות ויעלה בשר כו' כצ"ל:

אמר רבה ה"ק ל"ש כו' (מיימוני פ"ב מהלכות מעילה):

כשם שהמזבח מקדש כו' כך כו' (מיימוני פ"ג מהלכות פסוה"מ):

איברים שפקעו כו' קודם חצות יחזיר ומועלים כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה לא שנו כו' קדשים פסולים הס"ד: ואח"כ ד"ה אבל פירושו כו' להדיוט למיעבד כו' דלהכי קשריא נמי עצמות כו' הד"א:

ד"ה לו יהיה ל"ל הס"ד כצ"ל:

ד"ה ופליגא כו' אדרבה כצ"ל:

ד"ה פרשו לפני כו' ובאיסורייהו קיימי הס"ד: ואח"כ ד"ה פרשו כו' דבהדי בשר אישתרו כו' כצ"ל:

ד"ה ומועלים כו' נינהו הס"ד: ואח"כ ד"ה ואין כו' כמעוכלים כדמפרש כו' הד"א:

תוס' ד"ה מאן שמעת כו' רבי היא פירש"י ומתני' אליבי' אתיא ור"י פירש דברבנן דוקא היה כו' כצ"ל ודוק נ"ל:

ד"ה מה אשם כו' לדרשא אחריתי הס"ד: ואח"כ ד"ה ופליגא דר"א כו' לאחר זריקה וכגון שפירש כו' וא"ת דבמסכת תרומות (פי"א דף נ"ט) אמרינן גרעינין כו' אסורים השליכן מותרים כו' מכניסן ומצנען א"כ כו' אבל משליכן בטל שם כצ"ל נ"ל:

דף פו:

חדושים

גמרא היכי מקדמינין אמר ר"י כו' זו היא גירסת רש"י ועיין ברש"י ור"ל היכי מקדמינן ברגלים ק"ל ועיין בתוס':

איתמר פי' קודם חצות כו' (מיימוני פ"ב מהלכות מעילה) וכבר כתבתי שהכסף משנה כתב דכן הדין גם בעצמות שפירשו וליתא וכמש"ל:

רש"י ד"ה ה"ג ואי כו' ול"ג והיכי מאחרינן והתוס' ביומא גרסי לה ומפרשים דפריך אכל יום דהא קיי"ל דזריזין מקדימין למצות ע"ש:

תוס' ד"ה וחציו להרמה וכי היכי דמתרצינן כו' לר' יוחנן יתרצה קודם כו' ועוד דבסיפא כו' דהא כבר מיתוקדא ומ"מ כו' אבל אם רוצה כו' כדי למרק מצותם כו' דעדיין חסר מהם מירוק מצוה כו' וזהו כפירש"י שלא היה מסלקים אותם שלא נתעכלו כו' (כצ"ל ור"ל אלא העלן אח"כ על המערכה שהעריך כדמסיים שם במשנה אבל גחלים היה מאסף הכל לתפוח ולא החזירם למזבח כנ"ל לפרש והרב מהר"ר שמואל אידלש במסכת יומא הגיה בדבריהם ולא נהירא ודוק נ"ל). פי' הקונטרס עיקר הס"ד: ואח"כ ד"ה אלא אמר ר' יוחנן כו' ועוד דאלא גרסינן בכל ספרים כו' והכי מידרש קרא תן השכמה כו' להקטיר מן השכמה ואילך כו' אמאי לא קאמר נמי להרמה הס"ד: אבל לפירש"י דכאן אתי שפיר דאינו כשר אלא מאשמורה הראשונה אבל לפי' התוס' בדשן כשר אף מתחילת הלילה וק"ל:

הגהות

רש"י ד"ה היו תורמין כו' של כבש הס"ד:

תוס' ד"ה משום חולשא כו' וריב"א פי' כו' ועוד דפיוס דתרומת הדשן כו' וכן יסד הפייט הוקמו מחצות אפר לנערה כו' כצ"ל ועיין בזה פלפול ארוך בפ"ב דיומא בספר המאור ומלחמת ה':

דף פז.

חדושים

גמרא שלחו מתם הלכתא כר"י כו' עיין בתוס' דלא שייך למפרך כאן הלכתא למשיחא:
כלי שרת מנין ת"ל כל הנוגע בהם יקדש כו' כצ"ל:
כלי שרת מהו שיקדשו את הפסולים כו' (מיימוני פ"ג מהלכות פסולי המוקדשים) וז"ל דין י"ט וכלי שרת מקדשין דם הפסול ליקרב. ונ"ל דמכאן למדה הרב ז"ל כפירש"י ומדפשט ליה ר"י דמוקדשים ליקרב פסק הרב כוותיה אף דנדחה ראיות ר' יוחנן שהביא ממתניתין הדין דין אמת אף דבמסכת מנחות לא משמע כן כבר תמצא בתוספות מ"ש על זה ולדברי ר"ת שהביאו בתוס' ר"ל ס"ל כן. ונ"ל דהרמב"ם ז"ל ס"ל דההיא דמנחות איירי במנחה חסירה דאין מקדשים ליקרב וכמ"ש הרב בדין כ' שם ובזה מיושבת קושי' הכסף משנה שכתב ויש לדקדק כו' נ"ל והרב הכ"מ כתב שם דהרב פסק כר"י דכריתות דמסיק שם דס"ל דכ"ש מקדשין הפסול ליקרב ע"ש ולא נהירא דהרמב"ם בפ"ד דין כ' פסק דלא כר"י אם לא שנאמר דבהא לא פסק כוותיה ולא ס"ל כל העומד לזרוק כזרוק דמי וזה דוחק אכן לפי מ"ש הכל מבואר בפשיטות ודוק:
תוס' ד"ה לשולחן מדמינן כו' והא ליתא דהא דוקא כו' הוא קושי' על תירץ התוס' דליתא לתירוצא ונ"ל שהוא הג"ה וכך מצאתי בש"ס דפוס קראקא בסוף הדיבור שהוא הג"ה וע' במנחות דף צ' ע"א בתוס':
בא"ד דבעי למילף מיניה מזבח וצ"ע אי מצי כו' (ר"ל דצ"ע אי יש ליישב כתירוץ התוס' דלעיל ק"ל) והת' דפריך כו' וכל זה ליתא בתוס' דמנחות הנ"ל:
ד"ה כבש כו' מקדשת כמזבח היינו כשירים כו' (כצ"ל):
ד"ה כלי שרת כו' ועוד לן דמה כו' אמאי לא יעלה לר' שמעון כו' (ר"ל לכתחילה) וכן נתערב כו' מיירי בהכי וכן כו' ועוד הקשה הר' פטר לפירש"י שהשיב ר' יוחנן דוקא כו' הלכך נראה פר"ת כו' בכלי שרת ומפסיק הכלי שרת כו' (כצ"ל):
בא"ד כך הכלים מקדשין לענין זה א"ל לכתחילה כו' (כצ"ל) (והשאר נמחק) שאם עלו בכלי כו' הואיל והם בכלי כו' עכ"ל וכוונתו וע"כ משום קדושת הכלי הוא ואם כן בעי שאם לא העלה עדיין על המזבח כלל הקמצים הפסולים מהו שיקדשו הכלי שיעלו ודוק:

הגהות

גמרא לינה מועלת בראשו של מזבח כו' (מיימוני פ"ג מהלכות פסוה"מ):
רש"י ד"ה עושה עיכול כו' דמערכה הס"ד:
ד"ה כל היכא כו' לאחר חצות הס"ד: ואח"כ ד"ה אין מועלים כו' להחזירן ויצאו כו' הד"א:

ד"ה אילימא כו' שמצא בשחר כו':
ד"ה או דילמא כו' כלי שרת כשלחן הס"ד:
ד"ה רב אמר כו' לא יעלו הס"ד:
ד"ה מהו שיקדשו כו' אין להן פדיון הס"ד:
ד"ה ושקבלו כו' מאי לאו שקיבלו כו' הד"א:
תוס' ד"ה ור"ח אמר אין בהם כו' היום שלפניו הס"ד: ואח"כ ד"ה הלכתא כו':
ד"ה לא נהני' כו' בהם מעילה הס"ד:

דף פז:

חדושים
גמרא א"נ שזרקו פסולים. ר"ל הא דקתני וזרקו הוי כמו או זרקו פסולים וקבלו כשירים ואפ"ה בשניהם לא יעלו ואם עלו לא ירדו ק"ל:

הגהות
גמרא אויר מזבח כמזבח כו' (מיימוני פרק ג' מהלכות פסוה"מ):
אלא לרבה דאמר כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה מאי לאו שקיבלו כו' פסולים הא זרקו כו' ליזרוק לכתחילה הד"א והס"ד:
ד"ה א"נ שזרקו פסולים כו' כצ"ל:
ד"ה אויר המזבח כו' ולא ירדו הס"ד: ואח"כ ד"ה או לאו כו':
ד"ה יש חיבור כו' דמיפרת ואזלינן כו' הד"א:
ד"ה או אין חיבור כו' אחרינא תפשוט דבעי הד"א:
ד"ה היכי משכחת כו' והקטירה כו' בת הקטרת מחר הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה אלמא לא בתמיה ולא משכחת כו' שנפסל להעלות כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה הניחא כו' איכא לאשכוחא בכה"ג כצ"ל:
ד"ה וקודם עמוד כו' נמי מחשבה הס"ד: ואח"כ ד"ה להך גיסא מיהא כו' הכא אתי כו' דאי לא כמזבח דמי חטאת כו' כצ"ל והד"א:
תוס' ד"ה אויר יש כו' הוי ליה ירוד הס"ד: ואחר כך ד"ה עולת העוף כו':

דף פח.

חדושים
גמרא אין מביאין מנחות ונסכים כו' (מיימוני פ"ה מהלכות איסורי מזבח):

ומנחת בהמה כו' במנחות דף ס"ח ע"ב במתני' פירש"י והרע"ב מנחת נסכים של בהמה וכ"כ רש"י שם דף ה' ע"ב ע"ש:

אמר רב כו' לא קדש ליקרב כו' מכאן יצא להרמב"ם ז"ל שכתב בפ"ה מהלכות איסורי מזבח דין ט' וז"ל אין מביאין מנחות ונסכים כו' ולא מן המדומע ואצ"ל מהטבל וערלה כו' ואם הביא לא נתקדשו להיותם ראוים להקריבן אבל נתקדשו להיפסל כו' והכסף משנה ז"ל אשתמיטיה גמרא זו ודחק למצוא דברי הרמב"ם ז"ל ע"ש וליתא וק"ל:

תוס' ד"ה חטאת העוף כו' וא"ת כו' דלא ירדו דילמא היינו לאחר כו' ויש קצת ראיי' ממליקת חטאת העוף כצ"ל (ר"ל שמלקה שלא לשמה כדאיתא ר"פ חטאת העוף) ואפ"ה מליקה מתרת האסור א"כ מוכח דגם קודם הזאה ס"ל דאם עלה לא ירד ומזה דאל"כ לא היתה מתרת מלטמא בבית הבליעה ודוק:

הגהות

גמרא הוי ליה ירוד שאר פסולים כו' שפיכה היה ועוד דרך הזאה כו' כצ"ל:

כלי הלח מקדשין כו' (מיימוני פ"ג מהלכות פסולי המוקדשין):

ת"ר כלי קדש שניקבו כו' (מיימוני פ"א מהלכות כלי המקדש):

ת"ר בגדי כהונה אין עושין כו' (מיימוני פ"ח מהלכות כלי המקדש):

רש"י ד"ה היכי שרי ליה כו' כצ"ל:

ד"ה שאר פסולי דמים בבהמה כו' כצ"ל:

ד"ה ומשני כו' בתמיה מיצוי כו' שפיכה הוי ולא כו' וזריקה בכך אלא לאו כו' כצ"ל והד"א:

ד"ה כלי הלח קערות כו' כצ"ל:

ד"ה מדות היבש כו' מנחת חביתי כ"ג כו' דכלים שנותנים כו' ראוין לכך כצ"ל והס"ד:

ד"ה ואין מקדשים כו' כך שמעתי במנחות כצ"ל:

ד"ה לא שנו כו' דאין מקדשים כו' כצ"ל:

ד"ה אבל מקדשים כו' ובמחוסר כפורים הס"ד: ואח"כ ד"ה ומנחת בהמה ומנחות ונסכים כו' שאסורה אף לכהנים הס"ד: ואח"כ ד"ה ליפסל כו' לחול וישרפו כו' כלי הוא ומאי ליפסל כו' הד"א:

ד"ה אין מתיכין כו' כצ"ל:

ד"ה ואין מתיכין כו' בעניות ולא כו' ארעא כצ"ל:

תוס' ד"ה מדות היבש כו' ותימא והא איכא ביסא פ' כו' והא איכא כף כו' לא שייך מדה גביה כו' כצ"ל:

ד"ה מן המדומע כו' איך יתיישב ממשקה כו' לכהנים ומההיא כו' כצ"ל:

דף פח:

חדושים

[**תוס**'] ד"ה מכפרים כו' דלהכי לא נקט מ' שנה כו' ומיהו הייתי כו' אבל דין ש"ד לא בטל (ור"ל ומזה פריך גבי שמעון בן שטח) ומכתונת שמכפר על ש"ד לא פריך מידי וכו'. ולא ידעתי למה לא פריך התם מעריות דמכנסים מכפרים. ורש"י תירץ שם דגם בג"ע מכפרת על הצבור ולא עלויה דידיה ובתוס' משמע כאן דס"ל דמכנסים מכפרים גם עלוי' דידיה וליכא כאן גבי' דין ד' מיתות וכמ"ש לעיל וצל"ע ודוק:

הגהות

גמרא מעיל כולו של תכלת שוליו כיצד כצ"ל (מיימוני פ"ט מהלכות כלי המקדש):

רש"י ד"ה הוגעו כו' בנתר ואהל הס"ד: ואח"כ ד"ה הוגעו כו' להו כלל הס"ד: ואח"כ ד"ה אף במים כו' הוא אלא למימרא כו' דהיכי דאסור אסור לגמרי כו' אותן כלל אם הוזקקו לנתר ואהל הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה נראה כו' מביא כו' דברימונים כו' הד"א:

ד"ה קנסות כו' על רישי' הס"ד:

ד"ה אהיכא דאיתי' כו' יחגרו ביזע הס"ד:

ד"ה דבר שבקול פעמונים שבו מכפר כצ"ל והס"ד: ואח"כ ד"ה על העם במחלוקת כו' המיתם וגו' הד"א והס"ד:

ד"ה ידיע מאן קטלי' כתונת מכפרת כו' כצ"ל:

ד"ה ומשני כו' מכפרי בכתונת והוא נגעים כו' כצ"ל:

דף פט.

חדושים

פרק עשירי

תוס' ד"ה כל התדיר כו' ומפרש הר"ח כו' דמכל התדיר לא אתי דבכל יום איתניהו כתמיד כו' ואמר רבא ובמנחת חביתים איירי כו' מיהו אין מרויח כלל בזה יותר כו' (ר"ל דאכתי קשה מפ' התכלת דמייתי האי קרא אמוספים ולא פריך ממתניתין דהכא ק"ל) יש לתמוה כו' בבקר (ויוטדם) [ויוקדם] דבר כו' כדדרשינן ביום לאחר כו' הקטרת המוסיף כו' תיפוק ליה מדכתיב (בתמיה) [בתמיד] בבקר כו' כצ"ל ועיין בדבריהם בפ' תמיד נשחט:

רש"י ד"ה ועל היסוד שפיכת שירים כו' שנאמר בו יסוד הס"ד. ור"ל אע"ג דגבי אשם צריך נמי שפיכת שירים ליסוד כדאמרינן לעיל תן שירים ליסוד מזבח של עולה מ"מ

לא מצינו מפורש בתורה באשם כמו בחטאת וע"ל דף נ"ב ע"א כנ"ל (שוב מצאתי שכ"כ ג"כ הרב בס' תוי"ט ושמחתי):

תוס' ד"ה מעשר קודם כו' והאי טעמא ניחא בדם כו' (ר"ל דדם חטאת עוף קודמת לדם עולת עוף אבל באימורים קשה ק"ל): דאכוליה מילתא קאמר דקודמים כדמוכח בגמרא כו' דמין זבח כצ"ל והס"ד: ואח"כ ד"ה חטאת בהמה (שייך לדף צ' ע"א בסופו ויותר נראה דהתוס' גרסי במתני' חטאת בהמה כו' חטאת עוף כו' ודוק. וצ"ע במשניות עם פי' הרע"ב):

בא"ד כדקתני וכן בהקדישה הס"ד:

הגהות

פרק עשירי

גמרא (מתני') כל התדיר מחבירו וכו' (מיימוני פ"ט מהלכות תמידין ומוספין):

מנלן מנלן כדקאמר טעמא כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה משום דתדירי כו' תדירתא דידיה הס"ד: אח"כ ד"ה כאלה כו' את אלה כאלה כו' התדיר קודם הס"ד:

ד"ה אלה ליום כו' כצ"ל:

ד"ה מגופיה דקרא כו' דמוספים תדירין כו' הד"א:

רש"י ד"ה שהוא מרצה כו' ריצוי גדול הס"ד: ואח"כ ד"ה איברי עולה כו' דמים שניהם הס"ד:

ד"ה מתן ארבע שתי מתנות כו' הד"א:

ד"ה ובכור כו' כל הקרבנות הס"ד: ואח"כ ד"ה מפני כו' כדקתני ואזיל הס"ד: ואח"כ ד"ה שהן מיני כו' מרובה הס"ד:

ד"ה וכן בהקדישה כו' לחטאת תחילה הס"ד: ואח"כ צ"ל גמרא מנא ה"מ כו':

תוס' ד"ה כל התדיר כו' וכ"ת דההוא כו' למוספים דמוספים קבוע להם כו' אי דאית ליה וליקרי' והתני כו' איל הכפרים מכלל דכסף ברישא כו' (וכן בכל הדבור צריך למחוק כשב ולכתוב במקומו כסף): ואח"כ צ"ל ד"ה מנלן כו' שנדפס בסוף העמוד וסוף הדיבור הוא הטעם שאינו מפורש במשנה:

ד"ה דם חטאת כו' שייך לע"ב:

דף פט:

הגהות

גמרא כל המקודש כו' (מיימוני פ"ט מהל' תמידין ומוספין).

חטאת קודם לאשם כו' כצ"ל:

הא כיצד דם חטאת כו' שמרצה איברי עולה כו' ואמאי כו' הכל בבא א' ואינה פיסקא:

ת"ש כו' אדרבה מסיפא איברי עולה קודמים לאמורי חטאת כו' כצ"ל:

איבעיא להו דם עולה ואימורי חטאת כו' כצ"ל:

[**רש"י**] ד"ה כבר נאמר כו' ידיהם וגו' הס"ד: ואח"כ ד"ה יכול כו' מעשיה כדכתי' האחד עולה הד"א והס"ד:

ד"ה מתנה קמייתא כו' כדאמרינן בפ' ב"ש וכפר אע"פ כו' אחת כצ"ל והס"ד: ואח"כ ד"ה דכי עולה כו' על חטא ואפ"ה חטאת קודם לעולה כו' שבחטאת הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה אימורי כו' שאין כפרה אלא כו' אלא באישי' כצ"ל והס"ד:

רש"י ד"ה הכי גרסינן כו' דמכפר הס"ד: ואח"כ ד"ה לאימורי כו' מתני' הס"ד:

ד"ה זו קודמת כו' ואיל נזיר הס"ד: ואח"כ ד"ה לפנים כו' בבכורות מקראי הס"ד: ואח"כ ד"ה שכן קדשים היא הס"ד: ואח"כ ד"ה פסולים כו' קדשים נינהו הס"ד:

ד"ה אלא דם כו' למתני אלא ואימורי כו' הד"א:

ד"ה אלא כו' בהדי אימורין כו' כצ"ל:

ד"ה ומה דמו כו' קרי להו הס"ד:

ד"ה עד כאן כו' דסופו לצאת הס"ד:

תוס' ד"ה אשם קודם כו' לכפר אלא להכשיר כו' כדאמרינן בגמרא הס"ד וכצ"ל:

תוס' ד"ה מנלן שייך לע"א: ואח"כ ד"ה הבא בחטאת כו' בחטאת דעלמא הס"ד: ואחר כך ד"ה דם עולה כו' לא דמי לבעיין דלעיל כו' דמיירי במכפר כו' באותה שבא מכח כליל ומכח מכפר הס"ד וכצ"ל: ואחר כך ד"ה דם עולה ודם אשם כו' דם אשם ואיברי העולה דם אשם קודם דאשם מכפר כו' משום דהוי אד' קרנות הס"ד וכצ"ל: ואח"כ ד"ה אבל עולה לא כו' ושייך לריש דף צ' ע"א:

דף צ.

חדושים

תוס' ד"ה לימא מסייע ליה כו' וחזרה פסולה ואמרי' עלה ש"מ כו' פסולה ומשני דילמא באלי' ויותרת כו' הכליות הס"ד וכצ"ל (ור"ל דעכ"פ מוכח דבאימורי קדשי קלים שיצאו דפסולים ק"ל):

הגהות

גמרא דיקא נמי דקתני מפני שדמה ניתן ש"מ כו' כצ"ל:

בשר קדשים קלים שיצא לפני כו' (מיימוני פ"א מהלכות פסוה"מ):

מאי לאו בדהדר עיילינהו כו'. איבעיא להו מנחת סוטה ומנחת נדבה כו' (מיימוני פ"ט מה' תמידין ומוספין):

לא מנחת חוטא למנחת סוטה כו' כצ"ל:

[**רש"י**] ד"ה ומשום נותר כו' וממחרת וגו' הס"ד: ואח"כ ד"ה ומשום כו' לטהורים אין חייבים כו' הד"א:

ד"ה בדאיתינהו אבראי כולי עלמא לא פליגי כו' להוי זריקה הס"ד:

ד"ה מנחת חוטא כו' סוטה לא הס"ד: ואח"כ ד"ה והא כו' חטא הס"ד:

תוס' ד"ה אבל עולה לא כו' כצ"ל:

ד"ה והא דקא מיפלגי כו' כח דהיתרא הס"ד:

ד"ה ואין חייבים כו':

ד"ה מנא ה"מ כו' תיפוק ליה משום דחטאת עוף מרצה כו' האי טעמא הס"ד:

ד"ה חטאת העוף כו' שייך לע"ב:

דף צ:

חדושים

גמרא חטאת ע"ז חסר א' לחטת כתיב כצ"ל. ועיין בפי' רש"י בחומש דר"ל דשאני חטאת זה משאר חטאת ע"ש:

תוס' ד"ה מאי לאו דחג תימה כו' (כנ"ל להגיה ור"ל דמאי פריך מפרי החג שהכבשים דעולה קודמים לשעירי חטאת דילמא אאיברים קאי אבל בדם חטאת קודם ודוק):

ד"ה חוץ מאשם כו' לאו בחטאת הבא עם האשם קאמר אלא כו' (ר"ל דשאר חטאת ואשם מצורע הבאים כאחד אשם מצורע קודם אבל באמת חטאת מצורע ואשם מצורע חטאת מצורע קודם ודוק):

ד"ה שלמים של אמש כו' פי' בקונטרס כו' שצורת הבשר מתקלקלת כו'. לפי נוסחת רש"י שלפנינו ל"ק מידי שפירש דמיירי בשלמים של אמש ששהו ושחטו היום של אמש קודם להקרבה ואכילה משום זלזול ששהו כ"כ בעזרה ואהקרבת דם קאי וכמ"ש רש"י דקודמים בהקרבה לשל חטאת וכך מבואר ברש"י בסוגיא בפשיטות האיבעיא דנשחטו היום ע"ש וא"כ מ"ש התוספות ובחנם דחק כו' אינו מובן לי דהבינו דאאכילה קאי אשלמים ששחטה מאתמול ע"ש. א"כ גם דברי רש"י צריך לפרשן כמו כן ועיין בתוס' יום טוב שכתב כמ"ש וצ"ע ודוק:

הגהות

גמרא כל מקום שנתחלפה כו' וכאן (ביולדת) עולה קודמת. מקום שבא על חטא כו' וכאן עולה קודמת כל מקום ששניהם באים כו' כצ"ל:

לא לנדבה כו' בנסכים וכן אלי' לכבשים כבשים לשעירים כו' כצ"ל:

ואימא מרישא פר העלם כו' כצ"ל:

איזה מהם תקדום כו'. כל החטאת כו' (מיימוני פ"ט מהל' תמידין ומוספין):

כל האשמות שבתורה כו' (מיימוני פ"ד מהל' פסוה"מ):

וכולן הכהנים רשאים כו' (מיימוני פ"י מהלכות מעשה קרבנות):

איבעיא להו תדיר ומקודש כו' (מיימוני פ"ט מהלכות תמידין ומוספין):

אטו שבת למוספין אהני לתמידין לא מהני כצ"ל נ"ל:

רש"י ד"ה חטאת בהמה כו' מדרבי רחמנא דתניא כו' כצ"ל:

ד"ה חטאת קודמת כו' ואחד לחטאת הס"ד: ואח"כ ד"ה וכל מקום כו' אלא חטאת הס"ד: ואח"כ ד"ה וכאן כו' ומתניתי' תנן חטאת העוף קודמת לעולת בהמה הס"ד: אח"כ ד"ה למקראה כו' לכדאמרן מזה בנה אב הד"א:

ד"ה לא נדבה ושניהם עולה כצ"ל נ"ל. וכן הוא בס"א:

ד"ה וטעמא כו' בנסכים פר כו' וכבש עשרון הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה שכן כו' אשכחן ביה גבי כו' כצ"ל:

ד"ה כי אמרינן כו' לשעיר חטאת הס"ד: ואח"כ ד"ה לחטאת כו' בשגגה וגו' הס"ד:

ד"ה אפילו תימא כו' דתני' לעיל כו' כתובים אחרונים הס"ד:

ד"ה הכא תרגמא כו' מגזירת הכתוב הס"ד:

ד"ה שלמים של אמש כו' דזבחים הס"ד ואח"כ צ"ל ד"ה ובכולן כו' (ונדפס בדף צ"א סוף ע"א ושייך לכאן) שלוקין ומבושלים הס"ד: ואח"כ ד"ה לידי פסול כו' נותר אוסרה הס"ד: ואח"כ ד"ה גמרא תדיר ומקודש כו' שהוא מרצה אי נמי עולת מוספי כו' מקודש הד"א והס"ד:

תוס' ד"ה חטאת העוף כו' הא לא משמע מבנין אב כו' לכל החטאת הס"ד:
ד"ה למקראה וכו': בא"ד והא דתנן וכן בהקדישה כו' והאמר רבא למקראה כו' כצ"ל:
ד"ה מאי לאו דחג תימא כו' חטאת כדתנן הס"ד: ואח"כ ד"ה חטאת העוף כו' מציאות כו' יכול אמר כו' לאבידת חבירו הס"ד: ואח"כ ד"ה תקדום חטאת כו' בהמה שהיא חמורה כו' ק"ו אמרינן דרציחה דוחה שבת מק"ו ומה כו' ולא גמרינן מיניה הס"ד וכצ"ל:
ד"ה וחכמים כו' קדשים הס"ד: ואח"כ ד"ה צלוים כו' אוסרת ונאסרת הס"ד: ואח"כ ד"ה תדיר ומקודש כו':

דף צא.

הגהות

גמרא ת"ש ד"א ברכת היין כו' אע"ג דברכת היום קדישה כו' ת"ש שלמים כו' של יום שלמים של אמש קודמים כו' איבעיא להו תדיר כו' (מיימוני שם פ"ט):
או דילמא יהא אחד ממרס בדמו עד דמקריב ליה לתדיר כו' ובס"א גר' יהיב לאחר דממרס כו' הב"ע כגון דקדים שחטיה לתמיד כו' דיקא כו' הדם ולא קתני כו' כצ"ל:
ולוג שמן של מצורע (מיימוני פרק ד' מהלכות מחוסרי כפרה):
ומנחת כהן משיח שאין מתנדבין שמן כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה אי נמי עולת (כצ"ל וכן הוא בס"א) וזה מקודש הס"ד: ואח"כ ד"ה ואע"ג כו' אף בחול הס"ד: ואח"כ ד"ה לתמידים כו' כיון דהאידנא קרבן א"כ שם שבת עליהם כצ"ל והס"ד וכן הוא בס"א): ואח"כ ד"ה מוספי וכו' מועד הס"ד:
ד"ה שלמים של כו' גבי מתני' הס"ד:
ה"ג מצוי לאו כו' בתמיה הס"ד: ואח"כ ד"ה אוציא כו' דקתני והרי פסח כו' תעשנה יצאו כו' תדיר הוא הס"ד: ואח"כ ד"ה תדירא במצות כו' בריתות וציווין הס"ד:
ד"ה הא דיום כו' לא אמר דקדמו שלמים וטעמא דבעו כו' אידי ואידי דהיום וקדים כו' כצ"ל והד"א:
ד"ה היכי דמי כו' אע"ג כו' אחר השלמים כו' כצ"ל:
ד"ה ברכת היין כו' קדש היום ועדיין כו' הד"א:
ד"ה שחטו קודם כו' הערבים בלבד הס"ד: ואח"כ ד"ה ויהא אחר כו' ליקדש ולזרקו הס"ד: ואח"כ ד"ה כגון כו' לתמיד כו' על הזריקה הס"ד:
ד"ה ובכולן שייך לעיל במתני' וכמש"ל: ואח"כ ד"ה (למשתה) [למשחה] כו': ואח"כ ד"ה מותר כו' מושחן וא"ר כו' נאכל לכהנים הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה מנחה כו' ומתוך שהי' כו' כצ"ל:

ד"ה שאין כו' המתחלק מן הנקטר נדבה כצ"ל נ"ל ובס"א גרס המתחלק או הנקטר:

דף צא:

חדושים

גמרא אמרוה רבנן כו' בדין כו' אף שמן מתנדבין ומינה מה מנחה לוג שמן אף כאן לוג שמן ומה מנחה קומצה ושיריה נאכלים אף שמן קומצה ושיריו נאכלים ואידך ממנחה מה מנחה מתנדבין אף שמן מתנדבין ואוקי באתרא כנסכים מה נסכים שלשת לוגין אף שמן שלש לוגין ומה נסכים כולן לספלי' אף שמן כולן לאישים כצ"ל וכן הוא בס"א. ור"ל דבתחילה ילפינן ממנחה דמתנדבין ואח"כ אוקי באתרא שהן שוין לנסכים ודמי לנסכים וצריך ג' לוגין וכולן לאישים כמ"ש רש"י כנ"ל. שוב מצאתי כן להדיא בסוף מנחות דף ק"ו ע"א ע"ש:

מ"ט אמר קרא ויין תקריב וגו' אשה ריח וגו' כו' והנה הרמב"ם ז"ל פסק שם דלא כשמואל וע"ש בכ"מ טעמו בשם הר"י קורקוס ובזה מתורצת קושית התוס' ד"ה הא ר"י כו' דר"ע ס"ל לספלים ולא לאישים דהוי פסיק רישא ודלא כסברת שמואל אליבא דר"ש וכמ"ש רש"י ופסק כר"ע וגם סתמ' דגמרא במנחות דף כ"א ע"א אמר יצא דם ויין שאין ממנו לאישים וכו' משמע אפי' יין נדבה וגם מהא דכתב הכסף משנה שם דין י"א מבואר ג"כ נסכים לשיתין אזלי ובריית אתיא דלא כשמואל ועיין במנחות שם מ"ש עוד בזה נ"ל:

המוריד גחלת מע"ג כו' (מיימוני בפ"ב מהלכות תמידין ומוספין):

ל"ק הא ר"י והא ר"ש. עיין ברש"י. והנה זה לי ימים רבים ששאלוני משכיל אחד בשם רבינו הרב הגדול מהר"ר ליוואי מפראג זצ"ל בדברי הראש פ' שמנה שרצים שהשיג על השאלתות שכתיב והיכא דשתיא סמא לרפואה ומיעקר אסור אפילו לר"ש דמודה ר"ש בפסיק רישו' ולא שייכי כאן דברי בעל הערוך דאמר לא אסר ר"ש אלא בפסיק רישי' אלא היכא דניחא ליה דהיינו דוקא לענין שבת כו' אבל בשאר איסורים לא כו' תדע מדפריך הש"ס פ' כל התדיר גבי מתנדב יין כו' והא קמכבה אע"ג דלא ניחא ליה כו' עכ"ל והנה דבריו תמוהין דמאי מייתי ראייה מדברי המקשן הלא למאי דמסיק דשמואל ס"ל כר"ש מוכח דפסיק רישא דלא ניחא ליה אפילו בשאר איסורים שרי והיא ראיות בעל הערוך גופיה בפ' הבונה והן כדברים הסותרים זא"ז ונ"ל דכוונת הרא"ש הוא להוכיח מדפריך כאן אהא דשמואל והא קמכבה ומשני כיבוי במקצת לא שמיה כיבוי וכו' א"א כיבוי דמצוה שאני ופריך והא אמר ר"ע יין לספלים כו' או אינו אלא לאישים אמרת לא יכבה ומשני הא ר"י והא ר"ש וע"כ הא דפריך בריש הסוגיא והא קמכבה פריך לכו"ע אף

לר"ש מדלא משני תיכף דשמואל ס"ל כר"ש אלא ש"מ דס"ל להמקשן כיון דקא מכבה בודאי כיבוי גמור א"כ אף לר"ש אסור דהוי פסיק רישי' לדעת הערוך וכ"כ הר"ן להדיא שם ע"ש וס"ל דאסור אף דלא ניחא ליה וע"ז תירצו דס"ל לשמואל דמותר לכו"ע אף לר"י דכיבוי במקצת כו' או כיבוי דמצוה שאני והא פריך דברייתא תני לאיסורא ש"מ דס"ל דהוי כיבוי ומסיק דלר"י הוי כיבוי ולר"ש לא הוי כיבוי אף דמכבה בלי ספק מכח תירוצא הנ"ל כיבוי במקצת או כיבוי מצוה ולהכי לא קאמר התרצן אלא הא ר"י כו' דאכתי צריכי לשינויי דלעיל לשמואל אליבא דר"ש דאל"ה אף לר"ש הי' אסור אי הוי כיבוי בכולה או כיבוי דלאו דמצוה אף דלא ניחא ליה זו היא ראיות הרא"ש ודוק היטב כי הוא חריף. ועוד י"ל דהרא"ש סובר כפי' התו' בפ' כירה דף מ"א ד"ה מיחם כו' דדבר שאין מתכוין לר"י אסור מדרבנן וכשהוא פסיק רישי' חייב מדאורייתא ודייק הרא"ש בדברי המקשן דע"כ הברייתא דס"ל לאיסורא משום לא תכבה הוא דאורייתא ומדפריך והא קא מכבה אף שהוא דבר שאין מתכוין מ"מ כיון דהוי פסיק רישא אסור מדאורייתא דאי לא הוי פסיק רישא מאי פריך דהא אף לר"י לא אסור מדאורייתא ומשני דלר"י אסור מדאורייתא ולר"ש בכל דבר שאין מתכוין הוא מותר ובפסיק רישא ואין מתכוין הוי איסורא דרבנן וא"כ במזבח דלא גזרינן שבות במקדש שרי אף מדרבנן וס"ל לשמואל כר"ש אבל מ"מ איסורא דרבנן מיהו איכא אף דלא ניחא לר' דאין לומר דלר"ש שרי אף מדרבנן דא"כ הוי פלוגתא רחוקה בין ר"י לר"ש דלר"י חייב מדאורייתא מדכתיב לא תכבה ולר"ש יהיה מותר אף מדרבנן כנ"ל ודוק וראשון נ"ל עיקר:

רש"י ד"ה תנא רישא משום כו' כדי נסבה (ר"ל הטעם שאין מתנדבין שמן נקט בחנם משום רישא דא"נ):

תוס' ד"ה אמר ליה כו' דכו"ע דון מינה ומינה ההיא מקמי' דשמעא כו' (כצ"ל) מה מצינו ביין כו' חובה בא נדבה אף כו' מדכתב קרבן כצ"ל והס"ד וז"ל תורת כהנים פ' ויקרא פיסקא ז' ומנין שהיחיד מתנדב שמן הוא הדין כו' ת"ל קרבן דברי ר' טרפון אמר ר"ט מה מצינו ביין כו' אף שמן כו' בא חובה יבא נדבה ע"כ הרי דממה מצינו נלמד כשם שקרבן מרבה שמתנדבין יין כך מקרבן נלמוד שמתנדבין שמן ואם כן ל"ק קושית התוספות וכ"כ בספר קרבן אהרן שם ודוק:

הגהות

גמרא אמר שמואל לדברי המתנדב שמן כו' (מיימוני פט"ו מה' מעשה קרבנות):

מה מנחה קומצה כו' אף שמן קומצו כו' כצ"ל:

מכלל דלמ"ד מתנדבין כולן כו' כצ"ל:

א"ל ר"פ כו' דכו"ע דון מינה ומינה אלא רבי מאזרח גמיר לה א"ל רב הונא כו' והתניא קרבן מנחה מלמד שמתנדבין כו' ומאן שמעית ליה דאמר כו' וקא מייתי כו' כצ"ל:
אמר שמואל המתנדב יין מביא ומזלפו כו' כצ"ל (מיימוני שם ופ"ב מהלכות מעשה קרבנות):
רש"י ד"ה אמר שמואל כו' הקומץ ושיריו נאכלים הס"ד והד"א: ואח"כ ד"ה קרבן כו' וכתב קרבן כו' כצ"ל:
ד"ה תנא רישא משום כו' כדי נסבה כו' (ר"ל הטעם שאין מתנדבין שמן נקט בחנם משום רישא דא"נ כו') אי אתה כו' כצ"ל:
ד"ה יין כו' לר"ט ביין אלא כצ"ל:
ד"ה בדון מינה כו' ולשאר דברים שיכול ללמוד כו' כצ"ל:
ד"ה מה מנחה כו' נפקא לן וסתם כו' הד"א:
ד"ה ומה מנחה כו' קומצה כו' הס"ד: ואח"כ ד"ה בנסכים כו' של נדבה לא הקרב כו' דמי וביין כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה ומה נסכים כו' באתרא ומה יין כו' יעשה ככה ומנחה כו' כולה כליל הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה רבי מאזרח כו' ההין יין כתיב בהו כצ"ל:
ד"ה אשה ריח כו' זבח כתיב הסך כו' הד"א:
ד"ה לא שמיה כו' על המזבח הס"ד: ואח"כ ד"ה כלפי כלו' הואיל: ואח"כ ד"ה לתרום כו' מאוכלות כצ"ל והס"ד:
ד"ה הא ר"ש כו' אין לא תכבה ראיה כו' הוא אפשר כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה המוריד כו' וכן גחלת כו' כצ"ל:

דף צב.

חדושים

גמרא אמר רב הונא נסכים שנטמאו כו' (מיימוני פרק ו' מהלכות איסורי מזבח):
תניא נמי הכי הדם והשמן והמנחות כצ"ל וכן גרס רש"י וכן הוא בילקוט ויקרא רמז תצ"א אבל תיבת השלחן הוא ט"ס דבשלחן ליכא לתרוצי קושית רש"י ק"ל:
פרק אחד עשר
רש"י ד"ה ושקבלו כו' גרסינן ול"ג וזרקו דהא אפילו כו' זרקה על הבגד כו' לקמן פרט כו' כצ"ל נ"ל. וכן הוא בפי' הרע"ב והתוס' היה להם גירסא אחרת בפירש"י:
תוס' ד"ה ושקבלו פסולים כו' פי' בקונטרס או זרקו כו' (וכבר כתבתי דנראה דגי' אחרת הי' להם בפי' רש"י) בפ"ק דמעילה הס"ד:

הגהות

רש"י ד"ה אבל לא של עץ כו' פטור עליה וכיבוי כו' הד"א:

ד"ה מערכה כו' כדכתיב בקדש לא תאכל כו' בהן ממש הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה הדם והשמן גרסינן:

תוס' ד"ה אבל לא כו' תימא כו' שאינו מתכוין שוה לאינה צריכה כו' ובסוף פ"ג דחגיגה מייתי לה גבי הלכות שבת (כהרים) [כהררים] כו' דמשמע להתלמוד דהשתא דכי היכא כו' אין מתכוין כמתכוין כצ"ל והס"ד: ואח"כ ד"ה במלאכה כו' סבר לה כר"י כו' דפטור ומותר הצד צבי צד נחש ומפיס מורסא כו' דגופא וצד נחש כו' ודחק הוא לתרץ כו' כצ"ל:

פרק אחד עשר

גמרא דם חטאת שניתז (מיימוני פ"ח מהלכות מעשה קרבנות):

ושקבלו פסולים את דמה כצ"ל לרש"י ועיין בתוס':

רש"י ד"ה שלנה כו' דמה כצ"ל והס"ד:

תוס' ד"ה שלנה כו' למאן דאית ליה הס"ד:

ד"ה יכול תהא כו' שייך לע"ב:

דף צב:

חדושים

תוס' ד"ה אי הכי כו' ובפ' החולץ א' בתולות וא' בעולות אלמא דנקט שאינו פשוט תחילה ויש לחלק כו' כצ"ל. ור"ל דקאי לענין הבחנה דצריך להמתין ג' חדשים אחר מיתת בעלה אפילו בתולה וכ"ש בעולה ונקט שאינו פשוט תחילה וק"ל:

הגהות

גמרא מסתברא דחטאת בהמה הוה ליה לרבויי שכן בהמה שחיטה צפון וקבלת כלי כו' וחודא ואישים כצ"ל והשאר נמחק:

רבה אמר אמר קרא כו' והתנן אע"פ כו'. בעי ר' אבין חטאת עוף כו' (מיימוני פ"ב מהלכות פסוה"מ):

או דילמא מיפסל פסיל כו' אוספו ופסול אמר רבא ת"ש יכול כו' ת"ל זאת ואי ס"ד כו' רחמנא תיפוק ליה כו' אמר רב הונא כו' במדביק כלי בצווארה (ר"ל הבגד) בעי מיניה לוי כו' מבגד קמא אידחי ליה לכיבוס כו' אי אוספו וכשר הא כשר ואי אוספו ופסול אנא כרע"ק ס"ל דאמר כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה אפי' חטאת כו' אימעוטו דבנאכלות כו' להו מתורת הד"א והס"ד:

ד"ה בהמה כו' כמותה כנגד כו' קרן ובאצבע כו' הד"א:

ד"ה יאכלנה כו' לאחרת יאכלנה כו' נתמעטה חטאת כו' הד"א:
ד"ה רבה אמר כו' דפרכת דילמא פנימיות נתמעטו כו' כצ"ל:
ד"ה ה"ק אף ע"פ כו' בנאכלות דסמיך ליה כו' עיקר אשר יזה כו' תורת החטאת הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה א"ה כו' דהכי משמע האמור בנאכלות כו' במשמעות' אתו כו' כצ"ל:
ד"ה חטאת העוף כו' אשר יובא הס"ד: ואח"כ ד"ה ככלי שרת כו' וזו כליה כו' כצ"ל:
ד"ה פרכסה כו' בחטאת העוף קתני כו' כצ"ל:
ד"ה הא הוצאה כו' לחוץ אצטריכא כו' פירכס' ויצאת כו' הד"א:
ד"ה או דילמא כו' כתב ביה קבלה כו' כצ"ל:
ד"ה תיפוק כו' דזאת דהא כו' הד"א:
ד"ה אידחי ליה כו' אדחי מתורת הזאה ולא קרי' כו' כצ"ל:
ד"ה אוספו כו' דאזדקיק לכיבוס לא בטל כו' כצ"ל:
ד"ה הא כשר כו' כיבוס הס"ד: ואח"כ ד"ה ואת"ל כו' הראשון פסול כו' הד"א:
תוס' ד"ה יכול תהא כו' ת"ל זאת וה"ה כו' מריקה ושטיפה ובלוע הס"ד: ואח"כ ד"ה וקרן אצבע וחודא כו' והאיכא חודא הס"ד: ואח"כ ד"ה אי הכי כו' וה"ל למינקט חולב ברישא הס"ד: ואח"כ ד"ה מי חטאת כו' יעביר אדם מי חטאת ואפר חטאת בנהר כו' כצ"ל. ושייך לריש דף צ"ג:

דף צג.

חדושים

גמרא רבא אמר דכ"ע אין דנין כו' דר"א סבר הזאה צריכה שיעור ומצטרפין להזאות ורבנן כו' כצ"ל. וצ"ע דהא לעיל דף פ' ע"א מסיק רבא דר"א ס"ל דהזאה אינה צריכה שיעור וריש לקיש דס"ל דלר"ע צריכא שיעור איתותב מהא דרבי ע"ש גם דרבנן אדרבנן קשיא דלעיל אמרינן לכו"ע דלרבנן הזאה צריכה שיעור וכאן מסיק רבא דס"ל דא"צ שיעור. ובדוחק יש ליישב דברי רבנן דלעיל איירי דצריכה שיעור במנא אבל אגבא דגברא א"צ שיעור מעט סגי וכיון שכל שהוא מהפסול מעורב באזוב נמצא שאין באזוב שיעור ופסולים אבל כאן איירי דא"צ שיעור אגבא דגברא והכלי שמזין עליו וכיוצא בזה מצאתי להכ"מ שיישב בשם הר"י קורקס בפרק ט' מהלכות פרה דין ח' לדברי הרמב"ם עיי"ש. אכן דברי רבי אליעזר א"א ליישבם דע"כ ס"ל לעיל דא"צ שיעור אגבא דגברא וב' הזאות דמצריך הוא משום קנסא או כרב אשי ע"ש וכאן מצריך. גם דברי הר"י קורקוס הנ"ל אי אפשר להולמן דהא בע"כ גם ר"א ס"ל דבמנא צריך שיעור וכמ"ש התוס' לשם

דף ע"ח ע"ב ומביאי' ראיי' לדבריהם ממסכת נדה ופסחים ע"ש א"כ ע"כ פלוגתייהו אגבא דגברא וס"ל לרבנן דצריך שיעור והדרא קושיא על הרמב"ם לדוכתא ודוק היטב ותמצא. וראיתי ברבינו שמשון פרק ט' דמסכת פרה שהעתיק תירוץ דלעיל בשם רבה וא"כ לפי זה יש לומר דרבה ורבא פליגי אכן אחר העיון נראה לי עיקר דרבי אליעזר דלעיל הוא רבו של ר"ע וכדמשמע בפסחים ר"פ אלו דברים עקיבא בשחיטה השבתני כו' ע"ש ובכמה דוכתי בש"ס ור"א דכאן הוא תלמידו של רע"ק כדאמרינן ר"א בשיטת רע"ק רבו אמרה נ"ל ודוק כי הוא אמת ויציב:

היה לו שעת הכושר כו' (עיין בס' תוי"ט מה שהקשה על דברי הרמב"ם ז"ל שפסק כר' יהודה דלקמן וכאן פסק כר"ש דאותה כשירה ולא פסולה והם פסקי' דסתרי אהדדי ובאמת יש ליישב דהרמב"ם ס"ל דר' יהודא תרתי ממעט. מאותה תרומה. ופסולים שהיה להם שעת הכושר מדמה וכת"ק דברייתא והיא דעת שלישית ולא כרע"ק ולא כר"ש וס"ל דמסתמא כיון דרבי סתם דפסולים לא טעונים כיבוס אפילו היה להם שעת הכושר וסתם דקדשי קדשים וקדשי קלים טעונים מריקה ושטיפה ש"מ דתרווייהו הלכתא נינהו וכר' יהודה דלא מצינו דס"ל כר"ע דפסולים שהיה שעת הכושר שיטעון כיבוס וס"ל דאותה ממעט להו וגם דתרומה אין טעון מריקה ודוק וצ"ע כעת. ובאמת דיש ליתן טעם למה לא פריך בגמרא משניות סתמי אהדדי ודוק):

תוס' ד"ה ניתז כו' מרישא לא שמעינן כו' עכ"ל. נ"ל דה"פ כיון דניתז הדם על הבגד אידחי ליה מהזאה ונפסל ודם פסול להזאה אינו צריך כיבוס כמו דם שלן ונטמא דברישא וע"ז תירוץ דשאני התם דנפסל קודם הזאה אבל כאן הפסול והזאה נעשה בבת אחת ודוק:

ד"ה אלא אצבעו כו' וקשה מהא כו' בריש פרק בתרא כו' ובמנחות כתבו דל"ק מידי ע"ש ונראה כמו שפי' כאן בקונטרס שלא היה יכול כו' כצ"ל. ועיין במנחות דאיכא ט"ס בגמרא ושם אבאר אי"ה ואגיהו בס"ד:

הגהות

גמרא אליבא דרבה וכדקא מתרץ כו' ואיתיבי' אביי כו' למעלה כלמטה כו' המאהילין לאיתויי אבן המגוגעת אלא כו' ור' אליעזר ורבנן במאי קרא מיפלגי כו' כצ"ל:

היה עומד חוץ לתנור כו' (מיימוני פי"ד מהל' פרה אדומה):

ונפסלה דמה טעון כיבוס כו' ורע"ק אותה פרט כו'. ניתז מן הצוואר כו' (מיימוני פ"ח מהלכות מעשה קרבנות):

רש"י ד"ה מדקא מיבעי כו' הכושר ש"מ קסבר כו' הד"א:

ד"ה בזה אח"ז כו' ניתז הס"ד: ואח"כ ד"ה וכדקא כו' ורבנן הס"ד:

ד"ה שהרי נדה כו' כדמפרש רבה ואזיל הס"ד:
ד"ה אלא שאמרה כו' חטאת העוברים על כו' כצ"ל:
ד"ה העביר כלי כו' פיהם למעלה הס"ד: ואח"כ ד"ה ואיתביה אביי גרסינן כו' הד"א:
ד"ה ה"ג ושאר כו' המנוגע הס"ד:
ד"ה אלא אמר כו' להכניסם לתנור הס"ד:
ד"ה ר' אליעזר כו' והאי כדאמרינן אליבא דרבה וכדמפרק כו' דהא דרבה ליתי כו' כצ"ל:
ד"ה דכו"ע אין דנין ור"א כו' כצ"ל:
ד"ה ור"ע ור"ש פליגי כו' כצ"ל:
ד"ה כתיב אותה כו' בכהנים יאכל אותה כו' לקמן בפרקין הס"ד והד"א:
ד"ה ור"ש כו' במתניתין כצ"ל:
ד"ה מן הקרן כו' ובפירקי קמאי כו' (דף ל"ט ע"א) דמן הקרן כו' כצ"ל:
ד"ה ה"ג במתני' כו' כיבוס הס"ד: ואח"כ ד"ה אלא כו' למה לי הס"ד: ואחר כך ד"ה נשפך כו' בהמה הס"ד: ואח"כ ד"ה ראוי כו':
ד"ה מה טעם כו' (שייך לע"ב וכן ד"ה אלא כו'):

דף צג:

חדושים

רש"י ד"ה זה חומר אכיבוס קאי. ומ"ש רש"י אכיבוס קאי ר"ל אבל לענין מריקה ושטיפה ושבירת כלי חרס שוה חטאת לקדשי קדשים ודלא כהרמב"ם. וע"ל דף צ"ח ע"ב מ"ש בס"ד בזה ועיין בס' תוי"ט:

תוס' ד"ה מנין לרבות כו' ולא גרסינן עד שלא הופשט כו' זה אינו דיוק כו' דהא משהופשט נמי לא ממעט כו' (ור"ל דמתני' איירי כשחישב לקצעה ק"ל) משום דאינו מקבל טומאה כו' אף משהופשט (הג"ה) השתא כו' (הד"א) אבל מ"מ בעי לר"י שלאחר מחשבה מקבל טומאה כו' בלא שום מעשה (ע"כ הג"ה) ותימא בפ' כו' ושמא י"ל כו' אפילו מחשבה לא בעי אבל כו' דקאמר לא נטלטל עור כו' וי"ל דאע"ג דמקבל טומאה במחשבה כאן שייחד לישיבה כו' (כצ"ל נ"ל) ומ"ש בעור שהוא לח אסור לטלטלו. אף שבמס' שבת כתבו דמותר לטלטל בשאינם עבודים היינו כשהוא יבש אבל בלח כיון שמחוסר תיקון גדול כמו מחט אסור לטלטל ק"ל וע"ש עוד:

הגהות

גמרא שאין טעון כיבוס אלא דם כו' דתניא ר' חלפתא כו' קיבל פחות כו' (מיימוני פ"ט מהלכות פרה):

אמר רבא למעוטי שירים שבאצבע (מיימוני פ"ה מהלכות מעשה קרבנות):

אמר רב עמרם תנינא היה כו' לא ה"ק עד (ה"ג רש"י) שלא יצתה כו' א"ל גמר מקנח ידו לא גמר מקנח אצבעו כו' אלא אצבעו כו' כצ"ל:

(מתניתי'). ניתז על העור כו' (מיימוני פ"ח מהלכות מעשה קרבנות):

ר"א אומר אף משהופשט אין טעון כיבוס אלא מקום הדם כו' ת"ל אשר יזה עליה כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה קיבל פחות כו' ועירבו הס"ד: ואח"כ ד"ה דתני כו' חטאת קידש כו' חטאת באפר פרה הד"א והס"ד: ואחר כך ד"ה לא כו' ואזיל הס"ד:

ד"ה קיבל כו' או לא הס"ד:

ד"ה מספג כו' בדופנותיו הס"ד: ואח"כ ד"ה שיהא בדם כו' הראשון משמע הס"ד: ואח"כ ד"ה מן הדם כו' הזייה טבילה הס"ד: ואח"כ ד"ה למעוטי שירים שבאצבע כו' שבע פעמים כצ"ל והס"ד:

ד"ה אמר ר"ע כו' אליעזר הס"ד:

ד"ה עד שלא כו' משיצתה הזאה כו' באצבע אין כו' הד"א:

ד"ה עד שלא הופשט כו' מפרש בגמרא דבעינן כו' חסרון מלאכה הס"ד: ואח"כ ד"ה אף כו' אפי' מחשבה הס"ד: ואח"כ ד"ה אלא כו' הבגד הס"ד:

(רש"י שייך לסוף המשנה תמצא בע"א לקמן מן ד"ה במקום קדוש בעזרה הס"ד: ואח"כ ד"ה ושביר' כלי חרס כו' יליף לה הס"ד: ואח"כ ד"ה זה חומר אכיבוס קאי). (ע"כ שייך למתניתין):

תוס' השייך לעמוד זה כבר הגהתי לעיל וד"ה מנין לרבות שייך לריש דף צ"ד:

דף צד.

הגהות

גמרא יכול שאני מרבה עור משהופשט כו' זו היא גירסת רש"י ועיין בתוס':

דת"ר יכול ניתז על כו'. דבר שהוא ראוי לקבל טומאה סתמא כו' כצ"ל:

אלא אמר רבא קרא ומתנית' כו' והאמר ר"ח כו' מסאני במיא. בקשין וכרבנן כצ"ל:

מי לא עסקינין בכלי אכסלגיא הבאים כו' אלא אמר רבא צרעת כיון דמגופה קא כו' כצ"ל נ"ל:

רש"י ד"ה אין לי כו' ופשתים הס"ד: ואח"כ ד"ה שק כו' עזים הס"ד: ואח"כ ד"ה וכל כו' וסריקין הס"ד: ואח"כ ד"ה יכול כו' משהופשטה גרסינן כו' הד"א:

ד"ה מאי בינייהו כו' יהודא מיניה הס"ד:

ד"ה אמר רבא כו' למחשבתו הא קיי"ל כו' כצ"ל:

ד"ה עוצבא שטיח כו' לעוצבא א"צ כו' בלע"ז ליפותו כו' דאי בעי מבטיל למחשבתי' דאינו מקבל כו' הד"א וכצ"ל:

ד"ה דבר גרירה כו' גוררו הס"ד: ואח"כ ד"ה היתה עליו כו' (והשאר שייך למתני' דלעיל וכמש"ל) להעבירה מפני כו' היינו מלבן הד"א והס"ד:

ד"ה מכבסו כו' חטאת קאי הס"ד: ואח"כ ד"ה מסאני בשבת הס"ד: ואח"כ ד"ה קרא כו' טעון כיבוס הס"ד: ואח"כ ד"ה ברכין כו' ורבנן בקשי' הס"ד: ואח"כ ד"ה לאו כו' שלוק וקשה הס"ד: ואח"כ ד"ה ומשוה כו' קרא דצרעת אפילו בקשי' ומתניתין (דידן) ברכין כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה מניין לרבות כו' דאם איתקנה למיתוח טמאה כו' (כצ"ל ועיין בפי"ג דמסכת כלים) והא דתנן בפרק כל כתבי כו' עור של גדי צריך להעמידה כשיחדו לישיבה כו' דבמה טומנין כצ"ל והס"ד: ואח"כ ד"ה מאי בינייהו כו': ד"ה מקנח' בסרמטוט כו' ידיו במפה בשבת הס"ד:

דף צד:

חדושים

תוס' ד"ה אי הכי שלחי' נמי הר"ח גרס שחליים ור"ל ירק כרתי דלפירש"י לא מתיישב יפה דלא שייך בעור רירא:

ד"ה לא שנו כו' והא דלא קתני אבל טמא מגע מדרס כו' מ"מ י"ל דטלית כו' כיון דאזיל שם כו' ולא טהר ממגע כו' פירוש בקונטרס דההיא אבל טמא כו' טהרו מטומאתן ראשונה דומיא כו' ונראה לפרש כו' שניקב בשורש קטן שאם כו' לאחר שקרעו אלא ע"כ היה חשוב כו' וקצת תימא שאותו שיעור הוא לענין הכשר זרעים בסוף המצניע כו' ובקונטרס פי' דשורש קטן איכא למ"ד כו' (ואין זה בפירש"י שלפנינו דאמוציא משקה כתוב כן בפירש"י) וא"א לומר כן דהא פלוגתא כו' ומיהו גם לאותו פי' קשה דמתני' היא כו' ומפר"ת כו' ליחשב פתח בסתם כלים עכ"ל. נראה דכוונתם דפליגי באם בכלי שהוא צמיד פתיל ניקב כמוציא רמון או כשורש קטן אינו מציל בצמיד פתיל דהוי כפתח ולא כנקב ומיירי בסתם כלים שהם רברבי ולכך שיעורא כרמון לחד מ"ד אבל בזוטרי שיעורן

ברובא והוא פחות מרמון וכמ"ש התוס' בשבת ריש דף צ"ו ע"א לפיר"י ודלא כרש"י כנ"ל כוונתם ודוק:

הגהות

גמרא עד שתכלה אלא אמר רבא כו' בגד שרייתו זהו כיבוסו ורבא לטעמיה דאמר רבא זרק סודר למים חייב. זרק פשתן למים חייב בשלמא סודר עביד כיבוס אלא זרק פשתן כו' כצ"ל וכך מצאתי בס"א אלא זָרע פשתן כו' אי הכי חטי ושערי נמי הנך אית להו רירי אי הכי שלחים נמי התם קעביד לישה. גירסת רש"י דרש רבא מותר כו' והאיכא שנכנס כו' שאם נכנס דמה לפנים פסולה כו'. ולטעמך האיכא קרן כו' האיכא חודא אלא חד מתרי ותלתא חומרא נקט כצ"ל:

בגד שיצא (מיימוני שם):

איני והאמר רב הונא ל"ש אלא שלא שייר כו' אבל שייר בה כו' חיבור הוי כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה כסכוס כו' עד שתכלה שרי בעור כו' עליו מים ואמאי תנא כו' הד"א:

ד"ה ה"ג א"ה כו' נמי הנך כו' קעבד לישה הס"ד: ואח"כ ד"ה בשלחים נמי עורות שאינן כו' והשאר נמחק וכן הוא בס"א כצ"ל:

ד"ה וכלי חרס כו' כיבוס כתיב הס"ד:

ד"ה ומשני כר"ע כו' שנתערבו הס"ד:

ד"ה כר' ישמעאל כו' לב' קרנות הס"ד:

ד"ה בגד שניתז כו' חטאת ויצא כו' לקלעים הס"ד והד"א:

ד"ה נוקבו מטומאתו הס"ד:

תוס' ד"ה לא שנו וכו' ויש לפרש בדוחק דהאי כלי חרס עשוי לאוכלים כו' מטילים אותו לחומרא כזיתים היינו בשעה שמניחים כו' אלא שמניחים בו אוכלים כו' כנגד הנקב וגם המרק שהאור מעמיד המרק שלא יצא כו' (ותיבת ע"ד ואי"ן הוא ט"ס נ"ל) והאי דלא כו' ששה מדות בכ"ח משום כו' הוי אמינא דשיעור זיתים כו' כצ"ל נ"ל:

דף צה.

חדושים

גמרא דם חטאת ומראות נגעים כו' (מיימוני שם). ותניא אלא שאין כו' וז"ל הרמב"ם שם פ"ח מהלכות מעשה קרבנות דין י' כל ז' סמנים שמעבירים על הכתם מעבירים על דם חטאת חוץ ממי רגלים שאין מכניסים מי רגלים במקדש עכ"ל. ולא ידעתי דהא בכאן מסקינן לה דמבלע לה ברוק תפל ורבינו נקט כסברת המקשן ודלא כרבה בר אבוה ודוחק

לומר דמיירי רבינו חוץ ממי רגלים דאין מביאין אותה בפני עצמן דהא כל ז' סמנים אינם מעבירים אלא ברוק תפל ואפשר לומר דרבינו לא פסק כריש לקיש וא"צ רוק תפל עם כל אחד ואחד וראיה לזה שבפרק ט' מהלכות איסורי ביאה ג"כ לא הזכירו והשמיט להא דר"ל וא"כ בע"כ צ"ל דבצפון היה מעביר על דם חטאת שניתז ובמעיל אפשר דלא היה לו תקנה וכמ"ש התוס' אליבא דמתניתי' וא"כ בע"כ ליתא לדרבה בר אבוה דבע"כ אין מכניסין מי רגלים ולכן מתמיהנן בגמרא דנדה דף ס"ג ע"א נימא מסייע ליה לריש לקיש כו' ודחי כו' ש"מ דלא ס"ל כר"ל מדדחי ליה התם אלא דלפ"ז ק"ק למה כתב שם והוא שילעוס הגריס כו' עד שיתערב רוק הרבה והוא כמסייע לר"ל ודוק וצ"ע בכל זה:

רש"י ד"ה ומשני כו' וגבי כלי חרס איכא למימר כו' (ובספרי גמרא שלנו איתא כאן בשורש קטן ובתוס' האריכו בזה וכבר כתבתי שגי' אחרת הי' להם בספרי רש"י ק"ל):

תוס' ד"ה מעיל כו' במקום עשירות ושיעורן בשלשה על שלשה כו' שלש על שלש מנין ת"ל והבגד כו' איירי התם דבעי שלשה על ג' לעשירים כו' דבמס' כלים פרק כ"ז תנן כו' משום שלשה על שלשה למדרס משום שלש על שלש לטמא מת כו' אף ע"פ שאין בהם שלשה על שלשה כו' שכתב בהן אף ע"פ שאין בהם שלש על שלש יכניס ודומה שהוא ט"ס כצ"ל והס"ד ועיין בפרק כ"ח משנה ח' בדברי ר"ש מקוצי שהאריך בישוב גירסא זו עיי"ש:

הגהות

רש"י ד"ה מדרבנן כו' רובא אבל כו' מצות כיבוס הס"ד וכצ"ל:

ד"ה מעיל כו' שניתז כו' כצ"ל:

ד"ה אין בהם משום שלש על שלש חזו ולא לתקן כו' ואפילו שלש על שלש יכניס כצ"ל:

ד"ה אגב כו' שלש על שלש דידיה כצ"ל:

ד"ה והא בעי כו' ואשלג והיכי כו' הד"א:

דף צה:

חדושים

גמרא ואי ס"ד כו' בלא בלוע לא קפיד נעביד כו' כיון דאיכא שירי מנחות כו' ואיכא בישול ובלוע עבדינן כו' כצ"ל. ופירש"י בילוע ובישול מחמת השמן. ומכאן קשה לי לכאורה על הרמב"ם ז"ל שפסק דכלי חרס א"צ שבירה אלא בחטאת דוקא והלא מנחת חוטא לא היה בה שמן וא"כ בע"כ בשאר מנחות איירי סוגיא דידן ואפ"ה אי אפשר לעשות של חרס כיון דהיה זקוק לשבירה ואפילו שאינו בשל חטאת ושמא דס"ל להרמב"ם דבקמח לחוד

בלא שמן איכא בישול ובילוע באפיי' לחודא אי נמי דמיירי בחטאת מצורע דטעונה נסכים כדאיתא במנחות דף צ' ע"ב במשנה. אכן צריך לי תלמוד ועיון רב לסברת הרמב"ם דס"ל דבשאר קדשים חוץ מחטאת סגי לכלי חרס במריקה ושטיפה א"כ היאך ילפינן בע"ז פרק אין מעמידין ובפרק כל שעה דהתורה העידה על כ"ח שאינו יוצא מידי דופיו כו' ואין להם תקנה אלא שבירה לענין איסורי דחמץ וי"נ ושאר איסורים ופרש"י מדכתיב ומורק ושוטף ובכ"ח ישבר ש"מ דאין יוצא כו' ולהרמב"ם הא לענין שאר קדשים סגי במריקה ושטיפה חוץ מחטאת לחוד דצריך שבירה ובע"כ דחידוש הוא שחידשה תורה בחטאת והיאך ילפינן מיניה שאר איסורים שבתורה דצריך שבירה ולא ילפינן משאר קדשים דסגי בהגעלה. ועיין בפרק כל שעה בתוס' שהוכיחו דלאו מטעם גזירת הכתוב הוא ותי' ההוא דרמי בר חמא ע"ש ודלא כמ"ש הרא"מ בביאוריו להסמ"ג בהלכות חמץ בדין הגעלה ע"ש. ואף שמצאתי סמך לדברי הרמב"ם בירושלמי שהביא בסמ"ג שם מ"מ לא ה"ל לפסוק כהירושלמי נגד תלמודא דידן וצ"ע. ומהתימא על הרב ר' דוד כהן צ"ל בשו"ת בית י"ח שלא הזכיר דברי הרמב"ם הללו שהם כדברי הרא"ם גם לא התעורר לבארם יפה ע"פ שיטת תלמודא דידן. ולכן דברי הר"א בהשגות ושיטת רש"י דלעיל הן ברורים בעיני יותר ונכונים ודוק:

תוס' ד"ה עירה כו' מדחשיב כמבושל ונראה כו' הא לערות מהם על כו' פי' כלי חרס בולע טפי משאר כלים איתיבי' כו' כו' והתניא אף בכלי נחשת כן אית לך למימר כלי נחושת בולע כו' כצ"ל וכן הוא בתוס' בפרק כירה ובפרק כל שעה דף מ' ע"ב ע"ש. והנה מבואר מהירושלמי שבתוס' דאם עירה לתוך כלי נחושת הוי כשאר כלים דאסורים בעירוי ובולעים האיסור ויש לתמוה אדברי רי"ו שהביאו ב"י בטור יו"ד ס"ס צ"ג שדקדקו הפוסקים בכמה דוכתי דכלי נחושת אינה נאסרת ע"י עירוי והרי הירושלמי והתוס' הם נגד דבריו כחומה ואין כאן מקום להאריך בזה ועיין שו"ת ר' דוד כהן ז"ל בית י"ח בדינים אלו:

ד"ה ואם טש כו' דדוקא עלו שרי הא נתבשלו אסור כו' שבשלו בה חלב ואסר לעשות מולייתא כו' ואם בישל בנותן טעם כו' ואפילו למ"ד דשאני התם כו' ובסוף ע"ז קשרי לבשל חטאת והדר שלמים והרי כו' כצ"ל נ"ל ועיין בתוס' דחולין. ומה שיש לדקדק בזה על הב"י ומור"ם בטור יו"ד סי' צ"ה שכתבו שם שדברי התוס' פרק כל הבשר הוא כדעת סמ"ג וסמ"ק וספר התרומה נ"ל דליתא דהמדקדק שם בתוס' בסוף דבריהם יראה להדיא שאוסרים אפילו באחד מהם אינו ב"י שהיא אסורה אפילו למאי דס"ל דנתבשלו שרי כמו עלו משום דהכלי ב"י נוגע בה והוה נ"ט א' והכלי ב"י שרי ע"ש לטעם הראשון

שכתבו התוספות. אבל הסמ"ג וסמ"ק והש"ד ס"ל כטעם השני שכתבו התוס' ע"ש ולזה כיון מהרא"י בפסקיו סי' צ"ז שכתב אדברי ש"ד וז"ל ואדרבה התוס' החמירו יותר וכו' עכ"ל ור"ל דלהש"ד היכא שאחד מהם אינו ב"י הכל שרי אבל להתוס' הכלי שאינו ב"י אסורה ודלא כב"י גם דלא כמו שהבין הרב מהרש"ל בהגהות א"ו שלו דף נ"ה ע"ד ע"ש ואין כאן מקום להאריך רק באתי לעורר להמעיינים בזה. ודוק:

הגהות

גמרא וכי תימא כו' סממנין ומעבר להו לכולהו כו' כצ"ל:
אחד שבישל בו כו' (מיימוני פ"ח מהלכות מעשה קרבנות):
תנור של מקדש של מתכת כו' (מיימוני פי"ב מהלכות מעשה קרבנות):
רב מוקי לה ההיא בשל מתכת כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה ה"ג כו' לכולהו כחד הס"ד: ואח"כ ד"ה שלא כו' העברתן הס"ד:
ד"ה ר' שמעון כו' מפרש טעמא כו' נותר ופולטו כו' ברותחי' ומתורת כו' הא אפילו כו' כצ"ל:
ד"ה ה"ג בת"כ כו' מנין ת"ל כו' מ"מ ישבר הס"ד:
ד"ה מהו מי הוי צריך תנור כו' כצ"ל (בס"א הוי טעון תנור):
ד"ה ואחד שעירה כו' לתוכו בלוע כו':
ד"ה של מתכת כו' יטען שבירה הס"ד:
ד"ה טחו כו' סאוי חיטי הס"ד: ואח"כ ד"ה לעולם כו' ואפו בו כו' כצ"ל:
ד"ה אמאי כו' בהיסק הס"ד: ואח"כ ד"ה מוקי כו' התנור בשל מתכת הס"ד וכצ"ל:
תוס' ד"ה עירה כו' והחלטה אינו אלא עירוי כו' וקוליוס האיספנין כו' ואי עירוי ככלי ראשון אמאי מדיחן כו' (וקוליות) [וקוליוס] האיספנין הס"ד:

דף צו.

חדושים

גמרא הא דתני שמעיה בקלנבו כו' וקדשה בתנור כו' וכלי שרת דחרס לא עבדינן. וק"ק דלפי"ז גם לעיל ה"ל לתרוצי כן בהא דבישול בלא בילוע נ"ל:
תוס' ד"ה אלא קדירות כו' במריקה ושטיפה ובכלי חרס לא כו' וא"ת למה הצריך הכתוב כו' שאין עושים כבשונות בירושלים כו' (ור"ל דהן אינם תקנות בעלמא אלא דאורייתא) דמהניא טפי דלא כספרים דגרסי הכא כו' (כצ"ל נ"ל):

הגהות

רש"י ד"ה אלא קדירות כו' אבל במקדש נהדרינהו כו' הד"א:

ד"ה אין עושים כו' בבבא קמא הס"ד:

תוס' ד"ה ה"ג כו' משום דהי' גופא כו' דר"י ור"ש בגמרא פליגי הס"ד וכצ"ל: ואח"כ ד"ה בישל במקצת שייך לע"ב:

דף צו:

חדושים

גמרא ת"ל קדשי קדשים כו' קדשים קלים אינם טעונים מריקה ושטיפה דכתיב קדשי קדשים קדשי קדשים אין קדשי קלים לא מ"ט דר"י מדאיצטריך אותה כו' כצ"ל וכן הוא בילקוט רמז ת"צ תרומה ולא יבשל בה חולין כו' אמר אביי כו' בילקוט מהפך תי' דרבא לדאביי ודאביי לדרבא וכן משמע ברש"י ודוק. וכך העתיק הר"ן ס"פ כל הבשר בשם הרמב"ם דף תשכ"ב ע"ד והרשב"א בשו"ת סי' תק"ב ע"ש ומ"מ ש"מ הר"ן בשם הרמב"ם להוכיח מכאן דאין להגעיל כלים האסורים בשאר משקים כ"א במים דוקא ומ"ש אביי לא נצרכא כו' במים ולא ביין אצונן קאי אמריקה ושטיפה אבל אהגעלה הי' בחמין ע"ש הא ליתא לענ"ד דע"כ המקשן דפריך ותרומה לא בעי מריקה כו' והתניא כו' בנ"ט ור"ל א"כ מוכח דתרומה בעי הגעלה שהיא מריקה וכך פירש"י להדיא ועלה תי' אביי דמריקה דקדשים היה במים בהגעלה ומריקה דתרומה היא בהגעלה מיין ומזוג בחמין ורבה בר עולא מסיק דמריקה ושטיפה היא בצונן ולא בעי כלל בתרומה אבל לאביי ורבא ודאי מריקה היא הגעלה ובחמין ומוכח להדיא דבשאר איסורין חוץ מקדשים הגעלה מהני בחמי' אפילו ביין ובמזוג וכך מבואר שהבין הרשב"א בש"ת הנ"ל וכך פסק מור"ם בטור או"ח סי' תנ"ב סעיף ה' בהג"ה אלא דלכתחילה מחמיר להגעיל במים וחש לדברי הרמב"ן ז"ל ולא נהירא דלא עדיף שאר איסורים מתרומה נ"ל דוק. (וכן הוא בס"א):

וחכמים אומרים עד זמן כו' (ויש גורסים כל וכן היא גירסת רש"י והראב"ד והכ"מ כל). והתוס' גרסו עד זמן ועיין לקמן:

מריקה בחמין שטיפה בצונן וכן הוא בס"א:

תוס' ד"ה מדאיצטריך אותה ודאי דאין מיעט כו' כצ"ל. וכוונתם דהוקשה להם דילמא אותה למעוטי קק"ל נמי אתא ע"ז כתבו דא"כ תרי מיעוטי למה דהא מקדשי קרשים נמי נוכל למעט קק"ל ואותה למה לי אלא ע"כ הוי מיעוט אחר מיעוט ואתי לרבות קדשי' קלים ולמעוטי תרומה ק"ל:

הגהות

גמרא מילתא ופרכא מתנית' היא א"ל בעי מיני מילתא כו' ועוד תניא חומר בהזאה ממריקה ושטיפה כו' מבהזאה חומר כו'. כל הכלי הא תרומה לא צריך אלא מקום בישול רבא כו' הא אפילו ביין ואפילו במזוג כו'. לדאמר מר מריקה ושטיפה בצונן הניחא למ"ד מריקה ושטיפה בצונן אלא למ"ד מריקה בחמין ושטיפה בצונן כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה פגע ביה רמי בר חמא לר"י כו' כצ"ל:

ד"ה אלקפטא כו' גדולים הדוכס כו' הד"א:

ד"ה משכחנא כו' מתני' ליתא הס"ד: ואח"כ ד"ה פשיט כו' וכי נמי משכחנא כו' הס"ד: ואח"כ ד"ה דאיפשוט לך כמתני' כצ"ל:

ד"ה מידי דהוי אהזאה דם כו' הד"א וכצ"ל:

ד"ה חומר בהזאה מבמריקה כו' הבגד הס"ד:

ד"ה ה"ג כו' מנין ת"ל כו' הד"א:

ד"ה אותה כו' ושטיפה כתיב הס"ד: ואח"כ אותה כו' דאפקיה ר' שמעון כו' ופסלה כצ"ל והס"ד: ואח"כ ד"ה ואם כו' לזרים אלמא כו' הד"א:

ד"ה אמר אביי כו' מתורת מריקה ושטיפה כצ"ל:

ד"ה הא תרומה כו' מזוג דלא כו' (הד"א) דנבלע בו הס"ד:

ד"ה הניחא כו' שטיפה יתירתא הס"ד: ואח"כ ד"ה לא נצרכא כו' מתורת מריקה ושטיפה סגי כו' כצ"ל:

ד"ה יבשל ושטיפה ולבסוף כו' מפרש בגמרא הד"א והס"ד:

תוס' ד"ה חומר במריקה כו' שהמריקה ושטיפה הוא לאחר זריקה כו' (כצ"ל) בעכוב הדם הס"ד:

דף צז.

הגהות

גמרא כל זכר בכהנים יאכל הא כיצד כו' ה"א תרי זימני מורק או תרי זימני שוטף כו' כצ"ל:

בישל בו ק"ק כו' (מיימוני שם פ"ח):

רש"י ד"ה האסכלא כו' ובגמרא דמסכת ע"ז פריך כצ"ל:

ד"ה אלא זו כו' ונותר נמי הס"ד:

ד"ה הא כיצד כו' סמכן הכתוב הס"ד: ואח"כ ד"ה לומר שממתין כו' אכילה כו' הס"ד: ואח"כ ד"ה מידי דהוי כו' יבא באש הס"ד:

ד"ה ורבי אמר כו' לכך שינה בלשון כו' כצ"ל (וכן הוא בס"א):
ד"ה הרי הקלים כו' ליום ולילה הס"ד:
ד"ה ואין פסולים כו' מפרש לה הס"ד:
ד"ה ופסולה כו' בבשרה יקדש כו' כצ"ל:
ד"ה נהי כו' זמן אכילתן הס"ד: ואח"כ ד"ה היינו כו' לאשמעינן כו' כצ"ל:
ד"ה אלא לאביי כו' חמורים תרתי ל"ל כצ"ל והד"א:
תוס' ד"ה ופנית בבקר כו' דאין ראיית פנים בליל' כו' לינה ולא יותר (הג"ה) והך דשמעתין כצ"ל נ"ל והי' הג"ה בתוס' מר' ברוך ק"ל:
ד"ה ממתין כו' ואי בשיל ביה שלמים כו' כצ"ל:

דף צז:

חדושים

רש"י ד"ה עד שיבלע כו' ומכאן אנו למידים היתר מצטרף לאיסור כו'. ר"ל מדנאסר מקום הבלע להיות כחומר שבה ש"מ דאף ההיתר הוא באיסור עצמו ק"ל:
תוס' ד"ה ניתי עשה כו' וחוץ למקומו ואם תאמר כו' (ותיבת חוץ לזמנו יש למוחקו דהא יש בו פסול כרת ק"ל) ומיהו קשה דאי הוי לילה ניתי עשה כו' נ"ל דכצ"ל דכי הוי לילה לא ניתי עשה וידחה ונראה כו' וכוונתם להקשות דלכשרים אין צורך לגזירת הכתוב דיקדש דאי הוי לילה אז הוי נותר ותו לא דחי לה העשה דואכלו ולא צריך ליקדש ובע"כ דאפסולי' קאי גזירת הכתוב כנ"ל ברור ודוק ולא ידעתי למה האריך בזה ודחק עצמו בדחוקים גדול בספר קרבן אהרן פ' צו דף י"ד ע"א ע"ש ובמ"ש יובנו גם דבריהם בדבור שאח"ז שכתבו והוי מוקמינן לה בכשירים ואפי"ה בעינן יקדש להיתר מצטרף כו' ודוק ועיין בזה עוד בספר הנ"ל:
ד"ה ואחד עצם כו' ונ"ל דהכי פריך וכו' (ר"ל המקשן דלעיל פריך אמאי וכו'):
ד"ה מה מנחה כו' וקשה דבפ' איזהו מקומן כו' הא לא קשיא מידי דההיא היקשא כו' (ר"ל אבל היקשא דחטאת ואשם בעי כאן למילתא אחריתי ק"ל):

הגהות

גמרא אחד עצם כו' מוח כו' אלא סכין (מיימוני פ"ד מהל' מעשה קרבנות). אינה נאכלים אלא לזכרים כו':
רש"י ד"ה אי נימא מזרק כו' בני ישראל וכתי' התם כו' בשמעתין מה שלמים כו' הד"א:

תוס' ד"ה ואחד עצם כו' קדשים מחולין ברו"ך וא"ת כו' לא מקיים עשה דאכילה הס"ד: ואח"כ ד"ה והתם עולה הוא כו' ולא כתב והכין דרשינן תלוש כו' כצ"ל:

ד"ה מה מנחה כו' למילתא אחריתי הס"ד: ואח"כ ד"ה אף שלמי כו' מהכא נפקא לן הס"ד: ואח"כ ד"ה בקדש הקדשים כו':

דף צח.

חדושים

רש"י ד"ה מה אשם כו' אין שפיר ושלי' קדוש בהם ואין חלב כו' משום דכתיב בתרווייהו גבי אכילת זכרים הוא קדשי קדשים הוא כו' (ר"ל דכתיב הוא אצל אכילה ואתי למעוטי אבל במנחה אע"ג דכתיב בה היא אצל לא תאפה חמץ כתיב ולא באכילה ק"ל):

ד"ה אף כל ואפי' עולה ומיבעי לי כו' ועיין בתוס' כאן ובפ' המזבח:

תוס' ד"ה איכא כו' משום דסוגיא דשמעתא הי' כו' (ר"ל ההיא דאיזהו מקומן אינו ברייתא אלא סוגיא דשמעתא היא ק"ל):

ד"ה אף כל כו' בן ד' נאכל לכל אדם כו' הנמצא בבטן כו' אף כו' מוצא כו' (ובתוס' דמנחות דף פ"ג ע"א יש חסרון הניכר וחסר בדבריהם מ"ש כאן ע"ש ותגיה ע"פ דבריהם שבכאן ק"ל) הא דלא יליף מעולה כמו לפירש הקונטרס. (ור"ל דהא בשר השליל ג"כ לא קרב בעולה ק"ל):

ד"ה מה אשם כו' ולפי"ז כו' דשפיר ושיליא דלעיל כו' (ר"ל כיון דיוכל להיות היקשא אדברים אחרים השייך בכל קדשים לענין עצמות משא"כ שפיר ושיליא אינו אלא בחטאת נקיבה וק"ל נ"ל). ורוב דברי התוספות מבוארים בדברי תוספות דלעיל דף פ"ו ע"א ע"ש:

הגהות

גמרא לו משלו ולא משל צבור כו'. ביום מביום צוותו נפקא (מיימוני רפ"ד מהלכות מעשה קרבנות):

מה אשם עצמותיו מותרים (מיימוני פ"י מה' מעשה קרבנות):

אצבע וכהונה אינו כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה מאי הי' כו' כהונה ממנחה הס"ד: ואח"כ ד"ה בקדש כו' שלמי צבור כבש כו' לה' לכהן הס"ד: ואח"כ ד"ה מה חטאת כו' למנחה אלא לענין כו' הס"ד:

ד"ה מה אשם כו' מהיקשא דמנחה הס"ד: ואח"כ ד"ה ולדות כו' וגמרי מאשם כו' מקדשים להקריבן כו' ומאשם גמרינן כו' כצ"ל:

ד"ה אף כל כו' והפריש אחר כו' נותר בין נותר כו' הד"א:
ד"ה דקריר כו' בלע"ז מתוך כו' הד"א:
תוס' ד"ה מה חטאת כו' בבלוע הס"ד: ואח"כ ד"ה כדי נסבא כו' לעיל בפ"ב ובפ"ק כו' ואם כן לא מצינו כו' קרבנות מחטאת הס"ד וכצ"ל: ואחר כך ד"ה מה אשם כו' (הד"א) עד סוף הפרק:
בהג"ה דפשיט ליה באשם יותר מעולה משום דאף בשרו כו' ותו ק"ל דהוא דאשם כו' כצ"ל:

דף צח:

חדושים

פרק שנים עשר

גמרא ומחוסר כיפורים אינם חולקים כו' לערב. אפילו לאחר שהביא כפרתו מיירי דבעי עוד טבילה אף דלא בעי הערב שמש לפי מ"ש התוס' מ"מ כיון דבשעת חולקה לא חזי דמחוסר טבילה אינו חולק ודוק:
בעלי מומין כו' (מיימוני פ"ו מהלכות ביאת מקדש) וז"ל אם עבר בעל מום ונכנס מהמזבח ולפנים לוקה וכו'. וכתב הכסף משנה קשיא לי דבפי"ט מהלכות סנהדרין נראה מדברי רבינו שאינו לוקה אא"כ נכנס להיכל עכ"ל. ול"ק מידי דע"כ לאו דוקא כתב היכל שהרי כתב שם ג"כ שתוי שנכנס לשם ולעיל פ"א דין ט"ו כתב להדיא דאם נכנס שתוי בין מזבח לאולם דלקי ע"ש אלא בע"כ דל"ד נקט היכל וע"ש בכ"מ ודוק:

הגהות

גמרא טעון כיבוס בעי כו' כצ"ל:
והא נוגע א"ד כו' לא בלע הוא הדר כו' דם ורבב על כו' אחדא לא קפיר אתרתי קפיד כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה חוצץ כו' חוצץ דחציצה בקפידא תליא הד"א והס"ד:
ד"ה אתרתי כו' ואף ע"ג דרגיל בתרווייהו כו' כצ"ל וכן הוא בס"א:

פרק שנים עשר

גמרא אינו נוגע ואינו מקריב כו' כצ"ל. (מיימוני פ"י מהלכות מעשה קרבנות):
רש"י ד"ה כל שאינו כו' בעל מום הס"ד: ואח"כ ד"ה וטהור בשעת כו' הד"א:
ד"ה (גמרא) מחטא כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה טבול יום כו' דטבילה דוקא בעי דמייתי כו' ניחוש לה דילמא כו' לעשות להכעיס לצדוקים כו' כצ"ל: ואחר כך דף צ"ט כו':

דף צט.

חדושים

רש"י ד"ה הפוסלני כו' דלא בעי כו' תרומה באומר לא נשמרתי כו' (ר"ל אע"פ שלא נשמר מתרומה אפי"ה א"צ טבילה לתרומה כיון שאינו אלא פסול דרבנן ומיהו לקדש צריך כמו במגריפה ק"ל ועמ"ש בפי' התוס'):

תוס' ד"ה מדבר המטמאני כו' ה"ג רש"י ונראה דה"ג באומר לא נשמרתי מדבר הפוסלני לקדש אבל נשמרתי מדבר הפוסלני מתרומה דאונן אסור לאכול קדש כו' (כנ"ל להגיה ודלא כגי' רש"י ודוחק לומר שלא לשבש הספרים והתוס' גורסי' בדברי רש"י וכן לגבי תרומה באומר נשמרתי מדבר הפוסלני בתרומה וא"כ גורס כגירסת רש"י וצל"ע בזה ודוק):

בא"ד והא דאמר ולא נשמרתי מדבר הפוסלני כו' כל דבר שאינו עושה שלישי ועושה אח"כ לקדש כו' (כצ"ל או אפשר דצ"ל שאינו עושה כלום ר"ל בחולין ותרומה ומיהו מאי דמסקי כמו שלישי של חולין לא ידעתי למה לא נקטי שלישי של תרומה ואפשר דהוא נקרא טמא דפוסל מן הדין רביעי של קדש משא"כ ג' של חולין הוא טהור לגמרי וצ"ע עוד בזה ודוק):

הגהות

גמרא הרי בעל מום דאינו ראוי לחיטוי וחולק כו'. ורחמנא רביי' לא שנא מ"ל טמא מ"ל בעל כו' ת"ש כ"ג מקריב כו' (מיימוני פרק ב' מהלכות ביאת מקדש):

אונן נוגע כו' (מיימוני שם):

אמר ר"י באומר נשמרתי מדבר המטמאני ולא נשמרתי מדבר הפוסלני וכו' כצ"ל:

רש"י (נמחק תיבת גמרא בריש העמוד).

ד"ה קטן כו' כל זכר כתיב הס"ד: ואח"כ ד"ה יחלקנה כו' אינו חולק הס"ד: ואח"כ ד"ה כל זכר כו' יאכל לרבות כו' הד"א:

ד"ה ראוי לאכילה כו' מום הס"ד: ואח"כ ד"ה כיון דלא חזו כו' לחלוק הילכך כו' הד"א:

ד"ה לא פליגי כו' הילכך מאן דמייתי כו' כצ"ל:

ד"ה מטמא מת כו' מת הס"ד: ואח"כ ד"ה מטמא כו' שרץ הס"ד: ואח"כ ד"ה ועוד כו':

ד"ה ה"ג כו' הערב שמש הס"ד:

תוס' ד"ה ה"ג ראוי כו' אונן וטמא בקרבנות כו' אינו חולק כצ"ל והס"ד: ואחר כך ד"ה ה"ג הא דאסח כו' יכול לאכול הס"ד:

דף צט:

חדושים

תוס' ד"ה אמר רב חסדא כו' אע"ג דאכילה לא מעכבי אי לא שריא כו' (כצ"ל) א"כ היאך דייק מינה אנינות לילה מדרבנן אפילו היא דאורייתא דחיא וכו' עכ"ל. לכאורה יש להקשות דהא אכילה לא מעכבא ס"ל ולמה ידחה האנינות שהוא מדאורייתא (אבל) מי הוא [אפי'] מדרבנן התירו באכילה דממנע ולא שחיט וכמ"ש רש"י לקמן ד"ה כשמת אחר חצות. ונ"ל דה"פ דמנ"ל לר' שמעון להוכיח דאנינות לילה דרבנן מדאמרו אונן טובל ואוכל דילמא ס"ל לר' יהודא דאנינות דאורייתא ואפ"ה אוכל דס"ל דאכילת פסחים מעכבא ואתי עשה דאכילה ודחי עשה דאנינות כמו בשחיטה ולפי תירוצם לא ס"ל הסברא דאתי עשה ודחי עשה ושחיטה שריא מכח דלא חיישינן לאנינות בשעת הקרבה אלא באכילה וא"כ כשאוכל בערב בע"כ הוא מטעם שהוא דרבנן דאי הוי אנינות דאורייתא לא אתי עשה ודחי עשה דבכה"ג לא מצינו בש"ס אלא דדחי ל"ת אבל לא לדחות עשה ודוק נ"ל:

בא"ד דאכילה לא מעכבא הס"ד ותיבת מכל הוא ט"ס או אפשר דחסר דבר מהדפוס ומ"מ דבריהם מובנים שפיר:

הגהות

גמרא ורמינהו אונן טובל ואוכל כצ"ל. ותיבת מחוסר כפורים מוחק ברש"י וכ"כ התוספות (מיימוני שם ופ"ו מהלכות קרבן פסח).

רב אסי כו' וקברו בי"ד כאן שמת לו מת בי"ג וקברו בי"ד יום קבורה לא כו' כצ"ל:

ר"ש אומר אונן אינו כו' (מיימוני שם):

ותנא שלמים הבאים מחמת עצמן דאי לא תנא כו' מחמת פסח כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה ואוכל פסחו כו' קדשים כדאמרינן הס"ד:

ד"ה והא דקתני כו' ימות השנה הס"ד: ואח"כ רב אסי כו' ולא קשיא הס"ד:

ההיא דפסחים שמת בי"ד כו' הד"א:

ד"ה מאן תנא כו' מיתה דרבנן הס"ד:

ד"ה תדע כו' לא ליכול הס"ד:

ד"ה ת"ל כו' קרבנו הס"ד: ואח"כ ד"ה והעצים כו' עמהם הס"ד:

דף ק.

חדושים

גמרא יום קבורה מדרבנן אינו תפוס ללילו אלא מדרבנן כצ"ל (רש"י) א"ל רב אשי כו' ואלא הא דקתני כו'. ויש לדקדק דטפי ה"ל למיפרך ר"י ור"ש במאי פליגי כיון דיום מיתה אף לר"ש דאורייתא ויום קבורה אף לר"י מדרבנן. ומ"ו יצ"ו תירץ לי בדוחק דאיכא למימר ר"ש טעי בדר"י וסבר דלר' יהודא יום קבורה נמי הוי מדאורייתא וע"ז חולק ואומר ר"ש תדע כו' דיום קבורה הוא מדרבנן לכך הקשה דה"ל לר"י לומר לר"ש דאנא אמינא דיום מיתה הוא דוקא דאורייתא ולא יום קבורה וליכא פלוגתא בינינו ודוחק ק"ל:

תוס' ד"ה הרי שהיה כו' דכיון דכ"ג ונזיר נדחים כו' לא מימנע כו' (ר"ל דהא אפילו למתו הוא מטמא ודחי' לשחיטת פסח אלא ודאי אינו מטמא למתו ק"ל) א"א לומר כן כו' דכהן הדיוט לחודי' מטמא למתו (ור"ל לחוד מטמא למת מצוה מלאביו ואפ"ה בעי קרא בכהן ונזיר דמטמא למת מצוה ובתוספות דברכות דחו זה בשם הר"ש מקוצי ע"ש) ויש פי' שמוגה בהם כו' (ר"ל כך מוגה במקצת פירש"י) דהא ברייתא כו' ובכולהו לא תני הכי משמע לא יטמא כו' (כצ"ל) ועוד נראה לדקדק כו' ה"ל למתני' ברישא דהולך לשחוט כו' הרי שהי' כ"ג ונזיר והולך לשחט כו' כמו כהן הדיוט דתני ברישא כו' (כנ"ל להגיה) וכוונתם דאי דוקא בכ"ג ונזיר איירי דלא יטמא לקרובים אבל בהולך לחודי' מטמא לקרובים א"כ ה"ל למתני בבא זו בתחילה כ"ג ונזיר שהולך כו' כמו דתני בבבא דכהן הדיוט קודם לנזיר ואח"כ כ"ג קודם לנזיר כן ה"ל למיתני בבבא זו דולאחותו ברישא כ"ג ונזיר קודם להולך כו' וכך מבואר מדבריהם בתוספות דברכות ע"ש עכ"ל כצ"ל ודוק:

ד"ה הא ר"י כו' אף ע"פ שיש לו תשלומים בשני עכ"ל. כאן קיצרו בדבריהם ונראה דכוונתם למ"ש בפסחים פרק הנ"ל על קושיא אחרת וז"ל דשאני התם כיון דשוחטים הפסח קודם שידחו עשה דהשלמה דשוחטין וזורקין על טבול יום ומחוסר כפורים לכו"ע אפילו אם לא יאכל לבסוף הואיל ובידו תלוי ופטור מפסח שני אפילו לא אכל הילכך כשמקריב כפרתו מקיים עשה דפסח ומותר לאכול בלילה ובזה יובן ג"כ כוונתם שבכאן ודוק:

הגהות

גמרא קשיא אביי אמר לא קשיא כאן שמת כו' כצ"ל (מיימוני פ"ו מהלכות קרבן פסח):

לה יטמא מצוה כו'. יכול יטמא אמרת לא יטמא גי' תוס':

רש"י ד"ה לא קשיא כו' ורומיא דתרתי מתני' כו' כצ"ל:

ד"ה ה"ג כו' מדרבנן הס"ד: ואח"כ ד"ה אמינא לך כו':

ד"ה אביי אמר כו' רחמנא דחי' כו' דדרשינן ליה כו' כצ"ל:
ד"ה כשמת אחר כו' מימנע ולא שחיט אי נמי כיון דע"כ שחטי' כו' לא תפיס לילו כצ"ל והד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה דשני כו':
ד"ה ולאחותו כו' כ"ג והולך לשחוט הד"א:
ד"ה ולמול את בנו כו' דמילת זכריו מעכבתו כו' פסח הס"ד וכצ"ל: ואח"כ ד"ה לאחותו כו' לה יטמא ומביא פסח אונן כו' ס"א וקס"ד דתרווייהו קתני כו' דתרין ברייתות דקתני כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה טמאי כו' קודם חצות וכרע"ק הס"ד: ואח"כ ד"ה דילמא כו' ר"י היא דאמר רשות כו' תדחיי' מצוה כו' אנינות הוא הד"א וכצ"ל והס"ד: ואח"כ ד"ה דרישא כו' חובה טומאה לפסח כו' כצ"ל:
ד"ה נפש כו' שהן כנפשו הס"ד:
ד"ה הרי כו' לאחותו פטרתיו כו' למ"מ דאם אינו ענין לנזיר כו' כצ"ל:
ד"ה נפש כו' בפ' כ"ג גרס איפכא כו' כצ"ל:

דף ק:

חדושים

תוס' ד"ה אכילת פסחים מעכבא כו' דסבר לה כמ"ד מעכבא לגבי האי דבעינן גברא כו' א"כ אכילה היא מצוה כו' (ור"ל דיכול רבא לסבור אף כר"נ דמודה דגברא בעי שיהא ראוי לאכילה ומעכבא לאו דוקא וכמ"ש התוספות ק"ל) ומעכבא דקאמר לאו דוקא הס"ד: ואח"כ ד"ה סמוך לשקיעת החמה כו' במנחה נקט סמוך נקיט נמי הכא סמוך דהמ"ל כו' (כצ"ל ור"ל כיון דנקט במנחה הלשון סמוך למנחה בריש ע"פ ובכמה דוכתי בש"ס לכך נקיט נמי הכא סמוך לשקיעה דהמ"ל כו' וק"ל) כאן לאחר שקיעה הס"ד:

הגהות

גמרא רבא אמר אידי כו' (מיימוני שם):
א"ל רב אדא כו' וזרקו את דמו מאי דהוי הוי א"ל רבינא אכילת פסחים מעכבא כצ"ל:
רב אשי כו' אחד יום שמועה ואחד יום ליקוט טובל ואוכל כו' מי איכא דלית ליה דיום מיתה דתפיס לילו כו' הא קברו כו' ומי איכא כו' אחריתא כיום מר כצ"ל:
רש"י ד"ה אידי ואידי כו' וזרקו עליו הס"ד: ואח"כ ד"ה מאי דהוי כו' ואמאי דחיי' אכילתו כו' משאר קדשים בשלמא לאביי כו' בקודם ששחטו כו' העמידו הא כבר שחטה וזרק הד"א וכצ"ל והס"ד נ"ל:

ד"ה יום שמועה כו' מת ובשמועה כו' הד"א:
ד"ה ביום כו' לרחיצה ונעילת כו' (וכן הוא בס"א):
ד"ה ולאכילה כו' מי שליקטו אחרים עצמות כו' בפסחים דלעכב כו' למימרא דביום קבורה אפי' פסח נמי לא הס"ד: ואח"כ ד"ה אחד זה כו' ליקוט קאי וקשי' רישא כו' שייך למיתני אחד זה כו' וכ"ש פסחו הד"א והס"ד:
ד"ה רבה בר כו' וכ"ש פסחו כשבא עליו כו' בקדשים חלה עליו ואחד זה כו' מיבעיא אוכל כו' כדמפרש טעמא ואזיל כצ"ל והד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה מאי דהוי כו' קדשים הא אמרת כו' הד"א:
ד"ה אכילת פסחים בהאשה הס"ד:
תוס' ד"ה וחכמים עשו כו' שייך לדף שאח"ז:

דף קא.

חדושים

גמרא שמא לא שמעת אלא בלילה דאי ביום ק"ו כו'. נראה דלר' יהודא ור"ש אפילו קדשי דורות לא אכלו ביום מכח הק"ו ממעשר הקל והניחו שלשתן לערב ונטמא שעיר ר"ח ושרפוהו ביום תיכף ושני שעירים היה מונחים עד הערב ואכלו דהיו מותרים לערב אפילו בקדשי דורות אלא שנטמא וכך מוכח בסוגיא וכן פירש"י לקמן ד"ה שתי דרישות כו' ע"ש ולפי"ז יפה הגיה הרב הרא"מ ז"ל בפירש"י בחומש מפני מה נשרף זה ומפני מה לא נאכלו אלו וכו' ודוק:
תוס' ד"ה ורמינהו כו' ק"ו ממעשר כו' ונראה לפרש דס"ד כאשר צויתי כו' (הד"א) שהתיר לו בכל הקדשים והא דלא משני כולה ר' נחמיה היא כאן בקדשי שעה כו' דכאשר צויתי בחטאת כתיב כו' (ר"ל ש"מ דמשה היה סבור דחטאת נמי מותר אפילו ביום וטעי בין יום ללילה ק"ל:
ד"ה דאי ביום כו' דאורייתא לדורות (הס"ד) ומ"מ איני מבין תמיהתם דהא ע"כ הותר כאן אנינות במנחה כדכתיב כי כן צויתי וע"כ לדידהו אין חילוק בין קדשי שעה לדורות והיה מותר השעיר לאכול לערב אלא דאירע טומאה כדמסיק (וכמ"ש: **רש"י**) [וכמ"ש רש"י] ד"ה בשלמא לרבנן כו' ע"ש וכמו שכתבתי לעיל ואם כן ביום דאסור הוי ק"ו שפיר ממעשר הקל ובלילה מותר מדהתיר במנחה (והמעם) [והטעם] מפני שכולם אוננים ואין כהן לאוכלם וכמ"ש רש"י לעיל ד"ה הן היום כו' וא"כ שפיר נוכל לקיים הק"ו והיתר אנינות בלילה זו דליכא כהנים אחרים. שוב ראיתי שגם הרא"מ הקשה קושיית התוס'

והניח בצ"ע ע"ש ומהתימא שלא הקשה כן בשם התוספות. ולפענ"ד ל"ק מידי ודוק נ"ל.
ובספר קרבן אהרן דף ס' ע"ג האריך בזה ליישב ג"כ קושייתם ומחמת אריכותו לא ידעתי אם כיון למ"ש וע"ש:

הגהות

גמרא דקתני השומע למתו כמלקט עצמות כו'. כל זמן שלא נקבר ואם נקבר תפוס לילו כו' כצ"ל:
מדקאמר ר' יום כו' לילו מדרבנן מכלל דיום מיתה תפוס לילו מדאורייתא וסבר כו' כצ"ל וכן הוא בש"ס דפוס לובלין:
ורמינהו מפני אנינות נשרפה לכך נאמר כאלה אמר שמואל ל"ק הא ר"י הא ר"נ דתניא מפני אנינות שרפוהו לכך נאמר כאלה דברי ר' נחמי' ר"י ור"ש אומרים כו' כצ"ל וכן הוא בילקוט שמיני רמז תקל"א:
שמא נכנס דמה לפני כו' א"ל משה וכי הן הקריבו אני הקרבתי כו' דמה ובקדש היתה אכול תאכלו כו'. ודילמא אגב מרירייכו פשעתו בה כו' ואפילו אלה וכאלה אין אני כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה איום קבורה כו' היום ואכתי כו' דתרצא ר' ירמיה הד"א והס"ד וכצ"ל: ואח"כ ד"ה הא מני כו' לרבנן מותר הס"ד:
ד"ה ר' אמר כו' ומיהו ביום ליכא למימר כו' אפילו יום דילקוט כו' כצ"ל:
ד"ה תפיס לילו כו' תורה לדבריה הס"ד:
ד"ה כיון כו' דנדב ואביהוא הס"ד:
ד"ה כאשר צויתי כו' כתיב הן כו' דמה וגו' הס"ד: ואח"כ ד"ה בשעת מעשה כו' קדשים היום ששמע כו' אמר להם אכל תאכלו כו' הד"א:
ד"ה כאשר כו' ושוק של צבור כו' כצ"ל:
ד"ה מפני אנינות כו' כדכתיב ויטב כו' למה הוזה הס"ד:
(פירש"י שבע"ב שייך לכאן עד ד"ה טומאה באונס ואגיהם ג"כ כאן): ד"ה מפני אנינות כו' לבו ביום ולית ליה כו' לצבור כו' הד"א:
ד"ה היה להם כו' כדלקמן הס"ד:
ד"ה ר' נחמי' כו' דאותה פרשה מאי אמר כו' הד"א:
ד"ה א"ל אהרן כו' וכי בניי שהם הדיוטים שמשו היום כו' כאשר צויתי במנחה כצ"ל והס"ד:
ד"ה שאני מבזה כו' אירעוני אין אני כו' ולא כתי' אלה הס"ד: ואח"כ ד"ה טומאה באונס כו' (שייך לע"ב):

תוס' ד"ה בשלמא ר' נחמי' כו' (שייך לע"ב):

דף קא:

חדושים

תוס' ד"ה בשלמא לר' נחמיה כו' הן היום הקריבו וה"ק כו' והשתא לפי"ז למ"ד מפני אנינות כו' הוי הן היום בניחותא כו' עכ"ל. כוונתם דלמ"ד מפני אנינות נשרפה א"כ התמיהא היאך נאכל חטאת היום שהוא קדשי דורות ואסור אף בלילה ופי' הכתוב הן היום הוא חובת היום היאך ס"ד ואכלתי חטאת כו' והן היום הוא בניחותא. ואכלתי הוא התמיהא. אבל לרבנן הן היום הוא התמיהא שיקריבו בניי היום בתמיהא ולעיל פ"ב משמע איפכא דלר"נ הן היום הוא בתמיהא שיקריבו אוננים ומשה טעה וס"ד שהקריבו אוננים והשיבו בתמיהא אלא שלא יכולים לאכול ביום מפני אנינות וקודם הלילה נטמאה וא"כ היאך נאכל בתמיהא וכך פירש"י שם ע"ש ודוק:

בא"ד ומשני ה"ק כו' שקרבו היום. ור"ל דקושיא קמייתא היא אתיבת היום וקושיא שני' אענייא דהן היום הקריבו דהיאך נאכל ביום הקרבתו דא"ש טפי לרבנן מלר"נ ודוק נ"ל:

הגהות

גמרא ושכחתי איבעי להו לשהוי ולמיכלא לאורתא טומאה באונס באתה כצ"ל:

אמר רב משה רבינו כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה טומאה באונס כו' ונטמאת באונס הס"ד: ואחר כך ד"ה בשלמא כו' חטאת שמא לא שמעת אלא בלילה כצ"ל:

ד"ה מאי ואכלתי כו' אסירי דהאמר כו' אמר לקמן הס"ד:

ד"ה בשלמא כו' דורות הוא ואני אוכלן כו' בתמיה הס"ד והד"א:

ד"ה שמא לא שמעת כו' היום הקריבו כצ"ל והס"ד:

ד"ה שתי דרישות כו' למנחת כו' כצ"ל:

ד"ה שפיר קאמר כו' לשלשתן שישרפו הס"ד:

ד"ה ששם שלום כו' אהרן הכהן אין כהונה כו' בפנחס והאי קרא התם כתיב הד"א והס"ד:

ד"ה טריד כו' שהדיבור טורדו כו' כצ"ל:

ד"ה בהשכמה כו' ד"ה לחם כו' להתירו בקדשים הס"ד:

ד"ה שהרי הותרו לזר ולהן כו' כדכתיב ביה בשלו כו' הד"א:

ד"ה בקדשים קלים כו' ופסול חולק בהם כצ"ל והס"ד: ואח"כ ד"ה לאו משה כו' במילואים הס"ד: ואח"כ ד"ה לא בבמה כו' בבמה קטנה שהזר כו' בבמה אין לך כו' עולה ומנחה הד"א. ור"ל ועולה כולה כליל:

תוס' ד"ה ההוא בברכה כו' בחביתין הס"ד:

ד"ה ואידך וכו':

דף קב.

חדושים

גמרא וכל חרון אף שבתורה עושה רושם כו'. וצ"ע היאך מיישב רש"י ז"ל בחומש קושיא זו שבפרשת שמות העתיק הרב ברייתא זו דכל חרון אף כו' ובשלשה מקומות כתב הרב דצריך לחלוק כבוד למלכות בפ' וארא על פסוק ויצוום אל בני ישראל וגו' וא"כ היאך מתרץ קושית הגמרא מאי רושם הוי בויצא משה מעם פרעה בחרי אף ויש כמה פנים ליישב בדוחק ולא ראיתי להאריך בדחוקים ודוק:

רש"י ד"ה סטרו הכהו כו' (ר"ל משה סטר לפרעה):

תוס' ד"ה אני מסגירה כו' למדנו שהיה אהרן דורש אין אדם כו'. ה"ג בספרי ובילקוט ובזה מיושב מה שמקשים העולם בברייתא דלמה לא אמר גם גבי משה הטעם דאין קרוב רואה וכו' והוא משום דמשה היה דורש כת"ק דאדם רואה נגעי קרוביו דלא כאהרן דס"ל כר"מ ולכך היה אהרן אומר למשה דבלא"ה אין אתה רואה שאתה זר ואני אין אני רואה דס"ל דננעי קרובים אסור לראותם נ"ל ודוק במ"ש שהיה אהרן דורש ולא משה:

הגהות

גמרא שאני שאול דאפילו בגויה לא קאים כדר"א כו' כצ"ל:

שנאמר ויגבהו ואת גו' ואם הגיס כו' כצ"ל:

בעל מום מעיקרו מנין כו' (מיימוני פ"ו מהל' ביאת מקדש):

רש"י ד"ה ואין זר כו' והובא אל כו' כצ"ל:

ד"ה ויש אומרים כו' כהונה אלא מזרעו כו' כי"א כצ"ל והס"ד:

ד"ה ואלו לדידה כו' לי לאמר כו' הד"א:

ד"ה וירץ כו' אורח ארעא הס"ד:

ד"ה כדר"א כו' ויגבהו ואת אסורים כו' כצ"ל:

ד"ה לא תיפוך כו' דאכשר רחמנא הס"ד:

תוס' ד"ה אינו חולק כו' שייך למתני' כדלעיל:

דף קב:

חדושים

רש"י ד"ה לאונסו שהיתה שמועתו שגורה בפיו כו' כצ"ל. ומ"מ משמע דר"א ב"ש לא גמר השמעתא עם רב בבית הכסא דהא מנ"ל דשרי אפילו לאונסו והא דאמר רב האי דינא כו' ה"פ האי דינא גמירנא מראב"ש בבית מדרשו וראב"ש אמר בינו לבין עצמו בהרהור וחידשו בביה"כ נ"ל:

תוס' ד"ה בעל מום עובר כו' וא"ת כו' עכ"ל. ולא נמצא תי' ע"ז בתוס' שלפנינו על קושיא זו ול"נ דל"ק כלל בשלמא בבע"מ כיון דלית ליה כלל היתר בהקרבה ובחלוקה ואכילה התירה תורה במנחה ה"ה דילפינן נמי מיניה חטאת ואשם משא"כ בטבול יום ואונן ומחוסר כפורים דלכולהו אית להו תקנה בהקרבה ושייך שפיר הקולות וחומרות דלקמן דליכא למילף חדא מאינך:

הגהות

גמרא הא לא קתני (ר"ל הא ראוי לאכילה חולק) השתא דאתית להכי כו' כצ"ל נ"ל וכן הוא בס"א

(עד שיהא טהור משעת זריקה עד שעת הקטר חלבים תיק"ו כצ"ל וכן הוא בס"א)

אמר רב האי דינא כו' כצ"ל ול"ג רבא דלא היה בזמן ר"א בר שמעון שהוא תנא וכן הוא בילקוט צו רמז תפ"ח ועמש"ל ברש"י בס"ד:

בבית הכסא דנתה בא טבול יום כו' כצ"ל ועיין ברש"י. ובספרי ילקוט הישנים הדפיסו בטעות דנתהיב"א ופי' בצדו הוא שם מקום וטעות בידו ק"ל:

תן לי מחטאת ישראל כן (מיימוני פ"י מהל' מעשה קרבנות):

שיפה כחי בחטאתי כו' ומה אם דחיתני ממנחת ישראל כו' אותה יאכלנה בא וחטא ואכול א"ל תן לי מחיה כו' בחטאתך דחיתיך מחטאת ישראל מקום שהורע כחו כו' כצ"ל:

אצל נשים ועבדים דחיתיך כו' שיפה כחי בבכור כו' דכוליה דילי כו' על המזבח ואת חלבם תקטיר כו':

רש"י ד"ה טמא בקרבנות כו' דאין חולק הס"ד:

ד"ה הא לא קתני כו' לאשמעינן דכל כו' ולא דוקא תניא הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה כדאמרינן מעיקרא ראוי לעבודה הס"ד: ואח"כ ד"ה הא לא כו' דקא דייקת וקשיא כו' ציפור כצ"ל והס"ד:

ד"ה דאפילו הקטר חלבים כו' להקטיר ות"ק כו' לא לראוי אתא אלא כו' חולין ר' שמעון כו' חלבים ת"ל כו' אהרן כל כהן כו' הד"א וכצ"ל (ס"א):
ד"ה דנתה כו' לדון הס"ד:
ד"ה מקום שהורע כו' ממנחת ישראל הס"ד:
ד"ה ומה במקום כו' יחלוק עמו הס"ד:
ד"ה תן לי כו' ואוכל לערב הס"ד: ואח"כ ד"ה שכן כו' ועבדיי אף כשאני כו' הד"א:
ד"ה קוליו כו' מה אני דחיתני כו' כצ"ל:
ד"ה את דמם כו' לכל כהן שירצה כתרומה וכפדיון כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה הרי טמא כו' כדתניא בהדיא הס"ד: ואח"כ ד"ה מה אם כו': ואח"כ ד"ה פריך כו':
ד"ה הניחא למאן דאמר כו' שייך לדף שאח"ז:

דף קג.

חדושים

גמרא ת"ר עולת איש כו' עולת גרים נשים ועבדים כו' כצ"ל וכן הוא בתוס' ובילקוט רמז תצ"ב וכן העתיק בכסף משנה פ"ה מהלכות מעשה קרבנות. והרמב"ם גרס כותי במקום גר וכתב הכסף משנה דכן עיקר דלגי' דידן קשה מאי קמ"ל דמהיכא תיסיק אדעתין לפלוגי בין גר לישראל עכ"ל. ושרי ליה מאריה דאשתמיטתי' הא דקאמר כאן אטו גר לאו איש הוא א"ל פרט לגר שמת ואין לו יורשים וא"כ טובא קמ"ל דלא כר' יוסי ומ"מ פסק הרמב"ם הוא נכון כיון דקי"ל עולת איש פרט לעולת הקדש ש"מ דכל העולות חוץ מהקדש ואפילו עולת נכרי עורה לכהנים וכ"ש גר ודוק נ"ל:

הגהות

גמרא כל שלא זכה כו' (מיימוני פרק ה' מהל' מעשה קרבנות פי"ט מהל' פסוה"מ):
עולה שעלתה לאיש כו' עלתה לבעלים עורה לכהנים כו' אין מזבח יוכיח שאין כו' כצ"ל:
ר' אייבו אמר ר' ינאי פרט למתפיס כו' כצ"ל וכן הוא בילקוט תצ"ב:
דתניא ששה לנדבה כו' זכאים בעורה דברי ר' יהודא א"ל ר"נ ואמרי כו' ומשום אשם ילקח בו עולות כו' עורה לכהנים כו' ר' אליעזר אמר זכרים כו' זבחי שלמים ודמיהם יפול עם שאר נכסים לבדק הבית כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה כל כו' דלא היתה לה כו' היתה למזבח הס"ד וכצ"ל: ואח"כ ד"ה עורה וכו' בגמרא הס"ד: ואח"כ ד"ה ואחד כו' נמי מקרא הס"ד:

ד"ה מן המותרות כו' ואשם שמתו כו' לנדבה והוא עולה כו' כדתנן בתמורה הס"ד:
ד"ה לנדבת צבור כו' המזבח הס"ד: ואחר כך ד"ה לנדבת כו' קריבים משלו הס"ד:
ד"ה כדאמר רבא כו' מינה מניין שלא כו' עליה העולה כו' תלמודא ואמר רבא כו' הד"א:
ד"ה פרט כו' לכהנים הס"ד: ואח"כ ד"ה ולא כו' דקאמר עולא כו' ומותבינן לעולא כו' שתפדה ומשני כו' ליה פדיה מדרבנן כו' מאן דמותיב בעי כו' אם שחטה כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה אלא אפילו כו' מדרבנן בעלמא כו' לא הני מילי דמדאורייתא לא בשר כו' הד"א:
ד"ה ה"ג ששה לנדבה לעולה הבא כו' כצ"ל:
ד"ה אשם לה' כו' לכהן כחטאת כו' רועה ילקח כו' הכהן כו' כצ"ל:
ד"ה אלא מר כו' הקדש הס"ד:
ד"ה המקדיש כו' לבדק הבית הס"ד: ואח"כ ד"ה הראויות כו' בתמורה המתפיס כו' מזבח לעולם הס"ד והד"א:
ד"ה ונקבות כו' הקדש הראוי כו' לעיל פרט לעולת הקדש הד"א והס"ד:
ד"ה הכי גרסינן כו' ת"ל כו' הס"ד: ואח"כ ד"ה עולה כו' לרבות בא הס"ד. ואח"כ ד"ה הואיל כו' שהיא כשירה לא כו' הד"א:
תוס' ד"ה הניחא כו' משום דהיא מעיקרא לאיש כצ"ל:
ד"ה אלא כו' לא הוי משימה בשופר כו' ממדרשו של יהוידע כצ"ל והס"ד:
ד"ה אין לי כו' בנאמנות שהרי משה כו' כצ"ל:

דף קג:

חדושים

גמרא אבל עולה כו' ונתח אותה לנתחיה צריך הכתוב לומר אשר הקריב לו יהיה כו' כצ"ל והשאר נמחק וכן הוא בת"כ פ' צו ע"ש פרשה ט' נ"ל. (ובס"א גרס לנתחיה יכול לא יהו הכהנים כו' והוא ג"כ נכון):
תוס' ד"ה ומודה כו' וי"ל דהתם לאחר שחיטה כו'. ובתוס' דב"ק הניחו בתימה והנה הרב מהרש"א שם לא ראה דברי התוס' שבכאן דכוונתם שם ג"כ להקשות שנפסלו קודם הפשט מכח הפסול שנעשה קודם שחיטה ולא נתקן קודם הפשט שלא נתן הכסף ולא ס"ל התי' שבכאן כי התם ס"ל כדברי הג"ה שבכאן דאין תקנה אחר שחיטה בחזרת כסף ויפה הניחו בתימה ודוק נ"ל:
בא"ד הילכך לא חשיב פסול דקודם זריקה כו' (ר"ל אלא הוי פסול דלאחר זריקה ומרצה לראב"ש כדלקמן ק"ל):

הגהות

גמרא וטבול יום ואונן כו' האי אשר הקריב כו' כצ"ל:

כל הקדשים כו' (מיימוני פי"ט מהל' פסוה"מ ופ"ח מהלכות מע"ק):

אמר רע"ק מדבריו למדנו כו' (מיימוני פ"ג מהלכות בכורות):

אין לא ראינו כו'. ומודה ר' שאין הפשט קודם זריקה (מיימוני פ"ה מהל' מעשה קרבנות):

רש"י ד"ה אשר הקריב כו' באיסורים הס"ד: ואח"כ ד"ה שכן כו' תאמר כהנים שזכו כו' כצ"ל:

ד"ה כל עצמו כו' עורות מעולה כו' כצ"ל:

ד"ה מפני שלא כו' עולה בלבד הס"ד:

ד"ה נאמר בה כו' יכול להביאו ובס"א דהא בהדיא כו' דבהדיא כו' כצ"ל:

ד"ה פרט לאונן כו' להקרבה הס"ד:

ד"ה מדינה כו' ת"ק מיניה עורות כו' הד"א:

ד"ה לא ראיתי כו' לה בגמרא הס"ד:

ד"ה ונמצא כו' הפשט יאותו כו' בעורו הס"ד:

ד"ה אין לא כו' אירע ושרפוהו הוה כו' כצ"ל:

ד"ה ה"ג בגמ' כו' ואותיב הכי כו' הד"א:

ד"ה מני ר"א כו' על עור חלוץ כו' אחר הפשיטן כצ"ל והס"ד:

ד"ה אתאן לר' כו' עור חלוץ כו' הרצאת בשר הס"ד:

ד"ה ומודה ר' כו' זריקה מודה הוא כו' בעורה טעמא כו' זריקה ונפסל כו' דברה בהוה הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה קודם כו' זריקה ואין כו' בלא בשר הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה לאחר שיראו כו' ועור לכהנים הס"ד: ואח"כ ד"ה על העור כו' העור דקסבר כו' הד"א:

תוס' ד"ה ומודה כו' וי"ל דהוי כמו שנמצא טריפה כו' כצ"ל נ"ל מרצה על העור הג"ה וקשה דתני' כו' (כצ"ל נ"ל) בדם ובבעלים תעובר צורתו ופסולו בגופו הוי כמו כו' כצ"ל:

דף קד.

חדושים

רש"י ד"ה והעור בשריפה כו' ותוספת' זו' גי' דתלמידי תרביצאי הוא כו' (ר"ל תלמיד דבית המדרש כך פי' הערוך וכן פירש"י במנחות דף פ"ב ע"ב ד"ה ובתרביצא אמרו כו' ע"ש):

בא"ד אלא אדר"ח קיימי דאיירי בקדשי המקדש. וק"ק הלכתא למשיחא ל"ל וי"ל דנ"מ דעור בכור בעל מום שנמצא טריפה טעון קבורה ולשיטת הרמב"ם ורע"ב שכתבתי קשה

דהא בבעל מום פסקו כרע"ק דיאותו כהנים בעורו ובתם פסק דבעי שריפה בזמן הבית וא"כ הל' כחכמים הוי למשיחא ודוק וכתב הכסף משנה שם ומפרש רבינו דחכמים ל"פ ארע"ק דרע"ק מיירי בבעל מום וחכמים בתם והלכה כרע"ק והלכה כחכמים עכ"ל. ונראה דלא דק דודאי רע"ק סובר בתם שהופשט ונמצא טריפה דאין יוצא לבית השריפה אלא דהוסיף אף בגבולין בעל מום שהופשט ונמצא טריפה דיאותו בעורו וחכמים ס"ל בתם ובבע"מ שנמצא טריפה דהעור בתם הוא בשריפה ובבעל מום בקבורה והרב פסק בבע"מ כרע"ק ובתם פסק כחכמים ודו"ק נ"ל:

תוס' ד"ה מ"ד לא הורצה כו' דהתם אפי' בדעבד לא הורצה כו' וכ"כ הרמב"ם פ"א מהל' פסוה"מ דין ל"א ע"ש. וצ"ע דהרב כתב בפי"א דין כ' קמץ את המנחה כו' או נשרפו או אבדו כו' ואם הקטיר הורצה עכ"ל. ומ"ש שירים מבשר שנאבד ונשרף שפסק בפ"א דלא הורצה והלא דינן שוה כמבואר במנחות דף כ"ו וצל"ע בזה:

בא"ד ופי' הקו' עיקר הס"ד:

הגהות

גמרא קודם שיראו להפשט כו' אם אין דם אין בשר (מיימוני פ"א מהלכות פסוה"מ):

מידי דהוי אדיעבד דתניא נטמא כו' כצ"ל:

חלוץ קאמר והאיכא אחר הפשט וקודם זריקה לר"א ב"ש כו' בפני עצמו ר' חנינא כר' ס"ל ואיבעיא כו' תוקמה כראב"ש מודה ר' שאין כו'. אמר ר' חייא בר אבא כו' כצ"ל. והלכתא כדברי חכמים והשאר מוחק רש"י אבל הרמב"ם גרס לה ומוקי לה בבכור תם ועיין בפי' הר"ע ברטנורא ובכ"מ שם בפ"ג מה' בכורות ובמה שאכתוב בפירש"י:

פרים הנשרפים כו' (מיימוני פ"ה מהל' פרה אדומה):

נשרפים אבי' הדשן כו' כמצותן נשרפים בבית כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה אליבא כו' כוותיה דהא קאמר כו' לכתחילה אף ע"פ כו' כגון אבד או כו' כצ"ל והד"א:

ד"ה כי פליגי כו' הא דאמרת דמ"ד כו' כצ"ל:

ד"ה ה"ג כו' אלא בבשר כו' לכהנים הס"ד וכצ"ל: ואח"כ ד"ה עד כאן כו' לבעלים לחובה דליכא פסידא כו' כצ"ל והד"א:

ד"ה אבל לענין כו' ואם עבר וזרק כו' כצ"ל:

ד"ה מידי דהוי כו' אלמא קי"ל הי' כו' אין דם הילכך גבי אבוד כו' כצ"ל נ"ל:

ד"ה והאיכא כו' דקודם זריקה הס"ד:

ד"ה והאיכא כו' קודם הזריקה הס"ד: ואח"כ ד"ה מרצה הואיל כו' פסולי קדשים הס"ד:

ד"ה דאפילו בגבולים כו' הפשט שראה (ובס"א) שרייה שחיטתו (ר"ל התירה שחיטתו) כו' במקדש ונמצא כו' לאחר הפשט הס"ד:
ד"ה והעור בשריפה וכו' ומטמאים בגדים כו' אותה וגו' הס"ד: ואח"כ ד"ה שלא כו':
תוס' ד"ה אמר רע"ק כו' המוקדשים בבכור שנשחט כו' הד"א:

דף קד:

חדושים

גמרא יציאה מהו שתועיל (מיימוני פי"ט מהלכות פסוה"מ):
אמר ר' ירמיה בר אבא אליבא דמ"ד עדיין לא הגיע כו' כצ"ל. ומשמע דלר"י דס"ל דסופו לצאת פשיטא דאינה מועלת בחובה אכן הרמב"ם ס"ל דיש למבעי גם לר"י אליבא דמאי דקיי"ל שאין זריקה מועלת לחוץ לאכלו כ"א לשרפו כדאיתא במעילה כ"כ הכ"מ בשם הר"י קורקוס ז"ל והוא נכון:
תוס' ד"ה לא מחשבה כו' כמו אכל אוכלים כו' ושהא כדי אכילת פרס כו' כצ"ל והוא לשון המשנה בכריתות פ' אמרו לו ע"ש פי' בגמרא:
בא"ד דפסול גוויה כו' בפ' בתרא דיומא כו' והיכי דייק מדפסיל כו' נפסלת בטבול יום כו' וי"ל דהא דנפסל בטבול (משנתנה במכתשת) היינו מדרבנן כצ"ל והס"ד ובמסכת יומא האריכו בזה. ואח"כ ד"ה שיצא רובן כו' ונראה לפרש דמיבעי' ליה לענין לשורפו בפנים הס"ד. ור"ל לענין אם נטמאו אח"כ א"צ לשורפן מבפנים אבל לא לענין שנפסלו ביציאה וכולן ג"כ קודם זמנן מיבעיא ליה והרב הכ"מ כתב דדעת הרמב"ם כדעת התוס' וליתא דלהתוס' ביציאת רובן הוי כמו ספק ספיקא כיון דבכולה ג"כ איבעי ליה ודוחק לומר דהרמב"ם ג"כ איירי שנטמאו אח"כ וכפירש"י והתוס' דה"ל לבאר זה וא"כ השגת הר"א עליו במקומה עומדת ודוק נ"ל:

הגהות

גמרא עד שיוצא האור כו' כצ"ל:
ג' בית הדשן כו' (מיימוני פ"ז מה' מעשה קרבנות):
כמצותן חוץ כו' כצ"ל:
לינה מהו שתועיל כו' (מיימוני פי"ט מהלכות פסוה"מ):
לא פסל ודילמא מחשבה כו' כצ"ל:
עד שיותך הבשר כצ"ל:

דאין סופו לצאת חובה אבל הני כו' רובא דבהמה כו' ברוב אברי האי מיעוטא כו' כצ"ל:
ובספרי באזילא"ה נדפס בטעות.
רש"י ד"ה היה טבלים כו' יליף לה הס"ד: ואח"כ יש למחוק מן ניתך כו' עד שריפתן:
ואח"כ ד"ה הראשונים כו':
ד"ה עד שיצאו כו' ליליף הס"ד:
ד"ה ששם שורפים כו' באש תשרף הס"ד: ואח"כ ד"ה קודם זריקה כו' בעורה הס"ד:
ד"ה וכמצותן כו' נשרפים חוץ כו' בפרקין הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה בין כו' לא יצאו
הס"ד: ואח"כ ד"ה ביציאתן כו' אם לנו הס"ד:
ד"ה ושוין כו' בשחיטה ע"מ כו' מזבח או כו' לפגל ומ"ד פיגול כו' להקריבו למחר הד"א
והס"ד וכצ"ל:
ד"ה לינה נמי כו' כצ"ל:
ד"ה לינת איסורים כו' פסלה לינה הס"ד:
ד"ה עד שיותך הבשר כו' מועלים בהם הס"ד: ואח"כ ד"ה דתני לוי כו' דלעיל הס"ד:
ואח"כ ד"ה ופסול יציאה כו' זמנו לצאת הס"ד: ואח"כ ד"ה יציאה מהו כו':
ד"ה הכא במאי עסקינן כו' חובה לא מפסיל ביציאתן הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה לא פסול
כו' ומדחי ליה כצ"ל:
ד"ה שיצא רובו ומיעוט כצ"ל:
ד"ה מהו כו' בהוצאת רובן כו' או לא הוי יציאה הס"ד: ואח"כ ד"ה מי אמרינן כו' דאבר
בתר כו' למנחה בעי הד"א והס"ד וכצ"ל:
תוס' ד"ה או דילמא וכו' שייך לדף שאחר זה:

דף קה.

חדושים

גמרא ת"ר פרים ופרה כו' המשתלח המשלח השורפן כו' כצ"ל (מיימוני פ"ה מהלכות
פרה אדומה ובפ"ג מהלכות אבות הטומאה ובפ"ו):
אפילו פרה ופרים מנ"ל כי אתא כו' כצ"ל. והנה ראיתי להעתיק בכאן דברי הרמב"ם
הנ"ל ומה שהאריך הכ"מ עליו והניח דבריו בצ"ע בשני מקומות ולפי שיש שגגה בדבריו
לענ"ד ע"כ אבארם כיד ה' הטובה עלי לפע"ד. וז"ל בפ"ה מהלכות פרה אדומה דין ז'
הנונע בפרים הנשרפים ובשעירים אפילו אחר שיצאו בין אדם כו' בין אוכלין כו' הכל
טהור וכן בשעיר המשתלח כו' וכתב הכ"מ ויש לתמוה אדברי רבינו שהוא דלא כר'
מאיר ודלא כחכמים ובתוספות' דפרה ר"ש אומר פרה מטמאה טומאת אוכלין ופסק

רבינו כמותו כו' אבל קשה למה הניח רבינו דברי חכמים ופסק כר"ש וכתב הר"י קורקוס מפני שהוזכרו דבריו בכמה מקומות כו' וצ"ע עכ"ל. ובפ"ג מהל' אבות הטומאה דין ג' כתב הרב פרה אדומה ושעירים הנשרפים אע"פ שהן מטמאים המתעסק בהם אם חישב עליהם לאכילה צריכה שתיגע בהם טומאה ואח"כ יטמאו טומאת אוכלים עכ"ל. והשיג שם הר"א ז"ל וכתב הכ"מ ולייישב דעת רבינו כו' ע"ש שדבריו מכוונים ויפה כיון בישוב דעת הרמב"ם ובישוב הסוגיא לדעתו. והנך רואה שגגת הכ"מ והר"י קורקוס הנ"ל שודאי זה מבואר דפרה ופרים ושעירים אין להם טומאת עצמן בעולם לטמא אדם ואוכלים ומשקים כ"א למתעסקים בהם שטמאים ומטמאים בגדים שעליהם או שיגע בהם בשעת עסק ויעשו לכלים ראשון והאוכלים הנוגעים בכלים אפי' בשעת עסק נעשו שני. וכשחישב על פרה ופרים ושעירים לאכילה וקבלו טומאה ממקום אחר חשיבי אוכל ומטמאים אוכלים ומשקים וכמ"ש רבינו בפ"ג הנ"ל וא"כ מבואר מדבריו בפ"ג דפסק כחכמים לפי פי' הרמב"ם בסוגיא וכפי מה שכתב הכ"מ שם ובהלכות פרה אייריי בדלא חישב ולא קבלו טומאה ממקום אחר ואז (כולין אינה) [כולן אינן] מטמאים טומאת אוכלין ומשקין אפילו פרה וזה מבואר. ובזה עלו דברי רבינו מ"ש בפרק ו' מהלכות אבות הטומאה דין ט"ו ג"כ כהוגן וז"ל השורף פרה אדומה ושעירים כו' והמשלח השעיר אע"פ שבשעת מעשיהם מטמא בגדים כמו שבארנו אם נגעו באוכלים אפילו בשעת מעשיהן הרי הן שני לטומאה עכ"ל. ופיר' דבריו אם נגעו הכלים שעליו שהיה ראשון אפילו בשעת העסק באוכלים ומשקים נעשים שני וכמ"ש שם בדין י"ב ובפרק ה' מהלכות פרה דין ב' ע"ש דאלו המתעסק עצמו כבר ביאר שעושה בגדים ואוכלים ראשונה ופרה ופרים ושעיר המשתלח עצמם כבר ביאר הרב דצריכים לקבל טומאה ממקום אחר וזולת זה אין מטמאים כלל אפילו לאוכלים ובע"כ אכלים קאי הרב בכאן בלי ספק והכסף משנה הבין שם דאפרה ופרים ושעיר עצמו כו' קאי וכתב שם ומ"מ קשה לי מנין לו שאין מטמאין אוכלין אלא להיות שני ועוד קשה שנראה מדבריו ששעיר המשתלח ג"כ מטמא טומאת אוכלים והיינו כר' מאיר ולמה פסק כמותו במקום חכמים וצ"ע עכ"ל. ויש לתמוה עליו שדבריו מסותרים בג' מקומות בפ"ב מהלכות פרה הכריע שפסק הרב כר' שמעון ובפ"ג מהלכות אבות הטומאות הכריע שפסק כחכמים וכאן בפ"ו כתב שפסק כר"מ וחס ליה למרן הרמב"ם ז"ל שיסתור דבריו בשלשה מקומות. אכן לפי מה שפירשתי דברי הרמב"ם הם ברורים וישרים ודוק היטב:

רש"י ד"ה פרים פר כו' שנתערבו הס"ד. ולכאורה משמע כאן דחטאת חטאת יתורא ולאו גז"ש הוא וכמו שהגהתי שם ע"ש:

ד"ה מהו שתטמא כו' דאמרי מידי כו' אבל לענין מגע ליכא שיעורא כו' (ר"ל דלא בעיא כביצה) א"צ ראוי לטומאה כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה מחוסר יציאה כו' את האימורים כו' דמיירי בנתזין בכל כחו כו' כצ"ל ועיין בכריתות דף ט"ו ע"ב:

בא"ד ואפילו תימא דלא פי' כו' צ"ע בירושלמי כי אינו בידי לעיין בו. ואפשר דה"פ אלא כשפירשו ר"ל האיבעיא שלו קאי כשפירשו האימורים ואינם בתוכה אי מטמא הבשר דסופו לצאת דמחוסר חתיכה כו' כדלעיל ואפי"ת דלא פירשו יש לפרש האיבעיא והאימורים אינן מקבלים טומאה מהבשר דאין יכול לטמא אחרים אף שהן טמאים כמו מי חטאת וצ"ע ודוק שוב ראיתי בירושלמי שם ואיתא שם ממש כמו שהעתיקו התוס':

הגהות

גמרא פרים ושעירים הנשרפים שיצאו כו' (מיימוני פ"ה מהל' פרה אדומה):

ליטמאו אמר רבינא ותסברא הא כו' אלא ר"א היכי בעי כו':

מהו שיטמא בכזית כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה ה"ג יצא רוב כו' בפנים בתר רובא כו' כצ"ל והכל דבור אחד:

ד"ה או דלמא כו' ואף ע"ג דלאו רובא כו' לא שבקינן כו' שורפו בפנים כצ"ל והד"א והס"ד נ"ל:

ד"ה כיון דהדור כו' שלא יצאו הס"ד: ואח"כ ד"ה הנך דאיכא כו' כתיבא יוציא כו' שיצא הפר חוץ כו' לא יצאו הס"ד:

ד"ה דנקטי ליה כו' וקמיבעי ליה מי אמרינן כו' בגדים או דילמא כו' דנפקי לא מטמאי הד"א והס"ד:

ד"ה השורף כו' מטמאים בגדים הס"ד:

ד"ה והן כו' בגדים פרה כו' (הד"א) צריכים הכשר דבר כו' הד"א:

ד"ה אף כל כו' הכשר טמאה כו' דלא איטמויי כו' חיים דעלמא הס"ד: ואח"כ ד"ה אלא כו' אי דאית להו כו' כצ"ל:

ד"ה אימר כו' טומאה ממקום כו' בטומאה ומטמאה כו' הד"א:

ד"ה או דילמא כו' מטמאו הס"ד:

ד"ה דמחתה כו' הבליעה לעולם הס"ד:

ד"ה נקיט בפומ' כו' בהאי שיעורא הס"ד: ואח"כ ד"ה כי כו':

תוס' ד"ה (הג"ה) או דילמא כו' אבל בגברי לא הס"ד:

ד"ה פרים הנשרפים כו' וקאמר מי תלי מילתא כו' אבל אם נכנסו בפנים כו' דמה שבפנים אינו מבואר וזה עיקר. (אבל כוונת התוס' להג"ה זו):

דף קה:

חדושים

גמרא בעא מיניה כו' חיבורי אוכלים כו' (מיימוני פרק י"א מהלכות אבות הטומאות) והרמב"ם כתב והדבר ספק כו' והשיג עליו הר"א ז"ל שהרי נפשטה הבעיא בכאן דאין מונין ראשון וב' כו' וכתב הכ"מ שטעם הרב הוא מדגרסינן בפרק הקומץ בעי ר' ירמיה צירוף כלי וחיבור שם כו' והא דמיא להך וסלקא בתיקו עכ"ל. ולא יצא ידי חובת הרב דאע"פ כן היה לו לפסוק כהאת"ל כדרך רבינו לפסוק בכל דוכתי אמנם נראה דשגג הרב בכ"מ בזה כי פי' איבעיא זו תמצא בדברי הרב לקמן פרק י"ב דין ט' גם פסק שם להדיא הבעיא ראשונה בדרך פשיטות האת"ל ע"ש. וק"ל:

תוס' ד"ה ומשום הכי לא מיבעי ליה כו' כמו שפי' לעיל בהג"ה. וכן עיקר כצ"ל ולא נמצא הג"ה זו בספרים שלנו:

ד"ה ומדסיפא ר"מ כו' כדפרי' לעיל. גם פיר' זה לא מצאתי בשום מקום לעיל ואפשר דט"ס הוא:

הגהות

רש"י ד"ה ה"ג כו' מעשה דמי הס"ד:

ד"ה כל היכא כו' אדם במגע הס"ד:

ד"ה ה"ג להלן כו' וקמתמה תנא ואמר כו' הד"א:

ד"ה אם כן למה כו' מטמאים בגדים הס"ד:

ד"ה ומה להלן כו' ופיתחו למזרח כצ"ל:

תוס' ד"ה חיבור כו' ובתוספתא תניא אתרוג כו' לשה במי פירות ופעמים שמי פירות כו' (כצ"ל):

ד"ה מה כאן דאתי מריבויא כו' דשריפת פרה ילפא מהזאתה כו' כצ"ל:

דף קו.

חדושים

פרק שלשה עשר

תוס' ד"ה מנין כו' דברים אלו עיקרן בפ"ד מיתות דף ס' וס"א ועיי"ש בספר חידושי הלכות וגם אני הארכתי שם ואין כאן מקום להאריך:

הגהות

גמרא ת"ר השורף מטמא כו' (מיימוני פ"ה מהלכות פרה):

ר' אליעזר בר' שמעון אומר אותה כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה ורבנן כו' חטאת בצפון הס"ד:
ד"ה אבית הדשן כו' שפך הדשן הס"ד:
ד"ה ודילמא כו' דפליגי ומודה כו' מקומו משופך הד"א והס"ד:
ד"ה השורף המתעסק כו' שריפתן כגון המסייע כו' והשאר נמחק נ"ל:
ד"ה דשויא חרוכא כו' אבל אפר לא מיקרי ולראב"ש אין כו' כצ"ל נ"ל:
פרק שלשה עשר
גמרא השוחט והמעלה בחוץ וכו' (מיימוני פרק י"ח מהלכות מעשה קרבנות הלבה ה'):
הטמא שאוכל כו' (מיימוני פי"ח מהלכות פסולי המוקדשין):
ע"כ הוא מדבר בקדשים כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה חייב כו' ואשר יעלה הס"ד:
ד"ה שאינו כו' פורחת ממנו הס"ד: ואח"כ ד"ה גמרא. שחיטה כו' באחרי מות הס"ד: ותיבת גמרא יש למחוק:
ד"ה אלא אזהרה כו' ליה עלה חטאת כו' ועשה ואין כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה למרקוליס כו' לסקלו כו':

דף קו:

הגהות

גמרא מכאן ואילך בזבחים שהקדישן כו' אמר אביי ק"ו כו'. לא יאמר לאו בחלב כו' אמר רבא אי קשיא כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה מכאן ואילך כו' הם זובחים כו' והביאום לה' הס"ד: ואח"כ ד"ה כזובח בשדה כו' שמים הס"ד:
ד"ה מקום שלא כו' התיר הזהיר כדאמרן כאן שענש כשהוקדשו כו' (הד"א וכן הוא בס"א):
ד"ה משרצים כו' ונמלה הס"ד: ואח"כ ד"ה שכן כו' לאכילה בכעדשה כו' קדשי מזבח ולא וכו' בהאי קרא ובכל אשר כו' כצ"ל והד"א:
ד"ה שכן כו' תופסות את דמיה הס"ד: ואח"כ ד"ה חלב כו' מכללו בחי' ובכולהו כו' כצ"ל:
ד"ה אי קשיא כו' כצ"ל:
ד"ה תיתי בו כו' מק"ו ממותיר כו' כצ"ל:
ד"ה אפילו למ"ד כו' וגו' אין לי כו' דלא אפנייי לדרשא אחריתי כצ"ל והד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה אתיא הבאה כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה מכולהו כו' שהותר מכללו הס"ד: ואחר כך ד"ה תיתי בקל וחומר כו':

דף קז.

חדושים

גמרא ר' יוחנן אמר אתיא הבאה הבאה. יש לפרש בדוחק דכשם שבהעלאה חייב אקטורי פנים כך חייב בהעלאה אקטורי חוץ. ולכאורה היה נראה למחקה דעיקר מילתיה דר"י קאי אאזהרה דשחוטי חוץ כדלעיל גם בילקוט ברמז תקפ"ה פ' אחרי מות השמיטו מיהו מדברי רש"י משמע דגרסינן לה שכתב ד"ה ל"ו כריתות כו' דכיון דגמרת להו בהיקשא או בגז"ש כו' והיינו היא דר' יוחנן וכן משמע מדברי התוס' ד"ה חד למקוטרי כו' עיי"ש:

הגהות

רש"י ד"ה מוקטרי חוץ כו' ולא בפנים הס"ד: ואח"כ ד"ה ואליהם תאמר כו' בשחוטי חוץ שאמר כו' ועליהם קרינן הד"א והס"ד:

ד"ה ה"ג אלא כו' לומר שאף כו' כצ"ל:

ד"ה ל"ו כריתות כו' בחוץ והוינן בה כו' לחיובא המעלה כו' הד"א:

ד"ה וניתני שלשים כו' לא תנינהי בתרתי הס"ד:

ד"ה והא דתנן כו' במתני' הזורק כו' הד"א:

ד"ה או זבח כו' העלאה או לרבות את הזורק כצ"ל והס"ד: ואח"כ ד"ה לחלק כו' ושלמים הס"ד: ואח"כ ד"ה לא כו' חד הס"ד: ואח"כ ד"ה ואינו חייב כו' פליגא בה איכא כו' חסר ואיכא למ"ד כו' פחות מכזית הד"א והס"ד:

ד"ה חד למקוטרי כו' חוץ אבל כו' הד"א:

ד"ה ורע"ק כו' מהדרינן פוקעים הס"ד:

ד"ה אין לי כו' או כשב הס"ד:

ד"ה מנ"ל דפטור הס"ד: ואח"כ ד"ה ופרכינן מהי תיתי כו' הד"א:

ד"ה מה לשחיטה כו' ששחטו שלא כו' בפרק תמיד נשחט ר' אומר כו' הד"א:

ד"ה תיתי כו' לקמיצה וקבלה הס"ד:

תוס' ד"ה הני תלתין כו' לא שמעינן מינה הס"ד: ואח"כ ד"ה דאיכא המעלה כו' קשה מהא דלא כו' כצ"ל:

דף קז:

חדושים

גמרא אמר ר' אבוהו שחט וזרק לדברי ר"י חייב א' לדברי רע"ק חייב שתים אביי אמר אפי' לר"ע אינו חייב אלא אחת דאמר קרא שם תעשה הכתוב כו' זרק והעלה לדברי ר' ישמעאל חייב שתים לדברי ר"ע אינו חייב אלא אחת אביי אמר אפילו לדברי רע"ק מחייב שתים להכי פלגינהו קרא שם תעלה ושם תעשה שחט וזרק והעלה לדברי הכל חייב ב' כצ"ל: וכך מוכח בפירש"י וה"ג לה במס' סנהדרין וכן הוא בש"ס דפוס קראקא והיא גירסת הראב"ד פי"ט מהלכות מעשה קרבנות. ובש"ס דפוס ווניציאה הנדפס שנת ש"ח ליתא הגי' נכונה כמו בש"ס דידן ובש"ס דפוס ווניציאה ובאזולאה השמיטו בבא א' ונדפס בטעות ובילקוט גרס כמו שהעתקתי. והרב הכ"מ שם נוסחא מוטעת הנ"ל הטעתו וגירסא המוטעת אין לה שחר ושום פירוש ובמ"ש נסתלקו כל התמיהות הכ"מ אהראב"ד ז"ל דוק ותמצא. ונ"ל דגם גי' הרמב"ם הוא כגירס' דידן אלא דנוסחת הרמב"ם היא נשתנית מנוסחת דהראב"ד בענין הפסוקים דהראב"ד גרס שם תעלה ושם תעשה בבבא הב' והיא גירסת ספרים דידן והרמב"ם גריס אשר יעלה עולה לעשות דוק ותמצא וכמדומה שהרב ר"י מקורקוס הרגיש בנוסחא דידן האמיתית ע"ש ודוק ודלא כהכסף משנה:

שהיו מקריבים אע"פ שאין בית כו' לפי' התוס' דלעיל איירי בקטורת ומנחות דאלו קרבנות הא מיפסלי במזבח שנפגם א"נ איירי דבנו המזבח ע"ל בתוס' פ' ק"ק ובמ"ש שם בס"ד:

הגהות

גמרא אמר עולא השוחט על גגו כו' (מיימוני פי"ח מהל' מעשה קרבנות):

המעלה בזמן הזה כו' (שם פי"ט ובפ"ו מהלכות בית הבחירה):

נימא דבפלוגתא דר"א כו' כצ"ל איתמר המעלה כו' (גז"ש):

רש"י ד"ה אי במחנה כו' אלא ששינה מקום כו' כצ"ל:

ד"ה מה להלן כו' לשום זבח הס"ד:

ד"ה נכתוב כו' בעינן חוץ לג' מחנות הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה ואל כו' הביאו ל"ל הס"ד:

ד"ה נכתוב אל כו' ובמחנה ל"ל לאו כו' אתא והדר כו' בדרום ת"ל מחוץ כו' אחריתי הראוי כו' הד"א וכצ"ל:

ד"ה לאו לאתויי הי' כו' הביאו אלא כו' ומהו אל כו' בצפון ת"ל מחוץ כו' ואתא אל כו' שהוא מקום שאינו כו' פטור ש"מ אל כו' שיהא כולו לתוך חלל העזרה הד"א וכצ"ל והס"ד:

ד"ה המעלה כו' בחוץ הס"ד:

ד"ה כשהיו כו' במסכת שבועות הס"ד:

תוס' ד"ה יכול חוץ כו' לשלש מחנות הס"ד: ואח"כ ד"ה ולא בעי אל כו':

ד"ה הכי גרסינן ולרבא כו' וכן פי' הקונטרס הס"ד:

ד"ה ר"ל אמר כו' אר"י כו' בבית חוניו הס"ד: ואח"כ ד"ה ר' יוחנן כו':

דף קח.

חדושים

גמרא חומר בשחיטה כו' (מיימוני פי"ח מהל' מעשה קרבנות):

דברי ר"ש ר' יוסי אומר כצ"ל ול"ג ר' ישמעאל וכן הוא להדיא במשניות וכן מוכח בגמרא דהא מוקי לה דס"ל במוקטרי פנים שחסרו והעלן בחוץ דחייב ואלו ר' ישמעאל ס"ל להדיא לעיל דף ק"ז ע"א דפטור וק"ל נ"ל:

תוס' ד"ה שחיטת לילה כו' כר' יהודא דאמר אם עלה לא ירד כו' פסול אחד מלבד פסול כו' ובריייתא דבסמוך כו' (ר"ל בדף ק"ט ע"א) דאכתי תיקשה ליה כו' ביום שהוציאו פסלו כצ"ל והס"ד. (ור"ל דאף דאין קדש מקבלו לר"י אפ"ה חייב דלאו פסולו מחמת ד"א הוא וא"כ בשחוטי חוץ נמי לחייב נ"ל):

הגהות

גמרא אמר זעירי שחיטת לילה א"ב כו' כצ"ל (מיימוני שם פי"ח):

ור"י הגלילי סבר לא אמרינן מיגו ור' יוסי נהי דמיגו לא אמרינן כו' כצ"ל:

חומר בשחיטה כו' (מיימוני פי"ח מהלכות מע"ק):

רש"י ד"ה מלח וכו' מלח ברית הס"ד: ואח"כ ד"ה שלא העלה כו' ושייך למתני' דריש פירקין לדברי ר"י אלא דבר פסול כו' בעינן דכתיב כו' לא יביאנו הס"ד: ואח"כ ד"ה שעת הכושר כו' בפני הס"ד:

ד"ה רבה אמר כו' הקדש מקבלו הס"ד: ואח"כ ד"ה כיון שנגע כו' ושייך ג"כ למתניתין דלעיל לדברי רבנן ק"ל:

ד"ה כי פליגי כו' הגוף חל על איסור כו' כצ"ל:

ד"ה ורבנן כו' דהא דאמרינן כו' קאמרינן כצ"ל והס"ד:

ד"ה דכתיב להי' כו' הכתוב מדבר הס"ד:

תוס' ד"ה כיון שנגע כו' (שייך למתניתין דלעיל) לתוך פיו הס"ד: ואח"כ ד"ה רבנן סברי כו':

דף קח:

חדושים

רש"י ד"ה אכל בהמה כתיב כו' חדא העלאה היא הס"ד: (ור"ל וס"ל לר"י דאינו חייב אלא א'): ואח"כ ד"ה אבל באבר כו' שאר האיברים כו' (ור"ל בהעלם א' ונזכר שנשאר לו אבר א' וחזר והקריבו לחצאים אף ר' שמעון ס"ל דאינו חייב אלא על העלם ראשון כנ"ל לדעת רש"י):

בא"ד דאלו עלו לבדו אפילו כו' או אירי שפקע כו' וחזר והחזירו כצ"ל והס"ד נ"ל:

ד"ה ומאן דמחייב כו' כתיב אותו אמקוטרי חוץ כתיב (כצ"ל) וכי קתני במתניתין העלה וחזר והעלה חייב לר"ש כשהעלה מקוטר פנים לחוץ וחזר והעלה כו' ק"ל נ"ל:

תוס' ד"ה והמעלה כו' ותימה אמאי יתחייב כו' (ר"ל מהי תיתי דליחייב במעלה לחבירו דאצטריך ליה למעוטי ק"ל). כיון דאינו מתכוין לשם ע"ז הס"ד:

ד"ה אכל בהמה כו' דאייתי לכולה בהמה ואאחריני כו' כצ"ל. (ר"ל כשהיתה הבהמה שלימה ק"ל):

בא"ד ומר סבר פטור כר' ישמעאל דלעיל (כצ"ל נ"ל) ובקונטרס פי' בענין אחר הס"ד וכצ"ל: ובאמת דברי התוס' מתיישבין יותר בסוגיא:

ד"ה כמאן כו' עולה כזית חייב ומצטרפים לכזית להעלותם כו' וצריך לדקדק אי מהדרים פוקעים כו' עכ"ל. לכאורה משמע דאקטרת ולבונה קאי הצ"ע ולא ידעתי הא מבואר לעיל ר"פ המזבח מקדש ובפ' הקומץ דף כ"ו דעכולי קטורת לא מהדרינן ובלבונה מהדרינן הפוקעים ע"ש לכן נראה דהכל מלשון קושיות התוס' הוא ולא קאי אקומץ ולבונה אלא אפלוגתא ר"ש ור' יוסי וכוונתם דצריך לדקדק אי מהדרינן פוקעין בקרבנות דלעיל מוכח מכמה קראי דמהדרינן ואם כן היאך פליג ר"י אר"ש וס"ל דפטור על מקצת אבר וא"כ פליג ג"כ אכל הני דלעיל דס"ל דמהדרינן פוקעין ודוק:

בא"ד ותימה אי פליג עליה ר"י ור"ל (דאמר) [דר"י] כמאן ס"ל דאין מהדרינן:

הגהות

גמרא תרי ההוא כתיבי כו' איש איש דברי ר' שמעון ר"י אומר כו' כצ"ל:

אמר ר"ל מחלוקת בד' וה' איברים כו' אבל בהמה כו' דעולא דאמר אבוה דשמואל כו' כצ"ל:

ואינו חייב עד שיעלה כו' (מיימוני פרק י"ט מהלכות מעשה קרבנות):
ויבן נח מזבח כו' או על האבן חייב. יצא מיבעי ליה ה"ק לפיכך בשעת איסור הבמות העלה כו' חייב. בעי ר' יוסי כו' כצ"ל. גי' ר"ש:
רש"י ד"ה מה ת"ל כו' העלאה הס"ד: ואח"כ ד"ה ושחטו כו' דכתיב ההוא הס"ד:
ד"ה דברי הכל כו' ולא חסר הס"ד:
ד"ה לא נחלקו אלא במוקטרי חוץ כו' כצ"ל:
ד"ה דלא כר' יוסי כו' דשמואל דר' יוסי כו' כצ"ל:
ד"ה ויבן כו' בלא מזבח הס"ד:
ד"ה מזבח כו' ובפרשת המעלה כו' כצ"ל:
ד"ה ה"ג כו' קאמר לפיכך כו' הד"א:
ד"ה יצא כו' מיבעי ליה הס"ד:
ד"ה קרן כו' בבמת יחיד הס"ד: ואח"כ ד"ה בבמה כו':
תוס' ד"ה שוגג כו' בר קרבן הוא י"ל כו' כצ"ל:
ד"ה להוציא שעיר המשתלח כו' מחייב אתרווייהו כו' ועיין מ"ש בפ' בתרא בזה בס"ד:
ד"ה דברה תורה כו' מציאות פירשתי הס"ד:

דף קט.

חדושים

רש"י ד"ה ת"ל לעשות כו' אפילו אינו ראוי לבא מחוץ כו' (ר"ל שאינו בכלל לא יביאנו לכתחילה) והני נמי כו' לא ירדו וכהן כו' כצ"ל והד"א:
ד"ה כאן בפיגול כו' (ר"ל עד שלא נעשה נותר גמור ק"ל):
תוס' ד"ה ומנחת כהנים כו' ותימה דלא תני מנחת נסכים הס"ד: (ור"ל ולקמן במתני' חשיב לה ק"ל). ואח"כ ד"ה עולה ואימורים כו' ותימה לענין מאי קאמר אי לענין מעילה כו'. ומדברי הרמב"ם פרק י"א מהלכות מעשה קרבנות נראה שמפרש לענין דאם אבל כזית מכולן בין לפני זריקה ובין לאחר זריקה דלוקה משום דר"א אלאו דלא יאכל כי קודש הם כדאיתא בפסחים ובמעילה דף י"ז ע"ב ואין זה לאו דמעילה וכמ"ש הכ"מ שם ע"ש ובזה אתי שפיר דמתניתין אתיא כהלכתא אפילו כרבנן דלא קאי אפיגול וכדברי התוס' דאתיא כר"מ גם א"ש הא דנקט עולה ולא שלמים ודוק נ"ל:
בא"ד אבל דרך אכילה כו' שיעורו בכזית כו' אע"ג דבתודה לא איירי במעילה כצ"ל:
ד"ה כל הפיגולין כו' דהא תנא נמי מעילה כו' (ור"ל ומעילה קאי אעולה דוקא כמ"ש התוס' לעיל ק"ל):

הגהות

(מתניתי') גמרא. אחד קדשים כשרים כו' (מיימוני פי"ט מהלכות מעשה הקרבנות):
תנינא להא דתנו רבנן כו' אלא פיגול ונותר וטמא מ"ט והתנן כו' (מיימוני פי"ח מהלכות פסוה"מ):
רש"י ד"ה ואחד קדשים כו' קרינא ביה וחייבין כו' הד"א:
ד"ה ואימורי כו' עצרת הס"ד: ואח"כ ד"ה הלבונה כו' נדבה הס"ד: ואח"כ ד"ה ומנחת כהנים שהיא כליל כו' בקומץ כו' אבל שירי כו' העלתם הס"ד: ואח"כ ד"ה מנחת כהן כו' בכל יום הס"ד: ואח"כ ד"ה ושלשה כו' שבנסכים הס"ד:
ד"ה המעלה כזית כו' דכולא כליל הס"ד. ושייך למתניתין דלעיל. ואח"כ ד"ה שלמים לא כו' לא יביאנו הס"ד: ואח"כ ד"ה ולחייב כו' (כצ"ל) מעולה פיגול כו' הד"א:
ד"ה מ"ט לא כו' והקטרת שאין להם כו' הם עצמן מתירין חייבין כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה כאן בפיגול כו' באוכל פיגול כו' ר"ל עד שלא נעשה נותר גמור ק"ל:
ד"ה והא דקתני כו' מאימורים חוץ לזמנו כו' הד"א:
ד"ה כאן בנותר כו' שלמים לא בשניתותרו כו' אכילת מזבח וכר' יהושע כו' דם וכיון דזריקה היא חייבין כו' הד"א וכצ"ל נ"ל:
ד"ה כל הזבחים כו' מעולה הס"ד: ואח"כ ד"ה דאין זורק כו':

דף קט:

חדושים

רש"י ד"ה ור' אליעזר כו' ומיהו עולה כו' חייב בכזית (ר"ל דהא יכול לזרוק הדם בשביל זית של עולה כדלעיל וק"ל) אבל בהני פליג כו' הקטרתו אף בפנים כו' הד"א:
תוס' ד"ה כאן בשניתותרו כו' ה"ג לה במעילה כו' וקשה לישנא דברייתא דקתני וליחייב עליהם משום פיגול כו' כצ"ל. ור"ל דאין בלשון זה משמע זריקת דם והשאר נמחק:
בא"ד וע"כ גרס לה כו' תנינא להא דת"ר כו' כאן בשניתותרו דילמא איירי להצטרף כו' כצ"ל. (ור"ל דהיאך קאמר התם תנינא דלענין פיגול מצטרף עולה ואימורים כמ"ש התוס' לעיל וקאמר דתנינא כן בברייתא דילמא הברייתא לא איירי אלא לענין להכשיר קרבן כדמסיק ולא לצירוף אכילה אלמא כיון דתני טמא כו' ודוק נ"ל):
ד"ה דקבעינהו במנא כו' שיעור שלם ופטור בחוץ לר"א כו' במנא כצ"ל והס"ד. וכוונתם בזה לאפוקי מפירש"י במתני' דלא קאי האי וכולן אלבונה ע"ש ולמאי דמסקינן דמנא קובע א"ש וכולן גם אלבונה ודוק:

הגהות

גמרא (מתניתין) הקומץ והלבונה כו' (גז"ש במיימוני):

אמר רבה בהקטרה כו' כצ"ל:

אלא אמר אביי כו' כי פליגי בהקטרה דחוץ מ"ס כו' כצ"ל.

קא ס"ד מאי פטור פטור זר כו' (מיימוני פ"ט מהלכות ביאת מקדש):

רש"י ד"ה ובמנחה כו' איכא במנחה הס"ד:

ד"ה הלבונה של מנחה הס"ד:

ד"ה וכולן כו' הקטרה גמורה וכולן שחסרו כל שהו כו' דלר"ש כשיר' אפילו כו' ולר"י בשני כו' הד"א וכצ"ל ודוק:

ד"ה והקריבו כו' הואיל ואין מתקבלין כו' כצ"ל:

ד"ה חצי פרס כו' מצותה נקט הס"ד: ואח"כ ד"ה קא ס"ד כו' דאי לאו בזרות קאמר כו' כצ"ל:

ד"ה מאי פטור וכו' הוי הקטרה הס"ד: ואח"כ ד"ה בהא אפי' כו' עלה בחוץ הס"ד: ואח"כ ד"ה אמר רבה כו' דרבנן מודה ר"א ומתנית' כולם כו' הד"א וכצ"ל:

ד"ה והא כי כו' לכפר וגו' דברים שאין כו' הד"א:

ד"ה ה"ג אלא כו' דחוץ אביי כו' לאו דוקא דכ"ע מלא כו' הד"א:

ד"ה כי פליגי כו' חפינת פנים בחוץ כצ"ל:

ד"ה השתא חוץ כו' לחייב על פחות כו' עליה (ובס"א עליה אלא בכשיעור) פחות מכשיעור הד"א וכצ"ל והס"ד: ואח"כ ד"ה פנים כו':

תוס' ד"ה מר סבר כו' ממנו בחוץ ומנחת כהנים כו' וקביעות מנא לאו כלום הוא הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה דקבעינהו במנא כו' שייך לדף שאחר זה:

דף קי.

חדושים

תוס' ד"ה אבל בחסרו כו' ותימה מאי קא משמע לן כו' (ר"ל מאי קמ"ל דשמיע ליה מרב דאי אחסרו בפנים קאי לא הוי צריך ללמוד מרב דעכ"פ תנן להדיא במתני' דחסרו בפנים פטור וק"ל נ"ל). חסרו מבפנים הס"ד:

ד"ה ואי אליבא דר' מאיר כו' וצ"ע אי שחט סימן אחד וקבל אחר דמו וזרקו כו' כנ"ל להגי' דזה הוי חצי מתיר לר' מאיר כיון דאישתחיט סימן א' כדאיתא לעיל דף ל' ע"א נ"ל:

הגהות

גמרא אע"ג דחוץ מפנים: וכולן שחסרו:

איבעיא להו חסרון דחוץ וכו' כצ"ל. (מיימוני פרק י"ט מהלכות מעשה הקדבנות):
(מתניתי') מנחה שלא נקמצה כו' (גם זה במיימוני שם):
הקומץ והלבונה (גם זה במיימוני שם):
הזורק מקצת דם כו' (גם זה במיימוני שם):
רש"י (בדף ק"ט ע"ב): ד"ה אלא אמר רבא כו' ופלוגתא דמתניתין כגון כו' במנא וקסבר כו' הואיל ונתן שני חצי פרס כו' הד"א וכצ"ל:
(בדף ק"י ע"א) ד"ה ורבנן כו' כלום היה הס"ד:
ד"ה קבע כו' דהוא חצי ההין כו' בפנים לאיל הס"ד:
ד"ה רב אשי כו' דבהקטרה של פנים מקטרת של היכל ילפינן ואע"ג דפנים מחוץ כצ"ל והס"ד: ואח"כ ד"ה חסרון דחוץ כו' וחסרו לאיבוד הס"ד: ואח"כ ד"ה שמיה חסרון ואם כו' בחוץ פטור הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה או לא כו' כולה קיים הס"ד: ואח"כ ד"ה איפסיל ליה כו' ומה לי חסרון הס"ד: ואח"כ ד"ה עד כו' אלמא כולה בעינן הס"ד:
ד"ה המעלה כו' שייך למתניתין דלעיל המתחיל דיבור המקריב קדשים כו':
ד"ה והא איכא חציצה כו' להקטרה חוצץ כו' המזבח כהקטרת פנים הס"ד וכצ"ל:
ד"ה קומצה וחזר קומצה כו' כדתנן בהקומץ כו' כצ"ל:
ד"ה ונבטליה שיריים לקומץ כו' כצ"ל:
ד"ה הקומץ והלבונה כו' כל המתיר הס"ד:
ד"ה שני בזיכים כו' ואמרינן נאמר כו' מתנות האישים הס"ד: ואח"כ ד"ה (גמרא) מהו שיתיר כו' לחלקן הס"ד: ותיבת גמרא צריך למחוק:
ד"ה או אקלושי מקליש כו' דכולהו שיריים וקומץ כו' שיריים דמו כו' מידי מינייהו לגמרי הס"ד:
ד"ה מפגלין כו' בקומץ או בלבונה כו':
ד"ה לא משרי כו' או הא עביד כצ"ל והס"ד: ואח"כ ד"ה אלא אליבא כו' דילמא שרי כצ"ל והס"ד: ואח"כ ד"ה ר' אליעזר כו' שריא ולא מיקלש כו' ס"ל הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה אלא כו' בחוץ שמע מינה כו' הד"א:
תוס' ד"ה אמר שמואל כו':
ד"ה קומץ מהו כו' אכולהו שיריים רמו כו' דאפילו למ"ד מישרא שרי לה כו' איסורא בעלמא הוא כצ"ל והס"ד:

דף קי:

חדושים

גמרא אף כאן שלשת לוגין והא ר"א מי החג כו' כצ"ל והכל מדברי ריש לקיש הוא דאי ס"ל לר"א כר"ע א"כ הוי ס"ל ג' לוגין מים ואפילו בשאר ימות השנה ור"א מי החג ובחג קאמר ועיין בתוספות מה שהקשו ע"ז ק"ל:

ר' אלעזר אמר אם מלאן לשם חג חייב כצ"ל. ובספרים נדפס ר"א בר שמעון ונ"ל שהוא ט"ס וכך מוכח בתי' רבינא דס"ל לר"א דקרבו נסכים במדבר ואלו ר"א ב"ש ס"ל אליבא דרבה בבריי' דלקמן דלא קרבו. גם מדברי התוס' מבואר להדיא דס"ל דצ"ל ר"א מדהקשו אר"א דמתניתין דס"ל דאין שיעור ש"מ דסתם ר"א הוא ודוק:

תוס' ד"ה אישתמיטתיה כו' שהוא אז זמן כו' לא יתכן פירש זה לפירוש הקונטרס דמעילה פ' ולד חטאת כו' חייב ואמר ר' יוחנן כו' מכלל דקסבר ר"ל אין שיעור למים ומשני לטעמיה כו' ופי' בקונטרס כו' דלמה ליה למימר לטעמא דמנחם כו' (בספרים שלנו איתא שם בפירש"י כפי' התוס' אכן מ"ש שם רש"י והא שמעינן ליה לר"י כו' מועלים בכולן דמשמע דאין שיעור למים עכ"ל. הוא אינו מן הצורך לפי' התוס' דהוכחה היא דר"ל הקשה מדאמר ר"י גופיה דר"א ס"ל כרע"ק רביה ובע"כ לר' אלעזר ס"ל דאין שיעור למים וימי החג קאמר וא"כ היאך ס"ל כרע"ק דלרע"ק יש שיעור ג' לוגין ואין צריך להוכיח מדאמר ר"י מועלין בכולן וק"ל). (ופי' זה שכתבו התוספות כאן בשם רש"י כתבו שם בתוספו' בשם יש מפרשים ע"ש כצ"ל):

הגהות

גמרא ת"ר המנסך שלשת לוגין מים כו' (מיימוני שם):

רש"י ד"ה שירי כו' וזריקה גמורה כו' כצ"ל:

ד"ה מודה כו' ומתחיל ממקום שפסק הס"ד:

ד"ה יודפאה כו' יודפת הס"ד:

ד"ה א"ל ר"ל כו' בנסכי יין כו' התמיד והא כו' הד"א:

ד"ה ביש שיעור כו' והוא הדין יותר מג' לוגין כו' בכלי גדול קדשינהו כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה ומודה ר"א כו' מקצת בחוץ דתניא ר"א אומר כו' חטאת פנימית מייתי לה הד"א והס"ד:

ד"ה אי מה להלן כו' משתמיט תנא דלימא ניסוך כו' ונראה שפיר ליישב כו' כצ"ל:

דף קיא.

הגהות

גמרא אל ארץ מושבותיכם אשר אני נותן לכם הרי בבמה כו' (כצ"ל ומתיבת לכם קדייק ק"ל):

ר' נחמיה כו' (מיימוני פי"ט מהלכות מעשה קרבנות):

א"ל לא אם אמרת באיברים ופדרים שהן תחילת עבודה כצ"ל וכן העתיקו התוס' ביומא ולעיל פרק ב"ש:

המולק את העוף כו' (מיימוני פי"ח מהלכות מע"ק):

רש"י ד"ה בקרבו נסכים כו' לא מחייב עלייהו כו' כצ"ל:

ד"ה בירוצי המדות כו' ותוך כלי בעינן ופלוגתא כו' במנחות (ולעיל דף פ"ח הביאו) כצ"ל והד"א:

ד"ה ובפלוגתא כו' הילכך לא כו' כלי שרת הס"ד:

ד"ה או אינו כו' דכל מ' שנה כו' כצ"ל:

ד"ה או אינו כו' נסכים במדבר הס"ד: ואח"כ ד"ה בכל מושבות כו' צבור אינה כו' אחד ור"י משמע כו' כצ"ל. ובס"א צבור לא היתה אלא כו':

ד"ה תנא רבי נחמיה כו' מקצת דמים הס"ד:

ד"ה שירי מצוה כו' באיזהו מקומן יכול יעכבנו כו' שירי מצוה הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה הקטר כו' אלא בדם הס"ד:

ד"ה ואם איתא נימא ליה הני נמי כתחילת עבודה הן כשאר מתנות כצ"ל והס"ד נ"ל וכן הוא בס"א: ואח"כ ד"ה מחלוקת כו' דעיכוב שירים הס"ד:

ד"ה וכי תניא כו' בחוץ פטור הס"ד: ואח"כ ד"ה אי הכי כו' (ס"א א"ה אמאי מהדר כו') אהדר ליה הקטר איברים יוכיח כו' וגירסת רש"י נשתנית בגמרא מגירסת ספרי דידן והיא היא:

ד"ה מלק בחוץ כו' פרקין השוחט כו' הד"א:

ד"ה השוחט כו' כל העולים וחייבים על כו' הד"א וכצ"ל:

תוס' ד"ה כי קאמר כו' ושם פירשתי הס"ד: ואח"כ ד"ה וכי תניא כו':

דף קיא:

הגהות

גמרא הכשירו בפנים פטורו בחוץ כו' פטורו בפנים. הא קתני חוץ מן השוחט כו' ר"ש התם קאי כו' והעלה בחוץ חייבים עליו בחוץ כצ"ל:

מתני' חטאת שקבל כו' (מיימוני פי"ט מהל' מע"ק):

רש"י ד"ה נמצא דרך כו' אסיפא דרך הכשירו כו' איבעי למתני דרך חיובו בחוץ פטור בפנים כצ"ל והס"ד: והשאר נמחק נ"ל: ואח"כ ד"ה דרך חיובו בפנים כו' והעלו בחוץ פטור שחט בחוץ והעלו בחוץ חייב מלק בפנים והעלו כו' מלק בחוץ והעלו בחוץ פטור נמצא כו' אם נעשית עבודה ראשונה בחוץ ודרך שמתחייב על העלאה אם נעשית העבודה ראשונה בחוץ כגון בשחיטה פטורו בפנים אם נשחט בפנים והעלה בחוץ כצ"ל והס"ד: וכל זה הגהתי מפי' הר"ר עובדיה ברטנור"א ז"ל דדרכו להעתיק דברי רש"י ז"ל כלשונו וכן היא בס"א: ואחר כך ד"ה ר"ש אומר כו' בפנים והעלה בחוץ כו' הד"א:

ד"ה שחט בחוץ כו' ואליהם תאמר הס"ד: ואח"כ ד"ה חייבים כו' בחוץ והשוחט כו' אומר עלה אין לי כו' הד"א:

ד"ה וכן המקבל כו' אלא כלן ויוצא כו' כצ"ל:

ד"ה ר"ש אומר כו' כדקתני התם הס"ד: ואח"כ ד"ה והשתא דתנא אבוה דשמואל כו' כצ"ל:

ד"ה כל שחייבים כו' בקדש כגון הרובע כו' ואהעלאתן מהיכא תיתי דהא לא קרינא כו' הד"א וכצ"ל:

ד"ה אחד בפנים כו' שירים לא חזי הס"ד:

תוס' ד"ה השוחט בלילה כו' בגדים אבית הבליעה שאין שום שחיטה כו' (וע"ל דף ס"ח וס"ט ד"ה לאתויי טעם נכון בזה) ומה שנדפס בספרים שכר נזיר לא ידעתי מקום לטעות זה:

ד"ה אלא בפנים (שייך לדף שאחר זה) לא נהנים ולא מועלים כו' עומדים לא כשם כו' ואי חשיב כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה אחד בפנים כו' מתקבלת הס"ד:

ד"ה כשם שדמה כו' דיהא בה שעת כו' דכמאן דקטלינהו דמי כו' קתני לה לכולה כצ"ל והס"ד:

דף קיב.

חדושים

תוס' ד"ה הא מני כו' מיירי הכא בכל כו' (ר"ל אפילו נתכפר באבודה לר' מתה וק"ל) וקשה קצת מאי ר' כו' (כוונתם כיון דמשך מדעתו דחאה ומתה לכו"ע אף לרבנן):

ד"ה והכי קאמר כו' והרי מפריש חטאת ואבדה והפריש כו' כוונתם להקשות דהתם אי אפשר לדקדק טעמא דאבדה הא הפריש כו' כיון דלא ס"ל לר"ש רועה לעולם וע"כ צ"ל דאבדה לאו דוקא וק"ל:

הגהות

גמרא סיפא אתאן לת"ק דר"א ב"ר שמעון כו' כצ"ל וכך העתיק הכ"מ שם והוא נכון:

ומאן תנא דפליג אראב"ש ר"נ הוא כצ"ל לפי גירסת רש"י:

רש"י ד"ה גמרא מאן תנא כו':

ד"ה ור"א ב"ר שמעון כו' שירים הס"ד. וצריך למחוק תיבת גמרא שאחריו:

ד"ה מאי למה הדבר דומה כו' כצ"ל:

ד"ה הא מני ר' היא כו' דמתני' טעמא דאבדה כו' בחברתה דאפי' ר' כו' הד"א:

פרק ארבעה עשר

גמרא פרת חטאת ששרפה כו' (מיימוני פי"ט מהל' מעשה קרבנות הלכה ז'):

רש"י ד"ה פרת חטאת כו' מפרש היכא הס"ד: ואח"כ ד"ה גתה כו' משום ששחטה כצ"ל:

תוס' ד"ה פרת חטאת כו' ואוספין אפרה הס"ד: ואח"כ ד"ה חוץ ממקום הבדוק לה כו' (שייך לריש דף שאחר זה):

גמרא והמוקצה והנעבד והאתנן והמחיר כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה גרסינן פטור כו' וגו' הראוי כו' הד"א:

ד"ה כל שאינו ראוי כו' הד"א:

ד"ה כל שאינו ראוי כו' ולהתודות הס"ד: ואחר כך ד"ה שנאמר כו' משכן אע"פ כו' לבא הואיל כו' הני נמי כו' אהל מועד הד"א והס"ד:

ד"ה עובר בל"ת כו' בסופו שהיא ר"ש כו' הד"א:

דף קיב:

חדושים

פרק ארבעה עשר

גמרא מחוסר זמן בין בגופו בין בבעליו איזהו מחוסר זמן בבעלים הזב והזבה והיולדות שהקריבו חטאתם כו' כצ"ל. ותיבת והמצורע יש למחקו כדמוכח בגמרא לקמן. ונ"ל דמכאן יצא להרמב"ם בפ"א מהלכות מחוסרי כפרה דין ה' שכתב וז"ל ואם הביאה קרבנה תוך מלאת לא יצאה עכ"ל. דאם היתה יוצאת אם הביאה תוך מלאת היתה חייבת משום שחוטי חוץ דמתקבל בפנים. והראב"ד ז"ל כתב זו תימה גדולה אם שלחה קרבנותיה תוך מלאת למה לא יצאת מ"ש מחטאת חלב שהטמא משלח אותו ומקריבים לה עכ"ל. ולפי מה שהוכחתי דברי הרמב"ם אמיתים וברורים ודוק. שוב ראיתי אח"ז בספר לחם משנה שהרגיש בזה על הכסף משנה ופי' השגת הר"א כתמיהת הכ"מ דקאי אולדות הראשונים ע"ש ודוק והוא נכון לכאורה:

ואין חייבים עליו משום זרות כו' (מיימוני פ"ט מהל' ביאת מקדש) ונראה דה"ה דבעל מום אינו לוקה בעבודות אלו וכ"כ הרמב"ם שם:

קריבין במשכן כו' שהוקדשו כו' למשכן יקריבו כו' (כצ"ל) והא איתמר שרפה שלא כנגד הפתח כו' ול"ג והא איתמר שחטה כו' פלוגתא דר"י ור"ל וכמו שהוכיח מדברי התוס' וכן עיקר ודוק:

הגהות

גמרא תורין שלא הגיע זמנן כו' (מיימוני פי"ח מהל' מעשה קרבנות):

אותו ואת בנו ומחוסר זמן פטור ר"ש אומר ה"ז בל"ת כצ"ל:

המעלה מבשר חטאת כו' (מיימוני שם פרק י"ט):

משהוקם המשכן כו' (פ"ז מהל' בית הבחירה):

כל הקדשים שהקדישן בשעת איסור הבמות והקריבן בשעת איסור כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה קדשי קדשים כו' עצרת הס"ד:

ד"ה המגיש כו' כמשפטה כצ"ל ד"ה אין בהם כו' ליאכל לאו כו' אחריה עבודה הס"ד:

ד"ה ולא משום כו' לה מהתם הס"ד:

ד"ה ועבודת כהנים כו' המזבח הס"ד: ואח"כ ד"ה לפנים כו' אהל מועד הס"ד: ואח"כ ד"ה קדשי' קלים בכל כו' בדגליהם כו' כצ"ל:

ד"ה קדשי קדשים כו' הנאכלים לא קרב כו' כצ"ל:

ד"ה באו לשילה כו' קבעוה בשילה הס"ד:

ד"ה תקרה כו' יליף לה הס"ד: ואחר כך ד"ה בכל הרואה במקום כו' יליף לה הד"א והס"ד:

ד"ה הותרו כו' בגמרא הס"ד:

ד"ה ומעשר שני כו' להתם הס"ד: ואח"כ ד"ה והי' הי' כו' יאסרו הבמות הס"ד:

ד"ה לא תעשו כו' משם תעלה לשחיטה כו' (וע"ל ריש דף ק"ז):
ד"ה הקדישו בשעת כו' הותרו הבמות הס"ד: ואח"כ ד"ה ואלו קדשים כו' במשכן קדשים כו' הד"א:
ד"ה קרבנות כו' למקדש הס"ד:
ד"ה קרבנות בבמה הס"ד:

דף קיג.

חדושים

תוס' ד"ה שנאמר ושחט והזה כו' וכן משמע מדמייתי עלה מפלוגתא דר"י ור"א כו' מדבריהם נראה דל"ג בגמרא והאיתמר שחטה כו' פלוגתא דר"י ור"ל אלא ה"ג והאיתמר שרפה שלא כנגד הפתח כו' פלוגתא דר"י ור' אושעי' כו' כנ"ל וכן עיקר גם בילקוט לא מצאתי אלא פלוגתא דר"י ור"א:
ד"ה ועל גביהם כו' ומיהו ר' יהודא ודאי סבר שמיה אהל כו' עכ"ל. פי' דאהל זרוק ודאי לדידיה שמיה אהל דהא בפ' הישן ס"ל דלא היו מביאים דלתות משום שלא יהיה דעתו של תינוק גסה עליו ויוציא ראשו חוץ לדלתות ואי הוי ס"ל דאוהל זרוק לא שמיה אהל תיפוק ליה דמ"ה לא היו מביאים דלתות אלא ע"כ ס"ל דשמיה אהל וק"ל:

הגהות

גמרא ארץ ישראל מי לא מטוהרה את כלום ירדו עליך כו' ור"ל סבר כו' לא טהורה את מי לא ירדו כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה אין מנחה כו' מנא ליה הס"ד:
ד"ה והזאה מפרש כו' נוכח וגו' הס"ד:
ד"ה מקום שמפרשת כו' נפשה לא כו' מקום הד"א והס"ד:
ד"ה ר"ל סבר כו' עצמות המתים הס"ד: ואח"כ ד"ה ותחתיה חלל כו' שוב אין כו' כצ"ל:
ד"ה ומגדלות כו' ומזין עליו הס"ד: ואחר כך ד"ה על גביהן דלתות כו' הד"א:
ד"ה מעלה עשו בפרה כו' דאקולי בה משום כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה שלא במקום הבדוק כו' ותימה כו' דאצטריך קרא שלא לשרפה כו' כצ"ל:
ד"ה ומביאין נשים כו' חוששים אלא לשמרם מטומא' כו' בעל קרי הס"ד:
ד"ה היינו דקם רימא כו' שייך לע"ב:

דף קיג:

חדושים

גמרא אי אפשר דלא אידבקו כו'. פיסקא. שעיר המשתלח כו' (מיימוני פי"ח מהלכות מעשה קרבנות):

ורמינהו כו' נראה דה"ג יצאו קדשי ב"ה שאינן ראוי' אוציא את אלו שאינן ראוין ולא אוציא את שעיר המשתלח שהוא ראוי לבא אל פתח אהל מועד ת"ל לה' להוציא שעיר המשתלח שאינו מיוחד לה'. (וה"ג לה ביומא ובתמורה דף ו' ע"ב ע"ש וכן הוא בס"א) וכך מוכח מרש"י שלפנינו. וטעות נמשך למדפיסים שלא הבינו פי' הקושיא. וה"ה דבמתניתין קאמר הטעם דשעיר המשתלח פטור בחוץ משום שאינו ראוי לבדק הבית כו' ובברייתא אמרינן שראוי לבא אלא דנתמעט מטעם שאינו מיוחד לה'. ודע שגם בילקוט ברמז תקפ"א העתיק בטעות כמו שהיא בספרים שלפנינו. שוב עיינתי בהרמב"ם שם שפסק כנוסח שלפנינו ושעיר המשתלח חייב עליו בחוץ אחר הגרלה קודם וידוי. וצל"ע רב לדבריו ליישב סוגיא דיומא ודתמורה דמוכח שם להדיא דצריך לגרוס לה' להוציא שעיר המשתלח שהרי מקשה וכל לה' להוציא כו' עיי"ש וכן הוא ג"כ להדיא דף ק"ח ע"ב וכן מוכח מדברי התוספות לשם וכאן דאינו חייב כ"א קודם הגרלה שאינו יודע איזה לשם ואין ספק שלזה כוון הראב"ד בהשגה וז"ל בחיי ראשי שמעת' דזבחים הטעוהו שלא ירד לפירוש' ומצאה משובשת עכ"ל. ומהתימה על הכסף משנה שלא ירד לסוף דעת הר"א ז"ל בזה ודבריו שם מהמתמיהים ע"ש ולא הרגיש כלל בדברי רש"י ובכל הני ראיות ברורות שכתבתי שהן כדברי הראב"ד ז"ל ודבריו הן ברורים ודוק היטב:

רש"י ד"ה מהבלא מתו כו' ונשקעו בטיט הס"ד. ובדברי רש"י מתורצת הקושיא שהניחו התוס' בתימא דמאי קאמר ר"י איה מתי מבול דלא הוי והא גם לדידיה הוי דמתו מהבלא דל"ק מידי כיון דחזינהו ולא נשקעו בטיט הבאים אחרים קברום ק"ל:

תוס' ד"ה כאן קודם הגרלה כו' אבל קודם הגרלה חייב דראוי לשעיר הנעשה בחוץ הס"ד. ור"ל דעל קודם הגרלה אין לנו מיעוט כיון דכ"א ראוי לשעיר הנעשה במזבח החיצון ק"ל:

ד"ה כאן קודם וידוי כו' וע"כ נמי ל"ג בברייתא דלא תיקשי מתניתין כו' (ר"ל דהני שממעט שאינו ראוי לבא אל פתח כו' ועיין בתוספות דיומא:

הגהות

גמרא הרובע כו' והא נמי כו' אהל מועד בשלמא רובע כו' כצ"ל ותיבת אין **ה**"נ יש למחוק גם בילקוט שם ליתא:

רש"י ד"ה נהי דאיפני כו' קאמר לה הס"ד:

ד"ה רמא כבא כו' כמו כיבוי דרעותא דניסן (בעירובין דף כ"ט ע"ב והוא צואת מבהמות בימי ניסן):
ד"ה נס נעשה כו' המים שבצידי התיבה כו' הד"א:
ד"ה או קרבן כו' לחייב כל כו' שאף הן נקראו כו' וצמיד ואין זה כו' לבדק הבית הד"א והס"ד וכצ"ל: ואח"כ ד"ה שאין כו':
ד"ה קודם הגרלה כו' הוה אמינא לחייב הס"ד: ואח"כ ד"ה אחר הגרלה כו' מאל פתח הס"ד:
תוס' ד"ה יצאו קדשי כו' לא קיימא למזבח ולא מתפיס כו' כצ"ל נ"ל:

דף קיד.

חדושים

תוס' ד"ה וקסבר ולדות כו' וא"ת ל"ל קרא למעוטי כו' (כצ"ל) משום דרובא בר מקדש היא ע"כ כו' לא מיסתבר דתפסינהו קדושה כו' כצ"ל. וכל דברי תוספות הללו תמצאם לעיל ובמס' תמורה ונדה ושם מפורש:
ד"ה משום דפסולא דגופא כו' דהא דמשמע הכא איפכא כו' דמום עובר ותורין שלא הגיע כו' כצ"ל. ולפי הנראה מדבריהם שהיו גורסין איפכא אבל אותו ואת בנו דפסולו מעלמא אימא מודה ר"ש לרבנן צריכא ודוק. אכן לפי גירסת ספרים דידן א"צ לדחוק כלל וא"ש טפי כמו בכל דוכתא נ"ל. (אח"ז הראה לי האלוף מהר"ר וואלף העכט סג"ל שהר"ר עובדי' ברטנורא העתיק כגי' התוס' שכתבתי והנאני):

הגהות

גמרא ומעלה מעל בה' לרבות כו' מוקצה ונעבד ע"ז בקדשים קלים אתנן ומחיר כו' כצ"ל נ"ל:
ואי תנא תורין משום דלא חזי. ותיבת דלא מאיסי יש למחוק:
רש"י ד"ה לרבות כו' וכחש בעמיתו הס"ד: ואח"כ ד"ה דבר ערוה וע"ז הס"ד: ואח"כ ד"ה נ"ל דה"ג כו' קרבן ולא נפקי מאל כו' פתח נפקי וכן כו' מאל פתח נפקי אלא בולדות כו' הד"א וכצ"ל והשאר נמחק וכן הוא בס"א:
ד"ה בהווייתן הן כו' ורבנן במתני' הס"ד:
ד"ה משום דמאיסי כו' דלא מקבלים בפנים הס"ד:
ד"ה לא תעשון כו' בבמה ושם כו' הד"א:
ד"ה חובות כו' אותם בגלגל יחיד אלמא מחוסר כו' הד"א:

דף קיד:

חדושים

תוס' ד"ה היתר במה כו' דכל מידי דלא חזי ליה כו' מ"ש ממחוסר זמן כו' ליה לגופא ואמר ר"ש דקדוש כו' (כצ"ל) אבל דבר שראוי כו'. (ור"ל כגון אשם בן שתים דחזי לאשם גזלות ודומיהם ורוצה להביא לשם אשם נזיר ומצורע לא קדיש כלל ותורי' דמי למחוסר זמן דלא קדשי לשום קרבן כשלא הגיע זמנן ובחטאת ואשם כו' ס"ל לר"ש דקדושים אף שראוי' לקרבן אחר מטעם דאין פסולן בגופן כ"א מחוסר זמן בבעלים וק"ל):

בא"**ד** יליף מבכור דקדיש כו' זמנן לא קדשי' ויליף כו' שרי להכניס תוך זמנו לדיר כו' ויש ליתן טעם לרבא כו' כצ"ל:

ד"**ה** דזעירי כו' מאי טעמא לא תני מצורע ומצורעת כדתני זב וזבה וניחא השתא לזעירי כו' טמא מביא אשם כצ"ל: ונ"ל דה"פ דהוקשה להם למה לא תני זעירי כשהוקשו והני בני אשמות נינהו תני נזיר בהדייהו וא"כ תו לא הוי קשה משלמים דהוי איירי בנזיר טמא דאיכא אשם ושלמים אכן לפי שלא תני הזב והזבה והיולדות בלי מצורע בהדייהו כדקתני בכריתות לא סגי דלא הוי תני מצורע בהדייהו משא"כ נזיר לא תני בהדייהו בשום מקום ומסתמא שיירי' ככל חסורי מיחסרא ואע"ג דהוא נמי טמא לא דמי להני טמאים דטומאה יוצא מגופן ודוק נ"ל:

הגהות

גמרא כדתניא ר"ש אומר מנין למזבח כו' (מיימוני פ"א מהלכות קרבן פסח):

פיסקא. מחוסר וכו' והני בני כו' דזעירי קבעוה תנאי דרב ששת לא כו' כצ"ל

לא שנו אלא לשמו כו' (מיימוני פי"ח מהלכות מעשה קרבנות):

רש"**י** ד"ה מילקי נמי כו' לא תעשון הס"ד:

ואח"כ ד"ה אלמא כו' פסול הוא ומשני כו' כדמפרש התם למימרא כו' הד"א:

ד"ה דילמא כו' דלא לקי לרבנן כו' הד"א:

ד"ה רב נחמן כו' זמן בפנים הד"א:

ד"ה כרת נמי כו' בפנים הס"ד: ואח"כ ד"ה קודם חצי כו' לשמו הס"ד: ואח"כ ד"ה בשעת היתר כו' לעולה ולשלמים כו' השתא בבמה גדולה הס"ד וכצ"ל:

ד"ה דזעירי כו' במתני' מצורע בהדיא הס"ד:

ד"ה רב חלקי' כו' פסולה שלא הד"א:

ד"ה אבל לא כו' כשירים חוץ כו' והחטאת הס"ד והד"א:

ד"ה מחוסר עקירה כו' ראוי הוא הס"ד:

תוס' ד"ה אלמא אמר ר' זירא כו' אין זה כשאר כו' ונותר ולא יוכל כו' מלא תעשון וכן פי' וכו' וכ"ת דה"פ כו' לא אמרינן דאתי חד עשה ועקר כו' דה"מ התם דסמכינן גבי הדדי הלאוין אצל העשה תדע כו' כצ"ל נ"ל:

ד"ה רב נחמן כו' בספרים לר"ש ה"נ שילה כחוץ דמי הס"ד: ואח"כ ד"ה אלא לאו קודם כו' קודם זמנו הס"ד:

דף קטו.

חדושים

רש"י ד"ה ור' אליעזר הי' כו' לשמו בפנים באשמות ואפ"ה מחייב כו'. ובספר קרבן אהרן העתיק ואשמעינן דאפי"ה מחייב כו' והוא נכון:

בא"ד וכל כמה דלא שחטינן ליה בעקירת שמו עדיין קאי סתמא כו' כך העתיק בספר הנ"ל:

תוס' ד"ה מחוסר זמן כו' ולא אאינך. (ר"ל דבאינך שקיל וטריא בגמרא אי איירי בזמנן או קודם זמנן ק"ל):

ד"ה או שהי' כו' ויש לומר כו' (ועיין מ"ש עוד בתוס' דתמורה) וכשר שלא לשמו כו' עכ"ל. וליכא למימר דרב הונא מוקי לה בהפריש ב' אשמות לאחריות כדמשני ארב דימי דלא עלו משמע דאין מצוה בכך לשון התוספות במנחות דף מ"ח עיי"ש ועיין מ"ש שם בס"ד:

הגהות

גמרא פסח בשאר כו' לשמו וכשר שלא לשמו כו' לעולם בזמנו ושלא לשמו ור' אליעזר היא כו'. ת"ש יכול שאני מרבה עולה מחוסר זמן כו' אלא לאו שלא לשמו לעולם שלא לשמו ור"א היא כצ"ל (רש"י):

מנין ונסיב להו כו'. הא מאי רומיא כדאמרן אמר רב נחמן משם דרמי דתנא כו' כצ"ל נ"ל:

ושחטן פסולים ומשני רב דימי לא קשיא כאן כו'. רב אשי רמי מתני' אברייתא כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה (פתח) [פסח] בשאר כו' בין הערבים הס"ד: ואח"כ ד"ה שלמים כו' ואין זה אלא לשמו כצ"ל:

ד"ה יכול שאני כו' עולה מחוסר זמן כו' הד"א:

ד"ה שור מ"מ כו' או כשב או עז הוא כצ"ל:

ד"ה ת"ש כו' דרב תנא הס"ד:

ד"ה יכול שאני כו' דההיא דלעיל היא הס"ד: ואח"כ ד"ה יכול כו' מרבה משור מכל מקום אף עולה כו' כצ"ל וכן הוא בס"א:
ד"ה ובמאי כו' לא חזי הס"ד:
ד"ה ה"ג כו' בלשמו הס"ד: ואח"כ ד"ה הא מני כו' בפנים לא בלשמו כו' דפטור וכ"ש כו'. ובהג"ה שבציד"ה. אשם מחטאת ליכא למימר תני האי כצ"ל והד"א:
ד"ה ומשני ליה רב דימי כו' אבר ליואי ש"מ כו' לשמו סייעתא כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה נימא כו' הונא מדכי אתא כו' כצ"ל:

דף קטו:

הגהות

גמרא מנין למעלה מבשר כו' (מיימוני שם פרק י"ט):
קמיה דרב חסדא ויתיב רב חסדא וקא קרי גירסת רש"י ועיין בתוספות:
והכל כשירים ליקרב בהמה כו' אלא למ"ד זו פרישות בכורות היכא רמיזא כו' אלא במכובדיי כצ"ל:
דתניא ר' ישמעאל אומר כללות כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה עולה כו' יעלה עולה הס"ד:
ד"ה איתיבי כו' כל דבריו הס"ד:
ד"ה והכל כשירים כו' ואזיל בהמה כו' ועוף כו' הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה והכל כו' פריך עליה הס"ד: ואח"כ ד"ה זו פרישת כו' שנעשו בסיני והן הכהנים הנגשים אל ה' להקריב קרבנות הס"ד. (כצ"ל וכן הוא ברש"י בעין יעקב): ואח"כ ד"ה היינו כו' פרץ בהם הס"ד:
ד"ה ה"ג כו' רמיזא הס"ד:
ד"ה נאמרה לו כו' עד שמתו הס"ד:
ד"ה נשתלשו כו' משנה תורה שחזר כו':
תוס' ד"ה ויתיב וקאמר כו' ונראה לפרש כו' כצ"ל:
ד"ה א"ל הכי כו' כצ"ל:

דף קטז.

חדושים

תוס' ד"ה אבל למ"ד כו' וא"ת כיון דטריפה אין כו'. הא דס"ל לפשיטות דהסוגיא היא כמאן דאמר טריפה חיה הוא ממ"ש לקמן מחיי נח ועוד דאי אמר חיה למה לי מכל החי למעוטי טריפה תיפוק לי' כיון דאינה חיה י"ב חודש מה הוצרך ליקח אותה אל התיבה

שהמבול הי' י"ב חודש אלא בע"כ טריפה חיה ס"ל ואפי"ה ממעט מכל החי שלא ליקח טריפה דלא חזי לקיום המין כולי האי לזה הקשו היכא ממעט כו' ודוק:

ד"ה ודילמא נח כו' ור"ת הי' רגיל לחלק בין טריפות דאדם כו' עכ"ל. עיין בתוס' דר"פ אלו טריפות ד"ה ואמר ר"י וכן לטריפה כו' ושם תראה דאיכא טריפה בבהמה ובאדם לא הוי טריפה כגון בניקב קרמ' עליא' דטריפה גבי בהמה אבל אדם אינו טריפה בנקיב' קרמא עילא' אלא בחסרון גלגולת לב"ש כמלא מקדח ולב"ה כדי שינטל כו' אבל מ"מ מה שהוא טריפה ממש גבי אדם כגון חסרון גלגולת עם הקרום שוין בהמה ואדם למ"ד דטריפה אינה חיה כשם שבהמה אינה חיה י"ב חודש גם אדם אינו חי יותר מי"ב חודש אלא דבטריפות גופא איכא לחלק בין אדם לבהמה לר"ת ואם כן פריך הכא שפיר ודילמא נח הוי טריפה דבהמה כגון נקיבת קרום לחוד דיוכל לחיות כמה שנים באדם דהוא בר מזל וא"כ אינו ממעט טריפה דבהמה מאתך הדומין לך וצריך קרא דמכל החי. ואהא אסקי דהא בטריפות גופיה נמי משמע דלא מחלקינן דכל שהוא טריפה בבהמה הוא ג"כ באדם מאיוב כו'. ולהדיא מבואר בפ' אלו טריפות בהא דאמר רב הונא סי' לטריפה י"ב חודש ומייתי התם עובדא דעינבל באחד שנפחת גלגלתו כו' דאדם טריפה אינה חיה יותר מי"ב חודש כמו בהמה. ועוד מוכח כן מכמה דוכתי' בש"ס ומהם בפרק המפלת גבי המפלת גוף אטום ע"ש וזה ברור כשמש. וכתבתי זה להוציא מלב הרב הכסף משנה שכתב בפרק י"ג מהלכות גרושין אמ"ש הרמב"ם והעלו ממנו אבר שא"א שינטל וחיה כו' וז"ל וצריך עיון דבריש פרק אלו טריפות ממה שכתבו (התוספות) משמע שאדם טריפה חי יותר מי"ב חודש עכ"ל. ואני אומר נשתקע הדבר ולא יאמר דדבר זה אינו עולה על דעת שום פוסק ק"ו על דעת ר"ת שאדם טריפה גמור יחיה יותר מי"ב חודש למ"ד טריפה אינה חיה ונ"ל שאיזה תלמיד טועה כן כתב ולא כתבו הרב הכסף משנה מעולם ולכן גם בב"י טור או"ח סימן י"ז לא זכרו ולא פקדו גם בשו"ע שם לא הביאו ואף שבפסקי התוס' דכאן משמע קצת כדעת הכ"מ יש ליישב ע"פ מה שפירשתי ודוק נ"ל. ומ"מ כבר הוכחתי לעיל דע"כ סוגיא דכאן אתיא כמ"ד טריפה חיה וכמ"ש התוס' לתירץ הראשון וק"ל:

הגהות

גמרא זכרים ונקבות תמימים ובעלי מומים לאפוקי מחוסר אבר דלא. והשאר מוחק רש"י ז"ל:

מאותן שלא נעבדה בהם עבירה כו' העבירן לפני התיבה כו'. אלא אימא הכל קרבו עולות ושלמים והתניא אבל שלמים לא כ"א עולות עולות אין כו' כצ"ל והיא גירסת ספר עין יעקב.

דכתיב והבל כו':

רש"י ד"ה ה"ג דלא ולא גרסינן תמות כו' ולא בעוף כצ"ל והד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה שנאסר כו' לגבוה הס"ד:

תוס' ד"ה ודילמא כו' למעוטי טריפה וי"ל דשאני צפורי מצורע שהוא כעין קרבן כצ"ל נ"ל:

ד"ה אתך בדומין לך וא"ת א"כ האי כו' (כצ"ל):

דף קטז:

חדושים

[**תוס'**] ד"ה אימא בכל כו' ומפרש דבמסודר כו' קדשים קודם סילוק הקלעים. ותירץ הקושיא חסר כאן ועיין במנחות סוף ד"ה מר אמר כו' תמצא תירוצא ע"ש:

הגהות

גמרא ואין העכו"ם מצווין על שחוטי חוץ כו' (מיימוני פי"ט מהל' מעשה קרבנות):

אמר להו לרב ספרא ולרב אחא כו' עולמי גילאי כו' נורא ממרא חדתא כו' כר"א בן שמוע כו' הא כיצד מקום המזבח בנ' ושאר כל הכל בשש מאות. ר' אומר כו' דוסתאי גבה מכל שבט ושבט נ' שהן שש מאות. ר"א בן שמוע אומר כתיב ויקן דוד את הגורן כדמפורש בענין ומה מפורש בענין ויתן דוד לארונה וגו' אבל הבקר לעולה והמוריגים וכלי הבקר לעצים בכסף שקלים נ' דכתיב ויאמר ארונה וגו' כצ"ל לגי' רש"י וכן הוא בעין יעקב:

דדיישן דישאי כו':

רש"י ד"ה דאפילו אקשוי בלשון זה הס"ד: ואח"כ ד"ה דאמר מר במכילתא כו' במכילתא תניא כו' כצ"ל:

ד"ה דמסקא כו' לימין בלע"ז ומתייבש כו' (גירס' עין יעקב):

ד"ה ה"ג כו' במקום וגו' ואת הבקר כו' הד"א:

ד"ה בכל מקומות כו' קלים שם הס"ד: ואח"כ ד"ה שער כו' שמדבר לפנים כו' הד"א:

ד"ה אימא כו' אוכלים במחנה הס"ד: ואח"כ ד"ה עוד אחרת כו' מהר הבית הס"ד: ואח"כ ד"ה דמחנה לוים כו' דאל"כ כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה אסור לסייען כו' תימה לר' יוסי דאמר כו' (והגלילי יש למחוק):

ד"ה כמאן כר"א כו' בהקומץ רבה הס"ד: ואחר כך ד"ה גבה חמשים כו' גבי טחול אי כו' כצ"ל:

דף קיז.

הגהות

באו לגלגל ת"ר כו' (מיימוני פ"א מהלכות בית הבחירה):
וחכמים אומרים לא קרבו יחיד כו' (פי' בבמה גדולה):
רש"י ד"ה נמצאו כו' מתים משתלחי' כו' כצ"ל:
ד"ה אלא ודאי כו' שכינה ומותרים כו' הד"א:
ד"ה ושמתי כו' שנה לך מקום כו' אמרו שאין בן לוי כו' מכות ואם הרג כו' הד"א:
ד"ה כל הנידר והנידב כו' כצ"ל:
ד"ה כל שאין כו' בגדולה וצבור כו' מקרבי כו' אישתכח דאין כו' הד"א:
ד"ה לא קרבי כו' בבמה קטנה הס"ד: ואח"כ כל שהצבור כו' כולן נדרים ונדבות כו' (הד"א) דהי' במה גדולה והשתא כו' ומהו חילוקו כו' דאפילו בבמה גדולה לא קרבי כו' ונדבות לר' מאיר כו' ונזירות בכלל כצ"ל הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה במות כו' יחיד הס"ד: ואח"כ ד"ה ובמתו שבראש כו' יחיד הס"ד: ואח"כ ד"ה אלא כו' ונזירות הס"ד: ואח"כ ד"ה וכאן כו' הכי אמרי הס"ד: ואח"כ ד"ה ר"ש פליג אכולהו כו' גדולה ור"ש אומר כו' הקריבו בגדולה כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה אלא פסחים כו' פר העלם דבר ושעיר עכו"ם כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה והתורה אמרה כו' דהך סוגיא לר' שמעון כו' (היינו ברייתא דלעיל המתחלת תניא ר"ש בן יוחאי כו'):
ד"ה פלכו קלטתו כ"ף דגושה בנחמיה (סי' ג' פסוק י"ז ועיי"ש בפירש"י) כמו נסך נסכו כצ"ל והס"ד: ואח"כ ד"ה עיר שקלטתו כו' פרק שני כו' כצ"ל:

דף קיז:

חדושים

תוס' ד"ה הג"ה. וא"כ ביום הכיפורים כו' (כצ"ל) ולא דייקא בין מחברון ובחברון כו' (ור"ל דפירושו דהלך ליקח כבשים מחברון להקריבו בגבעון ק"ל): הג"ה: ר"ש אומר כו' משום דתניא בתורת כהנים כו' (ר"ל להדיא כן משום ר' מאיר) אבל לנידר ונידב דר' מאיר אין כו' סמי מכאן נזירות כצ"ל והס"ד:

ד"ה ואין נוהגין כו' הילכך בטלה תנופה בטלה אינהו כו' (ר"ל שלא הי' מרים מהם חזה ושוק ולחמי תודה אבל קרבן תודה ושלמים ולחמים בעצמם היו קרבים ק"ל):
ד"ה מחלוקת כו' ותימה כו' אכן לפי מ"ש לעיל בסוף הג"ה ראשונה ל"ק דההיא דתמורה אתיא כר' יהודא אבל אליבא דרבנן אבשלום לא היה נזיר ונדרים ונדבות קרב ק"ל נ"ל:

הגהות

גמרא ד"ה לא תעשון כו' בגלגל ככל אשר כו' הד"א:
ד"ה חובות לא כו' כדתנן במתני' קרבנות כו' הד"א:
ד"ה אין מנחה בבמה כו' מנחה ונזירות ורבנן דייקי כו' דבר הזובח הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה נזירות כו' לא התנדב הקרבנות אלא כו' כצ"ל:
ד"ה מחלוקת כו' הכל קרבי הס"ד:
תוס' (בע"א) ד"ה ר"ש אומר כו' אף פסחים כו' וחובות הקבוע כו' (הד"א) שהן חטאת שאין כו' בעולה:
ד"ה ורבנן מנחות כו' וכאן לא קרבו ליחיד אלא עולה כו' וה"ה דעופות נמי לא קרבי כו' כצ"ל:

דף קיח.

חדושים

גמרא ור"י אמר לך כו' אלא הכתיב איש לאו למימרא כו' (אלא פסח וחובות הקבוע להם זמן ותתרגם מתניתך כו' כן הוא בס"א והשאר ל"ג לה)
בעולת חובה דאיכא עולת נדבה דאי חטאת יחיד (ובס"א גרסינן דאי חטאת חטאת נדבה מי איכא כו' ועיקר)
חובות דקביע ליה זמן מי איכא כצ"ל. (ור"ל חטאת נדבה שהקריבו בקטנה מי איכא כנגדו בקטנה בחטאת נדבה אלא לא מיירי בחטאת שלא קרבה אפילו בקבוע זמן בגדולה בחובה ק"ל:

הגהות

גמרא פיסקא. באו לשילה כו' (מיימוני פרק א' מהלכות בית הבחירה):
רש"י ד"ה זר מוזרק הכהן כו' ואפי' עבד וכו' תורת כהנים הס"ד:
ד"ה חכמים כו' דהא אינהו נמי כו' וציבור קרבי כו' כצ"ל:
ד"ה קרבו נסכים כו' לצבור וליחיד וכן בגלגל לשתי הבמות כו' כבר הי' קריבים כצ"ל והס"ד:

ד"ה ערל כו' במילה ובטהרה כו' וכאן אי לא חזו כו' בניסן הזאה כו' כצ"ל:
ד"ה בעולה כו' קרבו בה הס"ד: ואח"כ ד"ה חטאת כו' קרבו בה הס"ד: ואח"כ ד"ה דאי כו' נמי קאמר הס"ד: ואח"כ ד"ה חטאת נדבה כו' בקטנה ועל כרחך כו' בכלל אלא ה"ק כו' הד"א:
תוס' ד"ה באו לנוב כו' ומעשר בהמה וכיון כו' (הד"א) דלא גרסי במתניתין כו' (כצ"ל) דאי האי טעון הבאת מקום כו' דבנוב וגבעון נאכל כו' כצ"ל ושייך לדף קי"ט ע"א:

דף קיח:

חדושים

רש"י ד"ה וקאמר כלב כו' בן ארבעים שנה כו' (ור"ל דהיינו התחלת מ' שנה ונתעכבו ל"ח חוץ משנה זו ועולה ע"ח ועיין מ"ש התוס' בזה בערכין) נשתהו לכיבוש הס"ד:

הגהות

גמרא אלא אבנים מלמטן ויריעות מלמעלן כו'. עין שלא רצתה כו' ותאכל בין השנואין כו' ולא המפסיק בינו כו' כי אזל אביי כו' אנכי בשלוח משה גו' כצ"ל:
רש"י ד"ה ויטוש כו' שיכן באדם הס"ד: ואח"כ ד"ה השמר לך כו' קרא הס"ד:
ד"ה תאני' כו' מתאנחים ורואין שמשם כו' במקום כו' כצ"ל:
ד"ה בן פורת כו' לשון פרים ורבים מקום כו' נתרבה לו ע"י העין כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה לא רואה כו' אלא מקצת הס"ד: ואח"כ ד"ה חד ברא כו' של אביי כייליל כו' כצ"ל:
ד"ה העולם הזה כו' וגבעון הס"ד:
גמרא אחרי ה' הני עשרים שנה י' שנה שמלך שמואל בעצמו ושנה שמלך שאול ושמואל ושתים שמלך כו' ובשלמה כתיב כו':
רש"י ד"ה ואיבעית אימא כו' בראש השנה בעשר כו' הרי י"ז יובלות כו' בערכין י"ז יובלות כו' הוכתה העיר אלא צא כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה חרבה נוב כו' לסוף ד' חדשים כו' תמורה ה"ג לה עיר דוד הרי עשרים הד"א והס"ד: ואח"כ ד"ה והימים כו' ל"ג שנה הרי נ"ג כו' כצ"ל:

דף קיט.

חדושים

תוס' ד"ה הג"ה ואיתקוש כו' עכ"ל. כוונתם דה"נ ה"ל למילף דאיתקש מעשר דגן לבכור כדלעיל ומה בכור אינו נוהג בבמה דחובות שאין קבוע לה זמן כו' וה"ה לעיל הי' יכול לומר דאיתקש מעשר דגן למעשר בהמה שאינו נוהג אלא בפני הבית ק"ל:

הגהות

גמרא א"ל דאמר לך מני ר"ש היא כו' כצ"ל:

[**רש"י**] ד"ה ולמה חלקן כו' אומר לכם איש כל כו' למיכתב אלא מנוחה כו' הד"א:

ד"ה אי הכי כו' שילה ומאי טעם כו' הד"א:

ד"ה וכיון כו' שנבנה הבית הס"ד: ואח"כ ד"ה פסח כו' נמי כתיב הס"ד: ואח"כ ד"ה מני כו' הוי התם דגן נמי כו' הד"א:

ד"ה ה"ג אבל כו' לדברי ר' יהודא הס"ד:

ד"ה נוב כו' חשיב לה הס"ד: ואח"כ ד"ה זו כו' דקסבר קדושה כו' כר' ישמעאל כצ"ל:

דף קיט:

חדושים

גמרא אמר רמי בר חמא כו' נראה דלפי פירש"י כצ"ל. ל"ש אלא בקדשי במה גדולה כדלקמן בלשון שני שלפנינו עד ואין נוהגים בבמה קטנה מתיב רבה חזה ושוק כו' נוהגים בבמה גדולה ואינם נוהגים בבמה קטנה אימא נוהגים בקדשי במה גדולה ואין נוהגים בקדשי כו' איכא דאמרי אמר רמי בר חמא ל"ש דיש חיצוי בבמה גדולה אלא בזמן במה גדולה אבל בזמן במה קטנה אידי ואידי אין להם חיצוי מתיב רבה חזה כו' אימא נוהגים בזמן במה גדולה ואין נוהגין בזמן במה קטנה ופליגא כו' ור"ל דשתי הלשונות פליגא אדר"א לאפוקי לגירסת הספרים שלפנינו אפילו ר"א שפיר כלישנא קמא וכך מצאתי להדיא בס"א ועיקר אכן מדברי התוס' דלקמן נראה דגרסי כספרים דידן עיי"ש מ"ש בס"ד ודוק נ"ל:

תוס' ד"ה הקדישן בשעת כו' פטור מכלום וקשה היאך שייך למיתני פטור בדבר שמצותו כו' (כצ"ל) הא איכא לאו הבא מכלל עשה עכ"ל. והוא דישרות תקריבו ולא חובות ולא קרבנות צבור כדלעיל וא"כ כיון דעובר בלאו הבא מכלל עשה לא שייך למיתני פטור מכלום ק"ל נ"ל:

הגהות

גמרא מאי מנוחה מנוחת ארון כו' תנא דבי ר' ישמעאל כר"ש בן יוחאי כו' משכי גברא לגברי כו'. מתקיף לה רבא מי כתיב ואליהם תאמר ואליהם כתיב ועוד תניא כו' כצ"ל.
(ותיבת ואליהם קרינן יש למחוק נ"ל וע"ל ריש דף ק"ז):
הגשה דכתיב הקרב אותה לפני ה' גירסת רש"י:
רש"י ד"ה ויהי כנוח כו' וארון עוזך הס"ד: ואח"כ ד"ה מנוח כו' כצ"ל:
ד"ה לא שנו כו' בהשוחט יכול יהא כו' (הד"א) דאוקימנא בהכי הס"ד: ואח"כ ד"ה ושחט כו' בה כרת הס"ד: ואח"כ ד"ה לפני ה' וסמך כו' את ידו כצ"ל והס"ד:
ד"ה נראה בעיני כו' במסכת סוטה ובמנחות הס"ד. (ולעיל דף ס"ג הביאו): ואח"כ ד"ה זבחים ויזבחו כו' עופות ומנחות הס"ד:
ד"ה ישרתו בם כו' היינו משכן הס"ד: ואח"כ ד"ה ריח כו' קרא נמי והקריב כו' ניחוח לה' הד"א והס"ד:
ד"ה לא שנו דיש מחיצה כו' (אאיכא דאמרי קאי לגי' ספרים שלפנינו):
ד"ה ואין נוהגים כו' גדולה איתינהו כו' כצ"ל:
ד"ה לא שנו כו' גדולה הקריבות בגדולה כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה אין מנחה כו' כמאן דלית ליה מנחה בבמה כו' וגבעון וכולהו נהגו דכו"ע מודו כו' כצ"ל נ"ל:

דף קכ.

חדושים

גמרא ואיבעיא להו ירדו מהו שיעלו כו'. נראה דהיא היא גירסת הרמב"ם ז"ל פ"ג מהלכות פסולי המוקדשים דלא כגי' רש"י ולכך פסק דאם עלו לא ירדו אף לר"י ופלוגתא דרבה ור"י היא באם ירדו מהו שיעלו ובהא פליגי במעילה אליבא דר"ש אבל אליבא ר"י כ"ע ס"ל דלא יעלו. והכסף משנה והר"י קורקוס תמהו שם אהרמב"ם ול"ק מידי וכמ"ש ודוק. ועוד אכתוב בריש מעילה בס"ד בזה ועיין בתוס' מהו שיעלו היכא דלא כו' ועיין גירסת רש"י כי תיבעי לך היכא דמשלה בהם אור. ור"ל דאז הוי כמזבח דקולט בק"ק ששחטן בררום לרבה וכחד מקום לרב יוסף כיון דהשלה ולעיל איירי בלא השלה ואפי"ה מיבעי ליה לר' ינאי אי ירדו ודוק היטב כנ"ל לפרש לפירש"י ודוק:
ת"ר כו' קטנה כבמה גדולה דהא אמרה הורה לן ישרף ויוצא ישרף מה יוצא כו' והלא דין הוא מעופות כו' כצ"ל ומ"ש בספרים לן ישרף ופגול ישרף הוא טעות מפורסם ואין לו פי' וכן הוא להדיא בברייתא דת"כ פ' צו ריש פ' ה' עיי"ש וק"ל:

רש"י ד"ה תורת זבח כו' פיגול והא דאיצטריך כו' בה זמן לפיכך הוצרך כו' זמן במה קטנה כו' במה גדולה אחד ונותר כו' וטמא נמי בהאי פרשה כתיב כו' כצ"ל והד"א. ונראה דבתיבת טמא נכלל ג"כ שלא יהא הכהן או זר העובד בבמה טמא ואם עבד בטומאה חילל וכדאיתא להדיא לעיל דף ט"ז ע"א דדייק לה ממשנה זו ע"ש בגמרא וכ"כ התוס' לעל כ"ח ע"א. ד"ה מסתברא כו' וכבר כתבתי שם דזהו היא כוונת הרמב"ם שכתב בפירש המשניות דהכי איתא בתלמודא. והרב בתוי"ט כתב דלא מצא כן לא בתלמוד בבלי וירושלמי שרי ליה מארי' לכתוב כן אהרמב"ם דנהירי ליה שבילי דתלמודא כשבילי דמתא:

תוס' ד"ה בעי רב אדא כו' דאי בלא משלה כו' הא אמרי' בפ' ב"ש כו' והכא מיירי בהכניסה חי' כו' (ור"ל דלא כפירש"י כאן שהכניסה לאחר ששחטה ובתוס' דמעילה דחו פי' זה עיי"ש) ולפי גירסא זו גרסינן בסמוך איברי עולה כו' (אבל בתוס' ורש"י דמעילה גרסינן עולת במת יחיד כו' ופירשו כגון ששחטה בדרום עיי"ש) אבל ללשון ראשון כו' (כצ"ל) ור"ל ללשון רש"י א"א לגרוס מהו שיעלו כיון דאיירי בלא משלה הבעיא דלעיל לרש"י וכמו שכתבתי לעיל אם כן היאך ס"ד למיבעי שיעלו בפסול דדמי לשחיטת דרום והיא בעיא דרב אדא דלעיל ודוק:

בא"ד וצ"ל הא כו' היינו לאיכא דאמרי עכ"ל. נראה מדבריהם דהתוספות גרסו לעיל בהא דרמי ב"ח כמו שהוא בספרים שלנו ודלא כגי' רש"י שכתבתי לעיל וא"כ ללשון הראשון קדשי במה קטנה שהקריבה בבמה גדולה יש חיצוי וכל דין במה גדולה א"כ תו היאך מיבעיא ר' ינאי דהא כיון דהכניסה לבמה גדולה יש לו אפילו לכתחילה דין במה גדולה וכ"ש לפירש"י דמפרש דאיירי שהכניסה לאחר ששחטה וכו' אבל לאיכא דאמרי דאף קדשי במה קטנה אף קרבינהו בגדולה אין צריך חיצוי ופליג אר' אליעזר לכך מיבעיא ליה אם עלו וירדו מהו שיעלו כיון דלא שייך ביה קליטה לענין חיצוי או דילמא כיון דמשלה בה האור יש לו כל דין במה גדולה ויעלו שנים ככל דיני גדולה כנ"ל לפרש דבריהם ודוק. אכן עדיין צריך לי ישוב ועיין בדבריהם:

הגהות

גמרא רב ושמואל רב אמר כשירה ושמואל אמר כו' גירסת רש"י: דברים שבין במה כו': פיסקא. אבל הנותר והזמן וטמא שאין כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה שהכניסה כו' פליג אדר"א הס"ד:

ד"ה רבא אמר כו' קלוט לרב יוסף כו' אמרי' קלוט הס"ד: ואח"כ ד"ה דלא חזי כו' ראוי ת"ל עולה כו' ראוי נינהו לרבה כו' דחנקינן דמי הס"ד והד"א: ואח"כ ד"ה דחד כו' נשחטו

הס"ד: ואחר כך ד"ה דבעי כו' למזבח מהו אבל לא ברבי ינאי גרס לה התם הס"ד: (אלא ר' אלעזר גרס שם):

ואח"כ ד"ה איברי עולה כו' במקומו הוא כו' ששחטה בדרום הס"ד:

ד"ה רב משני כו' בענין יום הס"ד:

ד"ה ושמואל כו' לילה בחולי הס"ד:

ד"ה מאהל כו' בויקרא הס"ד: ואח"כ ד"ה קרן כו' קדשי קדשים הס"ד: ואח"כ ד"ה ובמזבח כו' כתיב ביה הס"ד:

ד"ה ומומין כו' לאכילה הס"ד: ואח"כ ד"ה אבל כו' בברייתא היא הס"ד: ואח"כ ד"ה מנין כו' בנותר הס"ד: ואח"כ ד"ה הלן כו' נותר הס"ד:

ד"ה מהיוצא כו' פסול דהא כו' כדאמרן הד"א והס"ד: